

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

КЕРІВНІ НАСТАНОВИ
ДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КОНВЕНЦІЇ ЮНЕСКО ПРО ОХОРОНУ ВСЕСВІТНЬОЇ
КУЛЬТУРНОЇ І ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ:

Збірник документів

Київ-2018

Рекомендовано до друку Вченою Радою Українського центру культурних досліджень
(протокол від 18.09.2018 р.)

Виконано в рамках фундаментальних розробок Українського центру культурних досліджень за темою: «Культурна спадщина у XXI столітті: збереження, використання, популяризація».

Редакційна колегія: Мазур Т.В., Спіфанов О.В., Френкель І.В., Гончарова К.В..

Упорядник: к.і.н. Гончарова К.В.

Переклад українською: Кулініч Т.О.

ЗМІСТ:

Передмова

- I. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини
(ратифікована Указом Президії Верховної Ради N 6673-XI від 04.10.1988)
- II. Операційні настанови з виконання Конвенції про охорону всесвітньої спадщини. Міжурядовий комітет з охорони всесвітньої культурної та природної спадщини – липень 2017 р.
- III. Настанови з оцінювання впливу на спадщину по відношенню до об'єктів всесвітньої культурної спадщини. Міжнародна рада з охорони пам'яток і визначних місць – січень 2017 р.
- IV. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про охорону культурної спадщини" щодо збереження пам'яток культурної спадщини, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО», прийнятий Верховною Радою України від 19.06.2018 року
- V. Порядок інформування Міжурядового комітету з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини про наміри здійснити містобудівні перетворення на території об'єкта культурної спадщини, включеного до списку Всесвітньої спадщини, та/або в межах його буферної зони (затверджено Наказом Міністерства культури України від 20.04.2018 №345)

ПЕРЕДМОВА

Конвенція про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини ухвалена Генеральною конференцією Об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури 16 листопада 1972 року. Цей міжнародний пам'яткоохоронний акт і понині залишається основним документом, що регламентує міжнародне співробітництво у сфері збереження пам'яток і визначних місць. Ратифікація Конвенції Україною означає, що держава бере на себе зобов'язання забезпечувати виявлення, охорону, популяризацію культурної спадщини, включати охорону культурних надбань до державних програм, створювати чи удосконалювати державні пам'яткоохоронні служби, розвивати дослідження пам'яткоохоронного спрямування, удосконалювати методику збереження об'єктів культурної і природної спадщини, вживати ефективних правових, адміністративних і фінансових заходів для забезпечення охорони культурних надбань, сприяти розвитку системи підготовки фахівців у пам'яткоохоронній сфері.

Документи, що входять до збірки, мають принципове і практичне значення для застосування приписів та рекомендацій ЮНЕСКО щодо різних аспектів збереження і управління об'єктами всесвітньої спадщини в Україні.

Операційні настанови з виконання Конвенції про охорону всесвітньої спадщини (у редакції на 2017 рік) та Настанови з оцінювання впливу на спадщину по відношенню до об'єктів всесвітньої культурної спадщини вперше перекладено українською мовою. Вважаємо це ще одним кроком у доручення українських фахівців до кращих світових практик та міжнародних стандартів збереження культурного та природного спадку.

Збірка надає змогу підвищити обізнаність зі світового досвіду, міжнародних принципів і підходів до збереження пам'яток і визначних місць, перед усім об'єктів культурної і природної спадщини, що увійшли до переліку світової спадщини ЮНЕСКО.

Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини

*{ Конвенцію ратифіковано Указом Президії Верховної Ради
N 6673-XI ([6673-11](#)) від 04.10.88 }*

Генеральна конференція Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, що зібралася в Парижі з 17 жовтня по 21 листопада 1972 року на свою сімнадцяту сесію, констатує, що культурній і природній спадщині дедалі більше загрожує руйнування, що викликається не лише традиційними причинами пошкодження, а й еволюцією соціального й економічного життя, яка погіршує їх ще більш небезпечними шкідливими й руйнівними явищами,

беручи до уваги, що пошкодження або зникнення будь-яких зразків культурної цінності чи природного середовища є згубним збідненням надбання всіх народів світу,

беручи до уваги, що охорона цієї спадщини на національному рівні часто буває недостатньою у зв'язку з обсягом засобів, яких вона вимагає, і недостатністю економічних, наукових та технічних ресурсів країни, на території якої перебуває цінність, що підлягає захисту,

нагадуючи, що в Статуті Організації передбачено, що вона допомагає збереженню прогресу і поширенню знань, виявляючи турботу про збереження й охорону загальної спадщини людства та рекомендує заінтересованим народам укладення відповідних міжнародних конвенцій,

вважаючи, що існуючі міжнародні конвенції, рекомендації та резолюції щодо культурних і природних цінностей свідчать про важливість, якою є для всіх народів світу збереження унікальних і незамінних цінностей, незалежно від того, якому народу вони належать,

беручи до уваги, що деякі цінності культурної і природної спадщини становлять значний інтерес, що вимагає їх збереження як частини всесвітньої спадщини всього людства,

беручи до уваги, що у зв'язку з масштабами й серйозністю нових небезпек, які їм загрожують, все міжнародне співтовариство має брати участь в охороні природної і культурної спадщини, надаючи колективного сприяння, яке, не замінюючи діяльності заінтересованої держави, на території якої перебуває цінність, ефективно доповнить її,

беручи до уваги, що з цією метою необхідно прийняти нові договірні положення, що встановлюють ефективну систему колективної охорони пам'яток видатного універсального культурного й природного значення, засновану на постійній основі відповідно до сучасних наукових методів,

вирішивши на своїй шістнадцятій сесії, що це питання є предметом міжнародної конвенції,

прийняла шістнадцятого листопада 1972 року цю Конвенцію.

I. Визначення культурної і природної спадщини

Стаття 1

У цій Конвенції під "культурною спадщиною" розуміються:

пам'ятки: твори архітектури, монументальної скульптури й живопису, елементи та структури археологічного характеру, написи, печери та групи елементів, які мають видатну універсальну цінність з точки зору історії, мистецтва чи науки;

ансамблі: групи ізольованих чи об'єднаних будівель, архітектура, єдність чи зв'язок з пейзажем яких є видатною універсальною цінністю з точки зору історії, мистецтва чи науки;

визначні місця: твори людини або спільні витвори людини й природи, а також зони, включаючи археологічні визначні місця, що є універсальною цінністю з точки зору історії, естетики, етнології чи антропології.

Стаття 2

У цій Конвенції під "природною спадщиною" розуміються:

природні пам'ятки, створені фізичними й біологічними утвореннями або групами таких утворень, що мають видатну універсальну цінність з точки зору естетики чи науки;

геологічні й фізіографічні утворення й суворо обмежені зони, що є ареалом видів тварин і рослин, які зазнають загрози й мають видатну універсальну цінність з точки зору науки чи збереження;

природні визначні місця чи суворо обмежені природні зони, що мають видатну універсальну цінність з точки зору науки, збереження чи природної краси.

Стаття 3

Кожній державі - стороні цієї Конвенції належить визначити й розмежувати різні цінності, що перебувають на її території і передбачаються зазначеними вище статтями 1 і 2.

II. Національна охорона та міжнародна охорона культурної і природної спадщини

Стаття 4

Кожна держава - сторона цієї Конвенції визнає, що зобов'язання забезпечувати виявлення, охорону, збереження, популяризацію й передачу майбутнім поколінням культурної і природної спадщини, що зазначена у статтях 1 і 2, яка перебуває на її території, покладається насамперед на неї. З цієї метою вона прагне діяти як власними зусиллями, максимально використовуючи наявні ресурси, так і, за необхідності, використовувати міжнародну допомогу і співробітництво, якими вона може користуватися, зокрема, у фінансовому, художньому, науковому й технічному відношеннях.

Стаття 5

Держави - сторони цієї Конвенції з тим, щоб забезпечити якомога ефективнішу охорону і збереження та якомога активнішу популяризацію культурної і природної спадщини, розміщеної на її території, прагнуть в умовах, властивих кожній країні:

а) проводити загальну політику, спрямовану на надання культурній і природній спадщині певних функцій у громадському житті та на включення охорони цієї спадщини до програм загального планування;

б) створювати, якщо вони ще не створені, на своїй території одну чи кілька служб з охорони, збереження й популяризації культурної й природної спадщини, які мають у своєму розпорядженні відповідний персонал і засоби, що дають змогу виконувати покладені на них завдання;

в) розвивати наукові й технічні опрацювання і дослідження та вдосконалювати методи роботи, які дають змогу державі усувати небезпеку, що загрожує її культурній та природній спадщині;

г) вживати відповідних правових, адміністративних і фінансових заходів щодо виявлення, охорони, збереження, популяризації й відновлення цієї спадщини;

е) сприяти створенню чи розвитку національних або регіональних центрів підготовки в галузі охорони, збереження й популяризації культурної й природної спадщини, а також заохочувати наукові дослідження в цій галузі.

Стаття 6

1. Повністю поважаючи суверенітет держав, на території яких перебуває культурна і природна спадщина, визначена в статтях 1 і 2, і не торкаючись прав, передбачених національним законодавством щодо зазначеної спадщини, держави - сторони цієї Конвенції визнають, що вона є загальною спадщиною, для охорони якої все міжнародне співтовариство зобов'язане співробітничати.

2. Держави-сторони зобов'язуються згідно з положеннями цієї Конвенції сприяти визнанню, охороні, збереженню й популяризації культурної й природної спадщини, зазначеної в пунктах 2 і 4 статті 11, якщо цього попросять держави, на території яких вона розміщена.

3. Кожна держава - сторона цієї Конвенції зобов'язується не вдаватися до будь-яких навмисних дій, що могли б завдати прямо чи посередньо шкоди культурній і природній спадщині, зазначеній у статтях 1 і 2, яка розміщена на території інших держав - сторін цієї Конвенції.

Стаття 7

У цій Конвенції під міжнародною охороною всесвітньої культурної і природної спадщини розуміється створення системи міжнародного співробітництва і допомоги для надання державам - сторонам Конвенції допомоги в зусиллях, спрямованих на збереження й виявлення цієї спадщини.

III. Міжурядовий комітет з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини

Стаття 8

1. При Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури засновується Міжурядовий комітет з охорони визначної культурної і природної спадщини загального значення, що називається "Комітет всесвітньої спадщини". Він складається з 15 держав - сторін Конвенції, які обираються державами - сторонами Конвенції, котрі збираються на Генеральну асамблею під час чергових сесій Генеральної конференції ЮНЕСКО. Кількість держав, що входять до складу Комітету, буде доведена до 21, починаючи з чергової сесії Генеральної конференції, яка буде проведена після набуття чинності цією Конвенцією не менш як для 40 держав.

2. Вибори членів Комітету мають забезпечувати справедливе представництво різних районів і культур світу.

3. На засіданнях Комітету можуть бути присутні з дорадчим голосом по одному представникові від Міжнародного дослідного центру збереження і реставрації культурних цінностей (Римський центр), Міжнародної ради з охорони природи і природних багатств (МРОП), до яких можуть приєднатися на прохання держав - сторін Конвенції представники інших міжурядових і неурядових організацій, що мають аналогічні цілі.

Стаття 9

1. Держави - члени Комітету всесвітньої спадщини здійснюють свої повноваження, починаючи з кінця чергової сесії Генеральної конференції, на якій вони були обрані, до кінця її третьої наступної чергової сесії.

2. Повноваження однієї третини членів, призначених під час перших виборів, закінчуються в кінці першої чергової сесії Генеральної конференції, що відбувається після тієї, на якій вони були обрані, а повноваження другої третини членів, призначених у той же час, закінчуються в кінці другої чергової сесії Генеральної конференції, що відбувається після тієї, на якій вони були обрані. Прізвища цих членів Комітету визначаються головою Генеральної конференції шляхом жеребкування після перших виборів.

3. Держави - члени Комітету добирають своїми представниками компетентних осіб у галузі культурної і природної спадщини.

Стаття 10

1. Комітет всесвітньої спадщини приймає свої правила процедури.

2. Комітет може в будь-який час запрошувати на свої засідання громадські чи приватні організації, а також приватних осіб для консультацій з окремих питань.

3. Комітет може створювати консультативні органи, які він вважає за необхідні для виконання своїх завдань.

Стаття 11

1. Кожна держава - сторона цієї Конвенції подає, за можливості, Комітету всесвітньої спадщини перелік цінностей культурної і природної спадщини, що розміщені на її території і можуть бути включені у список, передбачений у пункті 2 цієї статті. Цей

перелік, який не можна вважати вичерпним, має містити документацію щодо місцеперебування даних цінностей та інтересу, що вони собою являють.

2. На підставі переліків, що подаються державами згідно з пунктом 1, Комітет складає, поновлює і публікує список цінностей культурної і природної спадщини (під назвою "Список всесвітньої спадщини"), як вони визначені у статтях 1 і 2 цієї Конвенції, які, на його думку, мають видатну універсальну цінність відповідно до встановлених критеріїв. Оновлений список розсилається не рідше ніж один раз на два роки.

3. Внесення цінностей до списку всесвітньої спадщини не може бути проведене без згоди заінтересованої держави. Включення цінності, розміщеної на території, суверенітет чи юрисдикція якої оспорується кількома державами, жодним чином не впливає на права сторін, що спорять.

4. Комітет складає, оновлює й публікує, коли цього вимагають обставини, список цінностей, що фігурують у списку всесвітньої спадщини, для врятування яких вимагаються значні роботи і щодо яких у рамках цієї Конвенції держава просила допомоги (під назвою "Список всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою"). У цьому списку зазначається приблизна вартість операцій. До цього списку можуть бути внесені тільки цінності культурної і природної спадщини, яким загрожують серйозні й конкретні небезпеки, як, наприклад, загроза зникнення внаслідок прогресуючого руйнування, проекти проведення великих громадських чи приватних робіт, швидкий розвиток міст і туризму, руйнування у зв'язку зі змінами призначення або права власності на землю, серйозні пошкодження внаслідок невстановленої причини, занедбаність з яких-небудь причин, стихійне лихо і катаклізми, небезпека збройних конфліктів, великі пожежі, землетруси, зсуви, вулканічні вибухи, зміни рівня води, повені, припливи. У разі надзвичайних обставин Комітет може в будь-який час внести до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, нову цінність і негайно повідомити про це.

5. Комітет визначає критерії, на підставі яких цінність культурної чи природної спадщини може бути включена до обох списків, передбачених у пунктах 2 і 4 цієї статті.

6. До того як прийняти остаточне рішення про невключення цінності до одного із двох списків, згаданих у пунктах 2 і 4 цієї статті, Комітет консулюється з державами-сторонами, на території яких розміщена вищезгадана цінність культурної чи природної спадщини.

7. Комітет, за домовленістю із заінтересованими державами, координує й заохочує проведення вивчення й досліджень, необхідних для складання списків, зазначених у пунктах 2 і 4 цієї статті.

Стаття 12

Той факт, що якась цінність культурної чи природної спадщини не була включена до одного з двох списків, зазначених у пунктах 2 і 4 статті 11, жодною мірою не означає, що вона не має видатної універсальної цінності чи інших цілей, крім тих, які є наслідком включення їх до цих списків.

Стаття 13

1. Комітет всесвітньої спадщини отримує та вивчає заявки про надання міжнародної допомоги, подані державами - сторонами Конвенції щодо культурної і природної спадщини, розміщеної на їхній території, які включені або можуть бути включені до списків, згаданих у пунктах 2 і 4 статті 11. Предметом заявок може бути охорона, збереження, популяризація чи відновлення цих цінностей.

2. Заявки про міжнародну допомогу відповідно до пункту 1 цієї статті можуть стосуватися виявлення культурної і природної спадщини, визначеної у статтях 1 і 2 в тому разі, коли попередні дослідження показали, що це буде виправданим.

3. Комітет приймає рішення щодо цих заявок, визначає, за необхідності, характер і обсяг своєї допомоги та дозволяє укладання від свого імені необхідних угод із заінтересованим урядом.

4. Комітет встановлює порядок черговості для своїх операцій. Він робить це, беручи до уваги важливість для всесвітньої культурної і природної спадщини, що підлягає захисту, необхідності забезпечити міжнародну охорону найбільш представницьких цінностей природи, генія й історії народів світу на терміновість робіт, які необхідно провести, резерв ресурсів держав, на території яких розміщені ці цінності, і, зокрема, ступінь, в якому вони могли б забезпечити схоронність цих цінностей своїми засобами.

5. Комітет складає, оновлює й розповсюджує список цінностей для надання міжнародної допомоги.

6. Комітет приймає рішення про використання засобів фонду, створеного згідно зі статтею 15 цієї Конвенції. Він вишукує способи для поповнення цих засобів і вживає у зв'язку з цим усіх необхідних заходів.

7. Комітет співробітничав з міжнародними й національними, урядовими й неурядовими організаціями, що додержуються цілей, аналогічних цілям цієї Конвенції. З метою виконання своїх програм і проектів, Комітет може, зокрема, вдаватися до допомоги Міжнародного дослідного Центру збереження і реставрації культурних цінностей (Римський центр), Міжнародної ради з охорони природи і природних багатств (МРОП), а також державних і приватних органів і приватних осіб.

8. Рішення Комітету приймаються більшістю у дві третини присутніх і голосуючих членів. Кворум становить більшість членів Комітету.

Стаття 14

1. Комітету всесвітньої спадщини допомагає Секретаріат, що його призначає Генеральний директор ЮНЕСКО.

2. Генеральний директор, користуючись послугами Міжнародного дослідного центру збереження і реставрації культурних цінностей (Римський центр), Міжнародної ради з охорони пам'яток та історичних місць (ІКОМОС), Міжнародної ради з охорони природи і природних багатств (МРОП) у галузях їхньої компетенції та їхніх відповідних можливостей, готує документацію Комітету, порядок денний його засідань та забезпечує виконання його рішень.

IV. Фонд охорони всесвітньої культурної і природної спадщини

Стаття 15

1. Цим засновується Фонд охорони всесвітньої культурної і природної спадщини, що має видатну універсальну цінність і називається Фондом всесвітньої спадщини.

2. Цей Фонд згідно з відповідними статтями Положення про фінанси ЮНЕСКО є цільовим фондом.

3. Засоби Фонду становлять:

- а) добровільні й обов'язкові внески держав - сторін цієї Конвенції;
- б) вклади, дари й заповідальні суми, що можуть бути зроблені:
 - і) іншими державами;

- ii) ЮНЕСКО та іншими організаціями системи Організації Об'єднаних Націй, зокрема Програмою розвитку ООН та іншими міжурядовими організаціями;
- iii) державними й приватними органами та фізичними особами;
- с) проценти з сум, позичених Фондом;
- д) сума зборів і надходжень від заходів, організованих на користь Міжнародного фонду, а також
- е) будь-які інші ресурси, затверджені відповідно до положення про Фонд, розробленого Комітетом всесвітньої спадщини.

4. Внески у Фонд та інші форми допомоги, що надається Комітетові, можуть використовуватися тільки в цілях, визначених Комітетом. Комітет може приймати внески, призначені лише для певної програми чи конкретного проекту, за умови, що Комітет ухвалить рішення про виконання цієї програми чи проекту. Внески у Фонд не супроводжуються жодними політичними умовами.

Стаття 16

1. Без шкоди будь-якому добровільному додатковому внеску держави-сторони цієї Конвенції зобов'язуються сплачувати регулярно раз на два роки у Фонд всесвітньої спадщини внески, сума яких, що становить однаковий відсоток для всіх держав, буде визначатися Генеральною асамблеєю держав - сторін Конвенції, що збираються на сесію Генеральної конференції ЮНЕСКО. Прийняття цього рішення вимагає більшості голосів присутніх і голосуючих держав-сторін, які не зробили заяви, передбаченої у пункті 2 цієї статті. Внесок держав - сторін Конвенції у жодному разі не може перевищувати одного відсотка їхнього внеску до звичайного бюджету ЮНЕСКО.

2. Однак, як це передбачено у статті 31 чи 32 цієї Конвенції, кожна держава може в момент здачі своїх ратифікаційних грамот, актів про прийняття або приєднання заявити, що вона не буде зв'язана положеннями пункту 1 цієї статті.

3. Держава - сторона Конвенції, що зробила заяву, передбачену в пункті 2 цієї статті, може в будь-який час зняти згадану вище заяву шляхом повідомлення Генерального директора ЮНЕСКО. Однак зняття заяви буде мати вплив на обов'язковий внесок цієї держави тільки з дня чергової Генеральної асамблеї держав-сторін.

4. Щоб Комітет зміг ефективно планувати свою діяльність, внески держав - сторін цієї Конвенції, що зробили заяви, передбачені в пункті 2 цієї статті, повинні надходити на регулярній основі принаймні раз на два роки й не повинні бути меншим за суми внесків, що мають вноситися в тому разі, якби вони були зв'язані положеннями пункту 1 цієї статті.

5. Будь-яка держава - сторона Конвенції, що має заборгованість по своїх обов'язкових чи добровільних внесках за поточний рік і календарний рік, що безпосередньо передусім йому, не може бути обрана до комітету Фонду всесвітньої спадщини; дане положення не застосовується в ході перших виборів. Повноваження такої держави, що є членом Комітету, закінчуються в момент виборів, передбачених у пункті 1 статті 8 цієї Конвенції.

Стаття 17

Держави - сторони цієї Конвенції сприяють створенню державних чи приватних фондів або асоціацій, що мають на меті заохочення пожертвувань для охорони культурної і природної спадщини відповідно до положень статей 1 і 2 Конвенції.

Стаття 18

Держави - сторони цієї Конвенції надають допомогу організованим під егідою ЮНЕСКО міжнародним компаніям збирання коштів для Фонду всесвітньої спадщини. Вони сприяють збиранню коштів для цих заходів, що проводяться організаціями, зазначеними в пункті 3 статті 15.

V. Умови і форми надання міжнародної допомоги

Стаття 19

Будь-яка держава - сторона цієї Конвенції може звертатися з проханням про надання міжнародної допомоги на користь цінностей культурної чи природної спадщини, що мають видатну універсальну цінність і розміщені на її території. Вона повинна подавати разом зі своєю заявкою інформацію й документацію, передбачені у статті 21, які вона має у своєму розпорядженні і які необхідні Комітету для прийняття рішень.

Стаття 20

Міжнародна допомога згідно з цією Конвенцією може надаватися лише для цінностей культурної і природної спадщини, які Комітет всесвітньої спадщини вирішив чи вирішує включити в один із списків, зазначених у пунктах 2 і 4 статті 11, згідно з пунктом 2 статті 13, пунктом "с" статті 22 та статтею 23.

Стаття 21

1. Комітет всесвітньої спадщини визначає процедуру розгляду заявок про надання Фондом міжнародної допомоги, яку він покликаний надавати, та зазначає, зокрема, елементи, які мають міститися в заявці: опис передбачуваної діяльності, необхідних робіт, їх приблизна вартість та виклад причин, через які ресурси держави, що звертається із заявкою, не дають їй змоги повністю зробити необхідні витрати. Заявки мають щоразу, коли це можливо, підкріплюватися висновком експертів.

2. Заявки про допомогу, подані у зв'язку з катастрофами і стихійними лихами, через терміновість робіт, які, можливо, необхідно буде провести, Комітет повинен розглядати в першу чергу; у розпорядженні Комітету має бути резервний фонд, призначений для подібних випадків.

3. Перед прийняттям рішення Комітет може провести дослідження чи консультації, які він вважатиме за необхідне.

Стаття 22

Допомога, що надається Комітетом всесвітньої спадщини, може мати такі форми:

а) дослідження художніх, наукових і технічних проблем, що їх ставить охорона, збереження, відновлення й популяризація культурної і природної спадщини так, як її визначено в пунктах 2 і 4 статті 11 цієї Конвенції;

б) направлення експертів, техніків і кваліфікованих робітників для забезпечення задовільного виконання затвердженого проекту;

с) підготовка спеціалістів усіх рівнів у галузі виявлення, охорони, збереження, відновлення й популяризації культурної і природної спадщини;

д) надання обладнання, якого заінтересована держава не має і позбавлена змоги його придбати;

- e) надання позик з низьким відсотком або без відсотка, що можуть сплачуватися на довгостроковій основі;
- f) надання у надзвичайних і спеціально мотивованих випадках безплатних субсидій.

Стаття 23

Комітет всесвітньої спадщини може також надавати міжнародну допомогу національним і регіональним центрам підготовки спеціалістів усіх рівнів у галузі виявлення, охорони, збереження, відновлення й популяризації культурної і природної спадщини.

Стаття 24

Наданню звичайної допомоги мають передувати ретельні наукові, економічні й технічні дослідження. В цих дослідженнях необхідно використовувати найпередовіші методи охорони, збереження, відновлення і популяризації культурної і природної спадщини. В дослідженнях мають також визначатися шляхи, що дають змогу раціонально використовувати наявні ресурси заінтересованої держави.

Стаття 25

У принципі фінансування необхідних робіт має лише частково покладатися на міжнародне співтовариство. Держава, що користується міжнародною допомогою, надає значну частину коштів, які виділяються для кожної програми чи проекту, за винятком тих випадків, коли її фінансовий стан не дозволяє цього.

Стаття 26

Комітет всесвітньої спадщини і держава, що одержує допомогу, визначають в укладених ними угодах умови, на яких мають здійснюватися програми чи проекти, що є предметом міжнародної допомоги згідно з цією Конвенцією. Державі, що користується цією міжнародною допомогою, належить на умовах, визначених в угоді, продовжувати охороняти, зберігати й популяризувати цінності, що підлягають збереженню.

VI. Просвітні програми

Стаття 27

1. Держави-сторони цієї Конвенції прагнуть, застосовуючи всі відповідні засоби, і зокрема просвітні й інформаційні програми, зміцнювати повагу і прихильність своїх народів до культурної та природної спадщини, визначеної у статтях 1 і 2 Конвенції.

2. Вони зобов'язуються широко інформувати громадськість про небезпеку, що загрожує цій спадщині, а також про заходи, що вживаються на виконання цієї Конвенції.

Стаття 28

Держави - сторони цієї Конвенції, що одержують міжнародну допомогу згідно з цією Конвенцією, вживають відповідних заходів з метою ознайомлення з важливістю й роллю спадщини.

VII. Доповіді

Стаття 29

1. Держави - сторони цієї Конвенції повідомляють у доповідях, які вони подають Генеральній конференції ЮНЕСКО за установленими нею строками і формою, про законодавчі й регламентуючі положення та інші заходи, вжиті ними з метою виконання цієї Конвенції, а також подають відомості про досвід, накопичений ними в цій галузі.

2. Ці доповіді доводяться до відома Комітету всесвітньої спадщини.

3. Комітет подає кожній черговій сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО доповідь про свою діяльність.

VIII. Заключні положення

Стаття 30

Ця Конвенція укладена англійською, арабською, іспанською, російською і французькою мовами, причому всі п'ять текстів є автентичними.

Стаття 31

1. Ця Конвенція підлягає ратифікації або прийняттю державами - членами Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури в порядку, передбаченому їх конституціями.

2. Ратифікаційні грамоти або акти про прийняття здаються на зберігання Генеральному директорові ЮНЕСКО.

Стаття 32

1. До цієї Конвенції може приєднатися будь-яка держава, що не є членом ЮНЕСКО, яка отримає від Генеральної конференції ЮНЕСКО запрошення приєднатися до неї.

2. Приєднання здійснюється шляхом здачі акта про приєднання на зберігання Генеральному директорові ЮНЕСКО.

Стаття 33

Ця Конвенція набуває чинності через три місяці з дня здачі на зберігання двадцятій ратифікаційної грамоти або акта про прийняття чи приєднання, але лише щодо тих держав, які здали на зберігання свої акти про ратифікацію, прийняття або приєднання в зазначений день чи раніше.

Щодо будь-якої іншої держави Конвенція набуває чинності через три місяці після того, як вона здала на зберігання свій акт про ратифікацію, прийняття або приєднання.

Стаття 34

Держав - сторін цієї Конвенції, що мають федеративний устрій, стосується таке:

а) відносно положень цієї Конвенції, виконання яких є предметом законодавчої діяльності центральної чи федеральної законодавчої влади, зобов'язання федерального

чи центрального уряду будуть такими самими, що й зобов'язання держав-сторін, які не є федеративними державами;

б) відносно положень цієї Конвенції, виконання яких є предметом законодавчої діяльності кожного із штатів, країн, провінцій, кантонів, котрі згідно з системою федерації не зобов'язані вживати законодавчих заходів, належить доводити зазначені положення до відома компетентних властей штатів, країн, провінцій і кантонів з метою їх прийняття.

Стаття 35

1. Кожна держава - сторона цієї Конвенції може денонсувати дану Конвенцію.

2. Денонсація нотифікується письмовим актом, який здається Генеральному директору ЮНЕСКО.

3. Денонсація стає чинною через дванадцять місяців після отримання акта про денонсацію. Вона жодним чином не змінює фінансових зобов'язань, узятих на себе денонсуючою державою, до дати набуття чинності денонсацією.

Стаття 36

Генеральний директор ЮНЕСКО повідомляє держави - члени Організації, держави, що не є членами Організації, зазначені у статті 32, а також Організацію Об'єднаних Націй про здачу на зберігання всіх актів про ратифікації, прийняття або приєднання, зазначених у статтях 31 і 32, а також про денонсації, зазначені у статті 35.

Стаття 37

1. Ця Конвенція може бути переглянута Генеральною конференцією ЮНЕСКО. Однак її переглянутий текст буде зобов'язувати лише ті держави, які стануть сторонами переглянутої Конвенції.

2. У разі, якщо Генеральна конференція прийме нову Конвенцію в результаті повного або часткового перегляду цієї Конвенції і якщо в новій Конвенції не буде інших вказівок, ця Конвенція буде закрита для ратифікації, прийняття або приєднання з дня набуття чинності новою Конвенцією.

Стаття 38

Згідно зі статтею 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй ([995_010](#)) ця Конвенція буде зареєстрована в Секретаріаті Організації Об'єднаних Націй на прохання Генерального директора ЮНЕСКО.

WHS.17/01
12 липня 2017

Операційні настанови з виконання Конвенції про всесвітню спадщину

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ З ПИТАНЬ
ОСВІТИ, НАУКИ І КУЛЬТУРИ

МІЖУРЯДОВИЙ КОМІТЕТ З ОХОРОНИ ВСЕСВІТНЬОЇ КУЛЬТУРНОЇ ТА ПРИРОДНОЇ
СПАДЩИНИ

ЦЕНТР ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

World
Heritage
Convention

«Настанови» періодично змінюються з урахуванням рішень Комітету всесвітньої спадщини. Будь ласка, переконайтеся, що ви користуєтеся найновішою версією «Керівництва», перевіривши дату випуску «Керівництва» на сайті Центру всесвітньої спадщини ЮНЕСКО за нижченаведеними посиланнями.

«Настанови» (англійською та французькою мовами), текст Конвенції про охорону всесвітньої спадщини (п'ятьма мовами) та інші документи і відомості про всесвітню спадщину доступні в Центрі всесвітньої спадщини:

UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France
Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

7, площа Фонтенуа

75352 Париж 07 SP

Франція

Контакти <http://whc.unesco.org/en/contacts>
Посилання: <http://whc.unesco.org/>
<http://whc.unesco.org/en/guidelines> (*English*)
<http://whc.unesco.org/fr/orientations> (*French*)

ЗМІСТ

Номер частини	Пункт(и)
СКРОРОЧЕННЯ ТА АБРЕВІАТУРИ	
I	ВСТУП
I.A	Операційні настанови..... 1-3
I.B	Конвенція про всесвітню спадщину 4-9
I.C	Держави – сторони Конвенції про всесвітню спадщину.....10-16
I.D	Генеральна Асамблея держав – сторін Конвенції про всесвітню спадщину17-18
I.E	Комітет всесвітньої спадщини19-26
I.F	Секретаріат Комітету всесвітньої спадщини (Центр всесвітньої спадщини) ...27-29
I.G	Консультативні органи Комітету всесвітньої спадщини30-37
	ІКПРОМ 32-33
	ІКОМОС..... 34-35
	МСОП 36-37
I.H	Інші організації.....38
I.I	Партнери в справі охорони всесвітньої спадщини39-40
I.J	Інші конвенції, рекомендації та програми.....41-44
II	СПИСОК ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ
II.A	Визначення всесвітньої спадщини45-43
	Культурна та природна спадщина..... 45
	Змішана культурно-природна спадщина..... 46
	Культурні ландшафти 47
	Рухома спадщина 48
	Видатна універсальна цінність..... 49-53
II.B	Репрезентативний, збалансований та достовірний Список всесвітньої спадщини54-61
	Глобальна стратегія із створення репрезентативного, збалансованого та достовірного Списку всесвітньої спадщини 55-58
	Інші заходи..... 59-61
II.C	Попередні списки62-76
	Процедура та формат 62-69
	Попередні списки як інструмент планування та оцінки 70-73
	Сприяння та нарощування потенціалу держав – сторін у підготовці Попередніх списків..... 74-76
II.D	Критерії для визначення видатної універсальної цінності77-78

II.E	Цілісність та/або автентичність.....	79-95
	Автентичність	79-86
	Цілісність	87-95
II.F	Захист та керування.....	96-119
	Законодавчі, нормативно-правові та договірні заходи захисту	98
	Межі для ефективного захисту	99-102
	Буферні зони	103-107
	Системи керування.....	108-118
	Стале використання	119
III	ПРОЦЕС ВКЛЮЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ДО СПИСКУ ВСЕСВІТНОЇ СПАДЩИНИ	
III.A	Підготовка номінацій.....	120-128
III.B	Формат і зміст номінацій.....	129-133
	1. Ідентифікація об'єкта.....	132.1
	2. Опис об'єкта	132.2
	3. Підстави для включення.....	132.3
	4. Стан збереженості та чинники впливу на об'єкт.....	132.4
	5. Захист та керування.....	132.5
	6. Моніторинг	132.6
	7. Документація.....	132.7
	8. Контактна інформація відповідальних осіб.....	132.8
	9. Підпис з боку держави – сторони.....	132.9
	10. Кількість потрібних друкованих копій (в тому числі доданих карт).....	132.10
	11. Паперовий та електронний формат	132.11
	12. Надсилання.....	132.12
III.C	Вимоги для номінації різних типів об'єктів	134-139
	Транскордонні об'єкти.....	134-136
	Серійні об'єкти.....	137-139
III.D	Реєстрація номінацій	140-142
III.E	Оцінювання номінацій консультативними органами.....	143-151
III.F	Відкликання номінацій	152
III.G	Рішення Комітету всесвітньої спадщини.....	153-160
	Включення до списку.....	154-157
	Рішення про невключення	158
	Доопрацювання номінацій.....	159
	Відкладення номінацій.....	160
III.H	Номінації для розгляду з надзвичайних підстав	161-162

III.I	Зміни меж, критеріїв для включення до списку або назви	
	об'єкта всесвітньої спадщини	163-167
	Несуттєві зміни меж.....	163-164
	Суттєві зміни меж	165
	Зміни критеріїв для обґрунтування включення до Списку всесвітньої спадщини	166
	Зміни в назві об'єкта всесвітньої спадщини	167
III.J	Графік – огляд	168
IV	МОНІТОРИНГ СТАНУ ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ	
IV.A	Реагуючий моніторинг.....	169-176
	Визначення реагуючого моніторингу	169
	Мета реагуючого моніторингу.....	170-171
	Інформація, отримана від держав – сторін та /або інших джерел.....	172-174
	Рішення Комітету всесвітньої спадщини	175-176
IV.B	Список всесвітньої спадщини під загрозою.....	177-191
	Настанови з включення об'єктів до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою.....	177
	Критерії включення об'єктів до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою.....	178-182
	Процедура включення об'єктів до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою.....	183-189
	Регулярний перегляд стану збереженості об'єктів у списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою	190-191
IV.C	Процедура остаточного виключення об'єктів	
	із Списку всесвітньої спадщини	192-198
V	ПЕРІОДИЧНІ ЗВІТИ ПРО ВИКОНАННЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ОХОРОНУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ	
V.A	Цілі.....	199-202
V.B	Процедура і формат.....	203-207
V.C	Оцінка та подальші дії.....	208-210
VI	ПІДТРИМКА КОНВЕНЦІЇ ПРО ОХОРОНУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ	
VI.A	Цілі.....	211
VI.B	Нарощування потенціалу та проведення досліджень.....	212-216
	Глобальна стратегія навчання	213

	Національні стратегії навчання та регіональна співпраця	214
	Дослідження.....	215
	Міжнародна допомога.....	216
VI.C	Підвищення обізнаності та освіта.....	217-222
	Підвищення обізнаності.....	217-218
	Освіта	219
	Міжнародна допомога.....	220-222
VII	ФОНД ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ТА МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА	
VII.A	Фонд всесвітньої спадщини	223-224
VII.B	Мобілізація інших технічних та фінансових ресурсів та створення	
	партнерств на підтримку Конвенції про охорону всесвітньої спадщини	225-232
VII.C	Міжнародна допомога.....	233-235
VII.D	Принципи та пріоритети надання міжнародної допомоги	236-240
VII.E	Зведена таблиця	241
VII.F	Процедура і формат.....	242-246
VII.G	Оцінка та ухвалення запитів на надання міжнародної допомоги	247-254
VII.H	Договірні угоди	255
VII.I	Оцінка та подальші дії за результатами міжнародної допомоги	256-257
VIII	ЕМБЛЕМА ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ	
VIII.A	Преамбула.....	258-265
VIII.B	Застосування.....	266
VIII.C	Відповідальність держав – сторін	267
VIII.D	Належне використання емблеми всесвітньої спадщини.....	268-274
	Встановлення табличок на об'єктах,	
	включених до Списку всесвітньої спадщини.....	269-274
VIII.E	Принципи використання емблеми всесвітньої спадщини	275
VIII.F	Процедура отримання дозволу на використання	
	емблеми всесвітньої спадщини	276-278
	Проста згода національних органів влади	276-277
	Згода, що передбачає контроль змісту	278
VIII.G	Право держав – сторін здійснювати контроль якості.....	279
IX	ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
IX.A	Інформація, архівована Секретаріатом	280-284

IX.B	Специфічна інформація для членів Комітету всесвітньої спадщини та інших держав – сторін Конвенції	285-287
IX.C	Інформація та публікації для широкої публіки	288-290

ДОДАТКИ

- Додаток 1: Зразок документу про ратифікацію / прийняття
Зразок документу про приєднання
- Додаток 2А: Формат подання Попереднього списку
- Додаток 2В: Формат подання Попереднього списку для транснаціональних та транскордонних майбутніх номінацій
- Додаток 3: Настанови з включення конкретних типів об'єктів до Списку всесвітньої спадщини
- Додаток 4: Автентичність в контексті Конвенції про охорону всесвітньої спадщини
- Додаток 5: Формат номінації об'єктів для включення до Списку всесвітньої спадщини
- Додаток 6: Процедура оцінки номінацій консультативними органами
- Додаток 7: Формат періодичних звітів про виконання Конвенції про охорону всесвітньої спадщини
- Додаток 8: Форма запиту на міжнародну допомогу
- Додаток 9: Критерії оцінки консультативними органами запитів на міжнародну допомогу
- Додаток 10: Визначення видатної універсальної цінності
- Додаток 11: Зміни об'єктів всесвітньої спадщини
- Додаток 12: Форма для представлення фактичних помилок, виявлених в оцінці консультативних органів
- Додаток 13: Формат представлення звітів про збереженість об'єктів від держав – сторін
- Додаток 14: Таблиця використання емблеми всесвітньої спадщини

ОБРАНА БІБЛОГРАФІЯ ПРО ВСЕСВІТНЮ СПАДЩИНУ

АКРОНІМИ ТА АБРЕВІАТУРИ

DoCoMoMo	Міжнародна робоча група з документації та консервації будівель, визначних місць та об'єктів містобудування сучасного руху (ДОКОМОМО)
ICCROM	Міжнародний центр з дослідження, збереження та реставрації культурних цінностей (ІККРОМ)
ICOMOS	Міжнародна рада з охорони пам'яток та історичних місць (ІКОМОС)
IFLA	Міжнародна федерація ландшафтних архітекторів
IUCN	Міжнародний союз охорони природи (МСОП)
IUGS	Міжнародний союз геологічних наук
MAB	Програма «Людина і біосфера» (МАБ)
NGO	Неурядові організації
TICCIH	Міжнародний комітет зі збереження індустриальної спадщини
UNEP	Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП)
UNEP-WCMC	Всесвітній центр моніторингу охорони природи (ЮНЕП)
UNESCO	Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО)

I ВСТУП

I.A Операційні настанови

1. Операційні настанови з виконання Конвенції про охорону всесвітньої спадщини (іменовані надалі «Настанови») покликані сприяти виконанню Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини (іменованої надалі «Конвенція про всесвітню спадщину» або «Конвенція»), визначаючи процедури для:
 - a) включення об'єктів до Списку всесвітньої спадщини та Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою;
 - b) захисту та збереження об'єктів всесвітньої спадщини;
 - c) надання міжнародної допомоги від Фонду всесвітньої спадщини та
 - d) мобілізації національної та міжнародної підтримки Конвенції.
2. Настанови періодично змінюються з урахуванням рішень Комітету всесвітньої спадщини.
3. Основні користувачі Операційних настанов:
 - a) держави – сторони Конвенції про всесвітню спадщину;
 - b) Міжурядовий комітет з охорони культурної та природної спадщини видатної універсальної цінності, іменований надалі «Комітет всесвітньої спадщини» або «Комітет»;
 - c) Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в якості Секретаріату Комітету всесвітньої спадщини, іменований надалі «Секретаріат»;
 - d) Консультативні органи Комітету всесвітньої спадщини;
 - e) керівники об'єктів, усі зацікавлені особи та партнери з охорони об'єктів всесвітньої спадщини.

З історією розвитку Настанов можна ознайомитися за наступним посиланням:
<http://whc.unesco.org/en/guidelineshistorical>

I.B Конвенція про всесвітню спадщину

4. Культурна та природна спадщина є безцінним та незамінним скарбом не лише для кожної нації, але для людства в цілому. Втрата через руйнування або зникнення будь-якої частинки цього скарбу збіднює спадщину всіх народів світу. Частина цього спадку завдяки своїм особливим якостям може вважатися «видатною універсальною цінністю» і тому заслуговує на особливий захист від усіх небезпек, що загрожують її збереженню.
5. Щоб за можливості забезпечити належне виявлення, захист, збереження та популяризацію об'єктів всесвітньої спадщини, держави – члени ЮНЕСКО у 1972 році прийняли «Конвенцію про всесвітню спадщину». Конвенція передбачала заснування «Комітету всесвітньої спадщини» та «Фонду всесвітньої спадщини». Вказані Комітет та Фонд працюють з 1976 року.

6. З часу прийняття Конвенції у 1972 р. міжнародна спільнота застосовує концепцію «сталого розвитку». Захист та збереження природної та культурної спадщини є суттєвим внеском у сталий розвиток.
7. Конвенція спрямована на виявлення, захист, збереження, популяризацію та передавання наступним поколінням культурної та природної спадщини, що має видатну універсальну цінність.
8. Були розроблені критерії та умови для включення об'єктів до Списку всесвітньої спадщини, щоб визначати видатну універсальну цінність та допомагати державам – сторонам у збереженні, захисті та керуванні об'єктами всесвітньої спадщини.
9. Якщо об'єкт, включений до Списку всесвітньої спадщини, знаходиться під певною серйозною загрозою, Комітет розглядає питання про включення його до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою. Якщо видатна універсальна цінність об'єкта, що визначила його включення до Списку всесвітньої спадщини, буде втрачена, то Комітет розглядає питання про виключення об'єкта зі Списку всесвітньої спадщини.

I.C Держави – сторони Конвенції про всесвітню спадщину

10. Будь-яка держава може приєднатися до Конвенції. Зразки документів про ратифікацію/прийняття та приєднання до Конвенції представлені в Додатку 1. Підписаний оригінал документів необхідно надіслати Генеральному директору ЮНЕСКО.
11. Список держав – сторін Конвенції доступний за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/statesparties>
12. Держави – сторони Конвенції покликані залучати якомога ширше коло учасників, в тому числі керівників об'єктів, представників органів місцевої та регіональної влади, місцеві спільноти, неурядові організації (НУО) та інші зацікавлені сторони та партнерів до виявлення, номінації та збереження об'єктів всесвітньої спадщини.
13. Держави – сторони Конвенції мають надати Секретаріату назву та адресу урядового закладу (або закладів), безпосередньо відповідального за прийняття Конвенції як національний координатор, щоб Секретаріат мав можливість надсилати цьому закладу (або закладам) усі належні копії офіційних листів та документів. Список цих закладів доступний за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/statespartiesfocalpoints>
14. Держави – сторони Конвенції мають регулярно збирати разом експертів з питань культурної та природної спадщини з метою обговорення виконання Конвенції. При необхідності держави – сторони можуть запросити представників консультативних органів та інших експертів.
15. Повністю поважаючи суверенітет держав, на території яких перебуває культурна і природна спадщина, держави – сторони Конвенції визнають колективний інтерес міжнародної спільноти до захисту цієї спадщини. Держави – сторони Конвенції про всесвітню спадщину зобов'язуються:

Стаття 6(1) Конвенції про всесвітню спадщину.

a)	сприяти виявленню, номінації, захисту, збереженню, популяризації та передачі наступним поколінням культурної та природної спадщини на свої території та допомагати у виконанні цих задач іншим державам – сторонам Конвенції на їхній запит;	Статті 4 та 6(2) Конвенції про
всесвітню спадщину.
b)	впроваджувати загальну політику з надання спадщині певної функції у житті суспільства;	Стаття 5 Конвенції про
всесвітню спадщину.
c)	інтегрувати захист спадщини у пов'язані програми планування;	
d)	створювати служби для захисту, збереження та популяризації спадщини;	
e)	проводити наукові та технічні дослідження для визначення заходів, що зможуть захистити спадщину від загроз та небезпек;	
f)	вживати відповідні правові, наукові, технічні, адміністративні та фінансові заходи для захисту спадщини;	
g)	сприяти створенню або розвитку національних та регіональних центрів для захисту, збереження та популяризації спадщини, а також заохочувати наукові дослідження у цій сфері	
h)	не чинити умисних дій, які можуть прямо чи опосередковано пошкодити власну спадщину або спадщину іншої держави – сторони Конвенції;	Стаття 6(3) Конвенції про
всесвітню спадщину.
i)	надавати до Комітету всесвітньої спадщини інформацію про об'єкти, які можуть бути включені до Списку всесвітньої спадщини (так званий Попередній список);	Стаття 11(1) Конвенції про
всесвітню спадщину.
j)	робити регулярні внески до Фонду всесвітньої спадщини, розмір яких визначається Генеральною Асамблеєю держав – сторін Конвенції;	Стаття 16(1) Конвенції про
всесвітню спадщину.
k)	сприяти створенню національних, громадських та приватних фондів та асоціацій, спрямованих на збір коштів для захисту всесвітньої спадщини;	Стаття 17 Конвенції про
всесвітню спадщину.
l)	підтримувати міжнародні кампанії зі збирання коштів для Фонду всесвітньої спадщини;	Стаття 18 Конвенції про
всесвітню спадщину.
m)	використовувати освітні та інформаційні програми для зміцнення поваги та шанобливості до культурної і природної спадщини для свого населення, визначеної у ст. 1 та 2 Конвенції, та інформувати суспільство про загрози для цієї спадщини;	Стаття 27 Конвенції про
всесвітню спадщину.
n)	надавати Комітету всесвітньої спадщини інформацію про виконання Конвенції про всесвітню спадщину та стан збереженості об'єктів, а також	Стаття 29 Конвенції про
всесвітню спадщину.
Резолюція, прийнята 11
Генеральною Асамблеєю
держав - сторін (1997)
16.	Держави – сторони запрошуються відвідувати засідання Комітету всесвітньої спадщини та його додаткових органів.	Правило 8.1 з Правил
процедур Комітету
всесвітньої спадщини.

I.D Генеральна Асамблея держав – сторін Конвенції про всесвітню спадщину

17. Генеральна Асамблея держав – сторін Конвенції про всесвітню спадщину збирається під час сесій Генеральної Конференції ЮНЕСКО. Генеральна Асамблея проводить засідання відповідно до своїх Правил процедури, доступних за цим посиланням:
<http://whc.unesco.org/en/garules>

Стаття 8(1) Конвенції про всесвітню спадщину, правило 49 з Правил процедури Комітету всесвітньої спадщини.

18. Генеральна Асамблея визначає однакове відсоткове співвідношення внесків до Фонду всесвітньої спадщини для всіх держав – сторін та обирає членів Комітету всесвітньої спадщини. І Генеральна Асамблея, і Генеральна Конференція ЮНЕСКО отримують звіти від Комітету всесвітньої спадщини про його діяльність.

Статті 8(1), 16(1) та 29 Конвенції про всесвітню спадщину, правило 49 з Правил процедури Комітету всесвітньої спадщини.

I.E Комітет всесвітньої спадщини

19. Комітет всесвітньої спадщини складається з 21 члена, засідання відбуваються не рідше ніж раз на рік (червень/липень). Комітет створює Бюро, яке засідає протягом сесій Комітету стільки разів, скільки вважає за необхідне. Інформація про склад Комітету та Бюро доступна за цим посиланням:
<http://whc.unesco.org/en/committeemembers>

З Комітетом всесвітньої спадщини можна зв'язатися через його Секретаріат – Центр світової спадщини.

20. Комітет проводить свої засідання відповідно до Правил процедури, які доступні за цим посиланням:
<http://whc.unesco.org/committeerules>

Стаття 9(1) Конвенції про всесвітню спадщину.

21. Термін повноважень Комітету складає шість років, але з метою належної презентації та вчасної ротації Генеральна Асамблея пропонує державам – сторонам добровільно скорочувати термін повноважень з шести до чотирьох років та не підтримує заявок на продовження терміну повноважень.

Стаття 8(2) Конвенції про світову спадщину та Резолюції 7-ї (1989), 12-ї (1999) та 13-ї (2001) Генеральних Асамблей держав – сторін Конвенції про всесвітню спадщину.

22. За рішенням Комітету на сесії, що передує Генеральній Асамблеї, певна кількість місць може бути зарезервована для держав – сторін, які не мають об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини.

Правило 14.1 з Правил процедури Генеральної Асамблеї держав – сторін.

23. Рішення Комітету базуються на об'єктивному науковому розгляді, і будь-яка оцінка, проведена з його боку, має виконуватися ретельно і відповідально. Комітет визнає, що його рішення залежать від:

- a) старанно підготовленої документації;
- b) всебічних і послідовних процедур;
- c) оцінки кваліфікованих експертів та
- d) при необхідності залучення експертів-рецензентів.

- 24.** Основними функціями Комітету у співпраці з державами – сторонами є:
- a) виявляти на основі Попередніх списків та номінацій, представлених державами – сторонами, об’єкти культурної та природної спадщини, що мають видатну універсальну цінність і має отримати захист Конвенції, а також включати ці об’єкти до Списку всесвітньої спадщини; Стаття 11(2) Конвенції про всесвітню спадщину.
 - b) контролювати стан збереженості об’єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини, за допомогою реагуючого моніторингу (див. частину IV) та періодичних звітів (див. частину V); Статті 11(7) та 29 Конвенції про всесвітню спадщину.
 - c) вирішувати, які об’єкти зі Списку всесвітньої спадщини мають бути включені у Список спадщини, що перебуває під загрозою, та виключені з цього списку; Статті 11(4) та 11(5) Конвенції про всесвітню спадщину.
 - d) приймати рішення про виключення об’єкту зі Списку всесвітньої спадщини (див. частину IV);
 - e) визначати процедуру розгляду запитів на надання міжнародної допомоги та проводити необхідні дослідження і консультації перед прийняттям рішення (див. частину VII); Статті 21(1) та 21(3) Конвенції про всесвітню спадщину.
 - f) визначати, як найефективніше використовувати кошти з Фонду всесвітньої спадщини для того, щоб допомагати державам – сторонам захищати об’єкти видатної універсальної цінності; Стаття 13(6) Конвенції про всесвітню спадщину.
 - g) шукати шляхи поповнення і збільшення Фонду всесвітньої спадщини;
 - h) звітувати про свою діяльність кожні два роки Генеральній Асамблеї держав – сторін та Генеральній Конференції ЮНЕСКО; Стаття 29(3) Конвенції про всесвітню спадщину, правило 49 з Правил процедури Комітету всесвітньої спадщини.
 - i) регулярно перевіряти та оцінювати виконання Конвенції;
 - j) переглядати, змінювати та затверджувати Настанови.
- 25.** З метою сприяння виконанню Конвенції Комітет розробляє стратегічні цілі. Вони регулярно переглядаються та змінюються, щоб уточнити цілі і завдання Комітету, спрямовані на забезпечення ефективної реакції на нові загрози світовій спадщині. Перші стратегічні цілі, визначені Комітетом у 1992 році містяться в Додатку II документа WHC-92/CONF.002/12
- 26.** Поточні стратегічні цілі (також відомі як «5 С») полягають у тому, щоб:
1. Посилювати достовірність (Credibility) Списку всесвітньої спадщини;
 2. Дбати про ефективність збереження (Conservation) об’єктів всесвітньої спадщини;
 3. Сприяти розвитку ефективних засобів нарощування потенціалу (Capacity-building) держав – сторін;
 4. Всіляко дбати про інформування суспільства та залучати його до підтримки світової спадщини через спілкування (Communication).
 5. Збільшувати роль спільнот (Communities) у виконанні Конвенції про всесвітню спадщину. У 2002 році Комітет переглянув стратегічні цілі. Текст Будапештської декларації про всесвітню спадщину (2002) доступний за посиланням: <http://whc.unesco.org/en/budapestdeclaration>
- Рішення 31 COM 13B

I.F Секретаріат Комітету всесвітньої спадщини (Центр всесвітньої спадщини)

Центр всесвітньої спадщини
ЮНЕСКО
площа Фонтенуа, 7,
75352 Париж 07 SP
Франція
Тел.: +33 (0) 1 4568 4378
www: <http://whc.unesco.org/>

UNESCO World Heritage Centre

27. Комітету всесвітньої спадщини допомагає Секретаріат, призначений Генеральним директором ЮНЕСКО. Зараз функції Секретаріату виконує Центр всесвітньої спадщини, створений 1992 року спеціально з цією метою. Генеральний директор призначав директора Центру всесвітньої спадщини секретарем Комітету. Секретаріат допомагає та співпрацює з державами – сторонами та консультативними органами. Секретаріат працює у тісній взаємодії з іншими секторами та регіональними офісами ЮНЕСКО.

Стаття 14 Конвенції про всесвітню спадщину.

Правило 43 з Правил процедур Комітету всесвітньої спадщини.
Циркулярний лист 16 від 21 жовтня 2003 року
<http://whc.unesco.org/circs/circ-03-16e.pdf>

28. Основні завдання Секретаріату:

- a) організація засідань Генеральної Асамблеї та Комітету;
- b) запровадження рішень Комітету всесвітньої спадщини та резолюцій Генеральної Асамблеї, а також звітування про їх виконання;
- c) отримання, реєстрація, перевірка повноти, архівування та передача у відповідні консультативні органи номінацій до Списку всесвітньої спадщини;
- d) координація досліджень та дій в межах Глобальної стратегії зі створення репрезентативного, збалансованого та достовірного Списку всесвітньої спадщини;
- e) організація періодичної звітності;
- f) координація реагуючого моніторингу, в тому числі моніторингових місій¹, а також координація і участь у консультативних місіях², при необхідності;

Стаття 14,2 Конвенції про всесвітню спадщину.

Стаття 14.2 Конвенції про всесвітню спадщину та Будапештська декларація про всесвітню спадщину (2002)

Рішення 39 COM 11

¹ Місії реагуючого моніторингу входять до статутної звітності Секретаріату та консультативних органів перед Комітетом всесвітньої спадщини про стан збереженості певних об'єктів, що знаходяться під загрозою (див. пункт 169). Ці місії організуються на вимогу Комітету всесвітньої спадщини з метою разом із зацікавленою державою – стороною виявити стан об'єкту, загрози його збереженості та можливості належного реставрування об'єкту або оцінка прогресу реставрації. Місії обов'язково включають зворотній звіт Комітету про виявлені результати (див. пункт 176.е). Робочі завдання місії реагуючого моніторингу визначає Центр всесвітньої спадщини відповідно до рішення, прийнятого Комітетом всесвітньої спадщини, та узгоджує їх з державою – стороною та відповідним консультативним органом (або органами). Витрати на місії реагуючого моніторингу відшкодовуються з Фонду всесвітньої спадщини.

² Консультативні місії не регламентуються жорстко статутом та не є обов'язковими, вони добровільно ініціюються державами – сторонами і залежать від намірів та розсудів держав – сторін, які надають запит на них. Під консультативними місіями треба розуміти місії надання експертної поради державі – стороні у певних питаннях. Вони можуть бути пов'язані з наданням первинної підтримки та консультування з питань виявлення об'єктів, складання попередніх списків та номінацій об'єктів на включення у Список всесвітньої спадщини. В інших випадках вони можуть стосуватися стану збереженості об'єктів та надавати консультації щодо оцінки впливу великих проектів на видатну універсальну цінність об'єкта, поради щодо підготовки/перегляду плану керування об'єктом або щодо прогресу у вживанні певних запобіжних заходів тощо. Робочі завдання консультативних місій визначає сама держава – сторона та погоджує їх з Центром всесвітньої спадщини та відповідним консультативним органом (або органами) та іншими організаціями. Загальні витрати на консультативні місії покладаються на державу – сторону, що подала запит, за винятком тих випадків, коли держава – сторона має право на відповідну

- g) координація міжнародної допомоги;
- h) мобілізація позабюджетних коштів для збереження та керування об'єктами всесвітньої спадщини
- i) допомога державам – сторонам Конвенції у виконанні програм та проектів Комітету, а також
- j) популяризація всесвітньої спадщини та Конвенцію, розповсюдження інформації серед держав – сторін, консультативних органів та широкого загалу.

29. Ця діяльність відповідає рішенням та стратегічним цілям Комітету та резолюціям Генеральної Асамблеї держав – сторін Конвенції і проводиться у тісній співпраці з консультативними органами.

I.G Консультативні органи Комітету всесвітньої спадщини

30. Консультативними органами Комітету всесвітньої спадщини є ІКПРОМ (ICCRPM – Міжнародний центр з дослідження, збереження та реставрації культурних цінностей), ІКОМОС (ICOMOS – Міжнародна рада з охорони пам'яток та визначних місць) та МСОП (Міжнародний союз охорони природи).

Стаття 8.3 Конвенції про всесвітню спадщину.

31. Роль консультативних органів полягає в тому, щоб:

- a) давати поради щодо виконання Конвенції про всесвітню спадщину в межах своєї компетенції
- b) допомагати Секретаріату в підготовці документів Комітету, розкладу засідань та впровадженні рішень Комітету;
- c) здійснювати допомогу у розробці та виконанні Глобальної стратегії зі створення репрезентативного, збалансованого та достовірного Списку всесвітньої спадщини, Глобальної стратегії з навчання, періодичної звітності, а також у підвищенні ефективності використання Фонду всесвітньої спадщини;
- d) моніторити стан збереженості об'єктів всесвітньої спадщини (в тому числі у межах місій реагуючого моніторингу на вимогу Комітету та консультативних місій на запрошення держав – сторін) та розглядати запити на міжнародну допомогу;
- e) у випадку ІКОМОС та МСОП – оцінювати об'єкти, номіновані на включення до Списку всесвітньої спадщини, у співпраці і діалозі з державою – стороною, що подала номінацію, повідомляти результати цієї оцінки Комітету, а також
- f) брати участь у засіданнях Комітету всесвітньої спадщини та Бюро на правах консультантів.

Стаття 13.7 Конвенції про всесвітню спадщину.

Рішення 39 COM 11

Стаття 14.2 Конвенції про всесвітню спадщину.

Стаття 8.3 Конвенції про всесвітню спадщину.

міжнародну допомогу або фінансування з нової статті бюджету, передбаченої для консультативних місій рішенням 38 COM 12.

ІККРОМ

- 32.** ІККРОМ (ICCROM) – Міжнародний центр з дослідження, збереження та реставрації культурних цінностей – це міжнародна міжурядова організація зі штаб-квартирою в Римі, Італія. Заснована ЮНЕСКО у 1956 році, ІККРОМ згідно зі своїм статутом здійснює дослідження, документування, технічну підтримку, навчання та інформування суспільства, спрямовані на збереження нерухомих та рухомих об'єктів культурної спадщини.
- 33.** Особлива роль ІККРОМ по відношенню до Конвенції включає: бути пріоритетним партнером у навчанні в області культурної спадщини, моніторити стан збереженості об'єктів всесвітньої спадщини, розглядати запити на міжнародну допомогу, подані державами – сторонами, та підтримувати та робити внесок у діяльність з нарощування потенціалу.

ІККРОМ
Via di San-Micheli, 13
I-00153 Рим, Італія
Тел : +39 06 585531
Факс: +39 06 5855 3349
Email: iccrom@iccrom.org
<http://www.iccrom.org/>

ІКОМОС

- 34.** ІКОМОС (ICOMOS) – Міжнародна рада з охорони пам'яток та визначних місць – неурядова організація зі штаб-квартирою в Парижі, Франція. Заснована у 1965 році, основна роль – сприяти застосуванню теорії, методології та наукових прийомів у збереженні архітектурної та археологічної спадщини. Робота ради базується на принципах Міжнародної хартії з охорони й реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць 1964 року (Венеціанська хартія).
- 35.** Особлива роль ІКОМОС по відношенню до Конвенції включає: оцінювати об'єкти, номіновані на включення до Списку всесвітньої спадщини, моніторити стан збереженості об'єктів всесвітньої спадщини, розглядати запити на міжнародну допомогу, подані державами – сторонами, підтримувати та робити внесок у діяльність з нарощування потенціалу.

ICOMOS

11 rue du Séminaire de
Conflans

94220 Charenton-le-Pont

France

Tel : +33 (0)1 41 94 17 59

МСОП

- 36.** МСОП – Міжнародний союз охорони природи – був заснований у 1948 році. Він об'єднав національні уряди, неурядові організації та вчених з усього світу. Його місія полягає в тому, щоб впливати, заохочувати та допомагати спільнотам усього світу зберігати цілісність і різноманіття природи, а також дбати про те, щоб кожне використання природних ресурсів було розумним та екологічно сталим. Штаб-квартира МСОП знаходиться у місті Гланд, Швейцарія.
- 37.** Особлива роль МСОП по відношенню до Конвенції включає: оцінювати об'єкти, номіновані на включення до Списку Всесвітньої спадщини, моніторити стан збереженості об'єктів всесвітньої спадщини, розглядати запити на міжнародну допомогу, подані державами – сторонами, підтримувати та робити внесок у діяльність з нарощування потенціалу.

МСОП – Міжнародний союз
охорони природи

рю Моверне, 28

CH-1196 Гланд, Швейцарія

Тел: + 41 22 999 0001

Факс: +41 22 999 0010

I.H Інші організації

- 38.** Комітет може звертатися до інших міжнародних та неурядових організацій з відповідною компетенцією та досвідом за допомогою у проведенні програм та місій, в тому числі місій реагуючого моніторингу.

Рішення 39 COM 11

I.I Партнери в справі охорони всесвітньої спадщини

- 39.** Партнерський підхід до номінування, керування та моніторингу забезпечує суттєвий внесок у захист всесвітньої спадщини та виконання Конвенції.

- 40.** Партнерами у справі захисту та збереження всесвітньої спадщини можуть бути фізичні особи та інші зацікавлені сторони, зокрема місцеві спільноти, корінні народи, урядові, неурядові та приватні організації та власники, які виявляють інтерес та хочуть приєднатися до збереження і керування об'єктами всесвітньої спадщини.

Декларація про права корінних народів (2007)

Рішення 39 COM 11

I.J Інші конвенції, рекомендації та програми

- 41.** Комітет всесвітньої спадщини визнає переваги тісної співпраці з іншими програмами ЮНЕСКО та пов'язаними Конвенціями. Список відповідних міжнародних заходів збереження, конвенцій та програм представлений у пункті 44.

- 42.** Комітет всесвітньої спадщини за підтримки Секретаріату забезпечує необхідну координацію та обмін інформацією між Конвенцією про всесвітню спадщину та іншими конвенціями, програмами та міжнародними організаціями, що опікуються збереженням культурної та природної спадщини.

- 43.** Комітет може запрошувати представників міжурядових організацій, що діють в межах пов'язаних конвенцій, на свої засідання в якості спостерігачів. При отриманні відповідного запрошення Комітет може направляти своїх представників для участі у засіданнях інших міжурядових організацій в якості спостерігачів.

- 44. Вибрані міжнародні Конвенції та програми, які стосуються захисту культурної та природної спадщини**

Рішення 39 COM 11

Конвенції та програми ЮНЕСКО

Конвенція про охорону культурних цінностей у випадках збройних конфліктів (1954)

Протокол I (1954)

Протокол II (1999)

http://www.unesco.org/culture/laws/hague/html_eng/page1.shtml

Конвенція про заходи, спрямовані на попередження незаконного ввезення, вивезення та передачі права власності на культурні цінності (1970)

http://www.unesco.org/culture/laws/1970/html_eng/page1.shtml

Конвенція про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини (1972)

http://www.unesco.org/whc/world_he.htm

Конвенція про охорону підводної культурної спадщини (2001)

http://www.unesco.org/culture/laws/underwater/html_eng/Convention.shtml

Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини (2003)

<http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540e.pdf>

Програма «Людина та біосфера» (програма МАБ)

<http://www.unesco.org/mab/>

Конвенція про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження 2005

<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001429/142919e.pdf>

Інші конвенції

Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська Конвенція) (1971)

http://www.ramsar.org/key_conv_e.htm

Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES) (1973)

<http://www.cites.org/eng/disc/text.shtml>

Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (CMS) (1979)

http://www.unep-wcmc.org/cms/cms_conv.htm

Конвенція ООН з морського права (UNCLOS) (1982)

http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos/closindx.htm

Конвенція про біологічне різноманіття (1992)

<http://www.biodiv.org/Convention/articles.asp>

Конвенція ЮНІДРУА щодо викрадених або незаконно вивезених культурних цінностей (Рим, 1995)

<http://www.unidroit.org/english/Conventions/culturalproperty/c-cult.htm>

Рамкова Конвенція ООН про зміну клімату (Нью-Йорк, 1992)

http://unfccc.int/essential_background/Convention/background/items/1350.php

II СПИСОК ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

II.A Визначення всесвітньої спадщини

Культурна та природна спадщина

- 45.** Визначення культурної та природної спадщини міститься в статтях 1 та 2 Конвенції про всесвітню спадщину.

Стаття 1

У цій Конвенції під "культурною спадщиною" розуміються:

пам'ятки: твори архітектури, монументальної скульптури й живопису, елементи та структури археологічного характеру, написи, печери та групи елементів, які мають видатну універсальну цінність з точки зору історії, мистецтва чи науки;

ансамблі: групи ізольованих чи об'єднаних будівель, архітектура, єдність чи зв'язок з пейзажем яких є видатною універсальною цінністю з точки зору історії, мистецтва чи науки;

визначні місця: твори людини або спільні витвори людини й природи, а також зони, включаючи археологічні визначні місця, що є універсальною цінністю з точки зору історії, естетики, етнології чи антропології.

Стаття 2

У цій Конвенції під "природною спадщиною" розуміються:

природні пам'ятки, створені фізичними й біологічними утвореннями або групами таких утворень, що мають видатну універсальну цінність з точки зору естетики чи науки;

геологічні й фізіографічні утворення й суворо обмежені зони, що є ареалом видів тварин і рослин, які зазнають загрози й мають видатну універсальну цінність з точки зору науки чи збереження;

природні визначні місця чи суворо обмежені природні зони, що мають видатну універсальну цінність з точки зору науки, збереження чи природної краси.

Змішана культурно-природна спадщина

- 46.** Об'єкти розглядаються як «змішана культурно-природна спадщина», якщо вони задовольняють повністю чи частково визначенням як культурної, так і природної спадщини, представленим у статтях 1 та 2 Конвенції.

Культурні ландшафти

- 47.** Культурні ландшафти - це об'єкти культурної спадщини, що являють собою «спільні витвори людини і природи», описані в статті 1 Конвенції. Вони ілюструють еволюцію людського суспільства та поселень впродовж часу, яка відбувалася під впливом фізичних обмежень та/або можливостей, наданих природних середовищем, а також змінних соціальних, економічних та культурних чинників, як зовнішніх, так і внутрішніх.

Додаток 3

Рухома спадщина

- 48.** Номінації нерухомих об'єктів, які можуть стати рухомими, не розглядаються.

Видатна універсальна цінність

49. Видатна універсальна цінність означає культурну та/або природну значимість, яка є настільки винятковою, що виходить за межі національних кордонів, та є однаково важливою для нинішніх і майбутніх поколінь усього людства. Тому постійний захист цієї спадщини є першочерговою задачею для світової спільноти в цілому. Комітет визначає критерії для включення таких об'єктів до Списку всесвітньої спадщини.
50. Держави - сторони запрошуються пропонувати номінування об'єктів культурної та/або природної спадщини, що мають видатну універсальну цінність, для включення до Списку всесвітньої спадщини.
51. При включенні об'єкта до Списку всесвітньої спадщини Комітет приймає Формулювання видатної універсальної цінності (див. Пункт 154), яке містить ключову інформацію для майбутнього ефективного захисту та керування об'єктом.
52. Конвенція не передбачає захист усіх об'єктів, що представляють значний інтерес або мають високу важливість чи цінність, але лише тих, що мають найвизначніше значення для людства в цілому. Не передбачено, що об'єкт національного та/або регіонального значення автоматично включається до Списку всесвітньої спадщини.
53. Номінації, представлені в Комітет, мають демонструвати повне прийняття державою - стороною обов'язку зберігати спадщину власними зусиллями. Такий обов'язок передбачає певні програмові, юридичні, наукові, технічні, адміністративні та фінансові заходи, прийняті та запропоновані для захисту об'єкта та його видатної універсальної цінності.

П.В Репрезентативний, збалансований та достовірний Список всесвітньої спадщини

54. Комітет намагається створити репрезентативний, збалансований та достовірний Список всесвітньої спадщини відповідно до чотирьох Стратегічних цілей, прийнятих Комітетом на 2 сесії (Будапешт, 2002)

Будапештська декларація про всесвітню спадщину (2002) на <http://whc.unesco.org/en/budapestdeclaration>

Глобальна стратегія із створення репрезентативного,

збалансованого та достовірного Списку всесвітньої спадщини

55. Глобальна стратегія із створення репрезентативного, збалансованого та достовірного Списку всесвітньої спадщини розроблена з метою виявлення та заповнення прогалини у Списку всесвітньої спадщини. Ця мета досягається шляхом залучення країн приєднуватися до Конвенції про всесвітню спадщину та готувати Попередні списки (відповідно до пункту 62) та номінації об'єктів для включення до Списку всесвітньої спадщини. (див. <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>)

Звіт наради експертів з питань «Глобальної стратегії» та результати тематичних досліджень репрезентативності Списку всесвітньої спадщини (20-22 червня 1994 року) були затверджені Комітетом всесвітньої спадщини на 18 сесії (Пхукет, 1994).

Глобальна стратегія початково розроблялася для культурної спадщини. На запит Комітету всесвітньої спадщини Глобальна стратегія була поширена, щоб включати об'єкти природної спадщини, а також змішаної культурної та природної

- 56.** Держави - сторони та консультативні органи заохочуються брати участь у виконанні Глобальної стратегії у співпраці з Секретаріатом та іншими партнерами. З цією метою організуються регіональні та тематичні наради з питань Глобальної стратегії, а також проводяться порівняльні та тематичні дослідження. Результати цих нарад і досліджень надаються державам - сторонам для допомоги у створенні Попередніх списків та подання номінацій. Звіти з нарад експертів та дослідженні, надані Комітету всесвітньої спадщини, доступні за цим посиланням:
<http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>
- 57.** Варто докладати всіх зусиль, щоб досягти розумного балансу культурної та природної спадщини у Списку всесвітньої спадщини.
- 58.** Не існує формальних обмежень щодо загальної кількості об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини.

Інші заходи

- 59.** З метою створення репрезентативного, збалансованого та достовірного Списку всесвітньої спадщини державам - сторонам пропонується визначити, чи достатньо повно представлена їхня спадщина у списку, і якщо це так, то сповільнити процес подачі подальших номінацій у такий спосіб:
- добровільно збільшити інтервал між подачею окремих номінацій відповідно до умов, які вони визначають самостійно, та/або
 - номінувати лише такі об'єкти, які відносяться до мало представлених категорій, та/або
 - об'єднувати кожну свою номінацію з номінацією від держави - сторони, чия спадщина ще недостатньо представлена у списку, або
 - прийняти рішення добровільно припинити представлення номінацій.
- 60.** Державам - сторонам, чий об'єкти спадщини з видатною універсальною цінністю недостатньо представлені у Списку всесвітньої спадщини, пропонується:
- приділяти першочергову увагу створенню власних Попередніх списків та номінацій;
 - ініціювати та підтримувати на регіональному рівні партнерство, засноване на обміні технічним досвідом;
 - заохочувати двосторонню та багатосторонню співпрацю з метою збільшення експертних та технічних можливостей організацій, відповідальних за захист, збереження та керування спадщиною, а також
 - Брати якомога активнішу участь у засіданнях Комітету всесвітньої спадщини.
- 61.** Комітет прийняв рішення застосовувати такий механізм:

Резолюція, прийнята 12
Генеральною Асамблеєю
держав - сторін (1999)

Резолюція, прийнята 12
Генеральною Асамблеєю
держав - сторін (1999)

Рішення
24 COM VI.2.3.3,
28 COM 13.1 та
7 EXT.COM 4B.1
29 COM 18A
31 COM 10
35 COM 8B.61
40 COM 11

До 1 лютого 2018 року (включно):

- a) розглядати до двох повних номінацій від кожної держави - сторони за умови, що хоча б одна з цих номінацій стосується природного об'єкту або культурного ландшафту, а також
- b) Встановити обмеження у максимум 45 номінацій на рік, які будуть розглянуті, в тому числі номінації, відкладені та доопрацьовані після попередніх сесій Комітету, розширені (крім незначних модифікацій меж об'єктів), транскордонні та серійні номінації.
- c) У випадку, якщо річний максимум у 45 номінацій перевищено, застосовується такий порядок пріоритетів:
 - i) номінації, представлені державами - сторонами, у яких ще немає включених до списку об'єктів всесвітньої спадщини;
 - ii) номінації, представлені державами - сторонами, у яких 3 або менше включених до списку об'єктів всесвітньої спадщини;
 - iii) номінації, які раніше були виключені через перевищення річного ліміту у 45 номінацій і застосування цих пріоритетів;
 - iv) номінації об'єктів природної спадщини;
 - v) номінації об'єктів змішаної спадщини;
 - vi) номінації транскордонних/транснаціональних об'єктів;
 - vii) номінації від держав - сторін з Африки, Тихоокеанського або Карибського регіонів;
 - viii) номінації від держав - сторін, які ратифікували Конвенцію про всесвітню спадщину протягом останніх десяти років;
 - ix) номінації від держав - сторін, які не подавали номінацій впродовж десяти років або більше;
 - x) при застосуванні цієї системи пріоритетів дата отримання повних та завершених номінацій Центром всесвітньої спадщини має використовуватися як вторинний чинник, щоб визначити пріоритет між номінаціями, які не визначені попередніми пунктами.
- d) Держави - сторони, які є співавторами транскордонних та транснаціональних серійних номінацій, можуть обрати між собою при повному розумінні, яка саме держава буде представляти номінацію, і ця номінація буде зареєстрована в межах ліміту обраної держави - сторони.

З 2 лютого 2018 року:

- a) розглядати одну повну номінацію від кожної держави - сторони,

- b) встановити обмеження у максимум 35 номінацій на рік, які будуть розглянуті, в тому числі номінації, відкладені та перероблені після попередніх сесій Комітету, розширені (крім незначних модифікацій меж об'єктів), транскордонні та серійні номінації.
- c) у випадку, якщо річний максимум у 35 номінацій перевищено, застосовується такий порядок пріоритетів:
- i) номінації, представлені державами - сторонами, у яких ще немає включених до списку об'єктів всесвітньої спадщини;
 - ii) номінації, представлені державами - сторонами, у яких 3 або менше включених до списку об'єктів всесвітньої спадщини;
 - iii) повторно внесені доопрацьовані номінації, які не були передані відповідним консультативним органам для застосування пункту 61.b)³
 - iv) номінації, які раніше були виключені через перевищення річного ліміту у 35 номінацій і застосування цих пріоритетів;
 - v) номінації об'єктів природної спадщини;
 - vi) номінації об'єктів змішаної спадщини;
 - vii) номінації транскордонних/транснаціональних об'єктів;
 - viii) номінації від держав - сторін з Африки, Тихоокеанського або Карибського регіонів;
 - ix) номінації від держав - сторін, які ратифікували Конвенцію про всесвітню спадщину протягом останніх двадцяти років;
 - x) номінації від держав - сторін, які не подавали номінацій впродовж п'яти років або більше;
 - xi) номінації від держав - сторін, колишніх членів Комітету, які прийняли добровільне рішення не подавати номінацій під час свого перебування в Комітеті. Цей пріоритет застосовується протягом 4 років після закінчення їхнього членства в Комітеті.
 - xii) при застосуванні цієї системи пріоритетів дата отримання повних та завершених номінацій Центром всесвітньої спадщини має використовуватися як вторинний чинник, щоб визначити пріоритет між номінаціями, які не визначені попередніми пунктами.

³ Цей резерв також застосовується, якщо повторно внесені доопрацьовані номінації отримані на третій рік після прийняття рішення про доопрацювання.

- d) Держави - сторони, які є співавторами транскордонних та транснаціональних серійних номінацій, можуть обрати між собою при повному розумінні, яка саме держава буде представляти номінацію, і ця номінація буде зареєстрована в межах ліміту обраної держави - сторони.

Це рішення буде прийнято на іспитовий термін у 4 роки і вступить в силу з 2 лютого 2018 року, щоб забезпечити плавний перехідний період для усіх держав - сторін Конвенції. Результати цього рішення будуть оцінені на 46 сесії Комітету (2022 рік).

П.С Попередні списки

Процедура та формат

- 62.** Попередній список - це перелік об'єктів спадщини, розташованих на території держави - сторони, які держава - сторона вважає гідними включення до Списку всесвітньої спадщини. Держави - сторони мають включати до Попереднього списку назви тих об'єктів, які на їхню думку мають видатну універсальну цінність, а також об'єкти, які планується номінувати протягом наступних років.
- Статті 1, 2 та 11(1) Конвенції про всесвітню спадщину.
Рішення 39 COM 11
- 63.** Номінації на включення до Списку всесвітньої спадщини не розглядаються, якщо номінований об'єкт не було включено до Попереднього списку держави - сторони.
- Рішення 24 COM, параграф VI.2.3.2
- 64.** Держави - учасниці заохочуються готувати Попередні списки за участі широкого кола зацікавлених осіб, в тому числі керівників пам'яток, місцевих та регіональних урядових органів, місцевих спільнот, неурядових організацій та інших зацікавлених учасників та партнерів.
- 65.** Держави - сторони мають подати Попередні списки до Секретаріату принаймні за рік до подання номінацій. Держави - сторони запрошуються переглядати та перероблювати свої Попередні списки принаймні раз на десять років.
- 66.** Держави - сторони мають подавати свої Попередні списки англійською або французькою мовою, використовуючи стандартний формат, наведений у Додатку 2А та Додатку 2В (для транснаціональних та транскордонних майбутніх номінацій). Вказується назва пам'ятки, географічне розташування, короткий опис і підтвердження видатної універсальної цінності.
- Рішення 39 COM 11
- 67.** Належним чином підписаний оригінал укладеного Попереднього списку має бути надісланий на таку адресу:

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО
площа Фонтенуа, 7,
75352 Париж 07 SP
Франція
Тел.: +33 (0) 1 4568 1136
E-mail:
wh-tentativelists@unesco.org

UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France
Tel: +33 (0) 1 4568 1136
E-mail: wh-tentativelists@unesco.org

- 68.** Після отримання Попередніх списків від держав - сторін Центр всесвітньої спадщини перевіряє відповідність документів Додатку 2. Якщо документація не відповідає зразку з Додатка 2, Центр всесвітньої спадщини повертає її державі - стороні. Коли всю необхідну інформацію надано, Попередні списки реєструються в Секретаріаті і передаються відповідним консультативним органам до відома. Зведення усіх Попередніх списків щорічно подається до Комітету. Після проведення консультацій з відповідними державами-сторонами Секретаріат оновлює списки, зокрема, видаляє з них ті об'єкти, що були включені до списку всесвітньої спадщини, та ті об'єкти, що були номіновані, але не включені.

Рішення 7 EXT.COM 4A

Попередні списки держав - сторін публікуються Центром всесвітньої спадщини на його вебсайті та/або в робочих документах для забезпечення прозорості, доступу до інформації та гармонізації Попередніх списків на регіональному і тематичному рівні.

Рішення 41 COM 11

Відповідальність за зміст кожного попереднього списку несе винятково держава - сторона, що його подала. Публікація Попередніх списків не є офіційним вираженням позиції ані Комітету всесвітньої спадщини, ані Центру всесвітньої спадщини, ані Секретаріату ЮНЕСКО щодо юридичного статусу будь-якої країни, території, міста або області чи їхніх кордонів.

- 69.** Попередні списки держав - сторін доступні за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/tentativelists>

Рішення 27 COM 8A

Попередні списки як інструмент планування та оцінки

- 70.** Попередні списки є важливим і корисним інструментом планування для держав - сторін, Комітету всесвітньої спадщини, Секретаріату та консультативних органів у визначенні майбутніх номінацій.

71. Попередні списки треба укладати вибірково, з наведенням доказів потенційної видатної універсальної цінності. Держави - сторони запрошуються до ознайомлення з аналізом Списку всесвітньої спадщини та Попередніх списків, підготовлених на замовлення Комітету спеціалістами з ІКОМОС та МСОП, щоб визначити прогалини у Списку всесвітньої спадщини. Знайомство з аналітикою дасть державам-сторонам можливість порівняти теми, регіони, геокультурні групи та біо-географічні області для об'єктів, що можуть бути включені до Списку всесвітньої спадщини. Державам-сторонам варто по можливості отримувати консультації консультативних органів та належним чином розширяти свої Попередні списки.
72. Додатково державам - сторонам варто ознайомитися з тематичними дослідженнями консультативних органів (див. пункт 147). Ці дослідження виконуються з урахуванням Попередніх списків, поданих державами - сторонами, звітів з засідань, присвячених гармонізації Попередніх списків, та інших технічних досліджень, виконаних консультативними органами, кваліфікованими організаціями та спеціалістами. Список завершених досліджень доступний за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>
73. Держави - сторони мають гармонізувати свої Попередні списки на регіональному і тематичному рівні. Гармонізація Попередніх списків - це процес, у якому держави - сторони за допомогою консультативних органів колективно оцінюють та переглядають свої Попередні списки на предмет упущень та виявлення спільних тем. Результатом гармонізації має стати вдосконалення Попередніх списків, подання нових номінацій від держав - сторін та співпраця між групами держав - сторін у підготовці номінацій.

Рішення 24 COM, параграф VI.2.3.2(ii)
Рішення 39 COM 11
Документи WHC-04/28.COM/13.B I та II
<http://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13b1e.pdf>
and
<http://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13b2e.pdf>

Тематичні дослідження відрізняються від порівняльного аналізу, який здійснюють держави - сторони, коли готують номінації до Списку всесвітньої спадщини (див. пункт 122)

Сприяння та нарощування потенціалу держав – сторін у підготовці Попередніх списків

74. Для виконання Глобальної стратегії можуть знадобитися спільні зусилля у сфері навчання і нарощування потенціалу, щоб держави - сторони могли отримати та/або об'єднати досвід у підготовці, оновленні та гармонізації своїх Попередніх списків та підготовці номінацій.
75. Держави - сторони можуть подати запит на міжнародну допомогу у підготовці, оновленні та гармонізації Попередніх списків (див. Частина VII).
76. Консультативні органи та Секретаріат будуть використовувати можливості оціночних місій для організації навчальних семінарів, щоб допомогти тим державам - сторонам, чия спадщина недостатньо представлена, освоїти методи підготовки Попередніх списків та номінацій.

Рішення 24 COM VI.2.3.5(ii)

II.D Критерії для визначення видатної універсальної цінності

77. Комітет вважає, що об'єкт має видатну універсальну цінність (див. пункти 49-53), якщо об'єкт відповідає одному або кільком з наступних критеріїв. Номіновані об'єкти мають:

Ці критерії раніше були представлені як два окремі набори критеріїв: критерії з I по VI для культурної спадщини і критерії з I по IV для природної спадщини.

На 6 позачерговій сесії Комітету всесвітньої спадщини було прийняте рішення об'єднати всі десять

- (i) являти собою витвір творчого людського генія;
- (ii) представляти, як важлива зміна людських цінностей протягом певного часу або в межах певного культурного регіону впливає на розвиток архітектури або технологій, монументального мистецтва, міського планування або ландшафтного дизайну;
- (iii) слугувати унікальним або принаймні винятковим свідцтвом культурної традиції або цивілізації, яка нині існує або припинила своє існування;
- (iv) бути видатним зразком типу споруди, архітектурного або технологічного ансамблю або ландшафту, який (або які) ілюструють важливу епоху (або епохи) історії людства;
- (v) бути видатним зразком традиційного поселення, землекористування або водокористування, який представляє певну культуру або певну форму взаємодії людини з довкіллям, особливо якщо такий зразок став вразливим під впливом незворотних змін;
- (vi) бути прямо чи опосередковано пов'язаним з подіями або існуючою традицією, ідеями або віруваннями, з творами мистецтва та літератури, що мають світове значення. (Комітет вважає, що цей критерій варто застосовувати у поєднанні з іншими критеріями);
- (vii) представляти зразок унікального природного явища або ділянку неповторної природної краси та естетичної важливості;
- (viii) бути видатним прикладом, який представляє основні віхи історії людства, в тому числі сліди давнього життя, важливі поточні геологічні процеси формування земної поверхні, або важливі геоморфологічні та фізіографічні явища;
- (ix) бути видатним зразком, що представляє важливі поточні екологічні та біологічні процеси в еволюції та розвитку наземних, прісноводних, берегових та морських екосистем та сукупностей рослин і тварин;
- (x) бути ареалом проживання найбільш важливих видів з точки зору збереження біологічного розмаїття, в тому числі видів, що знаходяться під загрозою зникнення та мають видатну універсальну цінність для науки та збереження довкілля.

78. Щоб вважатися таким, що має видатну універсальну цінність, об'єкт також має відповідати умові цілісності та/або автентичності і бути під належним захистом та керуванням, що забезпечують його збереження.

П.Е Цілісність та/або автентичність

Автентичність

- 79.** Об'єкти, номіновані по критеріям з (i) по (vi), мають відповідати умові автентичності. Додаток 4, що включає Нарський документ про автентичність, можна використовувати як основу для перевірки автентичності таких об'єктів. Нижче наведено стислий зміст документу.
- 80.** Здатність розуміти цінності, пов'язані із спадщиною, залежить від того, які джерела інформації про ці цінності можуть вважатися вірогідними або вартими довіри. Знання, розуміння та інтерпретація цих джерел інформації стосовно початкових і подальших характеристик культурної спадщини є необхідною основою для визначення усіх сторін автентичності.
- 81.** Судження про цінність, пов'язану з культурною спадщиною, а також достовірність пов'язаних інформаційних джерел можуть відрізнятися у різних культурах і навіть в межах одної культури. Повага до всіх культур вимагає, щоб культурна спадщина розглядалася та оцінювалася в межах тих культурних контекстів, до яких вона належить.
- 82.** Залежно від типу культурної спадщини та її культурного контексту об'єкт задовольняє критерії автентичності, якщо його культурна цінність (визнана згідно запропонованим критеріям номінації) правдиво і вірогідно виражена через розмаїття ознак, в тому числі:
- форму і задум;
 - матеріали та речовини;
 - використання та функції;
 - традиції, техніки, систему керування;
 - розташування та оточення;
 - мову та інші форми нематеріальної спадщини;
 - духовне і фізичне відчуття, а також
 - інші внутрішні і зовнішні чинники.
- 83.** Такі ознаки, як духовне і фізичне відчуття важко піддаються практичному застосуванню для визначення автентичності, однак все одно є важливим показником характеру і відчуття місця, наприклад, у спільнотах, що підтримують традиції та культурну тяглість.
- 84.** Використання усіх цих джерел передбачає дослідження спадщини на перетині мистецьких, історичних, соціальних та наукових вимірів. Джерела інформації визначені як усі матеріальні, письмові, усні та графічні джерела, з яких можна дізнатися про суть, особливості, значення та історію культурної спадщини.
- 85.** Коли умови автентичності розглядаються під час підготовки номінації об'єкта, держава - сторона має спочатку визначити всі суттєві ознаки автентичності. Заява про автентичність має давати оцінку, в якій мірі автентичність присутня або виражена кожною з суттєвих ознак.

Рішення 39 COM 11

- 86.** З точки зору автентичності реконструкція археологічних знахідок або історичних будівель та районів виправдана лише у виняткових обставинах. Реконструкція прийнятна лише на основі повної детальної документації, але не на підставі припущень.

Цілісність

- 87.** Усі об'єкти, номіновані на включення до Списку всесвітньої спадщини, мають задовольняти умовам цілісності.
- 88.** Цілісність - це ступінь єдності і недоторканості природної та/або культурної спадщини та усіх її ознак. Вивчення умов цілісності таким чином передбачає оцінку ступеня, на якому об'єкт:
- a) включає всі елементи, необхідні для вираження видатної універсальної цінності;
 - b) має розміри, достатні для представлення всіх особливостей та процесів, що визначають значущість об'єкта;
 - c) страждає від негативного впливу розробок та/або занедбаності.

Рішення 20 COM IX.13

Ця інформація має бути представлена у заяві про цілісність.

- 89.** Для об'єктів, що номінуються за критеріями з (i) по (vi) фізичний склад об'єкта та/або його суттєві ознаки мають бути в доброму стані, а вплив руйнівних процесів має бути під контролем. Необхідно включити достатню частину елементів, необхідних для передання усієї повноти цінності, вираженої в об'єкті. Також необхідно зберегти взаємодію та динамічні функції, що представлені в культурних ландшафтах, історичних містах та інших існуючих об'єктах та є важливими для їх відмінного характеру.
- 90.** Для усіх об'єктів, що номінуються за критеріями (vii) - (x), біофізичні процеси та особливості рельєфу мають зберігатися відносно недоторканими. Однак є загально визнаним, що жодна територія не може бути абсолютно незмінною і недоторканою, усі природні області розвиваються динамічно та певною мірою контактують з людиною. На природні зони часто впливає людська діяльність, в тому числі діяльність традиційних суспільств та місцевих спільнот. Така діяльність може співіснувати з видатною універсальною цінністю зони там, де вона є екологічно сталою.
- 91.** Додатково для об'єктів, що номінуються за критеріями (vii) - (x) відповідний рівень цілісності має визначатися у кожного критерію.
- 92.** Об'єкти, що номінуються за критерієм (vii), повинні мати видатну універсальну цінність та включати області, принципові для збереження краси об'єкта. Наприклад, об'єкт, чия візуальна цінність визначається водоспадом, задовольняє умовам цілісності, якщо включає відповідні ділянки вгору та вниз за течією, бо вони є невід'ємною умовою збереження естетичної якості об'єкта.

Приклади застосування критеріїв цілісності до об'єктів, що номінуються за критеріями (i) - (vi), наразі у розробці.

- 93.** Об'єкти, що номінуються за критерієм (viii) мають включати всі або більшість з основних взаємопов'язаних та взаємозалежних елементів у природній взаємодії. Наприклад, зона льодовикового періоду відповідає умовам цілісності, якщо включає сніжне поле, сам льодовик, зразки розрізів, відкладень та колонізацій (наприклад, смуги поковзу, морени, початкові стадії рослинних сукцесій тощо); у випадку вулканічних зон мають бути представлені усі магматичні серії, а також більшість або всі різновиди ефузивних порід та типів виверження.
- 94.** Об'єкти, що номінуються за критерієм (ix), повинні мати достатній розмір і містити усі необхідні елементи для демонстрації ключових аспектів процесів, важливих для збереження впродовж довгого часу представлених екосистем та біологічного розмаїття. Наприклад, зона дощових тропічних лісів відповідає умовам цілісності, якщо включає певну кількість ділянок на різні висоті над рівнем моря, що мають різну топографію, види ґрунту, системи ізольованих ділянок та ділянки з натуральною регенерацією; кораловий риф, наприклад, має включати водорості, мангрові зарості та інші пов'язані екосистеми, які регулюють постачання поживних та осадових компонентів.
- 95.** Об'єкти, що номінуються за критерієм (x), мають бути найважливішим зразком збереження біологічного розмаїття. Цьому критерію відповідають лише такі об'єкти, які представляють найбільше біологічне розмаїття та/або представляють його найповніше. Об'єкти повинні включати представників найрізноманітнішої флори та фауни біогеографічного регіону та екосистем. Наприклад, тропічна саванна відповідає критеріям цілісності, якщо включає повну систему взаємопов'язаних трав'янистих тварин та рослин, якими вони харчуються; до острівних екосистем мають входити представники, що зберігають ендемічну біоту; об'єкти, що включають широке розмаїття видів, мають бути достатньо великими, щоб вмістити кількість представників, що забезпечує збереження популяції цього виду; для зон, в яких проживають мігруючі види, мають бути належним чином захищені шляхи міграції, місця гніздування та розмноження.

П.Ф Захист та керування

- 96.** Захист та керування об'єктами всесвітньої спадщини означають, що видатна універсальна цінність об'єкта, включаючи умови цілісності та/або автентичності, що існували на момент включення до Списку, буде зберігатися в часі і зростати. Регулярний огляд загального стану та збереженості пам'яток, а значить і їхньої видатної універсальної цінності, має відбуватися в межах процесу моніторингу для об'єктів всесвітньої спадщини, як визначено в Операційних настановах⁴.

⁴ Процеси моніторингу, визначені в Операційних настановах, - це реагуючий моніторинг (пункти 169-176) та періодичні звіти (пункти 199-210).

97. Усі об'єкти, включені до Списку всесвітньої спадщини, мають перебувати під тривалим законодавчим, нормативно-правовим, інституціональним та/або традиційним захистом та керуванням, що забезпечити їх збереженість. Цей захист включає належним чином визначені межі. Аналогічно держави - сторони мають продемонструвати належний захист на національному, регіональному, муніципальному та/або традиційному рівні для номінованих об'єктів. До номінацій додаються відповідні тексти, де чітко визначаються та пояснюються шляхи та методи здійснення такого захисту для номінованих об'єктів.

Законодавчі, нормативно-правові та договірні заходи захисту

98. Законодавчі та нормативно-правові заходи на національному та місцевому рівні мають забезпечити захист об'єкта від соціального, економічного та іншого тиску або змін, що можуть негативно вплинути на його видатну універсальну цінність, в тому числі цілісність та/або автентичність. Держави - сторони також мають забезпечити повне та ефективне застосування цих заходів.

Рішення 39 COM 11

Межі для ефективного захисту

99. Визначення меж є важливою вимогою для організації ефективного захисту номінованого об'єкта. Межі необхідно встановити таким чином, щоб включити всі ознаки, що відображають видатну універсальну цінність, та щоб забезпечити цілісність та/або автентичність об'єкта.
100. Для об'єктів, номінованих за критеріями (i) - (vi), межі мають бути встановлені таким чином, щоб включати всі області та ознаки, що є прямим фізичним носієм видатної універсальної цінності об'єкта, а також ті області, які з точки зору майбутніх досліджень можуть включитися та посилити цю цінність.
101. Для об'єктів, номінованих за критеріями (vii) - (x), межі мають відповідати просторовим потребам мешканців, видів, процесів або явищ, які є підставою для включення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини. Межі мають включати ті області, що безпосередньо межують з областями, які забезпечують видатну універсальну цінність, щоб захистити об'єкт спадщини від прямого впливу людської діяльності та використання ресурсів поряд з номінованою ділянкою.
102. Межі номінованого об'єкту можуть збігатися з однією або більше областю, що перебуває під захистом, наприклад, національним парком або природним заповідником, біосферним заповідником або захищеним культурним чи історичним регіоном та іншими областями та територіями. Хоча такі області під охороною можуть включати декілька зон керування, лише деякі з них відповідають критеріям для включення до Списку.

Рішення 39 COM 11

Рішення 39 COM 11

Буферні зони

103. Якщо це необхідно для належного захисту об'єкта, можуть бути організовані буферні зони.

- 104.** З метою ефективного захисту номінованого об'єкта буферна зона - тобто зона, що оточує номінований об'єкт, - має додаткові законні та /або загальноприйняті обмеження свого використання та розбудови, щоб забезпечити об'єкт додатковим захистом. Буферна зона може включати безпосереднє оточення об'єкта, важливі види та інші області, які функціонально важливі для підтримки та захисту об'єкта. Територія буферної зони у кожному випадку має бути визначена через особливі механізми. Подробиці щодо розміру, характеристик, дозволеного використання буферної зони, а також карта, на якій позначено чіткі межі об'єкта та його буферної зони, має бути додана до номінації.
- 105.** Також необхідно подати чітке пояснення, яким чином буферна зона сприяє захисту об'єкта.
- 106.** Якщо буферна зона не передбачена, номінація має включати пояснення, чому необхідності у створенні буферної зони немає.
- 107.** Хоча буферні зони не є частиною номінованого об'єкту, будь-які модифікації або створення буферної зони після включення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини мають узгоджуватися з Комітетом всесвітньої спадщини через процедуру несуттєвих змін меж (див. пункт 164 та Додаток 11). Створення буферної зони після включення об'єкта до Списку зазвичай розглядається як несуттєві зміни меж⁵.

Система керування

- 108.** Кожний номінований об'єкт має супроводжуватися чітким планом керування або іншим документом, що представляє систему керування, у якому визначено, як саме видатна універсальна цінність об'єкта буде зберігатися, бажано з активною участю різних сторін.
- 109.** Метою системи керування є забезпечення ефективного захисту номінованого об'єкта для нинішніх та наступних поколінь.
- 110.** Ефективна система керування залежить від типу, характеристик та потреб номінованого об'єкта, а також культурного та природного контексту. Системи керування можуть відрізнятися залежно від різних культурних перспектив, доступних ресурсів та інших чинників. Вони можуть включати традиційні практики, існуючі інструменти міського або регіонального планування та інші механізми контролю планування, формальні та неформальні. Для усіх об'єктів всесвітньої спадщини дуже важливо робити оцінку впливу будь-яких втручань.
- 111.** Попри визнання всієї розмаїтості методів, існують спільні елементи ефективних систем керування:
- a) всебічне та загальне розуміння об'єкта усіма зацікавленими сторонами, включаючи залучених до процесу планування та консультацій;
 - b) цикл планування, реалізації, моніторингу, оцінки та зворотнього зв'язку;

Рішення 39 COM 11

⁵ У випадку транснаціональних/транскордонних об'єктів будь-яка модифікація потребує узгодження з усіма залученими державами - сторонами.

- c) оцінка вразливості об'єкта до соціального, економічного та іншого тиску та змін, а також моніторинг впливу розбудови та запропонованих втручань;
- d) розвиток механізмів залучення та координації різноманітної діяльності між партнерами та зацікавленими особами;
- e) надання необхідних ресурсів;
- f) нарощування потенціалу, а також
- g) чіткий та зрозумілий опис того, як працює система керування.

112. Ефективне керування включає цикл коротко-, середно- та довгострокових дій, спрямованих на захист, збереження та презентацію номінованого об'єкта. Інтегрований підхід до планування та керування дуже важливий для забезпечення розвитку об'єкта в часі та збереження усіх аспектів його видатної універсальної цінності. Такий підхід виходить за межі об'єкта і може включати буферні зони та ширше оточення. Ширше оточення включає топографію об'єкта, природне та збудоване оточення та інші елементи, в тому числі інфраструктуру, схеми землекористування, організацію простору та візуальні співвідношення. Також воно може стосуватися соціальних та культурних практик, економічних процесів та інших нематеріальних аспектів спадщини, в тому числі сприйняття та асоціацій. Керування ширшим оточенням визначається його роллю у збереженні видатної універсальної цінності.

Рішення 39 COM 11

113. Окрім того, в контексті виконання Конвенції Комітет всесвітньої спадщини затвердив процес реагуючого моніторингу (див. частину IV) та процес періодичної звітності (див. частину V).

114. У випадку серійних об'єктів важливо розробити та детально описати в документах систему керування або механізми координованого керування окремими компонентами об'єкта (див. пункти 139-139).

115. [Видалено]

Рішення 39 COM 11

116. У випадку, коли важливі ознаки номінованого об'єкта знаходяться під загрозою через антропогенний вплив, але відповідають критеріям та умовам автентичності або цілісності, наведеним у пунктах 78-95, до номінації також має бути доданий план дій щодо необхідних заходів для виправлення ситуації. Якщо виправні заходи, запропоновані державою - стороною, не були вжиті у зазначений державою - стороною термін, то Комітет виносить рішення про вилучення об'єкта зі Списку згідно з прийнятою процедурою (див. частину IV.C).

Рішення 39 COM 11

117. Держави - сторони несуть відповідальність за здійснення ефективного керування об'єктами всесвітньої спадщини. Держави - сторони мають здійснювати таке керування у тісній співпраці з керівниками об'єктів, уповноваженими органами та іншими партнерами і зацікавленими особами.

118. Комітет рекомендує державам - сторонам включати готовність до появи ризиків як важливий елемент у свої плани керування об'єктами всесвітньої спадщини та навчальні стратегії.

Рішення 28 COM 10B.4

Стале використання

- 119.** Об'єкти всесвітньої спадщини можна продовжувати використовувати або пропонувати використовувати у такий спосіб, який є екологічно та культурно сталим і може підвищити якість життя зацікавлених спільнот. Держава - сторона та її партнери мають переконатися, що таке стале використання або будь-які інші зміни не впливають негативно на видатну універсальну цінність об'єкта. Для деяких об'єктів небажане використання у людській діяльності. Закони, політика та стратегії, що стосуються об'єктів всесвітньої спадщини, мають забезпечувати захист видатної універсальної цінності цих об'єктів, підтримувати подальше збереження природної та культурної спадщини, а також популяризувати та заохочувати активну участь спільнот та зацікавлених осіб як важливу умову для сталого захисту, збереження, керування та презентації об'єктів.

III ПРОЦЕС ВКЛЮЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ДО СПИСКУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

III.A Підготовка номінацій

- 120.** Документи номінації - це основа для рішення Комітету про включення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини. Документи номінації мають представляти всю необхідну інформацію та посилання на джерела інформації.
- 121.** Додаток 3 містить указівки для держав - сторін щодо підготовки номінацій певних типів об'єктів.
- 122.** Перш ніж держава - сторона почне готувати номінацію об'єкта на включення до списку всесвітньої спадщини, вона має ознайомитися з циклом номінування, описаним у пункті 168. Бажано спочатку провести всю підготовчу роботу для того, щоб встановити, чи є в об'єкта потенціал видатної універсальної цінності, в тому числі перевірку цілісності та автентичності, і лише після цього починати підготовку повного пакету документів, який потребує багато часу та витрати коштів. Підготовча робота може включати збирання доступної інформації про об'єкт, тематичні дослідження, попередні концептуальні дослідження, спрямовані на виявлення потенційної видатної універсальної цінності, в тому числі цілісності та автентичності, або порівняльне дослідження об'єкта в ширшому глобальному чи регіональному контексті, в тому числі аналіз в контексті досліджень прогалін, що його проводять консультативні органи. Цей перший етап дозволить встановити, чи можливо і варто номінувати об'єкт, і допоможе уникнути витрат на підготовку номінацій, у яких немає шансів на успіх. Держави - сторони заохочуються звертатися за попередніми консультаціями⁶ до консультативних органів на цьому першому етапі, а також якомога раніше звертатися до Центру всесвітньої спадщини стосовно номінацій для отримання інформації та додаткових настанов.

Рішення 34 COM 12 (III)
Звіт наради експертів на тему
«Попереднє консультування
номінацій: Творчий підхід до
процесу номінацій» (Пхукет:
2010).

Рішення 36 COM 13.I
Рішення 39 COM 11

⁶ Попереднє консультування стосовно номінацій пам'яток на включення до Списку всесвітньої спадщини «Попереднє консультування» включає поради, консультації та аналіз, який здійснюється до подання номінації та спрямований на зменшення кількості таких номінацій, що стикаються з серйозними проблемами в процесі оцінки.

123. Важливою є участь у підготовці номінацій місцевих спільнот, корінного населення, урядових, неурядових та приватних організацій та інших зацікавлених осіб, бо дасть їм можливість розділити з державою - стороною відповідальність за збереження спадщини. Державам - сторонам пропонується готувати номінації з якомога ширшим залученням зацікавлених осіб та продемонструвати, при необхідності, що вільна, попередня та інформована згода корінного населення була отримана серед іншого шляхом представлення номінацій широкому загалу зрозумілою мовою на громадських слуханнях та нарадах.

Рішення 39 COM 11

124. Держава - сторона може надіслати запит на надання підготовчої допомоги для підготовки номінацій.

125. Держави - сторони можуть звернутися до Секретаріату, щоб отримати всю необхідну допомогу у підготовці номінацій.

126. Секретаріат також надає:

- a) допомогу у виборі карт та фотографій, а також пошуку національних уповноважених органів, де їх можна отримати;
- b) приклади успішних номінацій, керівних та законодавчих заходів;
- c) настанови з підготовки номінацій різних типів об'єктів: культурних ландшафтів, міст, каналів та доріг, що мають значення всесвітньої спадщини (див. Додаток 3)
- d) настанови з номінації серійних та транскордонних об'єктів (див. Пункти 134-139).

127. Держави - сторони можуть подавати до Секретаріату чорнові варіанти номінацій для коментування та огляду в будь-який час впродовж року. Однак державам - сторонам рекомендується подавати до Секретаріату чорнові варіанти номінацій, які б вони хотіли подати до крайнього терміну 1 лютого, у термін до 30 вересня попереднього року. До чорнових варіантів потрібно додавати карти з позначеними межами запропонованого об'єкта. Чорнові варіанти можна подавати як в електронному форматі, так і у паперовому (лише 1 примірник без додатків, за винятком карт). В обох випадках подання слід супроводити пояснювальним листом.

Рішення 37 COM 12.П

128. Номінації можна подавати у будь-який **час впродовж року**, але лише «повні» номінації (див. Пункт 132 та Додаток 5), отримані Секретаріатом включно до **1 лютого**⁷, будуть розглядатися Комітетом всесвітньої спадщини на предмет включення до Списку всесвітньої спадщини протягом року. Комітет буде розглядати номінації лише тих об'єктів, що були включені до Попереднього списку держави - сторони (див пункти 63 та 65).

Рішення 37 COM 12.П
Рішення 39 COM 11

Базовим принципом попереднього консультування є надати можливість консультативним органам та Секретаріату прямо підтримувати держави - сторони протягом усього процесу потенційної номінації об'єкта всесвітньої спадщини. Для того, щоб попереднє консультування було ефективним, в ідеалі воно має початися на якомога ранішій стадії підготовки номінації, в момент підготовки або перегляду Попередніх списків держав - сторін.

⁷ Якщо 1 лютого припадає на вихідні, номінація має бути отримана не пізніше 17.00 за Гринвічем у попередню п'ятницю.

III.B Формат і зміст номінацій

129. Номінації об'єктів для включення до Списку всесвітньої спадщини мають бути підготовлені відповідно до зразка в Додатку 5.

130. Формат номінації включає наступні елементи:

1. Ідентифікація об'єкта
2. Опис об'єкта
3. Підстави для включення
4. Стан збереженості та чинники впливу на об'єкт
5. Захист та керування
6. Моніторинг:
7. Документація
8. Контактна інформація відповідальних осіб
9. Підпис з боку держави – сторони (держав - сторін)

131. Номінації на Список всесвітньої спадщини оцінюються переважно за змістом, а не за зовнішнім виглядом.

132. Номінація вважається «повною», якщо вона відповідає наступним вимогам (див. Зразок у Додатку 5):

Рішення 37 COM 12.П
Рішення 39 COM 11

Резюме

Резюме має включати стислий виклад (див. Додаток 5) основного тексту номінації, зменшену версію карти (або карт) з позначеними межами об'єкту та буферних зон (за наявності), а також попередню версію Формулювання видатної універсальної цінності (той самий текст, що представлено у підрозділі 3.3 номінації).

1. Ідентифікація об'єкта

Межі запропонованого до номінації об'єкта мають бути чітко визначені, однозначно розділяючи об'єкт та будь-яку буферну зону (за наявності) (див. Пункти 103-107). Карти мають бути достатньо деталізовані (див. Пояснювальну примітку в підрозділі 1.е в Додатку 5), щоб визначати, яка сама частина суші та/або води номінується. Необхідно за наявності подати актуальні надруковані топографічні карти держави - сторони, на яких чітко позначені межі об'єкта та будь-яких буферних зон (якщо вони є). Якщо номінація не включає чітко визначених меж, вона вважається «неповною».

2. Опис об'єкта

Опис об'єкта має включати виявлення об'єкта та огляд його історії і розвитку. Усі позначені на карті компоненти мають бути поіменовані та описані. Якщо подається серійна номінація, кожна частина і кожний компонент мають бути чітко описані.

Підрозділ «Історія та розвиток об'єкта» має описувати, як об'єкт досяг свого нинішнього стану та усі важливі зміни, що з ним відбулися. В цій частині мають бути наведені важливі факти, які потрібні для підтримки та наведення аргументів на користь того, що об'єкт має видатну універсальну цінність та відповідає умовам цілісності та/або автентичності.

3. Підстави для включення

Цей підрозділ має чітко пояснювати, чому об'єкт вважатися таким, що має видатну універсальну цінність.

Текст у підрозділах з 3.1.a по 3.1.e має містити більш детальну інформацію, яка підтверджує текст запропонованого Формулювання видатної універсальної цінності (пункт 3.3).

У підрозділі 3.1.b вказуються критерії всесвітньої спадщини (див. Пункт 77), згідно з якими об'єкт номінується, а також чітко окреслений аргумент вибору кожного критерію. Також включається заява про цілісність та (якщо обрано критерій культури) автентичність. У заяві має бути вказано, як саме об'єкт задовольняє умовам, окресленим у пунктах 78-95.

У підрозділі 3.2 наводиться порівняльний аналіз стосовно інших подібних об'єктів, включених або ні до Списку всесвітньої спадщини на національному та інтернаціональному рівнях. Порівняльний аналіз має пояснювати важливість номінованого об'єкта в національному та інтернаціональному контексті.

У підрозділі 3.3. пропонується Формулювання видатної універсальної цінності (див. Пункти 49-53 та 155), підготовлене державою - стороною, в якому чітко пояснено, чому об'єкт заслуговує на те, щоб бути включеним до Списку всесвітньої спадщини.

4. Стан збереженості та чинники впливу на об'єкт

Цей підрозділ має включати точну інформацію про нинішній стан збереженості об'єкта (в тому числі про фізичний стан об'єкта та актуальні заходи зі збереження). Також має бути наведений опис чинників, що впливають на об'єкт (включаючи загрози). Інформація, наведена у цьому підрозділі, складає основу, необхідну для моніторингу стану збереженості номінованого об'єкта у майбутньому.

5. Захист та керування

Захист: Розділ 5 має включати список законодавчих, нормативно-правових, запланованих, інституціональних та/або традиційних заходів, що мають безпосереднє відношення до захисту об'єкта, а також детальний аналіз фактичних охоронних заходів. Тексти законодавчих, нормативно-правових, запланованих та/або інституціональних норм або стислий виклад цих текстів також має бути доданий англійською або французькою мовою.

Керування: Дуже важливо, щоб для об'єкта було розроблено належний план або інша система керування. Цей план має бути доданий до номінації. Бажано навести гарантії ефективності плану або системи керування. До плану або системи мають бути інтегровані принципи сталого розвитку.

Примірник плану керування або документація системи керування має бути додана до номінації. Якщо план керування існує тільки мовою, відмінною від англійської або французької, необхідно додати детальний опис його положень англійською або французькою мовою.

Компаративний аналіз, підготовлений державою - стороною під час номінації об'єкта на включення до Списку всесвітньої спадщини, не треба плутати тематичними дослідженнями, підготовленими консультативними органами на запит Комітету (пункт 148 нижче)

Рішення 7 EXT.COM 4A

Детальний аналіз або пояснення плану керування або документації системи керування мають бути представлені в підрозділі 5.е. номінації.

Номінація, яка не включає зазначених документів, буде вважатися неповною, якщо не представлені інші документи, які визначатимуть керування об'єктом до надання остаточного плану керування.

6. Моніторинг:

Держави - сторони мають визначити ключові діючі та /або запропоновані показники для визначення і оцінки збереженості об'єкта, чинників, що на нього впливають, заходів зі збереження, періодичність перевірки та контакти відповідальних органів.

7. Документація

До номінація має бути додана вся важливо документація. Окрім документів, зазначених вище, це мають бути а) придатні для друку зображення належної якості (цифрові фотографії розділенням не менше 300 dpi, а також, якщо це принципово, додаткові кіно-, відео- та аудіоматеріали); і б) форма, що включає список фотографій та аудіовізуальних матеріалів та дозвіл на їх використання (див. Додаток 5, підрозділ 7.а). Текст номінації має бути поданий в паперовому та електронному форматах (перевага надається Word та/або PDF).

8. Контактна інформація відповідальних осіб

Має бути подана детальна інформація про відповідальних осіб.

9. Підпис з боку держави – сторони

Номінація має завершуватися оригінальним підписом уповноваженої особи з боку держави - сторони.

10. Кількість потрібних друкованих копій (в тому числі доданих карт)

Номінації культурних та природних об'єктів (за винятком культурних ландшафтів): 2 ідентичні копії

Номінації об'єктів змішаної спадщини та культурних ландшафтів: 3 ідентичні копії

11. Паперовий та електронний формат

Номінації мають бути представлені на папері формату А4 та в електронному форматі (файли у форматі Word та /або PFD).

12. Надсилання

Держави - сторони мають надсилати номінації, підписані належним чином, англійською або французькою мовою на такі адреси:

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО
площа Фонтенуа, 7,
75352 Париж 07 SP
Франція
Тел.: +33 (0) 1 4568 4378
E-mail: wh-nominations@unesco.org

UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France
Tel: +33 (0) 1 4568 1136
E-mail: wh-nominations@unesco.org

- 133.** Секретаріат зберігає усі додаткові документи (карти, плани, фотографії тощо), подані разом з номінацією.

III.C Вимоги для номінації різних типів об'єктів

Транскордонні об'єкти

- 134.** Номінований об'єкт може бути розташований:
- a) на території однієї держави - сторони або
 - b) на території усіх залучених держав - сторін, які мають спільні кордони (транскордонний об'єкт).
- 135.** По можливості транскордонні номінації готуються і подаються усіма державами - сторонами спільно у відповідності до статті 11.3 Конвенції. Державам - сторонам настійно рекомендується створити спільний комітет або подібний орган для керування транскордонним об'єктом.
- 136.** Розширення існуючого об'єкта всесвітньої спадщини, розташованого в одній держав - стороні, може бути запропоноване як перетворення на транскордонний об'єкт.

Рішення 7 EXT.COM 4A

Серійні об'єкти

- 137.** Серійні об'єкти включають дві або більше складових частин, які мають між собою явний та чіткий зв'язок.
- a) Складові частини мають відбивати культурні, соціальні або функціональні тривалі зв'язки, які в свою чергу демонструють ландшафтний, екологічний, еволюційний взаємозв'язок або взаємозв'язок мешканців ареалу.

- b) Кожна складова частина має робити свій внесок у видатну універсальну цінність об'єкта як ціле, що має наукове підґрунтя, легко визначається і є очевидним, і така складова частина може включати в тому числі і нематеріальні ознаки. Видатна універсальна цінність, що складається у взаємодії усіх частин, має бути цілком зрозуміла і виражена.
- c) На основі єдиного підходу та для уникнення надмірної фрагментації складових частин під час підготовки номінації, в тому числі визначаючи складові частини, треба враховувати загальний зв'язаність та керованість об'єкта (див. Пункт 114)

і за умови, що саме серія як єдине ціле - і необов'язково кожна окрема частина - має видатну універсальну цінність.

138. Серійний номінований об'єкт може бути розташований:

Рішення 7 EXT.COM 4A

- a) на території однієї держави - сторони (серійний національний об'єкт); або
- b) На території декількох різних держав - сторін, які не обов'язково мають спільний кордон, і тоді номінується за згодою усіх залучених держав - сторін (серійний транснаціональний об'єкт).

139. Серійні номінації, як від однієї держави, так і від декількох, можуть бути подані для оцінки у декілька номінаційних циклів, за умови, що перша номінація уже має видатну універсальну цінність. Якщо держави - сторони планують подавати серійну номінацію у декілька номінаційних циклів, краще попередити Комітет про цей намір для забезпечення кращого планування роботи.

III.D Реєстрація номінацій

140. Отримавши номінації від держав - сторін, Секретаріат підтверджує отримання, перевіряє повноту та реєструє номінації. Секретаріат передасть повні номінації відповідним консультативним органам для оцінки. Секретаріат також розміщує електронний варіант тексту номінацій на сайті Центру всесвітньої спадщини для членів Комітету. Секретаріат надсилає запити державам - сторонам про будь-яку додаткову інформацію, в тому числі на вимогу консультативних органів. Графік реєстрації та подальшої обробки номінацій детально описано у пункті 168.

Рішення 39 COM 11

141. Секретаріат складає і подає на кожну сесію Комітету список отриманих номінацій із зазначенням дати отримання та повноти, а також дати, з якої такі номінації вважаються «повними» згідно пункту 132 та Додатку 5.

Рішення 26 COM 14
Рішення 28 COM 14B.57
Рішення 39 COM 11

142. Номінації проходять цикл розгляду між датою подання та рішенням Комітету всесвітньої спадщини. Цей цикл зазвичай триває півтора року: від подання номінації 1 лютого року 1 до рішення Комітету в червні року 2.

Ш.Е Оцінювання номінацій консультативними органами

- 143.** Консультативні органи оцінюють, чи мають об'єкти, номіновані державами - сторонами, видатну універсальну цінність, чи відповідають вони умовам цілісності та (якщо це їх стосується) автентичності та вимогам до збереження і керування. Процедура і формат оцінки з боку ІКОМОС та МСОП описані у додатку 6.
- 144.** Оцінку номінацій культурної спадщини здійснює ІКОМОС.
- 145.** Оцінку номінацій природної спадщини здійснює МСОП.
- 146.** Якщо номінація культурної спадщини здійснюється в категорії «культурні ландшафти», то оцінку проводить ІКОМОС, консультуючись з МСОП. Для змішаних об'єктів оцінка проводиться спільними зусиллями ІКОМОС та МСОП.
- 147.** На вимогу Комітету всесвітньої спадщини або при необхідності, ІКОМОС та МСОП проводять **тематичні дослідження** для оцінки запропонованих номінацій у регіональному, глобальному або тематичному контексті. Ці дослідження мають виконуватися з урахуванням Попередніх списків, поданих державами - сторонами, звітів з засідань, присвячених гармонізації Попередніх списків, та інших технічних досліджень, виконаних консультативними органами, кваліфікованими організаціями та спеціалістами. Список завершених досліджень можна знайти в підрозділі III Додатку 3 та на сайтах консультативних органів. Ці дослідження відрізняються від порівняльного аналізу, який здійснюють держави - сторони, коли готують номінації до Списку всесвітньої спадщини (див. пункт 132)
- 148.** Оцінка та презентація спеціалістів з ІКОМОС та МСОП базується на таких принципах. Оцінка та презентація мають:
- дотримуватися Конвенції про всесвітню спадщину та актуальних Операційних настанов, а також будь-якої додаткової політики, визначеної рішеннями Комітету;
 - бути об'єктивними, точними, науковими, спиратися на всю інформацію, представлену консультативним органам в рамках номінації;
 - бути виконаними на високому професійному рівні, неупереджено та прозоро протягом усього процесу оцінки в співпраці та діалозі з державами - сторонами.
 - відповідати стандартному формату для оцінки та презентації, узгоджуватися з Секретаріатом та включати імена всіх експертів, хто брав участь в оцінці, за винятком експертів, що надають конфіденційні відгуки, а також містити детальний перелік усіх коштів і витрат на оцінку;
 - включати регіональних експертів, що знаються на предметі розгляду;
 - чітко і окремо відзначати, чи має об'єкт видатну універсальну цінність, чи відповідає умовам цілісності та/або автентичності, чи має план/систему керування та законний захист;

Рішення 39 COM 11

ІКОМОС:
<http://www.icomos.org/studies/>

МСОП:
[http://www.iucn.org/themes/wc
pa/pubs/worldheritage.htm](http://www.iucn.org/themes/wc_pa/pubs/worldheritage.htm)

Рішення 28 COM 14B.57
Рішення 30 COM 13
Рішення 39 COM 11

- g) Оцінювати кожний об'єкт систематично, згідно з усіма відповідними критеріями, включаючи відносний стан збереженості об'єкта, тобто порівняно з іншими об'єктами того ж типу в межах чи поза межами держави - сторони;
- h) включати посилання на рішення Комітету та запити щодо розглянутої номінації;
- i) Не брати до уваги та не включати жодну інформацію, подану державою - стороною після **28 лютого** того року, в який розглядається номінація. Якщо інформація поступила пізніше зазначеного терміну і не буде прийнята до уваги при оцінці, про це буде повідомлено державі - стороні. Вимога щодо останнього терміну має неухильно виконуватися; а також
- j) подавати підтвердження точки зору через список джерел (літератури), на яку спиралися експерти.

149. Консультативні органи мають направляти державам - сторонам з копією в Центр всесвітньої спадщини для представлення Голові Комітету всесвітньої спадщини в термін до 31 січня кожного року короткий інформаційний звіт про статус та всі питання, пов'язані з оцінкою, а також запити на додаткову інформацію. Листування відбувається однією з двох робочих мов Конвенції.

Рішення 7 EXT.COM 4B.1
Рішення 39 COM 11

150. Листи від відповідних держав - сторін, підготовлені за зразком у Додатку 12, з детальним описом фактичних помилок, які були виявлені в оціночному висновку консультативних органів щодо їх номінації, мають бути представлені у Центр всесвітньої спадщини не пізніше, ніж за 14 днів до відкриття сесії Комітету з копіями відповідним консультативним органам. Ці листи будуть представлені як додатки до документів, що стосуються відповідного питання у порядку денному, не пізніше, ніж у перший день сесії Комітету. Центр всесвітньої спадщини та консультативні органи можуть додати до листів свої коментарі у відповідному розділі форми до того, як вони будуть представлені.

Рішення 7 EXT.COM 4B.1
Рішення 37 COM 12.П

151. ІКОМОС та МСОП надають рекомендації у трьох категоріях:

- a) об'єкти, що рекомендовані до включення безумовно;
- b) об'єкти, що не рекомендовані до включення;
- c) Номінації, які рекомендується повернути на доопрацювання або відкласти.

III.F Відкликання номінації

152. Держава - сторона може відкликати номінацію в будь-який момент до початку сесії Комітету, на якій її заплановано розглянути. Держава - сторона має повідомити в Секретаріат про свій намір відкликати номінацію. За бажанням держава - сторона може заново подати номінацію об'єкта, і це буде розглядатися як нова номінація згідно з процедурами і графіком, наведеним у пункті 168.

III.G Рішення Комітету всесвітньої спадщини

- 153.** Комітет всесвітньої спадщини приймає рішення включати або не включати об'єкт до Списку всесвітньої спадщини, відкласти номінацію або повернути на доопрацювання.

Включення до Списку

- 154.** Приймаючи рішення включити об'єкт до Списку всесвітньої спадщини, Комітет, керуючись висновками консультативних органів, затверджує Формулювання видатної універсальної цінності для об'єкта.
- 155.** Формулювання видатної універсальної цінності має включати короткий виклад рішення Комітету про те, що об'єкту притаманна видатна універсальна цінність, визначення критеріїв, за якими об'єкт включається до Списку, в тому числі оцінка умов цілісності та - для об'єктів культурної і змішаної спадщини - автентичності. Також потрібна оцінка захисту і керування на даний момент і вимоги до захисту і керування в майбутньому. Формулювання видатної універсальної цінності буде основою для подальшого захисту та керування об'єктом.

Рішення 39 COM 11

При необхідності та частина Формулювання видатної універсальної цінності, де йдеться про захист та керування, може бути оновлена Комітетом у співпраці з державою - стороною та передана на рецензування консультативним органам. Такі оновлення можна робити періодично у зв'язку з циклами періодичної звітності або на будь-якій сесії Комітету, якщо необхідно.

Центр всесвітньої спадщини буде автоматично оновлювати Формулювання видатної універсальної цінності у відповідності до подальших рішень Комітету, які стосуються зміни імені об'єкта, незначних змін кордонів, та буде виправляти фактичні помилки, узгодивши цей процес з консультативними органами.

В межах дотримання гендерної нейтральності, як одного з пріоритетів ЮНЕСКО, дуже важливо використовувати гендерно нейтральну мову при підготовці Формулювання видатної універсальної цінності.

- 156.** При включенні до Списку всесвітньої спадщини Комітет може давати додаткові рекомендації щодо захисту та керування об'єктом всесвітньої спадщини.
- 157.** Формулювання видатної універсальної цінності (включаючи критерії, за якими об'єкт включено до Списку всесвітньої спадщини) буде представлено Комітетом у його звітах та публікаціях.

Рішення про невключення

- 158.** Якщо Комітет приймає рішення не включати об'єкт до Списку всесвітньої спадщини, номінація більше не може бути представлена на розгляд Комітету інакше, ніж за виняткових обставин. Ці виняткові обставини можуть включати, наприклад, нові відкриття, нову наукову інформацію про об'єкт або інші критерії, які не були представлені в оригінальній номінації. В таких випадках має бути подана нова номінація.

Доопрацювання номінацій

159. Номінації, які Комітет вирішив повернути на доопрацювання державі - стороні, можуть бути представлені на наступній сесії Комітету для розгляду. Додаткова інформація має бути надіслана Секретаріату до **1 лютого**⁸ того року, у який бажано розглянути номінацію. Секретаріат одразу передасть її відповідним консультативним органам для оцінки. Повернуті на доопрацювання номінації, як не були подані до Комітету протягом трьох років після прийнятого Комітетом рішення, вважаються новими і при подачі розглядаються згідно з процедурами і графіком, наведеним у пункті 186. Держави - сторони можуть звернутися до відповідних консультативних органів та/або Центру всевітньої спадщини для отримання порад щодо виконання рекомендацій Комітету.

Рішення 39 COM 11

Відкладення номінацій

160. Комітет може прийняти рішення відкласти номінацію для більш ретельної оцінки або вивчення, або для суттєвої переробки з боку держави - сторони. Якщо держава - сторона бажає знову подати відкладену номінацію у будь-який з наступних років, вона має бути подана до Секретаріату до **1 лютого**⁹. Ці номінації будуть заново оцінені (знову оцінені відповідними консультативними органами протягом повного півторарічного періоду оцінки згідно з процедурами і графіком, наведеним у пункті 168). Держави - сторони закликаються звернутися до відповідного консультативного органу та/або Центру всевітньої спадщини для отримання порад щодо виконання рекомендацій Комітету. При необхідності держава - сторона може прийняти рішення про запрошення консультативної місії.

Рішення 39 COM 11

III.H Номінації для розгляду з надзвичайних підстав

161. Звичайний графік та визначення повноти для подачі і розгляду номінацій не застосовуються для об'єктів, які можуть опинитися в небезпеці в результаті отримання сильних пошкоджень, або яким загрожує конкретне серйозне ушкодження від стихійного лиха або людської діяльності, що може призвести до утворення надзвичайної ситуації, з огляду на яку Комітет має прийняти термінове рішення, необхідне для порятунку об'єкта (за умови, що об'єкт має незаперечну видатну універсальну цінність згідно зі звітами відповідних консультативних органів). Такі номінації розглядаються на надзвичайних підставах, їхній розгляд включається у порядок денний наступної сесії Комітету. Ці об'єкти можуть бути включені до Списку всевітньої спадщини. Одночасно вони можуть бути включені і до Списку всевітньої спадщини, що перебуває під загрозою.

Рішення 37 COM 12.ІІ

162. Для номінації для розгляду з надзвичайних підстав застосовується така процедура:

Рішення 37 COM 12.ІІ

⁸ Якщо 1 лютого припадає на вихідні, номінація має бути отримана не пізніше 17.00 за Гринвічем у попередню п'ятницю.

⁹ Якщо 1 лютого припадає на вихідні, номінація має бути отримана не пізніше 17.00 за Гринвічем у попередню п'ятницю.

- a) Держава - сторона представляє номінацію та прохання розглянути її з надзвичайних підстав. Об'єкт вже має бути включений до Попередніх списків, або держава - сторона має терміново його включити.
- b) Номінація має:
 - i) описувати об'єкт та чітко визначати його межі.
 - ii) підтверджувати видатну універсальну цінність відповідно до критеріїв;
 - iii) підтверджувати цілісність та/або автентичність;
 - iv) описувати систему захисту та керування;
 - v) описувати характер надзвичайних обставин, природу і розмір загрози або конкретної небезпеки та доводити, що для порятунку об'єкта необхідні термінові дії Комітету.
- c) Секретаріат терміново передає номінацію відповідним консультативним органам проханням оцінити ознаки об'єкта, які можуть підтвердити його видатну універсальну цінність, а також оцінити загрози та необхідність термінового рішення Комітету. Якщо консультативні органи вважають за потрібне та час дозволяє, може бути організоване польове дослідження об'єкта.
- d) Під час розгляду номінації Комітет також розгляне:
 - vi) надання міжнародної допомоги для завершення номінації та
 - vii) Необхідність подальших місій з боку Секретаріату та консультативних органів одразу після включення об'єкта до Списку для виконання рекомендацій Комітету.

III.1 Зміни меж, критеріїв для включення до списку або назви об'єкта всесвітньої спадщини

Несуттєві зміни меж

- 163.** Несуттєві зміни - це зміни, що не чинять істотного впливу на розмір об'єкта та не впливають на його видатну універсальну цінність.
- 164.** Якщо держава - сторона хоче заявити про несуттєву зміну меж об'єкта, вже включеного до Списку всесвітньої спадщини, заява має бути підготовлена за зразком у Додатку 11 і отримана Комітетом через Секретаріат до **1 лютого**¹⁰. Секретаріат звернеться до відповідних консультативних органів для оцінки, чи може запропонована зміна вважатися несуттєвою. Потім Секретаріат передасть висновки консультативних органів до Комітету всесвітньої спадщини. Комітет може ухвалити зміну або дійти висновку, що зміна є суттєвою і має розглядатися як суттєва зміна меж об'єкта, а в такому випадку застосовується процедура для нової номінації.

Рішення 39 COM 11

¹⁰ Якщо 1 лютого припадає на вихідні, номінація має бути отримана не пізніше 17.00 за Гринвічем у попередню п'ятницю.

Суттєві зміни меж

165. Якщо держава - сторона бажає суттєво змінити межі об'єкта, включеного до Списку всесвітньої спадщини, то вона має подати цю пропозицію як нову номінацію (включаючи вимогу про внесення до Попередніх списків - див. пункти 63 та 65). Така ре-номінація має бути представлена до **1 лютого**¹¹ та буде оцінена протягом повного півторарічного періоду оцінки згідно з процедурами і графіком, наведеним у пункті 168. Це правило стосується як збільшення, так і зменшення меж.

Рішення 39 COM 11

Зміни критеріїв для обґрунтування включення до списку всесвітньої спадщини

166. Якщо держава - сторона бажає, щоб об'єкт був включений до Списку всесвітньої спадщини за додатковими критеріями або збільшити чи зменшити кількість критеріїв, то вона має подати цю пропозицію як нову номінацію (включаючи вимогу про внесення до Попередніх списків - див. пункти 63 та 65). Така ре-номінація має бути отримана до **1 лютого**¹² та буде оцінена протягом повного півторарічного періоду оцінки згідно з процедурами і графіком, наведеним у пункті 168. Запропоновані об'єкти будуть оцінюватися лише за новими критеріями та залишаться у Списку всесвітньої спадщини, навіть якщо додаткові критерії не будуть визнані.

Рішення 39 COM 11

Зміни в назві об'єкта всесвітньої спадщини

167. Держава - сторона¹³ може запитати в Комітеті дозволу на зміну назви об'єкта, вже включеного до Списку всесвітньої спадщини. Запит на зміну назви має бути отриманий Секретаріатом **не менше ніж за 3 місяці до засідання Комітету.**

III.J Графік - огляд

168.

Рішення 39 COM 11

Графік

Процедури

30 вересня (перед роком 1)

Рекомендований останній термін держава - сторонам для подання чорнових варіантів номінацій у Секретаріат.

15 листопада (перед роком 1)

Секретаріат дає державі - стороні, що надіслала номінацію, відповідь про повноту чорнового варіанту, і якщо він неповний, то вказує, якої інформації бракує для завершення номінації.

¹¹ Якщо 1 лютого припадає на вихідні, номінація має бути отримана не пізніше 17.00 за Гринвічем у попередню п'ятницю.

¹² Якщо 1 лютого припадає на вихідні, номінація має бути отримана не пізніше 17.00 за Гринвічем у попередню п'ятницю.

¹³ У випадку транснаціональних/транскордонних об'єктів будь-яка модифікація потребує узгодження з усіма залученими державами - сторонами.

1 лютого року 1

Останній термін, до якого Секретаріат має отримати завершені номінації для передачі їх відповідних консультативних органам для оцінки.

Номінації мають бути отримані до 17.00 за Гринвічем або, якщо дата припадає на вихідні, до 17.00 за Гринвічем у попередню п'ятницю.

Номінації, отримані після зазначеної дати, будуть розглядатися в наступному циклі.

1 лютого року - 1 березня року 1

Реєстрація, оцінка завершеності та передача відповідним консультативним органам.

Секретаріат реєструє кожен номінацію, повідомляє про отримання державі - стороні та перевіряє зміст номінацій. Секретаріат повідомить державі - стороні, чи є повною подана номінація.

Неповні номінації (див пункт 132) не будуть передані відповідним консультативним органам для оцінки. Якщо номінація неповна, державі - стороні буде повідомлено, якої інформації бракує, щоб номінація могла бути доповнена до 1 лютого наступного року и розглянута в наступному циклі.

Повні номінації будуть передані відповідним консультативним органам для оцінки.

Секретаріат також розміщує електронний варіант тексту номінацій на сайті Центру всесвітньої спадщини для членів Комітету.

1 березня року 1

Останній термін, до якого Секретаріат повідомляє державі - стороні про отримання номінації, чи була вона повною та чи була вона отримана до 1 лютого.

Березень року 1 - травень року 2

Оцінювання консультативними органами

31 січня року 2

Консультативні органи мають направляти державам - сторонам з копією в Центр всесвітньої спадщини для представлення Голові Комітету всесвітньої спадщини в термін до **31 січня** кожного року короткий інформаційний звіт про статус та всі питання, пов'язані з оцінкою, а також запити на додаткову інформацію. Листування відбувається однією з двох робочих мов Конвенції.

Останній термін, до якого додаткова інформація на запит консультативних органів має бути надана державою - стороною та передана їм через Секретаріат.

28 лютого року 2

Додаткова інформація має бути представлена в Секретаріат в тій же кількості копій та в електронному форматі, яку вказано у пункті 132. Щоб уникнути плутанини між старими та новими текстами, якщо

нова інформація передбачає зміну основного тексту номінації, держава - сторона має подати ці зміни у виправленій версії оригінального тексту. Зміни мають бути чітко виділені. До паперової версії слід додати електронну версію нового тексту на CD-диску або дискеті.

За шість тижнів до щорічної сесії Комітету всесвітньої спадщини у рік 2

Відповідні консультативні органи надсилають до Секретаріату свої оцінки та рекомендації для передачі в Комітет всесвітньої спадщини та державам - сторонам.

Не менше ніж за 14 робочих днів до відкриття щорічної сесії Комітету всесвітньої спадщини у рік 2

Виправлення фактичних помилок державами - сторонами

Не менше ніж за 14 робочих днів до відкриття щорічної сесії Комітету всесвітньої спадщини відповідна держава - сторона має надіслати листа на ім'я Голови Комітету з копіями для консультативних органів з детальним описом фактичних помилок, які були виявлені в оцінці номінацій, здійсненій консультативними органами.

Щорічна сесія Комітету всесвітньої спадщини (червень/липень) року 2

Комітет розглядає номінації та приймає рішення.

Одразу після щорічної сесії Комітету всесвітньої спадщини

Повідомлення державам - сторонам

Секретаріат повідомляє усім державам - сторонам, чиї номінації було розглянуто, відповідні рішення Комітету.

Після прийняття рішення про включення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини Секретаріат надсилає державі - стороні та керівникам пам'ятки письмове повідомлення, додаючи карту включеної області та Формулювання видатної універсальної цінності (в тому числі відповідні критерії).

Одразу після щорічної сесії Комітету всесвітньої спадщини

Одразу після щорічної сесії Комітету всесвітньої спадщини Секретаріат щороку оприлюднює оновлений Список всесвітньої спадщини.

Назви держав - сторін, чиї номінації були включені до Списку всесвітньої спадщини, вказуються у надрукованому Списку під заголовком: «Зобов'язана держава, що представила номінацію у відповідності до Конвенції».

Впродовж місяця після закриття щорічної сесії Комітету всесвітньої спадщини

Секретаріат розсилає опублікований звіт про всі рішення Комітету всесвітньої спадщини усім державам - сторонам.

IV МОНІТОРИНГ СТАНУ ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

IV.A Реагуючий моніторинг

Визначення реагуючого моніторингу

169. Реагуючий моніторинг - це звітність Секретаріату, інших секторів ЮНЕСКО та консультативних органів Комітету про стан збереженості певних об'єктів всесвітньої спадщини, що знаходяться під загрозою. З цією метою у кожному випадку виникнення надзвичайних обставин або проведення робіт, які можуть вплинути на стан збереженості об'єкта або його видатну універсальну цінність, держави - сторони мають подавати особливі звіти та дослідження впливу. Реагуючий моніторинг також передбачений для об'єктів, які включені або плануються до включення до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою. Детальніше описано в пунктах 177-191. Реагуючий моніторинг також передбачений для процедури остаточного виключення об'єктів із списку всесвітньої спадщини. Детальніше описано в пунктах 192-198.

Рішення 39 COM 11

Ці звіти мають бути подані в Комітет всесвітньої спадщини через Секретаріат за зразком, поданим у Додатку 13, англійською або французькою мовою:

- a) для об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини, - до 1 грудня року, що передує тому року, коли Комітет має досліджувати об'єкт;
- b) для об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, та для особливих термінових випадків - до 1 лютого року, коли Комітет має досліджувати об'єкт.

Мета реагуючого моніторингу

170. Затверджуючи процедуру реагуючого моніторингу, Комітет був особливо зацікавлений у тому, щоб були ужиті всі можливі заходи для попередження виключення об'єктів зі Списку всесвітньої спадщини, та висловив готовність надати будь-яку технічну допомогу державам - сторонам у цьому питанні.

171. Комітет рекомендує державам - сторонам співпрацювати з консультативними органами, які на запрошення Комітету будуть моніторити та звітувати зі свого боку про стан робіт, що проводяться для збереження об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини.

Стаття 4 Конвенції

«Кожна держава - сторона цієї Конвенції визнає, що зобов'язання забезпечувати виявлення, охорону, збереження, популяризацію й передачу майбутнім поколінням культурної і природної спадщини, що зазначена у статтях 1 і 2, яка перебуває на

її території, покладається

Інформація, отримана від держав – сторін та /або інших джерел

- 172.** Комітет всесвітньої спадщини запрошує держави - сторони Конвенції інформувати Комітет через Секретаріат про їхні наміри здійснити або дозволити на території, що перебуває під захистом Конвенції, значні відновлювальні або будівельні роботи, які можуть вплинути на видатну універсальну цінність об'єкта. Інформування треба здійснити якомога раніше (наприклад, перед підготовкою базової документації для проекту) та перед прийняттям рішень, які потім буде дуже важко скасувати, щоб Комітет мав можливість знайти рішення, яке б забезпечило повне збереження видатної універсальної цінності об'єкта.
- 173.** Комітет всесвітньої спадщини вимагає, щоб звіти про місії щодо оцінки стану збереженості об'єктів всесвітньої спадщини включали:
- a) опис загроз або суттєвих покращень у стані збереженості об'єкта, що з'явилися з минулого звіту Комітету всесвітньої спадщини;
 - b) опис будь-яких подальших дій, спрямованих на виконання попередніх рішень Комітету всесвітньої спадщини щодо стану збереженості об'єкта;
 - c) Інформацію щодо будь-якої загрози або пошкодження, або втрати видатної універсальної цінності, цілісності та/або автентичності, на підставі яких об'єкт було включено до Списку всесвітньої спадщини.
- 174.** Коли Секретаріат отримує інформацію про те, що об'єкт, включений до Списку всесвітньої спадщини, серйозно пошкоджено або що необхідні заходи не були вжиті у визначений термін, не від самої держави - сторони, а з іншого джерела, він по можливості проводить перевірку такої інформації: проводить консультацію з державою - стороною та пропонує надати коментар.

Рішення 27 COM 7B.106

Рішення Комітету всесвітньої спадщини

- 175.** Секретаріат просить у консультативних органів надати коментарі щодо отриманої інформації.
- 176.** Отримана інформація разом з коментарями держави - сторони та консультативних органів подається на розгляд Комітету у вигляді звіту про стан збереженості для кожного об'єкта. Комітет може вчинити наступне:
- a) він може вирішити, що об'єкт не пошкоджений занадто сильно, у подальших діях немає необхідності;

Рішення 39 COM 11

- b) якщо Комітет вважає, що об'єкт серйозно пошкоджений, але не настільки, щоб відновлення стало неможливим, може бути прийняте рішення залишити об'єкт у Списку за умови, що держава - сторона відновить пам'ятку у певний термін. Комітет також може вирішити, що для відновлювальних робіт необхідна технічна підтримка за фінансування з боку Фонду всесвітньої спадщини, і може запропонувати державі - стороні подати запит на допомогу, якщо це ще не було зроблено; в деяких випадках держава - сторона може висловити бажання запросити консультативну місію від консультативного органу (чи органів) або інших організацій, щоб отримати поради щодо необхідних заходів для усунення наслідків та припинення загроз.
- c) якщо ситуація відповідає вимогам і критеріям, вказаним у пунктах 177-182, Комітет може прийняти рішення включити об'єкт до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, відповідно до процедури, описаної у пунктах 183-189;
- d) Якщо очевидно, що об'єкт пошкоджений настільки, що він втратив ті ознаки, що зумовили його включення до Списку всесвітньої спадщини, Комітет може прийняти рішення виключити об'єкт зі Списку. До виконання будь-яких з цих дій Секретаріат проінформує відповідну державу - сторону. Будь-які коментарі, зроблені державою - стороною, будуть передані Комітету;
- e) Якщо наявної інформації недостатньо для прийняття одного з описаних вище рішень, Комітет може вирішити уповноважити Секретаріат вжити заходи, необхідні для того, щоб у співпраці з державою - стороною визначити поточний стан об'єкта, загрози для об'єкта та можливість відновити його. Такі заходи можуть включати місії реагуючого моніторингу, консультації спеціалістів, а також консультативні місії. Секретаріат звітує Комітету про результати заходів. У випадку, коли необхідні термінові дії, Комітет може дозволити їх фінансування з Фонду всесвітньої спадщини через запит на термінову допомогу.

IV.B Список всесвітньої спадщини під загрозою

Настанови щодо включення об'єктів до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою

177. Згідно зі статтею 11, пункт 4 Конвенції про всесвітню спадщину, Комітет може включити об'єкт до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, якщо виконуються такі вимоги:

- a) об'єкти включені до Списку всесвітньої спадщини;
- b) об'єкту загрожує серйозна та конкретна небезпека;
- c) для збереження об'єкта необхідні масштабні заходи;

- d) надсилалися запити на допомогу у зв'язку з об'єктом; Комітет дотримується думки, що в деяких випадках найбільш ефективною допомогою буде висловлення занепокоєності, в тому числі повідомлення про включення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини під загрозою, і що запит на таку допомогу може виходити від будь-якого члена Комітету або Секретаріату.

Критерії включення об'єктів до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою

178. Об'єкт всесвітньої спадщини - як визначено у статтях 1 та 2 Конвенції - може бути включений Комітетом до Списку всесвітньої спадщини під загрозою, якщо стан об'єкта відповідає принаймні одному з критеріїв в одному з двох варіантів, описаних нижче.

179. Для об'єктів **культурної спадщини**:

- a) **ВСТАНОВЛЕНА НЕБЕЗПЕКА** - об'єкту загрожує конкретна неминуча небезпека, наприклад:
- i) серйозне руйнування матеріалів;
 - ii) серйозне руйнування структури та/або декоративних елементів;
 - iii) серйозне порушення архітектурної або містобудівної цілісності;
 - iv) серйозне порушення урбаністичного або сільського простору або природного довкілля;
 - v) суттєва втрата історичної автентичності;
 - vi) важлива втрата культурного значення.
- b) **ПОТЕНЦІЙНА НЕБЕЗПЕКА** - на об'єкт впливають чинники, які можуть позбавити об'єкт притаманних йому ознак. Такими чинниками можуть бути:
- i) зміна юридичного статусу об'єкта а пов'язане з цим зниження рівня охорони;
 - ii) брак політики збереження;
 - iii) загрози від реалізації місцевих планів забудови;
 - iv) загрози від міського планування;
 - v) виникнення або загроза озброєних конфліктів;
 - vi) загрози з боку кліматичних, геологічних та інших чинників довкілля.

180. Для об'єктів **природної спадщини**:

- a) **ВСТАНОВЛЕНА НЕБЕЗПЕКА** - об'єкту загрожує конкретна неминуча небезпека, наприклад:

Рішення 39 COM 11

- i) суттєве зменшення кількості представників виду, що знаходиться під загрозою вимирання, або інших видів, що мають видатну універсальну цінність, для захисту яких об'єкт було організовано, або від природних причин (наприклад, хвороби), або від людської діяльності (наприклад, браконьєрства).
 - ii) значне зменшення природної краси або наукової цінності об'єкта в результаті розміщення людських поселень, побудови водосховищ, що затопили важливі частини об'єкта, індустріального або сільськогосподарського розвитку, включаючи використання пестицидів або добрив, масштабного будівництва, добування корисних копалин, забруднення, вирубування лісів, збирання деревного палива тощо.
 - iii) наступ людської господарчої діяльності на межі об'єкта або дотичні території, що загрожує цілісності об'єкта.
- b) ПОТЕНЦІЙНА НЕБЕЗПЕКА - на об'єкт впливають суттєві чинники, які можуть позбавити об'єкт притаманних йому ознак. Такими чинниками можуть бути:
- i) зміни у охоронному статусі області;
 - ii) заплановане переселення або будівництво в межах об'єкта або розміщене так, що вплив загрожує об'єкту;
 - iii) виникнення або загроза озброєних конфліктів;
 - iv) план керування або система керування неповні, не підходять об'єкту або не застосовуються.
 - v) загрози з боку кліматичних, геологічних та інших чинників довкілля.

181. Окрім того, загрозові чинники та/або їх шкідливий вплив на цілісність об'єкта має піддаватися корекції в результаті людських дій. У випадку культурної спадщини загроза може йти і з боку людини, і з боку природних чинників, в той час як для об'єктів природної спадщини більшість загроз для цілісності пов'язана з діяльністю людини і лише дуже рідко з природними чинниками (наприклад, епідеміями). В деяких випадках загрози та/або їх руйнівний вплив на цілісність пам'ятки можуть бути виправлені адміністративними або юридичними заходами, наприклад, заборонаю масштабних робіт або покращенням охоронного статусу.

182. Розглядаючи питання про включення об'єкта культурної або природної спадщини до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, Комітет може брати до уваги такі додаткові чинники:

- a) Уряди приймають рішення, що можуть вплинути на об'єкти всесвітньої спадщини, після збалансованої оцінки усіх чинників. Порада Комітету всесвітньої спадщини часто може стати вирішальною, якщо є можливість надати їй до виникнення реальної загрози для об'єкта.

Рішення 39 COM 11

- b) Фізична та культурна шкода, нанесена об'єкту, особливо у випадках встановленої небезпеки, має оцінюватися з урахуванням глибини наслідків та аналізуватися крок за кроком.
- c) В першу чергу, особливо у випадках потенційної небезпеки, треба враховувати такі чинники:
 - i) загроза має оцінюватися у відповідності до природної еволюції соціальних та економічних умов, в яких знаходиться об'єкт;
 - ii) у багатьох випадках неможливо оцінити наслідки загрози, наприклад, озброєного конфлікту, для природної або культурної спадщини;
 - iii) Деякі загрози не є неминучими, їх можна лише прогнозувати, наприклад, зростання населення.
- d) Нарешті, під час прийняття рішень Комітет має також брати до уваги будь-які причини невідомого або непередбачуваного характеру, що загрожують культурній або природній спадщині.

Процедура включення об'єктів до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою

- 183.** Розглядаючи питання про включення об'єктів до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, Комітет має розробити та по можливості ухвалити, після проведення консультацій з відповідною державою - стороною, вимоги до Очікуваного стану збереженості для виключення об'єкта зі списку всесвітньої спадщини під загрозою, а також програму виправних заходів.
- 184.** Для розробки програми виправних заходів, вказаної у попередньому пункті, Комітет просить Секретаріат по можливості та у співпраці з відповідною державою - стороною встановити поточний стан об'єкта, загрози для нього та можливість вжити виправні заходи. Комітет може також прийняти рішення відправити місію реагуючого моніторингу від відповідного консультативного органу або іншої організації, щоб дослідити об'єкт, оцінити характер та масштаб небезпеки та запропонувати заходи зі збереження. За певних умов держава - сторона може висловити бажання запросити консультативну місію для порад та настанов.
- 185.** Секретаріат представляє в Комітет отриману інформацію, разом з коментарями держави - сторони та відповідних консультативних органів або інших організацій.
- 186.** Комітет розглядає отриману інформацію і приймає рішення щодо включення об'єкта до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою. Будь-яке рішення з цього питання приймається більшістю голосів у дві третини присутніх членів Комітету з правом голосу. Потім Комітет визначає програму виправних заходів. Програма пропонується державі - стороні для термінового виконання.
- 187.** Держава - сторона отримує інформацію про рішення Комітету. Комітет одразу робить публічне оголошення про своє рішення згідно зі статтею 11.4 Конвенції.

Рішення 39 COM 11

- 188.** Секретаріат публікує оновлений список всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, у друкованій формі. Також він доступний за цим посиланням:
<http://whc.unesco.org/en/danger>
- 189.** Комітет виділяє з Фонду всесвітньої спадщини спеціально передбачені кошти у значному обсязі на фінансування можливої допомоги об'єктам, включеним до списку всесвітньої спадщини під загрозою.

Регулярний перегляд стану збереженості об'єктів у списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою

- 190.** Комітет щорічно оцінює стан збереженості об'єктів у списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою. Ця оцінка може включати процедури моніторингу та місії експертів, які Комітет визначить необхідними.
- 191.** На підставі регулярних перевірок та консультацій з державою - стороною Комітет може вирішити:
- чи потрібні для збереження об'єкта додаткові заходи;
 - чи потрібно виключити об'єкт зі списку всесвітньої спадщини під загрозою, якщо небезпека подолана;
 - чи об'єкт потрібно виключити і зі списку всесвітньої спадщини під загрозою, і зі Списку всесвітньої спадщини, якщо його стан погіршився до такого рівня, що об'єкт втратив характеристики, що зумовили його включення до Списку всесвітньої спадщини. Процедура виключення описана в пунктах 192-198.

IV.C Процедура остаточного виключення об'єктів із списку всесвітньої спадщини

- 192.** Комітет ухвалив нижчезазначену процедуру виключення об'єктів зі списку всесвітньої спадщини у таких випадках:
- стан об'єкта погіршився настільки, що об'єкт втратив свої характеристики, що зумовили його включення до Списку всесвітньої спадщини; та
 - в результаті антропогенного впливу пам'ятка всесвітньої спадщини вже перебувала під загрозою на момент номінації, а виправні заходи, представлені державою - стороною, не були вжиті у необхідний термін (див. пункт 116).
- 193.** Якщо стан об'єкта, включеного до Списку всесвітньої спадщини, суттєво погіршився, або якщо означені виправні заходи не були вжиті у зазначений термін, держава - сторона, на чийй території знаходиться об'єкт, має сповістити про це Секретаріат.
- 194.** Коли Секретаріат отримує таку інформацію не від самої держави - сторони, а з іншого джерела, він по можливості проводить перевірку такої інформації: проводить консультацію з державою - стороною та пропонує надати коментар.

Рішення 39 COM 11

- 195.** Секретаріат просить у консультативних органів надати коментарі щодо отриманої інформації.
- 196.** Комітет вивчить всю надану інформацію, а потім прийме рішення. Рішення з цього питання, згідно зі статтею 13 (8) Конвенції, приймається більшістю голосів у дві третини присутніх членів Комітету з правом голосу. Комітет не приймає рішення про виключення об'єкта без проведення консультацій з цього питання з державою - стороною.
- 197.** Комітет повідомляє державі - стороні своє рішення та одразу випускає публічне сповіщення про це рішення.
- 198.** Якщо рішення Комітету призводить до змін у Списку всесвітньої спадщини, ці зміни будуть відображені під час публікації нової версії Списку.

V ПЕРІОДИЧНІ ЗВІТИ ПРО ВИКОНАННЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ВСЕСВІТНЮ СПАДЩИНУ

V.A Цілі

- 199.** Держави - сторони мають представити Генеральній конференції ЮНЕСКО через Комітет всесвітньої спадщини звіти про законодавчі та адміністративні положення, які вони затвердили, а також про інші дії, які вони вчинили в межах виконання Конвенції, в тому числі про стан збереженості об'єктів всесвітньої спадщини, розташованих на їх території.
- 200.** Періодична звітність - це процес самозвітності, і він має проводитися якомога ретельніше в кожному регіоні держави - сторони. Секретаріат координує та сприяє проведенню періодичної звітності на глобальному рівні. Держави - сторони можуть отримати експертну пораду від консультативних органів та Секретаріату, який може (за згодою залученої держави - сторони) призначити додаткові експертні консультації.
- 201.** Періодична звітність має чотири основні цілі:
- a) забезпечувати оцінку виконання Конвенції про всесвітню спадщину державою - стороною;
 - b) забезпечувати оцінку того, як з плином часу зберігається видатна універсальна цінність об'єктів, внесених до Списку всесвітньої спадщини;
 - c) надавати оновлену інформацію про об'єкти всесвітньої спадщини для фіксації зміни обставин та стану збереженості об'єктів;
 - d) забезпечувати механізм для регіональної співпраці та обміну інформацією між державами - сторонами у справі виконання Конвенції та збереження всесвітньої спадщини.

Стаття 29 Конвенції про всесвітню спадщину та Резолюція 11-ї сесії Генеральної Асамблеї держав - сторін (1997), а також 29 сесія Генеральної конференції ЮНЕСКО.

Рішення 41 COM 11

Рішення 41 COM 11

202. Періодична звітність дуже важлива для довготривалого збереження об'єктів, включених до Списку, а також для забезпечення достовірності даних про виконання Конвенції. Вона також є важливим інструментом для оцінки виконання Конвенції державами - сторонами та політики щодо всесвітньої спадщини, прийнятої Комітетом всесвітньої спадщини та Генеральною Асамблеєю.

V.B Процедура та формат

203. Кожні шість років держави - сторони подають періодичні звіти, які розглядає Комітет всесвітньої спадщини. Протягом шестирічного звітного циклу держави - сторони звітують регіон за регіоном у такому порядку:

Рішення 22 COM VI.7
Рішення 41 COM 11

- Арабські країни
- Африка
- Азія та Тихоокеанський регіон
- Латинська Америка та Карибські країни
- Європа та Північна Америка

204. Шість років кожного циклу - це час для осмислення та оцінки. Цей проміжок дає можливість оцінити механізм періодичної звітності та при необхідності змінити його до початку нового циклу. Комітет всесвітньої спадщини також може прийняти рішення ініціювати та опублікувати глобальний звіт про всесвітню спадщину.

Рішення 41 COM 11

205. У належні проміжки часу, а також коли з'являється необхідність, Комітет всесвітньої спадщини ухвалює і переглядає показники моніторингу та аналітичну схему для періодичної звітності.

205bis. Процес періодичної звітності дає можливість для обміну та співпраці на регіональному рівні, а також для кращої координації та синхронізації роботи держав - сторін, особливо стосовно транскордонних та транснаціональних об'єктів.

Рішення 41 COM 11

206. Опитувальник з періодичної звітності - це онлайн-інструмент, який по можливості мають заповнювати національні координатори та керівники об'єктів всесвітньої спадщини.

Цей формат було переглянуто для другого циклу періодичної звітності та ухвалено на 41 сесії (Краків, 2017) Комітету всесвітньої спадщини.

- Розділ I** стосується законодавчих та адміністративних положень, прийнятих державою - стороною, та інших дій, спрямованих на виконання Конвенції, а також деталей досвіду в цій області. Особливо це стосується загальних обов'язків, визначених в окремих статтях Конвенції.
- Розділ II** стосується стану збереженості конкретних об'єктів всесвітньої спадщини, що знаходяться на території відповідної держави - сторони. Цей розділ заповнюється для кожного об'єкта всесвітньої спадщини.

206bis. Формат періодичної звітності може бути переглянутий на кожному циклі періодичної звітності. Пояснення формату містяться у Додатку 7 Операційних настанов.

Рішення 41 COM 11

- 207.** З метою полегшення організації та аналізу інформації держави - сторони мають подавати звіти англійською або французькою мовою за допомогою онлайн-інструменту, запропонованого на сайті Центру всесвітньої спадщини. Онлайн-інструмент у вигляді повного опитувальника знаходиться за посиланням: <http://whc.unesco.org/en/periodicreporting/>

Рішення 41 COM 11

V.C Оцінка та подальші дії

- 208.** Секретаріат та консультативні органи об'єднують національні звіти від держав - сторін у звіти «Стан об'єктів всесвітньої спадщини по регіонах», доступні в електронному форматі за посиланням: <http://whc.unesco.org/en/publications>. Також доступна паперова версія (серія публікацій World Heritage Paper).

Рішення 41 COM 11

- 209.** Комітет всесвітньої спадщини ретельно розглядає усі проблеми, що висвітлені у періодичній звітності, та дає поради державам - сторонам регіону щодо їх вирішення.

- 210.** Держави - сторони у співпраці з Секретаріатом та консультативними органами розробляють довгострокові регіональні програми подальших дій, структурно пов'язані зі стратегічними цілями Комітету, та подають їх для розгляду. Ці програми затверджені в якості подальших дій внаслідок періодичної звітності. Комітет регулярно переглядає їх, ґрунтуючись на потребах держав - сторін, відображених у періодичній звітності. Програми мають чітко відображати потреби об'єктів всесвітньої спадщини в регіоні для полегшення надання міжнародної допомоги.

Рішення 36 COM 13.I
Рішення 41 COM 11

VI ЗАОХОЧЕННЯ ПІДТРИМКИ КОНВЕНЦІЇ ПРО ВСЕСВІТНЮ СПАДЩИНУ

VI.A Цілі

Стаття 27 Конвенції про всесвітню спадщину.

- 211.** Визначені наступні цілі:

- a) нарощувати потенціал та покращувати якість досліджень;
- b) дбати про зростання обізнаності широкого загалу про всесвітню спадщину, розуміння необхідності зберігати культурну та природну спадщину;
- c) збільшувати значення всесвітньої спадщини у житті суспільства, а також
- d) збільшувати участь місцевого та національного населення у захисті та популяризації спадщини.

Стаття 5(a) Конвенції про всесвітню спадщину.

VI.B Нарощування потенціалу та дослідження

- 212.** Комітет прагне забезпечувати нарощування потенціалу у державах - сторонах відповідно до стратегічних цілей

Будапештська декларація про всесвітню спадщину (2002)

Глобальна стратегія навчання

- 213.** Визнаючи важливість високого рівня навичок та необхідність мультидисциплінарного підходу до захисту, збереження та презентації всесвітньої спадщини, Комітет затвердив Глобальну стратегію навчання у сфері всесвітньої культурної та природної спадщини. Основною метою глобальної стратегії навчання є забезпечення того, щоб широке коло спеціалістів розвивало високий рівень необхідних навичок для виконання Конвенції. Щоб уникнути дублювання функцій та ефективно виконувати стратегію, Комітет забезпечує зв'язок з іншими ініціативами, зокрема глобальною стратегією із створення репрезентативного, збалансованого та достовірного Списку всесвітньої спадщини та періодичною звітністю. Комітет щорічно розглядає найважливіші питання у сфері навчання, оцінює потреби у навчанні, аналізує річні звіти про навчальні ініціативи та створює рекомендації для майбутніх навчальних ініціатив.

Глобальна стратегія навчання в області всесвітньої культурної та природної спадщини, прийнята Комітетом всесвітньої спадщини на його 25 сесії (Хельсінкі, Фінляндія, 2001) (Див. Додаток X до WHC-01/CONF.208/24).

Національні стратегії навчання та регіональна співпраця

- 214.** Держави - сторони покликані забезпечити відповідне навчання для своїх фахівців та спеціалістів на усіх рівнях. З цією метою держави - сторони мають розвивати національні стратегії навчання та включати регіональну співпрацю як частину своїх стратегій.

Дослідження

- 215.** Комітет розвиває і координує міжнародну співпрацю у сфері досліджень, необхідну для ефективного виконання Конвенції. Держави - сторони покликані виділяти ресурси на проведення досліджень, оскільки знання та розуміння є фундаментом у справі виявлення, керування та моніторингу об'єктів всесвітньої спадщини.

Міжнародна допомога

- 216.** Держава - сторона може подати запит на надання міжнародної допомоги для навчання та дослідження у Фонд всесвітньої спадщини (див. Частина VII)/

VI.C Зростання інформованості та освіта

Зростання інформованості

- 217.** Держави - сторони мають інформувати населення про необхідність зберігати всесвітню спадщину. Зокрема, вони мають забезпечити, щоб статус всесвітньої спадщини був належним чином позначений та представлений на об'єкті.

- 218.** Секретаріат надає допомогу державам - сторонам у розвитку діяльності, спрямованої на підвищення інформованості населення про Конвенцію та розповсюдження інформації про небезпеки, що загрожують всесвітній спадщини. Секретаріат консулює держави - сторони у питаннях підготовки та здійснення на об'єктах всесвітньої спадщини заходів з популяризації та навчальних проєктів, які фінансуються за рахунок міжнародної допомоги. Консультативні органи та відповідні державні органи також можуть бути залучені до консультацій по цих проєктах.

Освіта

- 219.** Комітет всесвітньої спадщини підтримує розвиток та розповсюдження освітніх матеріалів, програм та освітньої діяльності.

Міжнародна допомога

- 220.** Держави - сторони покликані розвивати освітні проєкти, пов'язані з всесвітньою спадщиною, і по можливості залучати до них представників і керівників шкіл, університетів, музеїв та інших місцевих і національних освітніх закладів.
- 221.** Секретаріат у співпраці з освітнім сектором ЮНЕСКО та іншими партнерами розробляє та публікує навчальний посібник «Всесвітня спадщина в руках молоді» для використання у середніх школах по всьому світу. Посібник можна використовувати і на інших освітніх рівнях.
- 222.** Держава - сторона може подати запит на міжнародну допомогу з Фонду всесвітньої спадщини для розвитку та здійснення проєктів та програм, пов'язаних з освітою та інформованістю населення (див. Частина VII)

Стаття 27.2 Конвенції про всесвітню спадщину.

Посібник «Всесвітня спадщина в руках молоді» доступний за цим посиланням:
<http://whc.unesco.org/education/index.htm>

VII. ФОНД ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ТА МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА

Фонд всесвітньої спадщини

- 223.** Фонд всесвітньої спадщини - це трастовий фонд, заснований в межах Конвенції у відповідності до Фінансового регламенту ЮНЕСКО. Фонд поповнюється за рахунок обов'язкових та добровільних внесків, які роблять держави - сторони, та інших джерел, дозволених регламентом Фонду.

Стаття 15 Конвенції про всесвітню спадщину.

Фінансовий регламент Фонду зафіксований у документі WHC/7, доступному за цим посиланням:

<http://whc.unesco.org/en/financialregulations>

VII.B Мобілізація інших технічних та фінансових ресурсів та створення партнерств на підтримку Конвенції про всесвітню спадщину

- 224.** По можливості Фонд всесвітньої спадщини має використовуватися, щоб мобілізувати інші кошти для міжнародної допомоги з інших ресурсів.

225. Комітет вирішив, що внески, що їх пропонують Фонду всесвітньої спадщини для проведення кампаній з надання міжнародної допомоги та інших проектів ЮНЕСКО щодо будь-якого об'єкта, включеного до Списку всесвітньої спадщини, мають бути прийняті та використані як міжнародна допомога у відповідності до розділу V Конвенції, а також згідно встановленим методам проведення кампанії або проекту.
226. Держави - сторони запрошуються надавати додаткову підтримку Конвенції окрім обов'язкових внесків у Фонд всесвітньої спадщини. Добровільна підтримка може бути у формі додаткових внесків у Фонд всесвітньої спадщини або прямої фінансової і технічної допомоги об'єктам. Стаття 15(3) Конвенції про всесвітню спадщину.
227. Держави - сторони запрошуються до участі у міжнародних кампаніях із залучення коштів, організованих ЮНЕСКО та спрямованих на захист всесвітньої спадщини.
228. Держави - сторони та інші охочі зробити внески у ці кампанії або інші проекти ЮНЕСКО, пов'язані з всесвітньою спадщиною, можуть зробити внески через Фонд всесвітньої спадщини.
229. Держави - сторони можуть підтримувати створення національних, громадських та приватних фондів та асоціацій, спрямованих на збирання коштів на підтримку збереження всесвітньої спадщини. Стаття 17 Конвенції про всесвітню спадщину.
230. Секретаріат надає підтримку в мобілізації фінансових та технічних ресурсів для збереження всесвітньої спадщини. З цією метою Секретаріат укладає партнерства з громадськими та приватним організаціями у відповідності до рішень і настанов Комітету всесвітньої спадщини та регламенту ЮНЕСКО.
231. Для залучення зовнішніх коштів на користь Фонду всесвітньої спадщини Секретаріат має керуватися «Загальною стратегією партнерства». Документ доступний за посиланням: <http://en.unesco.org/partnerships>. «Загальна стратегія партнерства», що включає «Окремі стратегії для співпраці з індивідуальними категоріями партнерів» 192 EX/5.INF
Рішення 30 COM 13.13
- VII.C Міжнародна допомога**
232. Конвенція передбачає міжнародну допомогу для держав - сторін з метою збереження всесвітньої культурної та природної спадщини, що знаходиться на їх території та включена до Списку всесвітньої спадщини або може бути включена до нього потенційно. Міжнародна допомога має розглядатися як додатковий елемент у національних діях із збереження та керування об'єктами, включеними до Списку всесвітньої спадщини або Попередніх списків, якщо відповідні ресурси не можуть бути забезпечені на національному рівні. Див. статті 13 (1 та 2) та 19-26 Конвенції про всесвітню спадщину.
233. Міжнародна допомога фінансується в першу чергу з Фонду всесвітньої спадщини, створеного в межах Конвенції про всесвітню спадщину. Комітет визначає бюджет міжнародної допомоги на дворічний період. Розділ IV Конвенції про всесвітню спадщину.
234. Комітет всесвітньої спадщини координує та розподіляє типи міжнародної допомоги у відповідь на запити держав - сторін. У звідній таблиці нижче описані типи міжнародної допомоги. Ось вони у порядку пріоритетності: Рішення 30 COM 14A
Рішення 36 COM 13.I
- е) Термінова допомога

Допомога у збереженні та керуванні (включає допомогу на навчання та дослідження, технічну співпрацю, а також популяризацію та освіти).

Підготовча допомога

VII.D Принципи та пріоритети надання міжнародної допомоги

- 235.** Пріоритет в отриманні міжнародної допомоги надається об'єктам, включеним до списку всесвітньої спадщини під загрозою. Комітет складає бюджет таким чином, щоб значна частина допомоги з Фонду всесвітньої спадщини розподілялася на потреби об'єктів, включених до списку всесвітньої спадщини під загрозою. Стаття 13(1) Конвенції про всесвітню спадщину.
- 236.** Держави - сторони, які мають заборгованість по обов'язковим або добровільним внескам до Фонду всесвітньої спадщини, не мають права на отримання міжнародної допомоги. Але це положення не стосується ситуацій з терміною допомогою. Рішення 13 COM XII.34
- 237.** Для підтримки стратегічних цілей Комітет також виділяє міжнародну допомогу у відповідності до пріоритетів, викладених у рішеннях Комітету та регіональних програмах, прийнятих за підсумками періодичної звітності (див. пункт 210). Рішення 36 COM 13.I
- 238.** Окрім пріоритетів, визначених у вищезазначених пунктах 236-238, Комітет у своїх рішеннях про надання міжнародної допомоги бере до уваги такі чинники: Рішення 26 COM 17,2
Рішення 26 COM 20 та
Рішення 26 COM 25.3
- f) вірогідність того, що допомога матиме каталітичний та мультиплікативний ефект («початковий капітал») та залучить фінансову і технічну підтримку з інших джерел;
- якщо доступні кошти обмежені, і треба робити вибір, перевага надається: Рішення 31 COM 18B
- «найменш розвиненій країні» або «країні з найнижчим рівнем доходу» згідно визначенню Комітету з політики і області розвитку Економічної та соціальної ради ООН, або
 - «країні з доходом нижче середнього рівня» за визначенням Світового банку, або
 - «малій острівній країні, що розвивається» (SIDS), або
 - державі - стороні, що пережила конфлікт;
- терміновість заходів, що мають бути вжиті для захисту об'єкта всесвітньої спадщини;
- чи юридичні, адміністративні або, якщо можливо, фінансові обов'язки держави - сторони є доступні для проекту;
- вплив проекту на сприяння стратегічним цілям, прийнятим Комітетом; Пункт 26 Операційних настанов
- відповідність проекту потребам об'єкта, визначена через процес реагуючого моніторингу та/або аналіз регіональної періодичної звітності; Рішення 20 COM 8A
- особлива цінність проекту завдяки науковому дослідженню та розробці нових ефективних методів збереження;

вартість проєкту та очікувані результати, а також

освітня цінність як для вдосконалення навичок експертів, так і для широкого загалу.

239. Буде підтримуватися певний баланс у розподілі ресурсів між культурною та природною спадщиною та між допомогою на збереження та керування і підготовчою допомогою. Баланс переглядається та ухвалюється Комітетом на постійній основі і Головою Комітету всесвітньої спадщини на другий рік кожного дворічного періоду.

65% загального бюджету міжнародної допомоги передбачено для культурної спадщини і 35% - для природної спадщини.

Рішення 31 COM 18B
Рішення 36 COM 13.I
Рішення 37 COM 12.II

VII.E Зведена таблиця

240.

Рішення 36 COM 13.I
Рішення 30 COM 13,13

Тип міжнародної допомоги	Мета	Максимальний бюджет на 1 запит	Останній термін для подання запиту	Орган затвердження
Термінова допомога	<p>Запит на таку допомогу може бути поданий, щоб впоратися з установленою або потенційною небезпекою, що загрожує об'єктам, включеним до Списку всесвітньої спадщини та Списку об'єктів всесвітньої спадщини, що знаходяться під загрозою, яким завдано серйозної шкоди або існує неминуча загроза серйозної шкоди в результаті раптових неочікуваних явищ. Такі явища включають осідання землі, велику пожежу, вибух, повінь або лихо, спричинене людською діяльністю, в тому числі війну. Така допомога не надається у випадках, коли шкоду або руйнування спричинено поступовими процесами: розпадом, забрудненням, ерозією і т.ін. Ця допомога передбачена тільки для термінових ситуацій, що стосуються збереження об'єктів всесвітньої спадщини (див. Рішення 28 COM 10B, 2.c). При необхідності допомога може бути надана більше ніж одному об'єкту в межах однієї держави - сторони (Див. Рішення 6 EXT/ COM 15.2). Максимальний бюджет встановлено для одного об'єкту всесвітньої спадщини.</p> <p>Допомога може бути надана з метою:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) вжити термінових заходів для збереження об'єкта; (ii) розробити план термінових заходів для об'єкта. 	До US\$ 5000	В будь-який час	Директор Центру всесвітньої спадщини
		Від US\$ 5001 до 75 000	В будь-який час	Голова Комітету
		Понад US\$ 75 000	В будь-який час до засідання Комітету	Комітет
Підготовча допомога	<p>Запит на цю допомогу можна надіслати у таких випадках (в порядку пріоритетності):</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) підготовка або перегляд Попередніх списків об'єктів, що можуть бути включені до Списку всесвітньої спадщини; держава-сторона має номінувати з цих списків в першу чергу такі об'єкти, які зазначені у затверджених тематичних порадах, таких як підготовлені консультативними органами тематичні дослідження, співвіднесені з прогалинами у Списку. (ii) організація нарад для гармонізації національних Попередніх списків в межах однієї геокультурної області; (iii) підготовка номінацій об'єктів для включення до списку всесвітньої спадщини (включаючи попередню роботу: збирання базової інформації, попередні концептуальні дослідження 	До US\$ 5000	В будь-який час	Директор Центру всесвітньої спадщини
		Від US\$ 5001 до 30 000	31 жовтня	Голова Комітету

Тип міжнародної допомоги	Мета	Максимальний бюджет на 1 запит	Останній термін для подання запиту	Орган затвердження
	<p>потенційної видатної універсальної цінності, в тому числі цілісності або автентичності, компаративні дослідження об'єктів в контексті інших подібних об'єктів (див. пункт 3.2 в Додатку 5), в тому числі аналіз в контексті прогалин у Списку, наданий консультативними органами. Пріоритет надається запитам для об'єктів, позначених у затверджених тематичних порадах, зроблених в контексті прогалин у Списку, та/або для об'єктів, чие попереднє вивчення показало, що подальша робота є перспективною, особливо для тих держав - сторін, чия спадщина мало або зовсім не представлена у Списку всесвітньої спадщини.</p> <p>(iv) підготовка запитів на надання допомоги у збереженні та керування для розгляду Комітетом всесвітньої спадщини.</p>			
<p>Допомога у збереженні та керуванні</p> <p>(Включає допомогу у навчанні та дослідженні, технічну співпрацю та допомогу у популяризації та освіті)</p>	<p>Ця допомога може бути надана, щоб забезпечити:</p> <p>(i) навчання персоналу та спеціалістів усіх рівнів у сфері виявлення, моніторингу, збереження, керування та презентації всесвітньої спадщини, з ухилом у групове навчання;</p> <p>(ii) наукові дослідження об'єктів всесвітньої спадщини;</p> <p>(iii) вивчення наукових та технічних питань збереження, керування та презентації об'єктів всесвітньої спадщини.</p> <p>Примітка: Запит в ЮНЕСКО на фінансову підтримку індивідуального навчання має здійснюватися за стандартною формою «Запит на стипендію» через Секретаріат.</p> <p>(iv) залучення експертів, технічного персоналу та кваліфікованих робітників для збереження, керування та презентації об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини, що знаходиться під загрозою та Списку всесвітньої спадщини;</p> <p>(v) наявність обладнання, необхідного державі - стороні для збереження, керування та презентації об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини, що знаходиться під загрозою, та Списку всесвітньої спадщини;</p> <p>(vi) отримання з довгострокових безвідсоткових або низьковідсоткових позик для здійснення збереження, керування та презентації об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини, що знаходиться під загрозою, та Списку всесвітньої спадщини.</p> <p>(vii) на регіональному та міжнародному рівні для програм, заходів та організації нарад, які можуть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - допомогти підвищити інтерес до Конвенції серед країн певного регіону; - підняти обізнаність про різноманітні питання, пов'язані з виконанням Конвенції, щоб стимулювати активне приєднання до неї; - бути майданчиком для обміну досвідом; 	<p>Тільки для запитів, що підпадають під пункти з (i) по (vi):</p> <p>До US\$ 5000</p> <p>Від US\$ 5001 до 30 000</p> <p>Понад US\$ 30 000</p> <p>Тільки для запитів, що підпадають під пункти (vii) та (viii):</p> <p>До US\$ 5000</p>	<p>Тільки для запитів, що підпадають під пункти з (i) по (vi):</p> <p>В будь-який час</p> <p>31 жовтня</p> <p>31 жовтня</p> <p>Тільки для запитів, що підпадають під пункти (vii) та (viii):</p> <p>В будь-який час</p>	<p>Тільки для запитів, що підпадають під пункти з (i) по (vi)</p> <p>Директор Центру всесвітньої спадщини</p> <p>Голова Комітету</p> <p>Комітет</p> <p>Тільки для запитів, що підпадають під пункти (vii) та (viii):</p> <p>Директор Центру</p>

Тип міжнародної допомоги	Мета	Максимальний бюджет на 1 запит	Останній термін для подання запиту	Орган затвердження
	<p>- стимулювати виникнення та реалізацію спільних програм освіти та популяризації, особливо таких, що передбачають активну участь молоді, в інтересах збереження всесвітньої спадщини.</p> <p>(viii) На національному рівні для:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нарад та зустрічей, організованих спеціально з метою поширення знань про Конвенцію, в першу чергу серед молоді, або для створення національних асоціацій всесвітньої спадщини відповідно до статті 17 Конвенції; - підготовки та обговорення освітніх та інформаційних матеріалів (брошур, публікацій, виставок, фільмів, мультимедійних інструментів) для загальної популяризації Конвенції та Списку всесвітньої спадщини, в першу чергу серед молоді, але не для популяризації окремого об'єкту всесвітньої спадщини. 	Від US\$ 5001 до 10 000	31 жовтня	всесвітньої спадщини Голова Комітету

VII.F Процедура та формат

- 241.** Усі держави - сторони, що подають запити на міжнародну допомогу, можуть звертатися до Секретаріату та консультативних органів в процесі концептуалізації, планування та розробки кожного запиту. Для полегшення роботи держави - сторони на її звернення можуть бути надані зразки успішних запитів міжнародної допомоги.
- 242.** Форма для запиту міжнародної допомоги представлена в Додатку 8, а її типи, розмір, останні терміни для запиту та відповідальні особи і органи, що ухвалюють допомогу, вказані у підсумковій таблиці у частині VII.E.
- 243.** Запит має бути складено англійською або французькою мовою, належним чином підписано та направлено Національною комісією ЮНЕСКО, постійним представництвом держави - сторони в ЮНЕСКО та/або відповідним урядовим департаментом або міністерством за наступною адресою:

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

площа Фонтенуа, 7,
75352 Париж 07 SP
Франція
Тел.: +33 (0) 1 4568 12 76

E-mail: wh-intassistance@unesco.org

UNESCO World Heritage Centre

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France
Tel: +33 (0) 1 4568 12 76

E-mail: wh-intassistance@unesco.org

- 244.** Запити на міжнародну допомогу можна подавати в електронному вигляді від держави - сторони, але обов'язково у супроводі підписаної копії на фізичному носії. Також запит можна заповнити на сайті Центру всесвітньої спадщини за посиланням: <http://whc.unesco.org>
- 245.** Важливо подати всю інформацію, зазначену у формі запиту. Якщо можливо чи необхідно, до запиту можна прикласти додаткову інформацію, звіти тощо.

VII.G Оцінка та ухвалення запитів на надання міжнародної допомоги

- 246.** Якщо держава - сторона подала повний запит на надання міжнародної допомоги, Секретаріат при підтримці консультативних органів своєчасно обробляє кожний запит на суму більше US\$ 5 000 наступним чином.
- 247.** Усі запити на міжнародну допомогу для культурної спадщини розглядаються ІКОМОС та ІККРОМ, за винятком запитів на суму до US\$ 5 000 включно. Рішення 13 COM XII.34
Рішення 31 COM 18B
- 248.** Усі запити на міжнародну допомогу для змішаної спадщини розглядаються ІКОМОС, ІККРОМ та МСОП, за винятком запитів на суму до US\$ 5 000 включно. Рішення 31 COM 18B
- 249.** Усі запити на міжнародну допомогу для природної спадщини розглядаються МСОП, за винятком запитів на суму до US\$ 5 000 включно. Рішення 31 COM 18B
- 250.** Критерії оцінки, застосовані консультативними органами, вказані у Додатку 9. Рішення 31 COM 18B
- 251.** Усі запити на міжнародну допомогу на суму більше US\$ 5 000, окрім запитів на термінову допомогу, проходять оцінку групи експертів, що складається з представників регіональних відділень Центру всесвітньої спадщини та консультативних органів, а також по можливості Голови Комітету всесвітньої спадщини або призначеної Головою особи в якості спостерігача. Ця група розглядає запити раз або двічі на рік до прийняття рішення Головою та/або Комітетом. Запити на термінову допомогу можуть бути подані в Секретаріат у будь-який час. Вони передаються Голові Комітету на наступній сесії для винесення рішення після коментарів, отриманих від консультативних органів, і без розгляду групою експертів. Рішення 31 COM 18B
Рішення 36 COM 13.1
Рішення 30 COM 13.13
- 252.** Голова не може підтверджувати запити, подані його власною країною. Такі випадки передаються на розгляд Комітету.

- 253.** Усі запити на підготовчу допомогу або на допомогу зі збереження та керування на суму понад US\$ 5 000 мають бути отримані Секретаріатом до 31 жовтня. Неповні форми запитів, які не будуть повернені належно заповненим чином до 30 листопада, повертаються державам - сторонам для подачі у наступний цикл. Повні запити розглядаються на першому засіданні групи експертів, яке проводиться в січні під час засідання Секретаріату та консультативних органів. Запити, щодо яких група експертів дає позитивну або негативну рекомендацію, розглядаються Головою/Комітетом для прийняття рішення. Друге засідання експертної групи може бути щонайменше за вісім тижнів до сесії Комітету щодо запитів, які були переглянуті після вивчення на першому засіданні. Запити, повернуті для суттєвого перегляду, будуть розглянуті групою експертів у термін, що залежить від дати отримання. Запити, які потребують мінімального перегляду та не вимагають детального розгляду групою експертів, мають бути повернуті протягом того ж року, коли розглядалися вперше, інакше вони знову будуть відправлені на розгляд на наступне засідання. Схема з детальною інформацією про подавання запитів наведена у Додатку 8.

VII.H Спеціальний контракт

- 254.** Спеціальний контракт укладається між ЮНЕСКО та залученою державою - стороною або її представником (представниками) для виконання ухвалених запитів на міжнародну допомогу у відповідності до регламенту ЮНЕСКО, а також згідно плану робіт та розподілу бюджету, описаному в оригінальному запиті.

VII.I Оцінка та подальші дії за результатами міжнародної допомоги

- 255.** Моніторинг та оцінка виконання запиту на міжнародну допомогу будуть проведені протягом 3 місяців після завершення відповідної діяльності. Результати оцінки збирає та зберігає Секретаріат у співпраці з консультативними органами, а Комітет розглядає їх на регулярній основі.
- 256.** Комітет вивчає виконання запиту, оцінку та подальші дії за результатами міжнародної допомоги для того, щоб оцінити ефективність міжнародної допомоги та переглянути пріоритети.

VIII ЕМБЛЕМА ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

VII.A Преамбула

257. На своїй другій сесії (Вашингтон, 1978) Комітет ухвалив емблему всесвітньої спадщини, яка була розроблена Мішелем Оліффом. Ця емблема символізує взаємозалежність та взаємозв'язок культурної та природної спадщини: центральний квадрат - це форма, створена людиною, а коло - символ природи, обидві фігури нерозривно пов'язані. Емблема має форму кола, як наш світ, і водночас коло - символ захисту. Емблема є символом Конвенції, вона демонструє дотримання Конвенції державами - сторонами та слугує для ідентифікації об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини. Вона пов'язана з обізнаністю широкого загалу про Конвенцію і є знаком репутації та достовірності Конвенції. Та в першу чергу вона представляє ті універсальні цінності, на яких базується Конвенція.
258. Комітет вирішив, що запропоноване митцем зображення Емблеми може використовуватися в будь-якому кольорі та розмірі залежно від мети, технічних можливостей та міркувань художнього характеру. На Емблемі завжди має бути напис "WORLD HERITAGE. PATRIMOINE MONDIAL". Частина, відведена під напис "PATRIMONIO MUNDIAL", може бути використана для розміщення напису, перекладеного мовою тієї країни, де використовується Емблема.

- 259.** Щоб забезпечити розміщення Емблеми найкращим чином з точки зору максимальної видимості та запобігти неналежному використанню, Комітет на двадцять другій сесії (Киото, 1998 рік) ухвалив «Настанови і принципи використання Емблеми всесвітньої спадщини», викладені у наступних пунктах. Додаткові настанови з використання можна знайти в «Таблиці використання» (Додаток 14)
- 260.** Хоча Емблема не згадується у тексті Конвенції, Комітет заохочує її використання для позначення об'єктів, захищених Конвенцією та включених до Списку всесвітньої спадщини, з моменту прийняття у 1978 році.
- 261.** Комітет всесвітньої спадщини відповідає за прийняття рішень щодо використання Емблеми всесвітньої спадщини та розробку настанов щодо її належного використання. З моменту прийняття на Генеральній Конференції ЮНЕСКО у жовтні 2007 року «Директив, що стосуються використання назви, акроніму, логотипу та назви інтернет-домену ЮНЕСКО»¹⁴ Емблему всесвітньої спадщини рекомендується застосовувати як частину зв'язаного блоку логотипів разом із логотипом ЮНЕСКО де тільки можливо. Однак використання Емблеми всесвітньої спадщини окремо теж можливе у відповідності до цих Настанов та «Таблиці використання» (Додаток 14). Рішення 39 COM 11
- 262.** Відповідно до прохання Комітету, що прозвучало на 26-й сесії (Будапешт, 2002), Емблема всесвітньої спадщини з текстом та без тексту була зареєстрована та ухвалена 21 травня 2003 року учасниками Паризької конвенції згідно зі статтею 6 Паризької конвенції з охорони промислової власності, прийнятої в 1883 році та переглянутої у Стокгольмі у 1967. Таким чином у всіх державах - сторонах Паризької конвенції ЮНЕСКО має ресурси для того, щоб попередити неправомірне використання Емблеми всесвітньої спадщини, яке може створити неправдиве враження про зв'язок з ЮНЕСКО, Конвенцією про всесвітню спадщину, або інше заборонене використання. Рішення 26 COM 15
Рішення 39 COM 11
- 263.** Емблема має потенціал для залучення коштів, тому може бути використана для підвищення маркетингової цінності продуктів, з якими асоціюється. Таким чином необхідно зберігати баланс між бажанням використовувати Емблему для цілей Конвенції, розповсюдження знань про неї з одного боку та необхідністю не допустити її використання для некоректних, неприпустимих, заборонених комерційних та інших цілей з іншого боку. Рішення 39 COM 11
- 264.** Настанови та принципи використання Емблеми та методика контролю якості не повинні стати на заваді співпраці з метою популяризації. Уповноважені особи, що відповідають за розглядання і розв'язання питань використання Емблеми, мають ґрунтувати свої рішення на наступних параметрах та настановах у Додатку 14. Рішення 39 COM 11

¹⁴ Актуальну версію «Директив, що стосуються використання назви, акроніму, логотипу та назви інтернет-домену ЮНЕСКО» можна знайти у додатку до Резолюції 86, прийнятої на 34-й сесії Генеральної Конференції (34 C/Resolution 86) або за посиланням <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001560/156046e.pdf>

VIII.B Область використання

265. Викладені тут настанови і принципи включають усі можливі використання Емблеми наступними організаціями:

g) Центр всесвітньої спадщини;

Видавничий відділ ЮНЕСКО та інші відділи ЮНЕСКО;

Заклади та національні комісії, відповідальні за виконання Конвенції в кожній державі - стороні;

Об'єкти всесвітньої спадщини

Інші залучені сторони, особливо організації, що діють з переважно комерційною метою.

Рішення 39 COM 11

VIII.C Відповідальність держав - сторін

266. Держави - сторони мають докласти всіх зусиль, щоб попередити використання Емблеми на своїй території будь-якою групою з будь-якою метою, що не дозволена Комітетом. Держави - сторони можуть застосовувати усі законодавчі можливості, в тому числі закони про захист торгової марки.

VIII.D Належне використання емблеми всесвітньої спадщини

267. Об'єкти, включені до Списку всесвітньої спадщини, мають бути позначені Емблемою разом з логотипом ЮНЕСКО. Однак розміщення Емблеми не має порушувати зовнішній вигляд об'єкта.

Встановлення табличок на об'єктах, включених до Списку всесвітньої спадщини

268. Коли об'єкт включено до Списку всесвітньої спадщини, держава - сторона має якомога скоріше розмістити на об'єкті табличку на знак включення. Ці таблички мають інформувати населення країни та іноземних відвідувачів, що відвідувана пам'ятка має особливу цінність, визнану міжнародною спільнотою. Іншими словами, цей об'єкт є винятковим, цікавим не лише нації, але цілому світу. З іншого боку, ці таблички мають додаткову функцію: вони інформують широкий загал про Конвенцію про всесвітню спадщину або принаймні про концепцію всесвітньої спадщини та Список всесвітньої спадщини.

269. Комітет прийняв наступні настанови щодо таких табличок:

h) табличка має бути розміщена так, щоб її легко бачили відвідувачі, однак вона не повинна псувати зовнішній вигляд об'єкта;

на табличці має бути Емблема всесвітньої спадщини;

текст має згадувати видатну універсальну цінність об'єкта, з огляду на те, що корисно дати короткий опис видатних характеристик об'єкта. Держави - сторони за бажанням можуть використовувати описи, наявні у різних публікаціях про всесвітню спадщину або виставках, присвячені всесвітній спадщині. Ці описи можна отримати в Секретаріаті;

текст має посилатися на Конвенцію про всесвітню спадщину та конкретно на Список всесвітньої спадщини, вказувати на міжнародне визнання, підтверджене включенням до Списку (однак вказувати, на якій саме сесії Комітету відбулося включення, немає потреби); для тих об'єктів, які відвідують багато іноземних туристів, є сенс розмістити текст декількома мовами.

270. Комітет пропонує такий текст як зразок:

«(Назва об'єкта) було включено до Списку всесвітньої спадщини Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини. Включення до списку означає, що об'єкт культурної або природної спадщини має видатну універсальну цінність, яку треба захищати і зберігати в інтересах усього людства».

271. Після цього списку можна розмістити короткий опис самого об'єкта.

272. Окрім цього, національні урядові органи мають заохочувати керівництво об'єкта всесвітньої спадщини широко використовувати Емблему, наприклад, на бланках документів, брошурах, уніформі співробітників.

273. Третя сторона, що отримала право випускати інформаційну продукцію, пов'язану з Конвенцією про всесвітню спадщину та об'єктами всесвітньої спадщини, має подбати про те, щоб Емблему було добре і чітко видно. Вони мають уникати створення іншої емблеми або логотипу для такої продукції.

VIII.E Принципи використання емблеми всесвітньої спадщини

274. Уповноваженим особам пропонується виносити рішення про використання Емблеми, виходячи з таких принципів:

Рішення 39 COM 11

- a) Емблема має використовуватися для всіх проектів, що суттєво пов'язані з роботою Конвенції, включаючи, при максимальній юридичній та технічній підтримці, такі, що вже затверджені та ухвалені, з метою популяризації Конвенції.
- b) Рішення дозволити використання Емблеми має бути чітко пов'язане з якістю та змістом продукції, але не з очікуваним обсягом продукції або потенційною фінансовою вигодою. Основним критерієм дозволу має бути освітня, наукова, культурна або естетична цінність пропонованої продукції, пов'язана з принципами та цінностями всесвітньої спадщини. Зазвичай не дозволяється використання Емблеми на продукції, що має низьку освітню цінність або зовсім її не має, зокрема на чашках, футболках, значках та інших туристичних сувенірах. Винятки з цього правила стосуються особливих подій, наприклад засідань Комітету або церемоній встановлення таблички на об'єкті.
- c) Кожний дозвіл на використання Емблеми має бути сформульований однозначно та відповідати цілям та цінностям Конвенції про всесвітню спадщину, що прямо та непрямо впливають з неї.

- d) За винятком дозволеного використання Емблеми, що відповідає викладеним тут принципам, комерційні організації не мають права розміщувати Емблему на своїй продукції просто для демонстрації підтримки всесвітньої спадщини. Хоча Комітет визнає право кожної особи, організації або компанії створювати та оприлюднювати будь-які матеріали про об'єкти всесвітньої спадщини, однак офіційний дозвіл використовувати Емблему всесвітньої спадщини з цією метою залишається прерогативою Комітету і надається у відповідності до цих настанов і правил, а також «Таблиці використання».
- e) Використання Емблеми іншими організаціями за контрактом зазвичай дозволено, лише якщо запропоноване використання прямо пов'язано з об'єктами всесвітньої спадщини. Таке використання потребує узгодження з національними відповідальними особами та організаціями відповідної держави.
- f) У випадках, коли не йдеться про конкретний об'єкт всесвітньої спадщини або зв'язок лише опосередкований (йдеться, наприклад, про загальні конференції та/або робочі засідання, присвячені науковим питанням або технікам збереження), використання Емблеми можливе тільки після отримання прямого дозволу у відповідності до цих настанов і правил, а також «Таблиці використання». Запит на отримання дозволу у таких випадках має містити чіткий опис того, як використання Емблеми сприятиме роботі Конвенції.
- g) Дозвіл на використання Емблеми не може бути наданий туристичним агенціям, авіакомпаніям або представникам бізнесу, орієнтованого в першу чергу на отримання прибутку, за винятком надзвичайних обставин та у випадку, коли будуть продемонстровані явні переваги для всесвітньої спадщини в цілому чи певного об'єкта всесвітньої спадщини. Запити для таких випадків потребують дозволу, наданого у відповідності до цих настанов і правил, а також «Таблиці використання». Такі запити мають бути підтверджені відповідними національними уповноваженими особами та визначені в межах спеціальних партнерських угод з ЮНЕСКО/Центром всесвітньої спадщини.

«Загальна стратегія партнерства», що включає «Окремі стратегії для співпраці з індивідуальними категоріями партнерів» 192 EX/5.INF та Стратегія переглянутого партнерства у справі збереження (РАСТ) (Документ WHC-13/37.COM/5D)

Секретаріат не приймає жодних пропозицій, пов'язаних з рекламою, подорожами та іншими заходами, від туристичних агенцій чи подібних компаній замість або в якості фінансової підтримки за використання Емблеми.

- h) Якщо очікується комерційна вигода, Секретаріат має забезпечити, щоб Фонд всесвітньої спадщини отримав значну частину цієї вигоди, та укласти договір або іншу угоду, де буде задокументована суть проекту та положення, що передбачають отримання вигоди Фондом. У всіх випадках комерційного використання будь-які витрати на робочий час або витрати на персонал, наданий Секретаріатом або іншими експертними органами, залежно від ситуації, для реалізації ініціатив організацій, що подавали запит на використання Емблеми, покладаються на ці організації.

Національні уповноважені особи та органи також покликані забезпечити отримання об'єктами всесвітньої спадщини значної частини коштів та укладання документації, що фіксує суть проекту та розподіл усіх прибутків.

- i) У тих випадках, коли для виготовлення продукції, яку Секретаріат вважає необхідною, потрібен спонсор, то вибір партнера або партнерів має відповідати як мінімум «Загальній стратегії партнерства», що включає «Окремі стратегії для співпраці з індивідуальними категоріями партнерів» 192 EX/5.INF та Стратегії переглянутого партнерства у справі збереження (РАСТ) (Документ WHC-13/37.COM/5D), а також будь-яким іншим настановам щодо фінансування, які ухвалить Комітет. Необхідність такої продукції має бути пояснена та підтверджена у письмовій презентації, яка має бути ухвалена у формі, обраній Комітетом.
- j) Продаж товарів та послуг, на яких присутні назва, акронім, логотип та/або назва інтернет-домену ЮНЕСКО, поєднані з Емблемою всесвітньої спадщини, переважно для отримання прибутку розглядається як «комерційне використання» в межах Операційних настанов. Таке використання має отримувати дозвіл безпосередньо від Генерального директора в межах спеціального контракту (визначення взято з Директив щодо логотипу ЮНЕСКО 2007 року. Art III.2.1.3).

VIII.F Процедура отримання дозволу на використання емблеми всесвітньої спадщини

Проста згода національних органів влади

275. Національні уповноважені органи можуть надавати дозвіл на використання Емблеми проектам та організаціям за умови, що цей міжнародний або національний проект стосується тільки об'єктів всесвітньої спадщини, розташованих на території цієї держави. Рішення національних уповноважених органів мають прийматися на основі цих настанов і правил, а також «Таблиці використання».
276. Держави - сторони мають надати в Секретаріат назви та адреси уповноважених органів, які приймають рішення про використання Емблеми

Рішення 39 COM 11

Циркулярний лист від 14 квітня 1999 року
<http://whc.unesco.org/circs/circ99-4e.pdf>

Згода, що передбачає контроль змісту

277. Будь-який інший запит на використання Емблеми має пройти таку процедуру:
 - a) Запит, у якому вказано мету використання Емблеми, тривалість та територію дії, надсилається Директорові Центру всесвітньої спадщини.

Рішення 39 COM 11

- b) Директор Центру всесвітньої спадщини має право надати дозвіл на використання Емблеми у відповідності до цих настанов і правил. У випадках, які не охоплюються або недостатньо охоплюються цими настановами і правилами та «Таблицею використання», Директор звертається до Голови Комітету, а той у особливо складних випадках може звернутися до Комітету для винесення остаточного рішення. Річний звіт про дозволи на використання Емблеми подаються в Комітет всесвітньої спадщини.
- c) Умовою розміщення Емблеми на продукції, що буде широко розповсюджуватися у невизначений проміжок часу, є зобов'язання виробника проконсультуватися із залученими країнами та узгодити з ними тексти та зображення, що ілюструють об'єкти, розташовані на території цих країн, і не за рахунок Секретаріату, та наведення доказів, що такі консультації були проведені. Текст для узгодження має бути представлений або однією з робочих мов Комітету або мовою відповідної країни. Нижче подано приклад форми, яку може використати держава - сторона, щоб дати дозвіл третій стороні на розміщення Емблеми.

Форма ухвалення змісту:

[Назва уповноваженого національного органу], офіційно визнаний як орган, відповідальний за затвердження текстів та зображень, що описують об'єкти всесвітньої спадщини, розташовані на території **[назва країни]**, цим дає підтвердження для **[назва виробника]**, що тексти та зображення, які стосуються об'єкта (об'єктів) всесвітньої спадщини **[назва об'єктів]**, були розглянуті та **[узгоджені]** **[узгоджені за умови внесення наступних змін]** **[не отримали узгодження]**

(видалити непотрібне та надати при необхідності виправлену копію тексту або підписаний перелік виправлень).

Примітки:

Рекомендується, щоб ініціали відповідальної особи стояли на кожній сторінці тексту.

Уповноваженим органам дається місяць з дня отримання матеріалів на утвердження, після чого виробник може вважати, що його матеріали затверджено за умовчанням, якщо тільки уповноважений орган не звернувся з письмовим проханням продовжити термін розгляду.

Текст має бути поданий уповноваженим органам або однією з двох офіційних мов Комітету, або офіційною мовою (або однією з офіційних мов) країни, де розташовані об'єкти. Вибір мови відбувається за згодою обох сторін.

- d) Розглянувши запит та визнавши його прийнятним, Секретаріат може укласти угоду з партнером.

- e) Якщо директор Центру всесвітньої спадщини прийде до висновку, що запропоноване використання Емблеми неприпустиме, Секретаріат у письмовій формі повідомить про це організацію, що надсилала запит.

VIII.G Право держав – сторін здійснювати контроль якості

- 278.** Дозвіл на використання Емблеми прямо пов'язаний з тим, що уповноважені органи мають право контролювати якість продукції, з якою буде пов'язана Емблема.
- a) Єдиною стороною, що може ухвалювати зміст (зображення та текст) будь-якої продукції, на якій з'являється Емблема всесвітньої спадщини, є держава - сторона, на чий території розташовані відповідні об'єкти спадщини.
 - b) Держави - сторони, які юридично захищають Емблему, мають перевіряти її використання.
 - c) інші держави - сторони можуть проводити перевірку окремих випадків використання або звернутися до Секретаріату з пропозицією такої перевірки. Держави - сторони відповідають за призначення національних уповноважених органів та за повідомлення Секретаріату, чи бажають вони провести перевірку запропонованих варіантів або виявити випадки неприпустимого використання. Секретаріат веде перелік національних уповноважених органів.

IX. ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

IX.A Інформаційний архів Секретаріату

- 279.** Секретаріат збирає базу даних усіх документів Комітету всесвітньої спадщини та Генеральної Асамблеї держав – сторін Конвенції про всесвітню спадщину. Ця база даних доступна за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/statutorydoc>
- 280.** Секретаріат дбає про те, щоб копії Попередніх списків, номінацій об'єктів всесвітньої спадщини, включаючи копії карт та додаткову інформацію, отриману від держав - сторін, зберігалися як у паперовому, так і в електронному вигляді по можливості. Секретаріат також додає до архіву різноманітну пов'язану з об'єктами всесвітньої спадщини інформацію, в тому числі оцінки та інші документи від консультативних органів, будь-яке листування та звіти від держав - сторін (в тому числі документи реагуючого моніторингу та періодичної звітності), а також листування Секретаріату та Комітету всесвітньої спадщини.
- 281.** Архівовані матеріали будуть зберігатися у вигляді, що підходить для довготривалого збереження. Будуть створені відповідні умови для зберігання паперових копій та електронних копій. Також будуть створені умови для передачі копій державам - сторонам на їх прохання.

282. Номінації об'єктів, включених до Списку всесвітньої спадщини Комітетом, будуть доступні з метою консультації. Держави - сторони закликаються розмістити копії номінацій на власних сайтах та повідомити про це Секретаріат. Ті держави - сторони, що готують номінації, можуть використовувати цю інформацію для виявлення і підготовки номінацій на власній території.
283. Оцінки консультативних органів щодо кожної номінації та рішення Комітету по кожній номінації доступні за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/advisorybodies>

IX.B Специфічна інформація для членів Комітету всесвітньої спадщини та інших держав – сторін Конвенції

284. Секретаріат має дві електронні адреси для розсилки: одну для Комітету (wh-committee@unesco.org) і одну для держав-сторін (wh-states@unesco.org). Держави - сторони мають подати відповідну електронну адресу, щоб приєднатися до списку розсилки. Ця електронна розсилка, яка доповнює, але не замінює традиційне сповіщення держав - сторін, дозволяє Секретаріату швидко спілкуватися щодо доступності документів змін у розкладі засідань та інших питань, що стосуються діяльності Комітету та держав - сторін.
285. Циркулярні листи для держав - сторін доступні за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/circularletters>

Інше посилання, прив'язане до публічного посилання через закритий доступ, обслуговується Секретаріатом і містить специфічну інформацію, призначену для членів Комітету, інших держав - сторін та консультативних органів.

286. Секретаріат також збирає базу даних рішень Комітету та резолюцій Генеральних Асамблей держав - сторін. Вони доступні за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/decisions>

Рішення 28 COM 9

IX.C Інформація та публікації для широкого кола

287. Секретаріат забезпечує доступ до інформації, позначеної як загальнодоступна та не захищена авторським правом, яка стосується об'єктів всесвітньої спадщини та інших пов'язаних питань.
288. Інформація з питань всесвітньої спадщини доступна на сайті Секретаріату (<http://whc.unesco.org>), на сайтах консультативних органів та в бібліотеках. Список доступних баз даних та адреси тематичних сайтів можна знайти в розділі «Бібліографія».
289. Секретаріат здійснює велику кількість публікацій стосовно всесвітньої спадщини, в тому числі Список всесвітньої спадщини, Список всесвітньої спадщини, що знаходиться під загрозою, короткі описи об'єктів всесвітньої спадщини, серію World Heritage Paper, листи, брошури та інформаційні матеріали. Також розробляються інші інформаційні матеріали, призначені як вузькому колу експертів, так і широкому загалу. Список публікацій про всесвітню спадщину можна знайти у розділі «Бібліографія» за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/publications>.

Ці інформаційні матеріали розповсюджуються прямо або через національні та міжнародні мережі, створені державами - сторонами або партнерами у справі всесвітньої спадщини.

ДОДАТКИ

ЗРАЗОК ДОКУМЕНТУ ПРО РАТИФІКАЦІЮ/ПРИЙНЯТТЯ ТА ПРИЄДНАННЯ

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, ЩО Конвенція стосовно охорони всесвітньої культурної та природної спадщини була прийнята 16 листопада 1972 року Генеральною Конференцією ЮНЕСКО на її сімнадцятій сесії:

З **УРАХУВАННЯМ** **ВИЩЕЗАЗНАЧЕНОГО** Уряд _____ , розглянувши ищеазначену Конвенцію ратифікує її та зобов'язується ретельно виконувати приймає положення, що містяться в ній.

НА ЗАСВІДЧЕННЯ ЧОГО я підписую та скріплюю печаткою цей документ.

В _____ цього _____ дня _____ 20_____ .

(Печатка)

Підпис Голови держави,

Прем'єр-міністра або

Міністра закордонних справ

- Зразок документу про ратифікацію/прийняття також доступний у Центрі всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та за наступним посиланням: <http://whc.unesco.org/en/modelratification>
- Підписаний оригінал заповненої форми має бути надісланий, бажано з офіційним перекладом англійською або французькою мовою на ім'я Генерального директора ЮНЕСКО, площа Фонтенуа, 7, 75352 Париж 07 SP Франція
Director-General, UNESCO, 7 place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France

ЗРАЗОК ДОКУМЕНТУ ПРО ПРИЄДНАННЯ

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, ЩО Конвенція стосовно охорони всесвітньої культурної та природної спадщини була прийнята 16 листопада 1972 року Генеральною Конференцією ЮНЕСКО на її сімнадцятій сесії:

З УРАХУВАННЯМ ВИЩЕЗАЗНАЧЕНОГО Уряд _____ , розглянувши вищезазначену Конвенцію, приєднується до неї та зобов'язується ретельно виконувати положення, що містяться в ній.

НА ЗАСВІДЧЕННЯ ЧОГО я підписую та скріплюю печаткою цей документ.

В _____ цього _____ дня _____ 20_____ .

(Печатка)

Підпис Голови держави,

Прем'єр-міністра або

Міністра закордонних справ

- Зразок документу про приєднання також доступний у Центрі всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та за наступним посиланням: <http://whc.unesco.org/en/modelratification>
- Підписаний оригінал заповненої форми має бути надісланий, бажано офіційним перекладом англійською або французькою мовою: Генерального директора ЮНЕСКО, площа Фонтенуа, 7, 75352 Париж 07 SP Франція
Director-General, UNESCO, 7 place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France

ФОРМАТ ПОДАННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО СПИСКУ

ДЕРЖАВА - СТОРОНА:

ДАТА ПОДАННЯ:

Подання підготовлене:

Ім'я:

Е-mail:

Адреса:

Факс:

Організація:

Телефон:

Назва об'єкту:

Країна, область або регіон:

Широта і довгота або координати UTM:

ОПИС:

Формулювання видатної універсальної цінності:

(Попереднє виявлення цінності об'єкта, який заслуговує на включення до Списку всесвітньої спадщини)

Задовольняє наступним критеріям [див. Пункт 77 Операційних настанов]:

(Будь ласка, позначте відповідність запропонованим критеріям та обґрунтуйте застосування кожного з них)

(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)	(vi)	(vii)	(viii)	(ix)	(x)
-----	------	-------	------	-----	------	-------	--------	------	-----

Заява про автентичність та/або цілісність [Див. Пункти 78-95 Операційних настанов]

Порівняння з подібними об'єктами:

(У порівнянні мають бути вказані характеристики, подібні до характеристик інших об'єктів, включених або не включених до Списку всесвітньої спадщини, та причини, які виділяють цей об'єкт з-поміж інших)

- Формат подання Попереднього списку можна отримати в Центрі всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та за наступним посиланням: <http://whc.unesco.org/en/tentativelists>
- Подальші вказівки щодо підготовки Попередніх списків можна знайти в пунктах 62-67 Операційних настанов.
- Зразок підготовленого Попереднього списку можна знайти за наступним посиланням: <http://whc.unesco.org/en/tentativelists>
- Усі Попередні списки, подані державами - сторонами, доступні за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/tentativelists>
- Підписаний оригінал Попереднього списку, укладений відповідно до формату подання англійською або французькою мовою, треба надіслати за адресою: Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, площа Фонтенуа, 7, 75352 Париж 07 SP

Франція

UNESCO World Heritage Centre, 7 place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France

- Держави - сторони також можуть подати цю інформацію в електронному вигляді (на дискеті або CD-диску) або електронною поштою на адресу wh-tentativelists@unesco.org

**ФОРМАТ ПОДАННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО СПИСКУ
ДЛЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ ТА ТРАНСКОРДОННИХ
МАЙБУТНІХ НОМІНАЦІЙ**

ДЕРЖАВА - СТОРОНА:

ДАТА ПОДАННЯ:

Подання¹⁵ підготовлене:

Ім'я:

E-mail:

Посада:

Адреса:

Факс:

Організація:

Телефон:

1.a Назва транснаціональної/транскордонної майбутньої номінації¹⁶ :

1.b Інші залучені держави - сторони:

1.c Назва(и) національної складової частини (частин):

1.d Країна, область або регіон:

1.e Широта і довгота або UTM координати:

2.a Короткий опис транснаціональної/транскордонної майбутньої номінації¹⁷ :

2.b Описи складової частини (частин):

**3. ФОРМУЛЮВАННЯ ВИДАТНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ЦІННОСТІ¹⁸ МАЙБУТНЬОЇ
НОМІНАЦІЇ ЯК ЦІЛОГО**

(Попереднє виявлення цінності майбутньої номінації як цілого, що заслуговує на включення до Списку всесвітньої спадщини)

3.a Задовольняє наступним критеріям¹⁹ [див. Пункт 77 Операційних настанов]:

(Будь ласка, позначте відповідність запропонованим критеріям та обґрунтуйте застосування кожного з них)

(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)	(vi)	(vii)	(viii)	(ix)	(x)
-----	------	-------	------	-----	------	-------	--------	------	-----

¹⁵ Це подання вважається дійсним тільки за умови, що всі держави, позначені в підрозділі 1.b, теж подали свої списки.

¹⁶ Текст в цьому підрозділі має бути ідентичним у всіх списках, поданих державами-сторонами, залученими до презентації однієї транснаціональної/транскордонної майбутньої номінації.

¹⁷ У випадку транснаціональних/транскордонних об'єктів будь-яка зміна потребує узгодження з усіма державами - сторонами.

¹⁸ У випадку транснаціональних/транскордонних об'єктів будь-яка зміна потребує узгодження з усіма державами - сторонами.

¹⁹ У випадку транснаціональних/транскордонних об'єктів будь-яка зміна потребує узгодження з усіма державами - сторонами.

3.b Заява про автентичність та/або цілісність [Див. пункти 79-95 Операційних настанов]

3.c.1 Обґрунтування вибору складової частини (частин) стосовно майбутньої номінації як цілого:

3.c.2 Порівняння з подібними об'єктами²⁰ :

(У порівнянні мають бути вказані характеристики, подібні до характеристик інших об'єктів, включених або невключених до Списку всесвітньої спадщини, та причини, з яких майбутня номінація виділяється з-поміж інших об'єктів)

²⁰ У випадку транснаціональних/транскордонних об'єктів будь-яка зміна потребує узгодження з усіма державами - сторонами.

НАСТАНОВИ З ВКЛЮЧЕННЯ КОНКРЕТНИХ ТИПІВ ОБ'ЄКТІВ ДО СПИСКУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ²¹

Перелік тематичних досліджень ІКОМОС доступний за цим посиланням:
<http://www.icomos.org/studies>

Перелік тематичних досліджень МСОП доступний за цим посиланням:
http://www.iucn.org/about/work/programmes/wcpa_worldheritage/wheritage_pub/

ВСТУП

1. Цей додаток представляє інформацію про різні типи об'єктів, щоб допомогти державам - сторонам підготувати номінації об'єктів для включення до Списку всесвітньої спадщини. Подальша інформація являє собою настанови, які слід використовувати разом з Частиною II Операційних настанов, де містяться критерії для включення об'єктів до Списку всесвітньої спадщини.
2. Комітет ухвалив висновки, отримані за результатами проведення нарад експертів з питань, пов'язаних з культурними ландшафтами, містами, каналами та дорогами (частина I нижче).
3. Звіти про інші наради експертів, затребувані Комітетом в межах стратегії зі створення репрезентативного, збалансованого та достовірного Списку всесвітньої спадщини, наведені у частині II.
4. Частина III містить перелік порівняльних та тематичних досліджень, підготовлених Консультативними органами.

I. Культурні ландшафти, міста, канали та дороги

5. Комітет всесвітньої спадщини виокремив та визначив окремі специфічні типи культурної та природної спадщини і ухвали спеціальні настанови для полегшення оцінки об'єктів цих типів під час номінації на включення до Списку всесвітньої спадщини. Наразі йдеться про такі категорії, але в подальшому можуть бути додані інші:
 - a) Культурні ландшафти;
 - b) Історичні міста та центри міст;
 - c) Канали як об'єкти спадщини
 - d) Дороги як об'єкти спадщини.

²¹ Комітет може створити додаткові настанови для інших типів об'єктів у майбутньому.

КУЛЬТУРНІ ЛАНДШАФТИ²²

Визначення

6. Культурні ландшафти - це об'єкти культурної спадщини, що являють собою «спільні витвори людини і природи», описані в статті 1 Конвенції. Вони ілюструють еволюцію людського суспільства та поселень впродовж часу, яка відбувалася під впливом фізичних обмежень та/або можливостей, наданих природних середовищем, а також змінних соціальних, економічних та культурних чинників, як зовнішніх, так і внутрішніх.
7. Їх обирають на підставі як видатної універсальної цінності, так і репрезентативності з точки зору гео-культурного регіону, а також здатності проілюструвати важливі оригінальні культурні елементи цього регіону.
8. Термін «культурний ландшафт» охоплює розмаїття взаємодій між людством та його природним оточенням.
9. Культурні ландшафти часто відбивають певні техніки тривалого землекористування, з урахуванням характеристик та обмежень, обумовлених природним оточенням, а також особливе духовне ставлення до природи. Захист культурних ландшафтів може зробити корисний внесок у сучасні техніки тривалого землекористування та збільшити природну цінність ландшафту. Тривале існування традиційних форм землекористування підтримують біологічне розмаїття у багатьох регіонах світу. Захист та охорона традиційних культурних ландшафтів таким чином теж допомагає зберегти біологічне розмаїття.

Визначення і категорії

10. Культурні ландшафти можна розподілити на три основні категорії, а саме:
 - (i) Найлегший для визначення - це чітко окреслений **ландшафт цілеспрямовано створений людиною**. Ця категорія включає сади та парки, створені з естетичних міркувань, які часто (але не завжди) пов'язані з релігійними або іншими монументальними спорудами та ансамблями.
 - (ii) Друга категорія - це **ландшафти, що виникли внаслідок органічного розвитку**. Такі ландшафти є результатом початкової соціальної, економічної, адміністративної та/або релігійної потреби, який згодом розвинувся до існуючої форми у зв'язку та під впливом природного оточення. Такі ландшафти відбивають згаданий процес розвитку у своїй формі та особливостях структури. Їх можна розділити на дві підкатегорії:
 - реліктові (викопні) ландшафти, в яких еволюційний процес уже зупинився, дійшовши кінця, одразу або поступово певний час тому. Але його виразні особливості ще помітні у матеріальній формі.
 - ландшафти, що розвиваються, тобто такі, що відіграють важливу соціальну роль у сучасному суспільстві, тісно пов'язані з традиційним способом життя та в яких еволюційний процес ще продовжується. В той же час вони являють матеріальні свідчення своєї еволюції з плином часу.
 - (iii) Остання категорія - це асоціативні культурні ландшафти. Включення таких ландшафтів до Списку всесвітньої спадщини зумовлене більше цінністю потужних

²² Цей текст було підготовлено під час засідання експертної групи з культурних ландшафтів (Петі-П'єр, Франція, 24-26 жовтня 1992) (див. документ *WHC-92/CONF.202/10/Add*). Потім Комітет всесвітньої спадщини на своїй 16-й сесії (Санта Фе, 1992) ухвалив включити цей текст до Операційних настанов (див. документ *WHC-92/CONF.002/12*).

релігійних, мистецьких або культурних асоціацій з природними елементами, ніж матеріальними культурними свідцтвами, які можуть бути незначними або взагалі не існувати.

Включення культурних ландшафтів до Списку всесвітньої спадщини

11. Межі культурного ландшафту для включення до Списку всесвітньої спадщини визначаються в залежності від його функціональності та визначеності. В будь-якому випадку обрана ділянка має бути достатньо суттєвою, щоб представити загальну характеристику ілюстрованого культурного ландшафту. Не виключена і можливість виокремлення довгих лінійних відрізків, які представляють важливі транспортні та комунікативні мережі.
12. Основні критерії у захисті та керуванні повністю стосуються культурних ландшафтів. Дуже важливо, щоб увага була приділена усім цінностям, представленим у ландшафті, як природним, так і культурним. Номінація ландшафту має готуватися у співпраці та при повній підтримці і згоді місцевої спільноти.
13. Наявність категорії «культурні ландшафти», включеної до Списку всесвітньої спадщини на підставі критеріїв, описаних у пункті 77 Операційних настанов, не виключає можливість і надалі включати до Списку об'єкти особливого значення, що відповідають критеріям як для культурної, так і для природної спадщини (див. визначення змішаної спадщини у пункті 46). У таких випадках видатна універсальна цінність має бути підтверджена за обома наборами критеріїв.

ІСТОРИЧНІ МІСТА ТА ЦЕНТРИ МІСТ²³

Визначення і категорії

14. Групи урбаністичних споруд, що мають право бути включеними до Списку всесвітньої спадщини, розділяються на три основні категорії:
 - (i) **міста, у яких більше ніхто не живе**, але в яких збереглися незмінні археологічні свідцтва минулого; зазвичай такі міста відповідають умовам автентичності, а стан збереженості легко контролювати;
 - (ii) **історичні міста, в яких досі живуть** мешканці, які розвиваються та продовжують розвиватися під впливом соціально-економічних та культурних змін. Оцінка автентичності таких міст є складнішою, а розробка і реалізація заходів зі збереження - проблемною.
 - (iii) **нові міста двадцятого сторіччя**, які парадоксально мають щось спільне з обома попередніми категоріями: їх початкову урбаністичну організацію легко можна визначити, їх автентичність незаперечна, проте їх майбутнє невизначене, оскільки їхній розвиток дуже важко контролювати.

Включення історичних міст та центрів міст до Списку всесвітньої спадщини

15. Значимість історичних міст та центрів міст можна визначати, спираючись на такі чинники:
 - (i) **Міста, в яких більше не живуть**

²³ Цей текст було включено до Операційних настанов у січні 1987 року на підставі рішення, прийнятого Комітетом на 8-й сесії (Буенос-Айрес, 1984) після засідання експертів, присвяченого темі історичних міст. Засідання було організоване ІКОМОС з 5 по 7 вересня 1984 року у Парижі.

Оцінка міст, в яких більше ніхто не живе, зазвичай не являє особливих проблем, лише такі, що пов'язані з археологічними об'єктами в цілому: критерії, які передбачають унікальність або ілюстративність, передбачають вибір груп споруд, які відрізняються чистотою стилю, великою кількістю пам'ятників, іноді - важливим історичним зв'язком. Дуже важливо включати урбаністичні археологічні пам'ятки включати до Списку єдиними блоками. Певного набору пам'ятників або маленької групи споруд недостатньо для того, щоб представити складні та розмаїті функції зниклого міста. Рештки такого міста слід зберігати повністю, по можливості разом з природним оточенням.

(ii) Населені історичні міста

У випадку населених історичних міст виникають численні ускладнення, більшість з них пов'язані з вразливістю та нетривкістю міської забудови (яка у багатьох випадках серйозно страждає від приходу індустріальної епохи) та величезною швидкістю, з якою урбанізується довкілля. Щоб потрапити до Списку, ці міста мають заслужити визнання завдяки архітектурній цінності, їх не варто розглядати лише у зв'язку з теоретичним підґрунтям тієї ролі, яку вони могли грати в минулому, або цінності як історичного символу згідно критерію (vi) для включення культурних об'єктів до Списку всесвітньої спадщини (див. пункт 77) (vi) Операційних настанов). Щоб відповідати критеріям включення до Списку, просторова організація, структура, матеріалі, форми та по можливості функції групи споруд мають суттєво відображати розвиток цивілізації або ряду цивілізацій, який і зумовив номінацію об'єкта. Можна виділити чотири категорії:

- a) Міста, які є типовими для певного культурного періоду, які практично повністю збереглися та практично не постраждали від подальшого розвитку. Об'єкт з цієї категорії має бути включеним до Списку разом з оточенням, яке також потребує захисту;
- b) Міста, які розвивалися у відповідності до характерних напрямів, і в яких збереглися, іноді в межах виняткового природного оточення, просторова організація та структура, типові для послідовних етапів їх розвитку. Для об'єктів цієї категорії чітко визначена історична частина має перевагу перед сучасним оточенням;
- c) «Історичні центри», які охоплюють ту територію, яку займали давні міста, а зараз оточені сучасним містом. Для об'єктів цієї категорії важливо визначити точні межі об'єкта, виходячи з найбільших історичних розмірів, та вжити необхідних заходів щодо їх безпосереднього оточення;
- d) Сектори, території та ізольовані блоки, які навіть в залишковому стані представляють чіткі та зв'язні свідчення характеру зниклого історичного міста. В таких випадках збережені території та споруди мають суттєво відображати зниклу цілісність.

Історичні центри та історичні території слід включати до Списку, тільки якщо вони містять достатню кількість давніх будівель монументального значення, які чітко представляють прямі характеристики міста, що являє значний інтерес. Не заохочується номінація окремих ізольованих та незв'язаних будівель, які ймовірно представляють місто з уже втраченою структурою.

Однак можуть бути номіновані об'єкти, які займають обмежений простір, однак мали сильний вплив в історії містобудування. В таких випадках необхідно чітко вказати в номінації, що до включення до Списку пропонується лише група пам'яток, а місто виступає винятково місцем розташування об'єкта. Аналогічно, якщо будівля має явну видатну універсальну цінність, а її оточення сильно зруйноване або недостатньо репрезентативне, то ця будівля включається до Списку незалежно від оточення.

(iii) Нові міста двадцятого сторіччя

Оцінити якість нових міст двадцятого сторіччя доволі важко. Лише історія зможе визначити, які з них стануть найкращими зразками сучасного містобудування. Вивчення документів щодо таких міст варто відкласти, за винятком надзвичайних обставин.

В поточних умовах перевагу слід віддати включенню до Списку всесвітньої спадщини маленьких або середнього розміру міських територій, потенційним зростанням яких можна керувати, а не великих мегаполісів, щодо яких неможливо швидко надати достатньо повну інформацію та документацію, яка б склала основу для включення.

З огляду на те, який вплив на майбутнє міста здійснить його включення до Списку, такі випадки мають бути винятковими. Включення до Списку передбачає, що законодавчі та адміністративні заходи зі збереження і захисту групи будівель та оточення вже здійснені. Також необхідна усвідомлена інформованість зацікавленої частини населення, без якої будь-які програми зі збереження будуть неефективними.

КАНАЛИ ЯК ОБ'ЄКТИ СПАДЩИНИ

16. Концепція «каналів» детально описана у звіті наради експертів про канали як об'єкти спадщини (Канада, вересень 1994)²⁴.

Визначення

17. Канал - це штучно створений водний шлях. Йому може бути притаманна видатна універсальна цінність з точки зору історії технологій, або з природи, або як винятковому зразку в цій категорії культурної спадщини. Канал може бути предметом монументального мистецтва, видатною рисою лінійного культурного ландшафту або невід'ємною частиною складного культурного ландшафту.

Включення каналів до Списку всесвітньої спадщини

18. Автентичність залежить від цінностей та зв'язків між ними. Одна з визначальних рис каналу як елемента спадщини - це його розвиток з плином часу. Це прямо пов'язано з тим, як його використовували в різні періоди та які технологічні зміни відбулися у його конструкції. Сам обсяг таких змін вже може складати елемент спадщини.
19. Автентичність та історична інтерпретація каналу містять у собі зв'язок між реальним об'єктом (предметом Конвенції), рухомою частиною об'єкта (човни, тимчасові навігаційні елементи) та пов'язаними структурами (мости та інші елементи) і ландшафтом.
20. Значимість каналів може бути вивчена з точки зору технологічних, економічних, соціальних та ландшафтних чинників, описаних нижче:

(i) технології

Канали можуть служити різним цілям: іригаційним, навігаційним, захисним, гідроенергетичним, захисту від повені, осушенню земель та водопостачанню. Технологічні властивості, які можуть мати особливе значення:

- a) облямівка та гідроізоляція водного каналу;
- b) інженерні структури лінії каналу у порівнянні зі структурними особливостями в інших областях архітектури і технологій;
- c) розвиненість та вдосконалення методів будівництва, а також

²⁴Нарада експертів про канали як об'єкти спадщини (Канада, 15-19 вересня 1994) (див. документ *WHC-94/CONF.003/INF.10*) обговорена на 19-й сесії Комітету всесвітньої спадщини (Берлін, Німеччина, 1995) (див. документ *WHC-95/CONF.203/16*).

- d) передача технологій.

(ii) економіка

Канали роблять внесок в економіку різними шляхами, в тому числі з точки зору економічного розвитку, перевезення товарів та пасажирів. Канали були першими шляхами, створеними людиною, для ефективного перевезення сипких вантажів. Канали відіграли і продовжують відігравати ключову роль в економічному розвитку завдяки іригаційній функції. Важливими є такі чинники:

- a) Національне будівництво;
- b) Сільськогосподарський розвиток;
- c) Індустріальний розвиток
- d) Створення матеріальних благ;
- e) Розвиток інженерних навичок, які можна застосовувати в інших областях та сферах, а також
- f) Туризм.

(iii) соціальні чинники

Будівництво каналів мало, а їхнє функціонування продовжує мати, серйозні соціальні наслідки:

- a) Перерозподіл матеріальних благ із соціальними та культурними результатами та
- b) Переміщення людей і взаємодія культурних груп.

(iv) ландшафт

Масштабні інженерні роботи здійснили і здійснюють потужний вплив на природний ландшафт. Пов'язана індустріальна діяльність та зміна виду поселень стають причиною помітних змін у формах та характері ландшафту.

ДОРОГИ ЯК ОБ'ЄКТИ СПАДЩИНИ

21. Концепція «доріг» або культурних маршрутів обговорювалася на нараді експертів «Дороги як частина нашої культурної спадщини» (Мадрид, Іспанія, листопад 1994)²⁵.

Визначення

22. Глибока та плідна концепція доріг як частини спадщини дозволяє створити широкі межі для обговорення, в яких об'єднуються взаєморозуміння, плюралістичний підхід до історії та культура мирного співіснування.
23. Дорога як об'єкт спадщини складається з матеріальних елементів, культурна значимість яких виникає в результаті обміну та багатовимірного діалогу між країнами та регіонами, і такі елементи ілюструють взаємодію на цій дорозі у часі і просторі.

Включення доріг до Списку всесвітньої спадщини

24. Під час визначення, чи варта певна дорога включення до Списку всесвітньої спадщини, слід брати до уваги таке:

²⁵Нарада експертів «Дороги як частина нашої культурної спадщини (Мадрид, 24-25 листопада 1994) (див. документ *WHC-94/CONF.003/INF.13*) обговорена на 19-й сесії Комітету всесвітньої спадщини (Берлін, 1995) (див. документ *WHC-95/CONF.203/16*).

- (i) вимога щодо збереження видатної універсальної цінності скасовується.
- (ii) концепція дороги як об'єкта спадщини:
 - заснована на динаміці руху та ідеї **обміну з тяглістю** у часі і просторі;
 - стосується **цілого** об'єкта, де дорога є чимось більшим, ніж сума складових частин, в результаті чого набуває культурного значення;
 - підкреслює обмін та діалог **між країнами та регіонами**;
 - є **мультивимірною**, з постійним додаванням та зміною аспектів свого призначення, будь то релігійне, комерційне, адміністративне або інше.
- (iii) дорога як об'єкт спадщини має розглядатися як специфічний, динамічний тип культурного ландшафту, оскільки останні дискусії привели до прийняття цієї категорії в Операційних настановах.
- (iv) ідентифікація дороги як об'єкта спадщини базується на виявленні сильних сторін та матеріальних елементів, які свідчать про значимість дороги самої по собі.
- (v) умови автентичності мають застосовуватися, виходячи зі значимості та інших елементів, які дозволяють розглядати дорогу як об'єкт спадщини. Треба брати до уваги довжину дороги, як часто нею користуються зараз, а також законне бажання зацікавленого населення розвивати цю дорогу.

Ці пункти треба враховувати разом із природним оточенням дороги та її нематеріальним і символічним виміром.

II. ЗВІТИ З РЕГІОНАЛЬНИХ ТА ТЕМАТИЧНИХ ЕКСПЕРТНИХ НАРАД

25. Комітет всесвітньої спадщини в межах стратегії зі створення репрезентативного, збалансованого та достовірного Списку всесвітньої спадщини організував численні регіональні та тематичні експертні наради стосовно різних типів пам'яток. Результати цих нарад мають допомогти державам - сторонам у підготовці номінацій. Звіти з нарад експертів, надані Комітету всесвітньої спадщини, доступні за цим посиланням:
<http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>

III. ТЕМАТИЧНІ ТА ПОРІВНЯЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСУЛЬТАТИВНИХ ОРГАНІВ

26. Для виконання своїх обов'язків з оцінки номінацій культурної та природної спадщини консультативні органи проводять порівняльні та тематичні дослідження, часто разом з партнерськими організаціями, у різних сферах з метою створення широкого контексту для оцінки.

Ось перелік звітів, більшість яких доступна за відповідними посиланнями:

Геологічна історія Землі - контекстні межі для оцінки номінацій викопних об'єктів всесвітньої спадщини (вересень 1996)

Список міжнародних каналів-пам'ятників (1996) <http://www.icomos.org/studies/canals-toc.htm>

Мости - об'єкти всесвітньої спадщини (1996)
<http://www.icomos.org/studies/bridges.htm>

Глобальний огляд лісних територій під охороною у Списку всесвітньої спадщини (вересень 1997)

<http://www.unep-wcmc.org/wh/reviews/forests/>

Глобальний огляд водно-болотних та морських територій під охороною у Списку всесвітньої спадщини (вересень 1997) <http://www.unep-wcmc.org/wh/reviews/wetlands/>

Використання людиною багатств природної всесвітньої спадщини (вересень 1997)

<http://www.unep-wcmc.org/wh/reviews/human/>

Стоянки древньої людини (1997) <http://www.icomos.org/studies/hominid.htm>

Урбаністична архітектурна спадщина Латинської Америки (1998)

<http://www.icomos.org/studies/latin-towns.htm>

Античні театри та амфітеатри (1999)

<http://www.icomos.org/studies/theatres.htm>

Залізниця як об'єкт всесвітньої спадщини (1999)

<http://www.icomos.org/studies/railways.htm>

Глобальний огляд територій під охороною у Списку всесвітньої спадщини, що важлива для збереження біологічного розмаїття (листопад 2009)

<http://www.unep-wcmc.org/wh/reviews/>

Робочі селища як елемент індустріальної спадщини (2001)

<http://www.icomos.org/studies/villages-ouvriers.htm>

Глобальна стратегія у сфері геологічної всесвітньої спадщини (лютий 2002)

Наскальний живопис у Південній Африці (2002)

<http://www.icomos.org/studies/sarockart.htm>

АВТЕНТИЧНІСТЬ В КОНТЕКСТІ КОНВЕНЦІЇ ПРО ВСЕСВІТНЮ СПАДЩИНУ

ВСТУП

Цей додаток відтворює текст Нарського документу про автентичність, складеного у відповідності до Конвенції про всесвітню спадщину 45 учасниками Нарської конференції про автентичність, що відбулася у міста Нара, Японія, з 1 по 6 листопада 1994 року. Нарська конференція була організована за участі ЮНЕСКО, ІККРОМ та ІКОМОС.

Комітет всесвітньої спадщини розглянув звіт про Нарську конференцію про автентичність на своїй 18-ій сесії (Пхукет, Таїланд, 1994) (Див. документ WHC-94/CONF.003/16).

Подальші наради експертів розширили концепт автентичності в контексті Конвенції про всесвітню спадщину (див. бібліографію Операційних настанов).

I. НАРСЬКИЙ ДОКУМЕНТ ПРО АВТЕНТИЧНІСТЬ

Прембула

- Ми, експерти, що зібралися у місті Нара (Японія), хотіли б подякувати японському уряду, який проявив шляхетність та далекоглядність і надав нам можливість вчасно звернутися для критичного переосмислення понять, що стали традиційними у справі зберігання культурної спадщини, та обговорення шляхів і засобів розширення уявлення про розмаїття культур та спадщин, щоб забезпечити належну повагу до них у практиці зберігання.*
- Ми також хочемо висловити подяку Комітету всесвітньої спадщини, який визначив рамки дискусії про проблему автентичності таким чином, щоб виявляти повагу до соціальних та культурних цінностей усіх держав під час розгляду об'єктів, запропонованих до включення до Списку всесвітньої спадщини, та визначення їхньої видатної універсальної цінності.*
- Нарський документ про автентичність надихається Венеційською хартією 1964 року, спирається на неї та розширює її, щоб відгукнутися на зростаючу кількість проблем і питань, пов'язаних із культурною спадщиною в сучасному світі.*
- У світі, на якій все сильніше тиснуть глобалізація та уодноманітнення, у світі, де пошук культурної ідентичності іноді приймає форми агресивного націоналізму та придушення культурного розмаїття меншин, величезний внесок у вивчення автентичності у практиці зберігання полягає у роз'ясненні суті колективної пам'яті людства та висвітленні всіх її граней.*

Культурне розмаїття та розмаїття спадщини

- Розмаїття культур і спадщин у нашому світі є незамінним джерелом духовного та інтелектуального збагачення для всього людства. Захист та примноження цього розмаїття в нашому світі необхідно популяризувати як один з базових аспектів розвитку людства.*
- Розмаїття культурної спадщини існує в часі і просторі і вимагає поваги до інших культур та усіх аспектів інших систем переконань. У тих випадках, коли культурні цінності вступають у конфлікт, повага до культурного розмаїття потребує визнання легітимності культурних цінностей усіх сторін.*
- Усі культури та суспільства виростають з власних форм та засобів вираження, матеріальних та нематеріальних, які складають спадщину і які треба поважати.*

8. Дуже важливо підкреслити фундаментальний принцип діяльності ЮНЕСКО: культурна спадщина кожного - то спільна культурна спадщина. Відповідальність за культурну спадщину та керування нею покладено, в першу чергу, на культурну спільноту, що її створила, а потім на тих, хто про неї дбає. Однак, окрім такої відповідальності, приєднання до міжнародних хартій та конвенцій, розроблених для збереження культурної спадщини, також зобов'язує дотримуватися принципів та обов'язків, що витікають з цих документів. Тому бажаним є врівноваження власних вимог та вимог інших культурних спільнот за умови, що ця рівновага не буде підіривати чужі фундаментальні культурні цінності.

Цінності та автентичність

9. Збереження культурної спадщини в усіх формах та історичних періодах закорінене в цінності, пов'язані з цією спадщиною. Наша здатність розуміти ці цінності залежить частково від того, які інформаційні джерела про ці цінності можуть вважатися зрозумілими та вартими довіри. Знання, розуміння та інтерпретація цих джерел інформації стосовно початкових і подальших характеристик культурної спадщини є необхідною основою для визначення усіх сторін автентичності.
10. Автентичність, розглянута в такому аспекті і затверджена Венеційською хартією, стає основним визначальним чинником для цінностей. Розуміння автентичності відіграє основну роль в усіх наукових дослідженнях культурної спадщини, у збереженні та плануванні робіт по відновленню, а також для процедури включення до Списку в межах Конвенції про всесвітню спадщину та інших переліків культурної спадщини.
11. Усі судження про цінності, пов'язані з об'єктами культурної спадщини, а також достовірність пов'язаних інформаційних джерел можуть відрізнятися у різних культурах і навіть в межах одної культури. Таким чином неможливо заснувати судження про цінності та автентичність на системі фіксованих критеріїв. Навпаки, повага до всіх культур вимагає, щоб об'єкти культурної спадщини розглядалися та оцінювалися в межах тих культурних контекстів, до яких вони належать.
12. Тому надзвичайно важливо терміново визнати специфічний характер цінностей спадщини в межах кожної культури, а також вірогідність та достовірність пов'язаних з нею джерел інформації.
13. Залежно від суті культурної спадщини, культурного контексту та його розвитку в часі судження про автентичність можуть бути прив'язані до величезної кількості різних джерел інформації. Вони можуть включати форму і задум, матеріали та речовини, використання та функції, традиції і техніки, розташування та оточення, духовне та фізичне відчуття, а також інші внутрішні і зовнішні чинники. Використання цих джерел передбачає дослідження спадщини на перетині мистецьких, історичних, соціальних та наукових вимірів.

Додаток 1: Пропозиції щодо подальших дій (запропоновані Гербом Стівелом)

1. *Повага до розмаїття культур та спадщин означає докладання зусиль, щоб уникати механічних формул та стандартизованих процедур у намаганнях визначити автентичність конкретної пам'ятки чи місця.*
2. *Намагання визначити автентичність, зберігаючи повагу до розмаїття культур та спадщин, потребує підходів, які б заохочували напрацювання в межах культури таких методів та інструментів аналізу, які найкраще відповідають її особливостям і потребам. Такі підходи можуть мати спільні аспекти і включати:*
 - зусилля, спрямовані на оцінку автентичності, які передбачають міждисциплінарну співпрацю та належне використання всіх доступних експертиз та знань;
 - зусилля, спрямовані на те, щоб означені цінності дійсно представляли культуру та її розмаїття, в тому числі пам'ятки та історичні місця;
 - зусилля, спрямовані на укладання точної документації про специфіку автентичності пам'яток і історичних місць, для створення практичних настанов для майбутнього опікування і моніторингу;
 - зусилля, спрямовані на оновлення оцінок автентичності в світлі змінених цінностей та наслідків.
3. *Особливо важливо спрямовувати зусилля на те, щоб до цінностей ставилися з повагою, а в процесі їх виявлення намагалися прийти до міждисциплінарного та загального консенсусу по відношенню до цих цінностей.*
4. *Використані підходи мають базуватися на міжнародній співпраці тих, хто зацікавлений у збереженні культурної спадщини, щоб підсилювати загальну повагу та розуміння розмаїття кожної культури, її способів вираження і цінностей.*
5. *Продовження і розвиток цього діалогу у різних регіонах світу та у різних культурах є попередньою умовою для підвищення практичної цінності визначення автентичності для збереження спільної спадщини всього людства.*
6. *Також абсолютно необхідно збільшувати обізнаність широких кіл про цю фундаментальну характеристику спадщини, щоб уживати конкретні заходи зі збереження цих слідів минулого. Це означає дбати про краще і глибше розуміння цінностей, представлених культурними пам'ятками, а також повагу до ролі, яку ці пам'ятки та історичні місця відіграють в сучасному суспільстві.*

Додаток 2: Визначення

Збереження: усі дії, спрямовані на розуміння культурної спадщини, знання її історії і значення, забезпечення матеріальної збереженості та, при необхідності, презентація, реставрація і збільшення. (Культурна спадщина тут включає монументальні витвори, групи будівель та місця культурної цінності, як визначено у статті 1 Конвенції про всесвітню спадщину).

Джерела інформації: усі матеріальні, письмові, усні та графічні джерела, з яких можна дізнатися про суть, особливості, значення та історію культурної спадщини.

II. БІБЛІОГРАФІЯ ПРО АВТЕНТИЧНІСТЬ У ХРОНОЛОГІЧНОМУ ПОРЯДКУ

Публікації, що передували Нарській конференції і які допомогли підготувати основу для обговорення автентичності, яке відбулося у Нарі:

Ларсен, Кнут Ейнар Коментарі про автентичність дерев'яних будівель зокрема в Японії, несерійні документи з питань Конвенції про всесвітню спадщину, ІКОМОС, грудень 1992 р.

Ларсен, Кнут Ейнар Автентичність та відновлення: Збереження архітектури в Японії, Норвезький інститут технологій, тт. 1-2, 1993 р.

Підготовча нарада перед Нарською конференцією, що мала місце в Бергені, Норвегія, 31 січня - 1 лютого 1994 року:

Ларсен, Кнут Ейнар та Марстейн, Нільс (ред.) Підготовчий семінар для Конференції з питань автентичності в контексті Конвенції про всесвітню спадщину, Берген, Норвегія, 31 січня – 2 лютого, вид. «Тайпір Форлаг» (Tapiir Forlag), Тронхейм 1994 р.

Нарська конференція, 1 - 6 листопада 1994 року, Нара, Японія:

Ларсен, Кнут Ейнар за участі редакторської групи (Йокілето, Лемер, Масуда, Марстейн, Стівел) Нарська конференція з питань автентичності в контексті Конвенції про всесвітню спадщину. *Conférence de Nara sur l'authenticité dans le cadre de la Convention du Patrimoine Mondial*. Нара, Японія, 1-6 листопада 1994 р., матеріали конференції, опубліковані ЮНЕСКО – Центр всесвітньої спадщини, Агенція зі справ культури Японії, ІККРОМ та ІКОМОС, 1994 р.

На Нарській конференції зібралися 45 експертів з 26 країн світу та міжнародні організації з усього світу. Їхні доповіді містяться у вищенаведеному виданні, а також Нарський документ, підготовлений робочою групою з 12 учасників конференції та редагований Раймоном Лемером та Гербом Стівелом. Це видання матеріалів конференції закликає членів ІКОМОС та інших учасників поширювати обговорення Нарського документу в інших регіонах світу.

Важливі регіональні наради, що відбулися після Нарської конференції (станом на січень 2005 року):

Автентичність та моніторинг, 17 - 22 жовтня 1995 року, Чеський Крумлов, Чехія, Європейська конференція ІКОМОС, 1995.

На Європейській конференції ІКОМОС 17-22 жовтня 1995 року, що пройшла у місті Чеський Крумлов, Чехія, 18 членів ІКОМОС з Європи представили національні погляди на застосування концепції автентичності з 14 країн. Синтез цих доповідей підтвердив важливість автентичності в межах аналітичних процесів, які ми застосовуємо для вирішення проблем збереження як засобу забезпечення правдивих, відвертих та чесних підходів до проблем збереження, так підкреслив важливу роль поняття динамічного збереження для того, щоб найкраще застосовувати аналіз автентичності до культурних ландшафтів та міських структур.

Міжамериканський симпозіум з питань автентичності з точки зору збереження та керування культурною спадщиною, США/ІКОМОС, Інститут збереження ім. Гетті, Сан-Антоніо, Техас 1996.

Ця нарада з питань автентичності, яка була проведена у Сан-Антоніо, Техас, у березні 1996 року, зібрала учасників з національних комітетів ІКОМОС Північної, Центральної та Південної Америки для обговорення питань з виконання концепції Нарського документу. На нараді була прийнята «Декларація Сан-Антоніо», в якій розглянуто стосунки між автентичністю та ідентичністю, історією, матеріалами, соціальною цінністю, динамічними та статичними об'єктами, екологічністю та економікою, а також розміщено рекомендації розширити «докази» автентичності, додавши до них відображення істинної цінності, цілісність контекст, ідентичність, використання та функції, а також рекомендації по відношенню до об'єктів різних типологій.

Саома-Фореро, Галія (редактор), Автентичність та цілісність в африканському контексті: експертна нарада, Велике Зімбабве, Зімбабве, 26-29 травня 2000 року, ЮНЕСКО - Центр всесвітньої спадщини, Париж, 2001.

Під час проведення у Великому Зімбабве наради, організованої Центром всесвітньої спадщини (26-29 травня 2000 року) основну увагу було приділено автентичності та цілісності в африканському контексті. 18 доповідачів розглядали проблеми керування об'єктами культурної та природної спадщини. Результатом наради стала вищевказана публікація, яка включає ряд рекомендацій, що поступили від учасників наради. Серед рекомендацій були пропозиції включити системи керування, мови та інші форми нематеріальної спадщини в ознаки, що відбивають автентичність, і акцент було зроблено на ролі місцевих спільнот у сталому керуванні спадщиною.

Дискусії про реконструкцію в контекст Конвенції про всесвітню спадщину (станом на січень 2005 року):

Ризька хартія про автентичність та історичну реконструкцію культурної спадщини, прийнята на регіональній конференції, Рига, 24 жовтня 2000, Латвійська національна комісія ЮНЕСКО - Центр всесвітньої спадщини, ІККРОМ.

Інчерті Медічі, Елена та Стівел Герб, Автентичність та історична реконструкція культурної спадщини, регіональна конференція, Рига, Латвія, 23-24 жовтня, 2000: підсумковий звіт, ЮНЕСКО - Центр всесвітньої спадщини, Париж, ІККРОМ, Рим, 2001.

Стівел, Герб. Ризька хартія про автентичність та історичну реконструкцію культурної спадщини, Рига, Латвія, жовтень 2000 у «Збереження та керування археологічними пам'ятками», том 4, №4, 2001.

Альтернативи історичної реконструкції в містах всесвітньої спадщини, Таллінн, 16-18 травня 2002 року, Талліннський департамент культурної спадщини, Естонська національна комісія ЮНЕСКО, Естонська національна рада з питань спадщини.

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ДЛЯ ВКЛЮЧЕННЯ ДО СПИСКУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

**Цей формат необхідно використовувати для всіх
номінацій, поданих після 2 лютого 2005 року**

- Формат номінації доступний за цим посиланням:
<http://whc.unesco.org/en/nominationform>
- Подальші вказівки щодо підготовки номінацій можна знайти в розділі III Операційних настанов
- Підписаний оригінал завершених номінацій англійською або французькою мовою треба надіслати на цю адресу:
Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО
7, площа Фонтенуа
75352 Париж 07 SP
Франція
Тел.: +33 (0) 1 4568 1571
Факс: +33 (0) 1 4568 5570
E-mail: wh-nominations@unesco.org
UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP

France

Telephone: +33 (0) 1 4568 1571

Fax: +33 (0) 1 4568 5570

E-mail: wh-nominations@unesco.org

Резюме

Ця інформація має бути надана державою - стороною та оновлена Секретаріатом відповідно до рішення Комітету всесвітньої спадщини. Потім вона повертається державі стороні з підтвердженням тих підстав, на яких об'єкт включений до Списку всесвітньої спадщини.

Держава – сторона	
Країна, область або регіон	
Назва об'єкту	
Географічні координати з точністю до секунди	
Текстовий опис меж(і) номінованого об'єкту	
Карта або карти розміром А4 або А3, на яких показано межі об'єкта та буферні зони (якщо наявні)	Додати карти розміром А4 або А3, на яких представлено зменшену версію оригінальних примірників топографічних або кадастрових карт, де показано номінований об'єкт та буферні зони (якщо наявні) у найбільшому доступному масштабі, включеному або доданому до номінації.
Критерії, за якими номінується об'єкт (перерахувати по пунктах) (див. пункт 77 Операційних настанов)	
Проект Формулювання видатної універсальної цінності (текст має чітко визначати, які ознаки об'єкта відбивають його видатну універсальну цінність, приблизний обсяг 1-2 сторінки)	Згідно пункту 155 Формулювання видатної універсальної цінності має містити: <ul style="list-style-type: none"> a) Коротке резюме b) Обґрунтування критеріїв c) Заяву про цілісність (для усіх об'єктів) d) Заяву про автентичність для об'єктів, номінованих за критеріями з (i) до (vi) e) Вимоги до охорони та керування Див. формат в додатку 10
Назва та контактна інформація офіційного місцевого закладу/агенції	Організація: Адреса: Телефон: Факс: E-mail: Адреса сайту

Об'єкти, номіновані на включення до списку всесвітньої спадщини

Примітка: Готуючи номінацію, держава - сторона має використовувати цей зразок, але видалити усі пояснювальні примітки.

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
1. Ідентифікація об'єкта	Разом з розділом 2 це найважливіша частина номінації. Вона має чітко пояснювати Комітету, де точно знаходиться об'єкт і як він географічно визначається. Якщо йдеться про серійну номінацію, тут треба розмістити таблицю з назвами складових частин, регіоном (якщо різні частини знаходяться в різних регіонах), координатами, площею та буферною зоною. Також можна додати інші поля (вказати сторінки або номери карт тощо), якщо вони різні для різних складових частин.
1.a Країна (і держава - сторона, якщо вона інша)	
1.b Країна, область або регіон	
1.c Назва об'єкту	Це офіційна назва об'єкту, яка з'явиться в публікаціях про всесвітню спадщину. Вона має бути стислою. Не виходьте за межі 200 знаків, включаючи пробіли та пунктуацію. Якщо йдеться про серійну номінацію (див. пункти 137-139 Операційних настанов), треба подати назву ансамблю (наприклад, барокові церкви Філіппін) Не треба включати назви складових елементів, вони мають бути подані в таблиці в пунктах 1.d та 1.f.
1.d Географічні координати з точністю до секунди	В цьому пункті слід вказати довготу та широту (з точністю до секунди) або координати UTM (з точністю до 10 метрів) точки, що є приблизним центром номінованого об'єкту. Не використовуйте інших систем координат. У випадку сумніву проконсультуйтеся із Секретаріатом. Якщо йдеться про серійні номінації, треба подати таблицю, де вказано назву кожної складової частини, регіон (або найближче місто) та координати центру частини. Приклад формату координат: N 45° 06' 05" W 15° 37' 56" або UTM Зона 18 Східне: 545670 Північне 4586750

№ з/п	Назва складової частини	Регіон(и)/Район(и)	Координати точки центру	Площа номінованого об'єкта (га)	Площа буферної зони (га)	Номер карти
001						
002						
003						
004						
І т.д.						
Загальна площа (в гектарах)				га	га	

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
<p>1.e Карти і плани, що показують межі номінованого об'єкта та буферної зони</p>	<p>Додайте до номінації та перерахуйте нижче, вказавши масштаб та дату:</p> <p>(i) оригінали топографічних карт, де показано номінований об'єкт, з максимально можливим масштабом, який вміщує весь об'єкт. Межі номінованого об'єкту та буферних зон мають бути чітко позначені. Межі зон, що знаходяться під особливою охороною заради безпеки об'єкта, мають бути позначені на картах, доданих до розділу номінації про захист та керування. Для серійних номінацій може знадобитися декілька карт (див. таблицю в підрозділі 1.d). Карти мають бути представлені в найбільшому зручному масштабі, щоб показувати топографічні елементи, в тому числі сусідні поселення, будівлі та дороги, для проведення оцінки впливу від будь-якої потенційної діяльності на найближчих територіях або на межі об'єкта. Вибір слушного масштабу дуже важливий для того, щоб чітко показати межі номінованого об'єкта. Він має відповідати категорії об'єкта: для культурних об'єктів потрібні кадастрові карти, а для природних об'єктів - топографічні карти (зазвичай масштабом від 1:25 000 до 1:50 000).</p> <p>Зверніть уваги на товщину ліній на карті: надто товсті лінії можуть неточно визначити межі об'єкта.</p> <p>Адреси організацій, які можуть надати карти, можна знайти за посиланням http://whc.unesco.org/en/mapagencies.</p> <p>Карти мають легко співвідноситися з місцевістю. Необхідно як мінімум три точки на протилежних сторонах карти з повним набором координат. На карті має бути масштаб, орієнтація за сторонами світу, проекція, вихідні точки, назва об'єкта і дата. По можливості карту треба пересилати згорнутою в рулон, а не складеною.</p> <p>По можливості географічну інформацію треба подати в електронному форматі, який можна включити у ГІС (геоінформаційну систему), але такий варіант не замінює надання паперової карти. В такому випадку схема меж (номінованого об'єкта та буферної зони) подається у векторній формі у найбільшому можливому масштабі. Держава - сторона може зв'язатися з Секретаріатом для отримання детальнішої інформації.</p> <p>(ii) карта місцезнаходження, яка демонструє місцезнаходження об'єкта в межах держави - сторони.</p> <p>(iii) також можна додати плани та спеціальні карти об'єкта, що демонструють його індивідуальні особливості.</p> <p>Щоб полегшити копіювання та презентацію для консультативних органів та Комітету всесвітньої спадщини, до номінації варто додати зменшену копію основної карти у формі А4 або «letter», а також її цифрову копію.</p> <p>Якщо буферна зона не передбачена, номінація має включати пояснення, чому немає необхідності у створенні буферної зони для належного захисту номінованого об'єкта.</p>

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
<p>1.f Площа номінованого об'єкта (га) та запропонована буферна зона (га)</p> <p>Площа номінованого об'єкта: _____ га</p> <p>Буферна зона _____ га</p> <p>Разом _____ га</p>	<p>Якщо йдеться про серійну номінацію (див. пункт 137-140 Операційних настанов), тут треба розмістити таблицю з назвами складових частин, регіоном (якщо різні частини знаходяться в різних регіонах), координатами, площею та буферною зоною.</p> <p>Таблицю серійної номінації також треба використати, щоб показати розмір окремих номінованих частин та буферної зони (зон).</p>
<p>2. Опис</p>	
<p>2.a Опис об'єкта</p>	<p>Цей підрозділ має починатися з опису номінованого об'єкта станом на дату номінації. В ньому мають бути описані визначні особливості об'єкта.</p> <p>У випадку культурної спадщини цей підрозділ включає опис будь-яких елементів, що роблять об'єкт культурно значимим. Це може бути опис будівлі або будівель, архітектурного стилю, дати спорудження, матеріалів тощо. Підрозділ також може описувати важливі елементи оточення: сади, парки і т.д. Для наскального живопису треба описати не лише сам наскальний живопис, але й оточуючий ландшафт. Для історичного міста або району немає необхідності описувати всі будівлі, але важливі громадські споруди мають бути описані окремо. Також треба розглянути план міста, схему вулиць і т.д.</p> <p>Якщо йдеться про природну спадщину, акцент має бути на важливих фізичних ознаках, геології, мешканцях, розмірі популяції та інших суттєвих екологічних особливостях та процесах. При необхідності треба подати перелік видів та відзначити наявність ендеміків та видів, що перебувають під загрозою зникнення. Також необхідно описати масштаб і методи використання природних ресурсів.</p> <p>Для культурних ландшафтів необхідно подати опис усього вищезазначеного. Особливу увагу слід приділити взаємодії людини і природи.</p> <p>Має бути уписаний увесь номінований об'єкт, ідентифікований у розділі 1 (ідентифікація об'єкта). У випадку серійної номінації (див. пункти 137-140 Операційних настанов), кожна складова частина має бути описана окремо.</p>
<p>2.b Історія та розвиток</p>	<p>Опишіть, як об'єкт досяг нинішнього стану і форми, вкажіть суттєві зміни, що відбулися з ним, в тому числі історію його збереження.</p> <p>Якщо йдеться про пам'ятники, визначні місця, будівлі або групи будівель, треба включити опис фаз будівництва, істотні зміни, знесення та перебудови, які мали місце після завершення будівництва.</p> <p>Якщо йдеться про природну спадщину, основний акцент треба зробити на значних подіях історичної та доісторичної епохи, що вплинули на еволюцію об'єкта, а також підкреслити взаємодію об'єкта з людиною. Така взаємодія може включати використання об'єкта і його ресурсів для полювання, рибальства або хліборобства, а також зміни клімату, наслідки повеней, землетрусів та інших природних катаклізмів.</p>

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
	Для культурних ландшафтів також знадобиться ця інформація, де були б відображені всі аспекти історії людської діяльності на території об'єкта.
3. Підстави для включення²⁶	<p>Підстави мають бути викладені у наступних розділах.</p> <p>Цей розділ має чітко пояснювати, чому об'єкт може вважатися таким, що має видатну універсальну цінність.</p> <p>Цей розділ номінації має бути написаний у повній відповідності до вимог Операційних настанов. Не треба включати детальний опис об'єкта або методів керування, ця інформація розміщується в інших розділах. Основна задача - викласти ключові аспекти, що стосуються визначення видатної універсальної цінності.</p>
3.1.a Коротке резюме	Коротке резюме має включати (i) резюме фактичної інформації та (ii) резюме якостей. Резюме фактичної інформації містить географічний та історичний контекст, а також основні особливості. Резюме якостей має представляти особам, відповідальним за прийняття рішень, та широкому загалу потенційну видатну універсальну цінність, яку необхідно зберегти. Також має бути короткий опис ознак, які відбивають потенційну видатну універсальну цінність та потребують захисту, керування і моніторингу. Резюме має спиратися на всі обрані для обґрунтування номінації критерії. Таким чином коротке резюме включає повну аргументацію для номінації та включення об'єкта до Списку.
3.1.b Критерії, за якими об'єкт пропонується до включення (та підтвердження відповідності критеріям)	<p>Див. пункт 77 Операційних настанов</p> <p>Подайте окреме обґрунтування для кожного обраного критерію.</p> <p>Коротко визначте, як саме об'єкт відповідає критеріям, за якими номінується (при необхідності дайте посилання на підрозділи номінації «опис» та «порівняльний аналіз», але не дублюйте тексти цих підрозділів), та опишіть ознаки, що відповідають кожному критерію.</p>
3.1.с Заява про цілісність	<p>Заява про цілісність має демонструвати, що об'єкт відповідає умовам цілісності, детально викладеним у розділі II.D Операційних настанов.</p> <p>Операційні настанови визначають необхідність оцінити, наскільки об'єкт:</p> <ul style="list-style-type: none"> *включає всі елементи, необхідні для вираження видатної універсальної цінності; * має розміри, достатні для представлення всіх особливостей та процесів, що визначають значущість об'єкта; * страждає від негативного впливу розробок та/або занедбаності (див. пункт 88). <p>Операційні настанови надають спеціальні інструкції до різних критеріїв всесвітньої спадщини, які важливо розуміти (пункти 89-95).</p>

²⁶ Див. також пункти 132 та 133.

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
<p>3.1.d Заява про автентичність для номінацій за критеріями з (i) по (vi)</p>	<p>Заява про автентичність має демонструвати, що об'єкт відповідає умовам автентичності, детально викладеним у розділі II.D Операційних настанов.</p> <p>У цьому підрозділі має бути підсумок інформації, що детальніше викладена у розділі 4 номінації (та інших розділах). Ступінь деталізації не має бути таким самим, як у вказаних розділах.</p> <p>Автентичність стосується лише об'єктів культурної спадщини та культурних аспектів «змішаної» спадщини.</p> <p>В Операційних настановах зазначено, що «об'єкт задовольняє критерії автентичності, якщо його культурна цінність (визнана згідно запропонованим критеріям номінації) правдиво і вірогідно виражена через розмаїття ознак» (пункт 82).</p> <p>В Операційних настановах передбачено, що такі типи ознак можуть виражати видатну універсальну цінність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • форма і задум; • матеріали та речовини; • використання та функції; • традиції, техніки, система керування; • розташування та оточення; • мова та інші форми нематеріальної спадщини; • духовне і фізичне відчуття, а також • інші зовнішні/внутрішні чинники.
<p>3.1.e Вимоги до захисту та керування</p>	<p>У цьому підрозділі має бути подана інформація про те, як виконуються вимоги до захисту та керування з метою збереження видатної універсальної цінності об'єкта з плином часу. Інформація має включати деталі процесу захисту та керування в цілому, а також визначати довгострокові очікування щодо захисту об'єкта.</p> <p>У цьому підрозділі має бути підсумок інформації, що детальніше викладена у розділі 5 номінації (можливо, також у розділах 4 та 6). Ступінь деталізації не має бути таким самим, як у вказаних розділах.</p> <p>По-перше, в цьому підрозділі необхідно описати загальні робочі рамки захисту та керування. Ці рамки включають необхідні охоронні механізми, системи керування та/або плани керування (які діють на даний момент або потребують впровадження), які захищають та забезпечують збереження ознак, що відбивають видатну універсальну цінність, та протистоять загрозам та небезпекам для об'єкта. Може йтися про потужний та ефективний юридичний захист, чітко задокументовану систему керування що включає стосунки з усіма зацікавленими особами та групами, належне забезпечення персоналом та фінансами, ключові вимоги до презентації (коли це суттєво), а також ефективний моніторинг.</p> <p>По-друге, в цьому підрозділі слід відзначити визнані довгострокові проблеми, пов'язані з захистом об'єкта, та описати довгострокову стратегію з їх вирішення. Важливо вказати найголовніші загрози для об'єкта та його вразливі ознаки, підкреслити негативні зміни у цілісності та автентичності, відзначити, як система захисту та керування враховує ці вразливості та погрози та як планує пом'якшити негативні наслідки.</p>

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
	<p>В якості офіційної заяви визнаної Комітетом всесвітньої спадщини, цей підрозділ Формулювання видатної універсальної цінності має відображати найважливіші зобов'язання, які приймає на себе держава - сторона у справі довгострокового захисту та керування об'єктом.</p>
<p>3.2 Порівняльний аналіз</p>	<p>Об'єкт треба порівнювати з іншими подібними об'єктами, включеним до Списку всесвітньої спадщини або ні. Порівняння має показувати, що є спільного в номінованого об'єкту з іншими об'єктами, та вказувати причини, які роблять його унікальним. Порівняльний аналіз має пояснювати важливість номінованого об'єкта як у національному, так і в інтернаціональному контексті (див. пункт 132).</p> <p>Метою порівняльного аналізу є продемонструвати, що в Списку є місце для даного об'єкта, а у випадку серійних об'єктів - обґрунтувати вибір складових частин.</p>
<p>3.3 Проект формулювання видатної універсальної цінності</p>	<p>Формулювання видатної універсальної цінності - це офіційне формулювання, яке ухвалює Комітет всесвітньої спадщини в момент включення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини. Коли Комітет всесвітньої спадщини погоджується включити об'єкт до Списку всесвітньої спадщини, він одночасно погоджується із формулюванням видатної універсальної цінності, яке пояснює, чому об'єкт вважається таким, що має видатну універсальну цінність, як він відповідає обраним критеріям, умовам цілісності та (для культурної спадщини) автентичності, і які вимоги до захисту і керування допоможуть зберегти об'єкт та його видатну універсальну цінність протягом довгого часу.</p> <p>Формулювання видатної універсальної цінності має бути стислим та подаватися у стандартному форматі. Воно допомагає підвищити обізнаність про цінність об'єкта, є основою для оцінки стану його збереженості та містить інформацію, необхідну для захисту і керування. Після ухвалення Комітетом формулювання видатної універсальної цінності розміщується на об'єкті та сайті Центу всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.</p> <p>Основні пункти Формулювання видатної універсальної цінності:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Коротке резюме b) Обґрунтування критеріїв c) Заява про цілісність (для усіх об'єктів) d) Заява про автентичність для об'єктів, номінованих за критеріями з (i) до (vi) e) Вимоги до захисту та керування
<p>4. Стан збереженості та чинники впливу на об'єкт</p>	
<p>4.a Нинішній стан збереженості</p>	<p>Інформація, наведена у цьому розділі, складає основу, необхідну для моніторингу стану збереженості номінованого об'єкта у майбутньому. У цьому підрозділі необхідно визначити фізичний стан об'єкта, будь-які загрози для видатної універсальної цінності та заходи зі збереження об'єкта (див. пункт 132).</p> <p>Наприклад, для історичних міст або областей необхідно визначити будівлі та інші споруди, які потребують великих чи</p>

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
	<p>дрібних відновлювальних робіт, вказати масштаб та тривалість проведених та запланованих реконструкцій.</p> <p>Для об'єкта природної спадщини треба навести інформацію про стан і динаміку наявних видів або цілісність еко-системи. Ця інформація дуже важлива, оскільки в подальшому буде використовуватися для порівняння, щоб відстежити зміни в стані об'єкта.</p> <p>Ключові показники та статистичні орієнтири, що служать для моніторингу стану збереженості, мають бути вказані у розділі 6 далі.</p>
4.b Чинники впливу на об'єкт	<p>В цьому підрозділі треба вказати інформацію про всі чинники, які можуть вплинути або погрожувати видатній універсальній цінності об'єкта. Також треба описати усі ускладнення, які можуть виникнути під час вирішення цих проблем. Не всі чинники, наведені далі, впливають на об'єкти. Це приблизний перелік, створений, щоб допомогти державі - стороні визначити чинники для кожного окремого об'єкта.</p>
(i) вплив з боку інтенсивного розвитку (освоєння земель, пристосування, сільське господарство, добування корисних копалин)	<p>Позначте всі типи інтенсивного розвитку, що впливають на об'єкт, в тому числі вплив через знесення, перебудову чи будівництво; пристосування існуючих будівель під нові потреби, що може вплинути на автентичність і цілісність; зміна чисельності популяції або руйнування внаслідок сільськогосподарських робіт, лісозаготівлі або випасання худоби, через недбало організований туризм або інші причини; несприятлива або невідповідна принципам сталого розвитку експлуатація; руйнівний вплив видобування корисних копалин; порушення природних екологічних процесів через завезення екзотичних видів; створення нових поселень біля об'єкта, що може йому нашкодити.</p>
(ii) вплив з боку довкілля (забруднення, кліматичні зміни, спустелювання)	<p>Перерахуйте та зробіть короткі висновки про джерела впливу з боку довкілля на матеріал будівель, флору і фауну.</p>
(iii) стихійні лиха та підготовка до ризику (землетруси, повені, пожежі тощо)	<p>Перерахуйте стихійні лиха, які можуть являти передбачувану небезпеку для об'єкта, та кроки, здійснені для розробки плану дій у випадку реалізації цієї загрози (фізичний захист та навчання персоналу).</p>
(iv) відповідальне ставлення до відвідування об'єктів всесвітньої спадщини	<p>Надайте інформацію про відвідування об'єкта (зокрема наявну початкову інформацію; характер використання, в тому числі про концентрацію активності у певних частинах об'єкта; плани на майбутнє).</p> <p>Опишіть очікувані зміни в результаті включення до Списку та інших чинників.</p> <p>Визначте «пропускну здатність» об'єкта та зміни в керуванні, які дозволять упоратися з більшою кількістю відвідувачів та збільшеним обсягом господарської діяльності.</p> <p>Визначте можливі форми пошкодження об'єкта, яке можуть зумовити відвідувачі та їхня поведінка, в тому числі і щодо нематеріальних ознак об'єкта.</p>

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
<p>(v) Чисельність населення в межах об'єкта та буферної зони</p> <p>Оцінка чисельності населення, що проживає в межах:</p> <p>Номінованого об'єкта _____</p> <p>Буферної зони _____</p> <p>Разом _____</p> <p>Рік _____</p>	<p>Необхідно надати найточніші дані або результати оцінки чисельності населення що проживає безпосередньо на території об'єкта та в його буферній зоні. Вкажіть рік, коли велися обрахунки або оцінка.</p>
<p>5. Захист та керування об'єктом</p>	<p>Цей розділ має подати чітку інформацію про законодавчі, нормативно-правові, інституціональні та/або традиційні заходи (див. пункт 132 Операційних настанов) та про план керування або іншу систему керування (пункти 108 - 118 Операційних настанов), як регулюють захист та керування об'єкта згідно вимогам Конвенції про всесвітню спадщину. Розділ має висвітлювати політичні аспекти, юридичний статус та захисні заходи щодо об'єкта, а також практичні аспекти щоденного адміністрування і керування.</p>
<p>5.a Власники</p>	<p>Укажіть основні категорії власності, під які підпадає об'єкт (в тому числі державна, місцева, приватна, спільна, традиційна, звичаєва та недержавна).</p>
<p>5.b Охоронний статус</p>	<p>Перерахуйте відповідний юридичний, нормативно-правовий, договірний, запланований, інституціональний та/або традиційний статус об'єкта. Наприклад, національний або місцевий парк, пам'ятка історії, територія під захистом національного закону або звичаю та інші статуси.</p> <p>Вкажіть рік надання статусу та законний акт (акти), у якому зазначено статус.</p> <p>Якщо документ не може бути наданий англійською або французькою мовою, треба подати його короткий виклад англійською або французькою мовою, де підкреслено ключові положення.</p>
<p>5.c Запровадження охоронних заходів.</p>	<p>Опишіть, як на практиці реалізується захист, гарантований юридичним, нормативно-правовим, договірним, запланованим, інституціональним та/або традиційним статусом, позначеним у підрозділі 5.b.</p>
<p>5.d Діючі плани, що стосуються муніципального утворення або району, де знаходиться об'єкт (в тому числі регіональні або місцеві плани, плани збереження, розвитку туризму)</p>	<p>Перерахуйте узгоджені плани з указанням дати узгодження та організацій, відповідальних за їх підготовку. В цьому підрозділі треба узагальнити усі положення, що стосуються об'єкта. Копія плану має бути включена як додаток згідно підрозділу 7.b.</p> <p>Якщо план не може бути наданий англійською або французькою мовою, треба подати його короткий виклад англійською або французькою мовою, де підкреслено ключові положення.</p>

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
5.e План керування об'єктом або інша система керування	<p>Як зазначено в пункті 132 Операційних настанов, дуже важливо, щоб для об'єкта було розроблено належний план або інша система керування. Цей план має бути доданий до номінації. Бажано навести гарантії ефективності плану або системи керування. До плану або системи мають бути інтегровані принципи сталого розвитку.</p> <p>Примірник плану керування або документація системи керування має бути додана до номінації англійською або французькою мовою, як зазначено в підрозділі 7.b.</p> <p>Якщо план керування існує тільки мовою, відмінною від англійської або французької, необхідно додати детальний опис його положень англійською або французькою мовою. Подайте назву, дату та авторів плану керування, доданого до цієї номінації.</p> <p>Мають бути представлені детальний аналіз або пояснення плану керування або документації системи керування.</p> <p>Також рекомендовано включити графік виконання плану керування.</p>
5.f Джерела та розмір фінансування	<p>Вкажіть джерела та розмір фінансування, доступні об'єкту щорічно. Також можна навести оцінку достатності наявних ресурсів, особливо вказавши на будь-який брак, нестачу та визначивши області, де потрібна допомога.</p>
5.g Джерела експертної підтримки та навчання у сфері збереження та керування	<p>Вкажіть, які спеціалісти та навчальні програми пропонуються національними закладами та іншими організаціями для об'єкта.</p>
5.h Туристичні об'єкти та інфраструктура	<p>Цей підрозділ має описувати, які споруди передбачені на об'єкті для відвідувачів та як вони узгоджуються з потребами збереження і керування об'єктом. Необхідно показати, як наявні елементи та служби забезпечують ефективну популяризацію об'єкта та допомагають задовольнити потреби відвідувачів, в тому числі можливість безпечного і необхідного доступу до об'єкту. Туристичні об'єкти та служби можуть включати переклад/пояснення (покажчики, маршрути, повідомлення чи публікації, настанови); музеї/виставки, присвячені об'єкту, туристичний або перекладацький центр та/або потенційне використання цифрових технологій, та інші послуги (готелі, кав'ярні, парковка, туалети, пошуково-рятувальні служби тощо).</p>
5.i Політика і програми, пов'язані з презентацією та популяризацією об'єкта	<p>Цей підрозділ пов'язаний зі статтями 4 та 5 Конвенції, які стосуються презентації та передачі наступним поколінням культурної та природної спадщини. Держави - сторони мають надати інформацію про політику та програми, спрямовані на презентацію і популяризацію номінованого об'єкта.</p>
5.j Кількість та кваліфікація персоналу (професійного, технічного, обслугового)	<p>Вкажіть навички та кваліфікацію персоналу, наявного чи потрібного для функціонування об'єкта, в тому числі з урахуванням відвідування, та потребу у навчанні майбутніх спеціалістів.</p>
6. Моніторинг:	<p>Цей розділ має містити свідчення поточного стану збереженості об'єкта, щодо яких можна проводити перевірку та надавати звіти, щоб виявляти існуючі тенденції.</p>

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
<p>6.a Ключові показники для визначення стану збереженості</p>	<p>Наведіть у вигляді таблиці ключові показники, обрані для оцінки стану збереженості всього об'єкта (див. підрозділ 4.a.). Позначте періодичність перевірки цих показників та місце, де зберігаються записи результатів. Показники можуть характеризувати важливу ознаку об'єкта та бути тісно пов'язаними з видатною універсальною цінністю (див. підрозділ 2.b.). По можливості вони мають бути виражені у числовій формі. Якщо це неможливо, показник має бути у такій формі, яку можна регулярно відтворювати, наприклад, фотографія з тієї самої точки. Приклади слухних показників:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) кількість представників або розмір популяції, ключової для об'єкта природної спадщини; (ii) відсоток будівель, які потребують капітального ремонту, в історичному місті або районі; (iii) кількість років, що залишилися до завершення великої програми зі збереження; (iv) стійкість або ступінь рухливості окремої будівлі або елемента споруди; (v) ступінь зменшення або збільшення розбудови в межах об'єкту.

Показник	Періодичність	Розміщення записів

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
<p>6.b Адміністративні заходи з моніторингу об'єкта</p>	<p>Вкажіть назву та контактну інформацію організації (організації), відповідальної за проведення моніторингу, описаного в підрозділі 6.a.</p>
<p>6.c Результати попередніх звітів</p>	<p>Перерахуйте, додавши короткий опис, попередні звіти про збереженість об'єкта та подайте витяги з них та посилання на опубліковані джерела (наприклад, звіти в межах міжнародних угод та програм: Рамсарської конвенції, МАБ).</p>
<p>7. Документація</p>	<p>Цей підрозділ відведено для переліку документів, які треба подати для завершення повної номінації.</p>
<p>7.a Перелік фотографій та аудіовізуальної інформації та форма дозволу на використання</p>	<p>Держави - сторони мають подавати достатню кількість візуальних додатків (фотографії, слайди, а також по можливості електронні матеріали, відео та аерофотозйомку) для створення завершеної загальної картини об'єкта.</p> <p>Слайди мають бути у форматі 35мм, електронні зображення - у форматі jpg з розділенням не менше 300 dpi (точок на дюйм). Для відеоматеріалів рекомендований формат Beta SP для забезпечення достатньої якості.</p> <p>До цих матеріалів необхідно додати перелік фотографій та аудіовізуальної інформації і форму дозволу на використання.</p>

	<p>У матеріалах має бути мінімум одна фотографія для розміщення на сторінці на офіційному сайті.</p> <p>ЮНЕСКО закликає держави - сторони надати у письмовому вигляді та безоплатно невиключне право на розповсюдження, публікацію, оприлюднення, відтворення та використання у будь-якій формі та у будь-якому вигляді, в тому числі цифровому, усіх цих зображень або частини, та на передавання цього права третій стороні.</p> <p>Передача невиключного права не впливає на право інтелектуальної власності (право фотографа / режисера відео або правовласника, якщо це інша особа). При використанні зображень в ЮНЕСКО завжди буде вказано посилання на фотографа /режисера відео, якщо воно було надано в таблиці.</p> <p>Усі можливі доходи від реалізації невиключного права будуть передані до Фонду всесвітньої спадщини.</p>
--	---

**ПЕРЕЛІК ФОТОГРАФІЙ ТА АУДІОВІЗУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ТА ФОРМА ДОВЗОЛУ НА ВИКОРИСТАННЯ**

№ з/п	Формат (слайд/відбиток/відео)	Супровідний напис	Дата фотографії (місяць/рік)	Фотограф / режисер відео	Власник прав (якщо це не фотограф / режисер відео)	Контактні дані власника прав (ім'я, адреса, телефон/факс, електронна пошта)	Передача невиключного права на використання

ФОРМАТ НОМІНАЦІЇ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ
7.b Документи, що стосуються охоронного статусу об'єкта, копії плану керування або документація із системи керування, а також виписки з інших планів, що стосуються об'єкта	Необхідно додати тексти, згадані у підрозділах 5.b, 5.d та 5.e вище.
7.c Форма і дата останніх записів та переліків щодо об'єкта	Подайте найновішу інформацію про форми та переліки, що стосуються об'єкта, вкажіть дату. Мають бути вказані лише ті записи, до яких є доступ на даний момент.
7.d Адреса, де знаходяться перелік, записи та архів	Необхідно подати назву та адресу організації, яка зберігає переліки та облікові записи (будівель, пам'ятників, представників флори та фауни).
7.e Бібліографія	Список основних джерел, на які були посилання, у стандартному бібліографічному форматі.
8. Контактна інформація відповідальних осіб	Цей підрозділ потрібен, щоб Секретаріат міг надавати керівництву об'єкта поточну інформацію про новини у сфері всесвітньої спадщини та інші питання.
Особа, відповідальна за підготовку номінації Ім'я: Посада: Адреса: Місто, провінція/штат, країна: Телефон: Факс: E-mail:	Необхідно подати ім'я, адресу та іншу контактну інформацію особи, що підготувала номінацію. Якщо немає електронної адреси, необхідно подати номер факсу.
8.b Офіційна місцева організація / заклад	Вкажіть назву організації, музею, закладу, спільноти або ім'я керівника, відповідального за керування об'єктом на місцевому рівні. Якщо звітами займається національна організація, надайте контактну інформацію.
8.c Інші місцеві заклади	Перерахуйте повні назви, адреси, телефони, факси та електронні адреси музеїв, туристичних центрів та офіційних туристичних організацій, які зацікавлені в отриманні безкоштовного інформаційного бюлетеню всесвітньої спадщини про події та новини у справі всесвітньої спадщини.
8.d Офіційний сайт http:// Контактна особа: E-mail:	Вкажіть будь-яку наявну електронну адресу або сторінку номінованого об'єкту. Відзначите, якщо створення адреси або сторінки заплановане на майбутнє, та вкажіть ім'я та електронну адресу контактної особи.
9. Підпис з боку держави – сторони	Номінація має завершуватися підписом уповноваженої особи з боку держави - сторони.

ПРОЦЕДУРА ОЦІНКИ НОМІНАЦІЙ КОНСУЛЬТАТИВНИМИ ОРГАНАМИ

Цей додаток включає:

- A. ПРОЦЕДУРУ ОЦІНКИ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ З БОКУ ІКОМОС
- B. ПРОЦЕДУРУ ОЦІНКИ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ З БОКУ МСОП
- C. СПІВПРАЦЯ КОНСУЛЬТАТИВНИХ ОРГАНІВ: ПРОЦЕДУРА ОЦІНКИ КУЛЬТУРНОЇ ТА ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ, А ТАКОЖ КУЛЬТУРНИХ ЛАНДШАФТІВ

Детальнішу інформацію також можна знайти у пунктах 143-151 Операційних настанов.

A. ПРОЦЕДУРА ОЦІНКИ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ З БОКУ ІКОМОС

Під час проведення оцінки номінацій об'єктів культурної спадщини ІКОМОС (Міжнародна рада з охорони пам'яток та історичних місць) керується Операційними настановами (див. пункт 148).

Після того, як Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО перевіряє нові номінації на повноту, досє тих номінацій, що визнані повними, передають до ІКОМОС, де ними займається відділ всесвітньої спадщини ІКОМОС. З цього моменту починаються діалоги та консультації з державою - стороною, що подала номінацію, які триватимуть протягом усього процесу оцінки. ІКОМОС докладає усіх зусиль, щоб застосувати усі наявні ресурси справедливо, дієво та ефективно з метою максимально використати можливості діалогу з усіма зацікавленими державами - сторонами.

Оцінка спеціалістами ІКОМОС включає такі стадії, показані на ілюстрації 1:

1. Запит на додаткову інформацію

Якщо визначено, що необхідна додаткова інформація або детальніше пояснення існуючою інформації, ІКОМОС розпочинає діалог з державами - сторонами у пошуках оптимального шляху розв'язання проблеми. Діалог може включати листування, зустрічі та наради, телеконференції та інші форми спілкування, за домовленістю між ІКОМОС та зацікавленою державою - стороною.

2. Кабінетний аналіз

Кожна номінація оцінюється десятьма експертами, у яких є компетенція оцінити об'єкт у геокультурному контексті. Вони дають консультацію щодо видатної універсальної цінності номінованого об'єкту. По суті це «бібліотечна» робота для вчених-спеціалістів з членів ІКОМОС, національних та міжнародних комітетів, та окремих спеціалістів із численних професійних організацій та закладів, пов'язаних з ІКОМОС.

3. Польові місії

Ця частина роботи виконується експертами, які мають практичний досвід керування, збереження та вивчення аспектів автентичності окремих об'єктів. Вибір експертів для цієї роботи здійснюється зі всієї мережі ІКОМОС. Необхідні консультації міжнародних наукових комітетів та окремих спеціалістів, а також рекомендації спеціалізованих організацій, з якими ІКОМОС має партнерські угоди, наприклад, Міжнародний комітет зі збереження індустріальної спадщини (ТІССІН), Міжнародна федерація ландшафтних архітекторів (IFLA), та Міжнародна робоча

група з документації та консервації будівель, визначних місць та об'єктів містобудування сучасного руху (ДОКОМОМО).

У виборі експертів для польових місій на об'єкті ІКОМОС дотримується політики по можливості віддавати перевагу особі з того регіону, де знаходиться номінований об'єкт. Експерти повинні мати досвід у сфері керування та збереження об'єктами спадщини того ж типу, що досліджуваний об'єкт. Але вони не обов'язково мають бути академічними спеціалістами. Від них очікується, що вони можуть поспілкуватися з керівниками пам'ятки на основі професійної рівності та дати кваліфіковану оцінку планам керування, практикам збереження, організації відвідування та ін. З експертами проводиться детальний інструктаж, що включає передачу необхідної інформації з досьє об'єкта. Дати та програми їх візитів узгоджуються з державою - стороною, яка має забезпечити, щоб до оціночних місій ІКОМОС не приверталася пильна увага з боку ЗМІ. Експерти ІКОМОС конфіденційно подають звіти про практичні аспекти, що стосуються об'єктів, і можуть прокоментувати свої звіти або будь-які аспекти номінації.

3.bis Інші джерела інформації

Інші організації, наприклад, кафедри ЮНЕСКО, університети та дослідницькі центри, також можуть залучатися до консультування в процесі оцінки. У звіті вказуються їхні назви.

4. Звіт групи експертів ІКОМОС

Група експертів із всесвітньої спадщини ІКОМОС складається з окремих спеціалістів, які разом представляють усі регіони світу та володіють широким спектром навичок та високою кваліфікацією. Деякі з цих спеціалістів входять до складу Групи на певний термін, інших запрошують лише на один рік, залежно від характеру об'єктів, які необхідно оцінити. ІКОМОС може включити до складу Групи тих експертів, які раніше були членами делегацій від держав - сторін, але більше не є членами Комітету всесвітньої спадщини. Особистий та професійний досвід таких спеціалістів може бути дуже корисним.

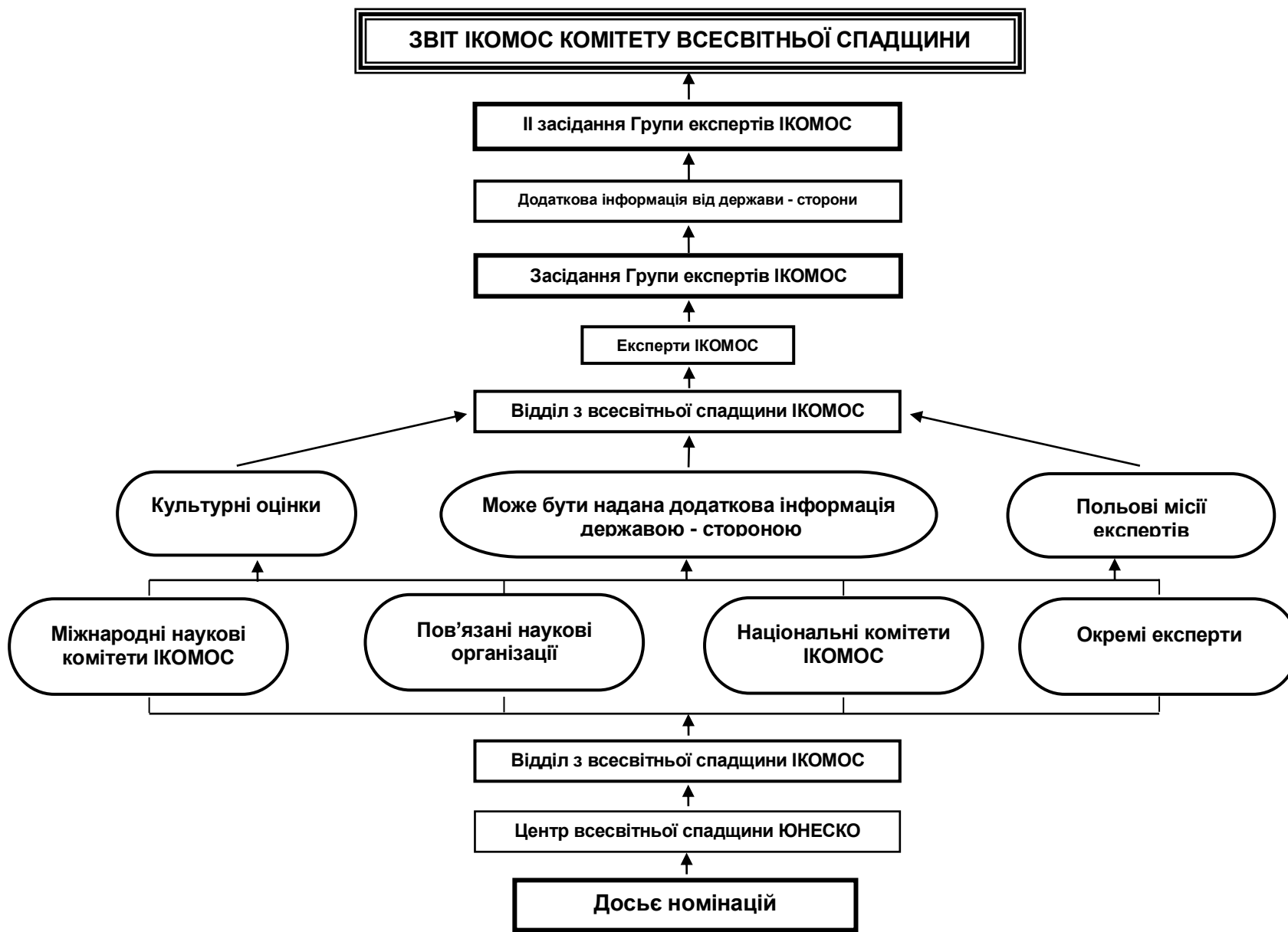
Група засідає двічі, спочатку у грудні, потім у березні. На першому засіданні Група оцінює кожен номінацію, спираючись на звіти кабінетного аналізу та польових місій.

Метою засідання є прийти до консенсусу щодо номінацій та дати рекомендації.

Вже перше засідання Групи може виробити рекомендації для ряду номінацій, але для інших номінацій може знадобитися продовження діалогу з державою - стороною, щоб отримати додаткову інформацію або внести корективи до номінації. Якщо Група прийде до висновку, що номінація не має потенціалу для визначення видатної універсальної цінності, ІКОМОС зв'яжеться з державою - стороною на цьому етапі. Короткий проміжний звіт з кожної номінації, складений однією з двох робочих мов Конвенції, який містить інформацію про статус оцінки або проблеми, що виникли в процесі оцінки, а також запити на подальшу інформацію, надається у січні і надсилається державі - стороні з копією Центру всесвітньої спадщини для передачі Голові Комітету всесвітньої спадщини.

Друге засідання Групи продовжує розгляд тих номінацій, щодо яких не було вироблено рекомендацій. До розгляду включається додаткова інформація та результати діалогу з державою - стороною. Група узгоджує решту рекомендацій. Після другого засідання Групи фінальний текст оцінок надсилається в Центр всесвітньої спадщини для передачі державам - сторонам. Імена та кваліфікація учасників засідання передаються в Центр всесвітньої спадщини та публікуються на сайті ІКОМОС.

Звіт ІКОМОС містить оцінку видатної універсальної цінності, в тому числі відповідність критеріям та умовам автентичності та цілісності, оцінку рівня юридичного захисту, керування, стану збереженості, а також проект рекомендацій, на які буде спиратися Комітет всесвітньої спадщини у рішенні про включення.

В. ПРОЦЕДУРА ОЦІНКИ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ З БОКУ МСОП

1. Під час проведення оцінки номінацій об'єктів природної спадщини МСОП (Міжнародний союз охорони природи) керується Операційними настановами (див. пункт 148). Процес оцінки (див. ілюстрацію 2) включає п'ять елементів:
 - (i) збирання даних. Після отримання досьє номінації від Центру всесвітньої спадщини спеціалісти МСОП застосовують стандартизований аналіз об'єкта, використовуючи всесвітню базу даних територій під охороною та інші бази даних МСОП та тематичні дослідження. Також може здійснюватися порівняльний аналіз цінності біологічного розмаїття у партнерстві з Всесвітнім центром моніторингу охорони природи (ЮНЕП). Ключові результати аналізу обговорюються з державою - стороною під час оціночних місій та на інших етапах оцінки.
 - (ii) незалежний аналіз Номінації надсилаються для кабінетного аналізу незалежним експертам, які добре знають об'єкт та/або його цінність. Здебільшого це члени спеціалізованих комісій та мереж МСОП або члени партнерських організацій. Документи, на які спирається кабінетний аналіз, знаходяться в загальному доступі на сайті МСОП: www.iucn.org/worldheritage.
 - (iii) оціночні місії на об'єкті Один або двоє кваліфікованих експертів МСОП відвідують кожний номінований об'єкт, щоб уточнити інформацію про територію, оцінити керування, обговорити номінацію з уповноваженими та зацікавленими особами. Експерти МСОП, обрані на підставі їх поглядів на історію та збереження природи і знання Конвенції, найчастіше є досвідченими членами Всесвітньої комісії МСОП з територій під охороною. (Польові міс можуть проводитися разом з експертами ІКОМОС - див. детальніше частину С нижче). Формат оціночних місій МСОП на об'єктах знаходиться в загальному доступі на сайті МСОП: www.iucn.org/worldheritage.
 - (iv) Інші джерела інформації/ МСОП також користується додатковою літературою та може отримувати коментарі від місцевих недержавних організацій, спільнот, корінного населення та інших зацікавлених в номінації груп. При необхідності МСОП також координує свої дії з іншими інструментами збереження, зокрема, Рамсарською конвенцією, програмою «Людина та біосфера», Глобальною мережею геопарків, а також консультується з університетами та дослідницькими інститутами.
 - (v) Засідання Групи експертів із всесвітньої спадщини МСОП Засідання Групи експертів із всесвітньої спадщини МСОП організовується Генеральним директором МСОП, щоб забезпечити високу кваліфікацію та незалежну технічну та наукову підтримку в межах роботи МСОП як консультативного органу Комітету всесвітньої спадщини та стратегічну підтримку в роботі МСОП над всесвітньою спадщиною у межах Програми МСОП. Основною задачею Групи експертів із всесвітньої спадщини є здійснення прискіпливої оцінки всіх номінацій природної та змішаної спадщини, що пропонуються до включення до Списку всесвітньої спадщини, підготовка рекомендацій, що відбивають позицію МСОП щодо кожної нової номінації, у відповідності до вимог, встановлених в Операційних настановах Конвенції про всесвітню спадщину. Група експертів також при необхідності надає коментарі ІКОМОС щодо номінації культурних ландшафтів на включення до Списку всесвітньої спадщини. Група експертів зазвичай засідає двічі в процесі оцінки, один раз у грудні (рік 1) та вдруге у березні/квітні (рік 2);

Серед членів Групи - провідні спеціалісти МСОП, члени Комісії МСОП та зовнішні незалежні експерти, обрані за високий рівень досвіду та визнаний професіоналізм і знання, що стосуються роботи МСОП у сфері всесвітньої спадщини, в тому числі над балансом окремих тем та/або регіональних перспектив. До складу Групи також входять експерти, які раніше були членами делегацій від держав - сторін, але зараз не є членами Комітету всесвітньої спадщини. Особистий та професійний досвід таких спеціалістів може бути

дуже корисним. Під час засідання Групи експертів із всесвітньої спадщини МСОП відбувається розгляд звітів про оціночні місії на об'єктах (і зазвичай заслуховується прямий відгук учасників місії), коментарів, аналізу від ВЦМОП-ЮНЕП та інших аналітичних документів, а також усіх інших матеріалів. Потім створюється фінальний текст звіту МСОП про оцінку кожної представленної номінації. Умови членства, робочі завдання та методи Групи експертів із всесвітньої спадщини МСОП знаходяться в загальному доступі на сайті МСОП та передані Комітету всесвітньої спадщини.

Кожний звіт про оцінку номінації являє собою стислий виклад запропонованої видатної універсальної цінності, глобальний порівняльний аналіз з іншими подібними об'єктами (включаючи об'єкти всесвітньої спадщини та інші захищені території), та огляд цілісності та керування. Звіт завершується висновком про відповідність критеріям та чіткою рекомендацією для Комітету всесвітньої спадщини. Імена всіх експертів, залучених до процесу оцінки, включені до фінального звіту, за винятком рецензентів, які працювали на умовах конфіденційності.

МСОП підтримує діалог з державою - стороною, що номінує об'єкт, на всіх стадіях процесу номінації. МСОП докладає усіх зусиль, щоб застосувати усі наявні ресурси справедливо, дієво та ефективно з метою максимально використати можливості діалогу з усіма зацікавленими державами - сторонами. Діалог починається на ранніх стадіях оцінки, продовжується після засідання Групи експертів із всесвітньої спадщини МСОП у грудні та може включати такі кроки:

- i) Перш ніж організувати оціночну місію, МСОП може надіслати запит на додаткову інформацію з тих питань, що потребують прояснення, і завжди підтримує контакт з державою - стороною в процесі підготовки оціночної місії.
- ii) Протягом оціночної місії спеціалісти з МСОП готові до глибоких предметних дискусій з представниками держави - сторони та зацікавленими особами.
- iii) Після завершення оціночної місії МСОП може обговорити проблеми, виявлені учасниками місії, та звернутися до держави - сторони за додатковою інформацією.
- iv) Після засідання Групи експертів з всесвітньої спадщини, що зазвичай відбувається в грудні, МСОП обговорює питання, що виникали під час засідання, та може звернутися до держави - сторони за додатковою інформацією. Короткий проміжний звіт з кожної номінації, який містить інформацію про статус оцінки та запити на подальшу інформацію, складений однією з двох робочих мов Конвенції, надсилається державі - стороні з копією Центру всесвітньої спадщини для передачі Голові Комітету всесвітньої спадщини. Діалоги та консультації відбуваються через телеконференції та/або під час зустрічей, за домовленістю сторін.

МСОП бере до уваги під час оцінки всю інформацію, що була офіційно надана державою - стороною в письмовому вигляді Центру всесвітньої спадщини до вказаного останнього терміну (див. пункт 148 Операційних настанов). Однак на всіх стадіях оцінки будь-яка зацікавлена особа може вільно зв'язатися з МСОП та подати будь-яку інформацію щодо номінації.

МСОП також завжди бере до уваги всі попередні рішення Комітету всесвітньої спадщини щодо об'єкта, наприклад, у випадках, коли номінація була перероблена чи відкладена Комітетом, або якщо Комітет висловлював певну позицію щодо проблем у політиці збереження.

У випадках повторної номінації, збільшення та зміни меж об'єкта всесвітньої спадщини МСОП враховує всю інформацію про стан збереженості об'єкта, щодо якої у Комітеті всесвітньої спадщини є звіти. Якщо спеціалісти МСОП виявлять істотні факти, що стосуються збереження пам'ятки, і ці факти буде виявлено вперше під час оцінки, МСОП може відобразити ці факти у звіті про збереження та довести їх до відома Комітету.

Біогеографічна система класифікації як основа для порівняння

2. Під час проведення оцінки МСОП використовує біогеографічну систему класифікації М.Удварді «Біогеографічні провінції світу» (1975) та найновішу інформацію про наземні, річкові та морські екорегіони світу як основу у своїх підходах до глобального порівняльного аналізу. Ця система дає об'єктивні підстави для порівняння об'єктів з визначними місцями зі схожими кліматичними та екологічними умовами.
3. Однак підкреслюється, що ця система використовується лише для порівняння і не означає, що об'єкти всесвітньої спадщини мають обиратися винятково на цій основі. Також репрезентація усіх класифікаційних систем не є основою для відбору. Основним принципом вибору об'єктів всесвітньої спадщини має бути видатна універсальна цінність.

Системи виявлення пріоритетних територій для збереження

4. МСОП також використовує системи, що дозволяють виявити пріоритетні території для збереження, наприклад, 200 глобальних екорегіонів Всесвітнього фонду дикої природи (WWF), Центри розмаїття рослин WWF/МСОП, осередки біологічного розмаїття Міжнародного товариства збереження природи (Conservation International), зони ендемізму птахів та важливі для птахів зони Міжнародної організації захисту птахів Birdlife International, а також інші ключові зони біологічного розмаїття, зокрема зони Альянсу за нульове вимирання. Ці системи надають додаткову інформацію про значимість номінованих об'єктів для збереження біологічного розмаїття: однак це не означає, що всі ці зони мають бути включені до Списку всесвітньої спадщини. Основним принципом вибору об'єктів всесвітньої спадщини має бути видатна універсальна цінність.

Системи для оцінки об'єктів на підставі цінності для природничих наук

5. В процесі оцінки об'єктів, які були номіновані за геологічну цінність, МСОП консультується із спеціалізованими організаціями, в тому числі з Сектором природничих наук ЮНЕСКО, Міжнародною асоціацією геоморфологів, Міжнародним спелеологічним союзом та Міжнародним союзом геологічних наук (IUGS).

Додаткові публікації, що використовуються в процесі оцінки

6. Процес оцінки включає звернення до ключових тематичних публікацій МСОП про території світу, що перебувають під охороною, та публікацій інших природоохоронних організацій. Разом ці документи утворюють систематичний огляд, який дає можливість порівнювати важливі території під охороною по всьому світу. МСОП також працює над тематичними дослідженнями для виявлення лакун у природній спадщині та пошуку потенційних об'єктів всесвітньої спадщини. З ними можна ознайомитися на сайті МСОП за посиланням www.iucn.org/worldheritage.

МСОП також використовує посилання на конкретні об'єкти, щоб дати уявлення про цінність пам'яток та проблеми їх збереження.

Оцінка культурних ландшафтів (також див. Додаток 3)

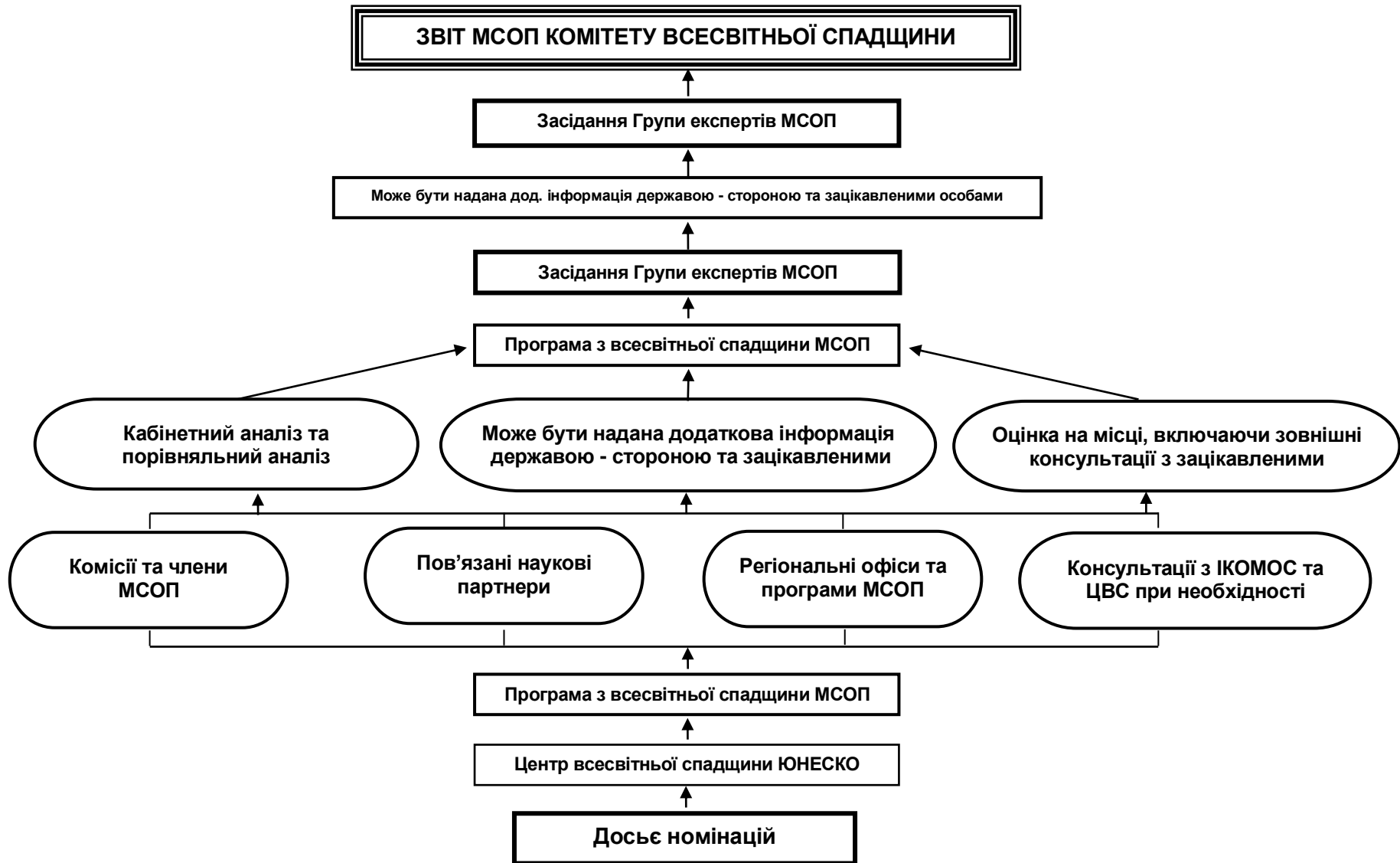
7. МСОП виявляє інтерес до багатьох культурних об'єктів, особливо до таких, що номінуються як культурні ландшафти. Тому він принагідно бере участь у спільних з ІКОМОС польових дослідженнях номінованих культурних ландшафтів (див. Частина С далі).
8. Відповідно до природних якостей конкретних культурних ландшафтів, вказаних у Додатку 3, пункт 11, оцінка МСОП пов'язана з такими чинниками:
 - (i) Збереження природних та напівприродних систем та диких видів флори і фауни
 - (ii) Збереження біологічного розмаїття в межах сталого використання системи (фермерство, традиційне рибальство, лісозаготівля);

- (iii) Стале використання землі і води;
- (iv) Збільшення мальовничості;
- (v) Зовнішні сукупності, наприклад, ботанічні сади або дендрарії;
- (vi) Видатні зразки взаємодії людини і природи;
- (vii) Історично важливі відкриття

В наступній таблиці наведено кожний з перерахованих вище пунктів в контексті категорій культурних ландшафтів з Додатку 3, з позначенням того, в якому випадку кожний чинник маю найбільшу вірогідність виникнення (відсутність чинники не означає, що таке ніколи не трапиться, лише низьку вірогідність):

Типи культурних ландшафтів (Див. також Додаток 3)	Природні чинники, що мають високу вірогідність бути актуальними (див. пункт 16 вище)						
Ландшафт, цілеспрямовано створений людиною					(v)		
Ландшафти, що виникли внаслідок органічного розвитку і розвиваються	(i)	(ii)	(iii)	(iv)			
Ландшафти, що виникли внаслідок органічного розвитку - викопні	(i)					(vi)	
Асоціативні ландшафти							(vii)

Ілюстрація 2: РЕЗЮМЕ ОЦІНКИ З БОКУ МСОП

С. СПІВПРАЦЯ КОНСУЛЬТАТИВНИХ ОРГАНІВ

Номінація об'єктів змішаної спадщини

1. Об'єкти, які номінуються за критеріями культурної та природної спадщини одночасно, потребують спільної місії МСОП та ІКОМОС. Протягом цієї місії МСОП та ІКОМОС готують окремі оціночні звіти щодо відповідності об'єкта критеріям (див. вище), а потім максимально гармонізують та координують свої оцінки

Культурні ландшафти

2. Об'єкти, номіновані як культурні ландшафти, оцінюються ІКОМОС за критеріями (i) - (vi) (див. пункт 77 Операційних настанов). МСОП може дати консультацію щодо природної цінності, збереження та керування номінованим об'єктом, та відповісти на питання, які виникли у експертів з ІКОМОС. В деяких випадках необхідна спільна місія.

Зв'язки природи і культури

3. Оскільки більшість об'єктів, номінованих на включення до Списку всесвітньої спадщини, включають аспекти керування, пов'язані із взаємодією природи і культури, МСОП та ІКОМОС по можливості обговорюють будь-яку подібну взаємодію протягом процесу оцінки.

ФОРМАТ ПЕРІОДИЧНИХ ЗВІТІВ ПРО ВИКОНАННЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ОХОРОНУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

- Формат періодичних звітів доступний за цим посиланням:
<http://whc.unesco.org/en/periodicreporting>
- Подальші вказівки щодо періодичної звітності можна знайти в розділі V Операційних настанов
- З метою полегшення упорядкування інформації держави - сторони мають надсилати звіти англійською або французькою мовою в електронному та паперовому вигляді за адресою:
UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

7, площа Фонтенуа

75352 Париж 07 SP

Франція

Електронне листування через: <http://whc.unesco.org/en/contacts>

ФОРМАТ

ПЕРІОДИЧНИХ ЗВІТІВ ПРО ВИКОНАННЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ВСЕСВІТНЮ СПАДЩИНУ

У додатку міститься коротка версія опитувальника з періодичної звітності. Повний опитувальник можна знайти за посиланням <http://whc.unesco.org/en/periodicreporting/>.

Загальні вимоги

- Інформація має бути максимально точна, конкретна і стисла. По можливості вона має бути представлена у кількісній формі і підтверджена посиланнями. До кожного розділу додана можливість коментування.
- Висловлення думки має супроводжуватися посиланнями на авторитетні джерела, на яких вона заснована, та факти, які її підтверджують.

РОЗДІЛ 1: ВИКОНАННЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ВСЕСВІТНЮ СПАДЩИНУ ДЕРЖАВОЮ - СТОРОНОЮ

Розділ I передбачає, щоб держава - сторона надала інформацію або перевірила існуючу інформацію щодо прийнятих нею законодавчих та адміністративних положень та інших заходів, спрямованих на виконання Конвенції, а також поділилася досвідом, набутим у цій сфері (Стаття 29.1 Конвенції про всесвітню спадщину).

1. ВСТУП

У Частині 1 треба вказати назву держави - сторони та рік ратифікації або прийняття Конвенції, а також повну інформацію про групи та заклади, залучені до підготовки Розділу I цього звіту.

2. ЗВ'ЯЗКИ З ІНШИМИ КОНВЕНЦІЯМИ, ПРОГРАМАМИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЯМИ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Частина 2 містить інформацію про наявні та потенційні зв'язки з багатосторонньою угодою про захист довкілля (Multilateral Environmental Agreements) та іншими конвенціями, програмами та рекомендаціями ЮНЕСКО. Держава - сторона також може подати інформацію про те, наскільки її політика відповідає політиці Комітету всесвітньої спадщини.

3. ПОПЕРЕДНІЙ СПИСОК

Частина 3 містить інформацію про підготовку Попередніх списків, використані інструменти та настанови, потенційні зв'язки з іншими конвенціями тих об'єктів, що внесені до Попереднього списку, а також про сталий характер цього процесу у відповідності до Глобальних цілей сталого розвитку (2015).

4. НОМІНАЦІЇ

Частина 4 містить інформацію про підготовку номінацій об'єктів для включення до Списку всесвітньої спадщини, використані інструменти та настанови, а також про сталий характер цього процесу у відповідності до Глобальних цілей сталого розвитку (2015).

5. РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Частина 5 містить інформацію про юридичні рамки збереження, захисту та популяризації об'єктів культурної та/або природної спадщини та ефективність цих процесів.

6. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ/СПИСКИ/РЕЄСТРИ КУЛЬТУРНОЇ ТА ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ

Частина 6 містить інформацію про статус інвентаризації/списків/реєстрів культурної та природної спадщини національного значення та процеси, застосовані для їх створення.

7. СТАТУС СЛУЖБ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ ЗАХИСТОМ, ЗБЕРЕЖЕННЯМ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ

Частина 7 містить інформацію про служби на території держави - сторони, що займаються виявленням, захистом, збереженням та популяризацією культурної та природної спадщини та про співпрацю усіх зацікавлених сторін.

8. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ

Частина 8 містить інформацію про доступність та достатність фінансових ресурсів для збереження і захисту культурної та природної спадщини.

9. НАРОЩУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ

Частина 9 містить інформацію про нарощування потенціалу у сфері збереження, захисту, презентації та керування спадщиною у відповідності до Стратегії нарощування потенціалу в області природної спадщини (2011).

10. ПОЛІТИКА ТА РЕСУРСИ У СФЕРІ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

Частина 10 містить інформацію про конкретні юридичні, нормативно-правові та політичні кроки для захисту, збереження, популяризації та керування всесвітньою спадщиною.

11. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ТА ЗБИРАННЯ КОШТІВ

Частина 11 містить інформацію про співпрацю з іншими державами - сторонами у сфері культурної та природної спадщини.

12. ОСВІТА, ІНФОРМУВАННЯ ТА ЗБІЛЬШЕННЯ ОБІЗНАНОСТІ

Частина 12 містить інформацію про кроки, здійснені для збільшення обізнаності осіб, що приймають рішення, власників об'єктів та широкого загалу, в першу чергу молоді, про захист та збереження культурної та природної спадщини.

13. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ДІЇ

Частина 13 містить висновки щодо кожного пункту Розділу I на основі відповідей на опитувальник. Держави - сторони також мають подати інформацію щодо кроків, здійснених для виконання Конвенції про всесвітню спадщину.

14. ПОЗИТИВНИЙ ДОСВІД У ВИКОНАННІ КОНВЕНЦІЇ ПРО ВСЕСВІТНЮ СПАДЩИНУ

Частина 14 дає можливість навести приклади позитивного досвіду у захисті, виявленні, збереженні та керуванні всесвітньою спадщиною, здобуті на національному рівні.

15. ОЦІНКА ВИКОНАННЯ ПЕРІОДИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ

Частина 15 містить оцінку формату, змісту та процесу виконання періодичної звітності, в тому числі наскільки досягаються цілі періодичної звітності, як використовуються отримані дані, яка навчальна та настановча інформація доступна респондентам.

РОЗДІЛ II: СТАН ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ПЕВНИХ ОБ'ЄКТІВ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

Розділ II містить інформацію щодо виконання Конвенції безпосередньо на об'єктах. Інформацію треба подавати щодо кожного об'єкта всесвітньої спадщини. До підготовки цієї частини звіту треба залучити осіб, що забезпечують щоденне функціонування об'єкта. Для транскордонних об'єктів рекомендовано готувати спільні звіти або в тісній співпраці залучених організацій.

1. ДАНІ ПРО ОБ'ЄКТИ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

У частині 1 треба подати нову базову інформацію або перевірити існуючу базову інформацію про об'єкти (назва, рік включення до Списку, географічні координати, карти, представленість у медіа), а також вказати, які організації або особи залучені до підготовки 1 розділу звітності.

2. ІНШІ КОНВЕНЦІЇ/ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАХИЩАЮТЬ ОБ'ЄКТИ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

Частина 2 містить інформацію, що стосується зв'язків з іншими конвенціями та програмами (ЮНЕСКО та інших організацій), які стосуються об'єкта, а також розширення співпраці та інтеграції між цими конвенціями і програмами (за наявності).

3. ВИЗНАЧЕННЯ ВИДАТНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ЦІННОСТІ ТА ОЗНАК, ЩО ЇЇ ВІДБИВАЮТЬ

Частина 3 містить інформацію про ознаки видатної універсальної цінності (ВУЦ), поточний стан та тенденції змін цих ознак з часу попереднього циклу періодичної звітності.

4. ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ОБ'ЄКТ

Частина 4 містить інформацію про чинники, які зараз впливають на об'єкт або дуже ймовірно вплинуть на нього, як позитивні, так і негативні.

5. ЗАХИСТ ТА КЕРУВАННЯ ОБ'ЄКТОМ

Частина 5 містить інформацію про практичні питання щоденного керування, ефективність захисту, керування та моніторингу об'єкта та його видатної універсальної цінності.

6. ФІНАНСОВІ ТА ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ

Частина 6 містить інформацію про доступні джерела фінансування, достатність бюджету для потреб керування, а також про людські ресурси та можливість нарощування потенціалу.

7. НАУКОВІ СТУДІЇ ТА ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРОЕКТИ

Частина 7 містить інформацію про відповідність наявних знань (наукових і традиційних) в контексті цінності та ознак об'єкта всесвітньої спадщини, про наявність дослідницьких програм, спрямованих на вивчення потреб керування, та/або удосконалення розуміння видатної універсальної цінності.

8. ОСВІТА, ІНФОРМУВАННЯ ТА ЗБІЛЬШЕННЯ ОБІЗНАНОСТІ

Частина 8 містить інформацію про наявність та ефективність освіти у сфері всесвітньої спадщини та програм зі збільшення обізнаності про об'єкт, а також загальні служби, що займаються освітою, інформуванням, перекладом та збільшенням обізнаності.

9. КЕРУВАННЯ ВІДВІДУВАННЯМ ОБ'ЄКТУ

Частина 9 містить інформацію про аспекти керування об'єктом, пов'язані з організацією туризму та відвідування.

10. МОНІТОРИНГ

Частина 10 містить інформацію про наявність програм моніторингу та показників зміни об'єкта, а також про виконання рішень Комітету, що стосуються об'єкта (за наявності).

11. ВИЯВЛЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ПОТРЕБ КЕРУВАННЯ

Частина 11 автоматично містить перелік потреби керування, які вимагають подальших дій, як висновок з інформації, поданої в цьому розділі періодичної звітності.

12. ВИСНОВКИ ТА ПІДСУМКИ

Частина 12 висвітлює найважливіші позитивні та негативні чинники (до 10 позицій з кожного боку), які було виявлено в цьому розділі періодичної звітності.

13. ВПЛИВ СТАТУСУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

Частина 13 збирає інформацію про вплив статусу всесвітньої спадщини на різні аспекти, особливо стосовно всесвітньої спадщини та до Глобальних цілей сталого розвитку (2015).

14. ПОЗИТИВНИЙ ДОСВІД У ВИКОНАННІ КОНВЕНЦІЇ ПРО ВСЕСВІТНЮ СПАДЩИНУ

Частина 14 дає можливість навести приклади позитивного досвіду у захисті, виявленні, збереженні та консервації всесвітньої спадщини, здобуті в процесі роботи з об'єктом.

15. ОЦІНКА ВИКОНАННЯ ПЕРІОДИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ

Частина 15 містить оцінку формату, змісту та процесу виконання періодичної звітності, в тому числі як використовуються отримані дані, яка навчальна та настановча інформація доступна респондентам.

ФОРМА ЗАПИТУ НА МІЖНАРОДНУ ДОПОМОГУ

- Форма запиту на міжнародну допомогу доступна за цим посиланням: <http://whc.unesco.org/en/intassistance> , і за цим же посиланням її можна заповнити.
- Подальші вказівки щодо міжнародної допомоги можна знайти в розділі VII Операційних настанов
- Див. додані пояснювальні примітки при заповненні форму запиту
- Підписаний оригінал запиту на міжнародну допомогу англійською або французькою мовою треба надіслати за адресою:

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО
площа Фонтенуа, 7,
75352 Париж 07 SP
Франція
Тел.: +33 (0)1 45 68 12 76
Факс: +33 (0)1 45 68 55 70
E-mail: wh-intassistance@unesco.org

UNESCO World Heritage Centre
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France
Tel: +33 (0)1 45 68 12 76
Fax: +33 (0)1 45 68 55 70
E-mail: wh-intassistance@unesco.org

1. ДЕРЖАВА - СТОРОНА

2. НАЗВА ПРОЕКТУ

3. ТИП ДОПОМОГИ

	<i>Термінова допомога</i>	<i>Підготовча допомога</i>	<i>Збереження та керування</i>
Культурна			
Природна			
Змішана			

4. РОЗМІЩЕННЯ ПРОЕКТУ

a) чи буде проект розміщений безпосередньо в межах об'єкта всесвітньої спадщини?

- так - ні

Якщо так, вкажіть назву об'єкта

b) чи буде проект включати роботу на місці?

- так - ні

Якщо так, то де і коли?

- с) якщо проект впроваджується на певному об'єкті всесвітньої спадщини, вкажіть, чи принесе цей проект користь іншим об'єктам всесвітньої спадщини, і якщо так, то яку саме і в який спосіб?

**5. ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТА
(вкажіть, розрахунковий чи встановлений)**

Дати: _____

Тривалість: _____

6. ПРОЕКТ Є:

- місцевим
- національним
- субрегіональним, до якого залучені декілька держав - сторін з регіону
- регіональним, до якого залучені більшість держав - сторін з регіону
- міжнародним, до якого залучені держави - сторони з різних регіонів

Якщо проект національний, субрегіональний, регіональний або міжнародний, вкажіть країни/об'єкти, які братимуть участь в проекті або отримають вигоду від нього:

7. ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ

- а) Поясніть, чому проект необхідний
(для термінової допомоги треба заповнити тільки пункт 8)

- b) Список усіх підтверджуючих документів за наявності.

8. ТІЛЬКИ ДЛЯ ТЕРМІНОВОЇ ДОПОМОГИ

- a) Опишіть поточну або потенційну загрозу/небезпеку, що впливає на об'єкт

- b) Позначте, як це вплине на видатну універсальну цінність об'єкта

- c) Поясніть, як запропонований проект допоможе впоратися із загрозою/небезпекою

9. ЦІЛІ ПРОЕКТУ

Чітко визначте конкретні цілі проекту

10. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- a) Чітко визначте результати, очікувані від проекту

- b) Визначте показники та засоби перевірки, які можна застосувати для оцінки досягнутих результатів:

<i>Очікувані результати</i>	<i>Показники</i>	<i>Засоби перевірки</i>

11. ПЛАН РОБОТИ
(включаючи конкретні дії і терміни)

Дії	Часові межі (в місяцях)						
Дія							
Дія							
Дія							
Дія							

12. ОЦІНКА ТА ЗВІТНІСТЬ
(Має бути подана до Центру всесвітньої спадщини протягом трьох місяців після завершення проекту)

13. ВІДОМОСТІ ПРО СПЕЦІАЛІСТІВ, ВИКЛАДАЧІВ, ТЕХНІЧНИХ РОБІТНИКІВ ТА/АБО КВАЛІФІКОВАНИХ РОБОЧИХ, ЯКЩО ПРОЕКТ ПЕРЕДБАЧАЄ ЇХ УЧАСТЬ
(Якщо вже відомо, які саме спеціалісти, викладачі, технічні робітники та/або кваліфіковані робочі братимуть участь, вкажіть їхні імена та коротку біографію)

14. КЛЮЧОВА ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ, ВКЛЮЧАЮЧИ ВІДОМОСТІ ПРО СТАЖЕРІВ/УЧАСНИКІВ, ЯКЩО ПРОЕКТ ПЕРЕДБАЧАЄ ЇХ УЧАСТЬ

15. РОЗПОДІЛ БЮДЖЕТУ

- а) У наведеній таблиці вкажіть детальний розподіл бюджету (у доларах США) на окремі елементи проекту, включаючи, по можливості, питомі витрати, та покажіть, як ці кошти будуть розподілені між різними джерелами фінансування.

Статті витрат (Оберіть статті витрат, що відповідають проекту)	У доларах США (Для обраних статей)	Кошти держави - сторони и US\$	Кошти, необхідні з Фонду всесвітньої спадщини и US\$	Інші джерела US\$	Разом US\$
Організація <ul style="list-style-type: none"> • Місце проведення • Витрати на канцелярію • Послуги секретаря • Переклад • Синхронний переклад • Аудіовізуальний супровід • інше 	US\$ ___ / на день на ___ днів = US\$ ___ US\$ ___ US\$ ___ / на день на ___ днів - US\$ ___ US\$ ___ / за сторінку за ___ сторінок = US\$ ___ US\$ ___ / за годину на ___ годин = US\$ ___ US\$ ___ / на день на ___ днів = US\$ ___ US\$ ___				
Персонал / консультаційні послуги (ставки) <ul style="list-style-type: none"> • Міжнародні експерти • Національні експерти • Координатор • Інше 	US\$ ___ / тиждень за ___ тижнів = US\$ ___ US\$ ___ / тиждень за ___ тижнів = US\$ ___ US\$ ___ / тиждень за ___ тижнів = US\$ ___ US\$ ___ / тиждень за ___ тижнів = US\$ ___				
Проїзд <ul style="list-style-type: none"> • Витрати на міжнародні поїздки • Витрати на внутрішні поїздки • Інше 	US\$ ___ US\$ ___ US\$ ___				
Добові <ul style="list-style-type: none"> • Розміщення • Харчування 	US\$ ___ / на день за ___ осіб = US\$ ___ US\$ ___ / на день за ___ осіб = US\$ ___				
Обладнання <ul style="list-style-type: none"> • • 	US\$ ___ / одиниця за ___ одиниць = US\$ ___ / одиниця за ___ одиниць =				
Оцінка, звітність та публікація <ul style="list-style-type: none"> • оцінка • звітність • редагування, верстка • друк • розповсюдження • інше 	US\$ ___ US\$ ___ US\$ ___ US\$ ___ US\$ ___ US\$ ___				
Різне <ul style="list-style-type: none"> • візи • інше 	US\$ ___ для ___ учасників = US\$ ___ US\$ ___				
РАЗОМ					

- b) уточніть, чи вже доступні кошти від держави - сторони та інші ресурси або коли вони стануть доступні

16. НЕГРОШОВІ ВНЕСКИ ДЕРЖАВИ - СТОРОНИ ТА ІНШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

- a) національна організація (або організації)

- b) інші дво- та багатосторонні організації, спонсори тощо

17. ОРГАНІЗАЦІЇ, ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОЕКТУ

18. ПІДПИС З БОКУ ДЕРЖАВИ – СТОРОНИ

Повне ім'я _____

Посада _____

Дата _____

19. ДОДАТКИ

_____ (кількість додатків до запиту)

ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ

	ФОРМА ЗАПИТУ НА МІЖНАРОДНУ ДОПОМОГУ	ПОЯСНЮВАЛЬНІ ПРИМІТКИ																																																								
1.	ДЕРЖАВА - СТОРОНА	Назва держави - сторони, що подає запит на міжнародну допомогу																																																								
2.	НАЗВА ПРОЕКТУ																																																									
3.	<p>ТИП допомоги</p> <table border="1" data-bbox="284 622 817 1016"> <thead> <tr> <th></th> <th><i>Термінова допомога</i></th> <th><i>Підготовча допомога</i></th> <th><i>Збереження та керування*</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Культурна</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Природна</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Змішана</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>* Будь ласка, зверніть увагу, що «Збереження та керування» тепер включають попередні категорії:</p> <ul style="list-style-type: none"> - допомога у навчанні та дослідженнях - технічна співпраця - допомога в освіті, інформуванні та збільшенні обізнаності 		<i>Термінова допомога</i>	<i>Підготовча допомога</i>	<i>Збереження та керування*</i>	Культурна				Природна				Змішана				<p>Детальніше див. пункт 241 Операційних настанов.</p> <p>Позначте тип допомоги, який вам потрібен, а також тип спадщини, якої стосується проект.</p> <p>Будь ласка, поставте позначку лише в одній клітинці</p> <p>Наприклад:</p> <p>- проект з навчання в області наскального живопису</p> <table border="1" data-bbox="861 1030 1398 1344"> <thead> <tr> <th></th> <th><i>Термінова допомога</i></th> <th><i>Підготовча допомога</i></th> <th><i>Збереження та керування</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Культурна</td> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>Природна</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Змішана</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>- підготовка документів для номінування об'єкта змішаної спадщини</p> <table border="1" data-bbox="861 1442 1398 1756"> <thead> <tr> <th></th> <th><i>Термінова допомога</i></th> <th><i>Підготовча допомога</i></th> <th><i>Збереження та керування</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Культурна</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Природна</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Змішана</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>- Термінова допомога у зв'язку з тропічною бурею, що загрожує лісам на території під охороною:</p> <table border="1" data-bbox="861 1881 1398 2038"> <thead> <tr> <th></th> <th><i>Термінова допомога</i></th> <th><i>Підготовча допомога</i></th> <th><i>Збереження та керування</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Культурна</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		<i>Термінова допомога</i>	<i>Підготовча допомога</i>	<i>Збереження та керування</i>	Культурна			X	Природна				Змішана					<i>Термінова допомога</i>	<i>Підготовча допомога</i>	<i>Збереження та керування</i>	Культурна				Природна				Змішана		X			<i>Термінова допомога</i>	<i>Підготовча допомога</i>	<i>Збереження та керування</i>	Культурна			
	<i>Термінова допомога</i>	<i>Підготовча допомога</i>	<i>Збереження та керування*</i>																																																							
Культурна																																																										
Природна																																																										
Змішана																																																										
	<i>Термінова допомога</i>	<i>Підготовча допомога</i>	<i>Збереження та керування</i>																																																							
Культурна			X																																																							
Природна																																																										
Змішана																																																										
	<i>Термінова допомога</i>	<i>Підготовча допомога</i>	<i>Збереження та керування</i>																																																							
Культурна																																																										
Природна																																																										
Змішана		X																																																								
	<i>Термінова допомога</i>	<i>Підготовча допомога</i>	<i>Збереження та керування</i>																																																							
Культурна																																																										

		Природна	X		
		Змішана			
4.	РОЗМІЩЕННЯ ПРОЕКТУ а) чи буде проект розміщений безпосередньо в межах об'єкта всесвітньої спадщини? ☐ - так ☐ - ні Якщо так, вкажіть назву об'єкта б) чи буде проект включати роботу на місці? ☐ - так ☐ - ні Якщо так, то де і коли? с) якщо проект впроваджується на певному об'єкті всесвітньої спадщини, вкажіть, чи принесе цей проект користь іншим об'єктам всесвітньої спадщини, і якщо так, то яку саме і в який спосіб?				
5.	ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ (вкажіть, розрахунковий чи встановлений)	Вкажіть дату початку проекту та його тривалість.			
6.	ПРОЕКТ Є: ☐ - місцевим ☐ - національним ☐ - субрегіональним, до якого залучені декілька держав - сторін з регіону ☐ - регіональним, до якого залучені більшість держав - сторін з регіону ☐ - міжнародним, до якого залучені держави - сторони з різних регіонів Якщо проект національний, субрегіональний, регіональний або міжнародний, вкажіть країни/об'єкти, які братимуть участь в проекті або отримають вигоду від нього:	Якщо інші країни отримають користь від проекту, вкажіть, чи отримав проект підтримку від цих країн. Також вкажіть, чи залучений транскордонний об'єкт.			
7.	ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ				

	<p>a) Поясніть, чому проект необхідний (для термінової допомоги треба заповнити тільки пункт 8)</p>	<p>Визначте, які проблеми або питання будуть вирішуватися. Цей пункт має уточнювати, по можливості, наскільки терміново треба вживати заходів.</p> <p>Якщо це стосується справи, наведіть детальнішу, але не більше 2 сторінок, інформацію про потенційні загрози для об'єкта (об'єктів).</p> <p>Вкажіть, яким чином проект допоможе виконанню:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рішень Комітету всесвітньої спадщини; - рекомендацій міжнародних експертних місій, здійснених на запит Комітету, Голови або ЮНЕСКО; - рекомендацій консультативних органів; - рекомендацій Центру всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та інших підрозділів ЮНЕСКО; - планів керування об'єктом; - рекомендацій з попередніх заходів, проведених за підтримки Фонду всесвітньої спадщини. <p>Чітко позначте, на які документи ви посилаєтеся (номер рішення Комітету всесвітньої спадщини, дати місій і т.д.)</p>
	<p>b) Список усіх підтверджуючих документів за наявності.</p>	<p>По можливості підтвердьте кожне обґрунтування документом: звітами, фотографіями, слайдами, картами та ін.</p>
<p>8.</p>	<p>ТІЛЬКИ ДЛЯ ТЕРМІНОВОЇ ДОПОМОГИ</p>	
	<p>a) Опишіть поточну або потенційну загрозу/небезпеку, що впливає на об'єкт</p>	<p>Кошти міжнародної допомоги не призначаються автоматично після катастрофи або стихійного лиха. Цей тип допомоги призначається в таких випадках, коли <u>неминуча</u> небезпека, що виникла внаслідок <u>природного</u> або <u>антропогенного лиха</u>, загрожує усій видатній універсальній цінності об'єкта всесвітньої спадщини, його автентичності та/або цілісності. Допомога покликана попередити або хоча б істотно пом'якшити негативний вплив на об'єкт.</p> <p>Термінова допомога також може бути надана для проведення оцінки, чи наявна</p>

		<p>неминуча небезпека, наприклад, внаслідок великої катастрофи.</p> <p>Якщо ж катастрофа вже відбулася і певна шкода пам'ятці вже була нанесена, але більше немає неминучої небезпеки та ризику, який терміново треба було усунути, то інші форми допомоги можуть бути кориснішими (наприклад, допомога у збереженні та керуванні).</p>												
	b) Позначте, як це вплине на видатну універсальну цінність об'єкта	З урахуванням пріоритетів у наданні термінової допомоги, треба вказати, чи вплине потенційна погроза/небезпека на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини, його автентичність та/або цілісність, якщо не буде попереджена або її наслідки не будуть пом'якшені.												
	c) Поясніть, як запропонований проект допоможе впоратися із загрозою/небезпекою	Запити на фінансування в межах термінової допомоги мають демонструвати, як саме проект та пов'язані з ним дії будуть протистояти погрози/небезпеці для об'єкта всесвітньої спадщини та яким чином будуть ефективно пом'якшені наслідки.												
9.	ЦІЛЬ (АБО ЦІЛІ) ПРОЕКТУ Чітко визначте конкретні цілі проекту	Яких цілей ви хочете досягнути, реалізувавши цей конкретний проект?												
10.	ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ													
	a) Чітко визначте результати, очікувані від проекту	Очікувані результати мають бути конкретними та вимірними. Кожний очікуваний результат буде виміряний за набором показників (див. пункт 10b).												
	b) Визначте показники та засоби перевірки, які можна застосувати для оцінки досягнутих результатів:	<p>Показники використовуються для вимірювання досягнутих результатів та визначення прогресу у досягненні цілей проекту. Вони засновані на очікуваних результатах, визначених у пункті 10. Вони служтимуть основою для оцінки проекту після завершення.</p> <p>Показники мають бути об'єктивними, вимірними, виражатися в кількісній формі, наприклад, у вигляді числового значення або відсотків.</p> <p>Наприклад:</p> <p>Підготовча допомога</p> <p><i>Ціль:</i></p>												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Очікувані результати</th> <th>Показники</th> <th>Засоби перевірки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Очікувані результати	Показники	Засоби перевірки										
Очікувані результати	Показники	Засоби перевірки												

		<p>Підготувати повний набір документів номінації для подання у Центр всесвітньої спадщини.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="861 318 1024 421">Очікувані результати</th> <th data-bbox="1024 318 1219 421">Показники</th> <th data-bbox="1219 318 1398 421">Засоби перевірки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="861 421 1024 696">Повна номінація подана в Центр всесвітньої спадщини до 1 лютого 200х року.</td> <td data-bbox="1024 421 1219 696"> <ul style="list-style-type: none"> • Номінація вчасно подана </td> <td data-bbox="1219 421 1398 696"> <ul style="list-style-type: none"> • Поштова відмітка про надсилання документу • Звіт з ЦВС державі - стороні </td> </tr> <tr> <td data-bbox="861 696 1024 927">Завершений план керування, поданий разом з номінацією</td> <td data-bbox="1024 696 1219 927"> <ul style="list-style-type: none"> • План керування вчасно поданий </td> <td data-bbox="1219 696 1398 927"> <ul style="list-style-type: none"> • Поштова відмітка про надсилання документу • Звіт з ЦВС державі - стороні </td> </tr> <tr> <td data-bbox="861 927 1024 1202">Номінація визнана повною Центром всесвітньої спадщини; та консультативними органами</td> <td data-bbox="1024 927 1219 1202"> <ul style="list-style-type: none"> • Успішна перевірка повноти номінації Центром всесвітньої спадщини та консультативними органами </td> <td data-bbox="1219 927 1398 1202"> <ul style="list-style-type: none"> • Лист з Центру всесвітньої спадщини, який інформує про те, що номінація визнана повною. </td> </tr> </tbody> </table> <p>Термінова допомога</p> <p><i>Ціль:</i></p> <p>Стабілізувати конструкцію будівлі, що була пошкоджена внаслідок повені або землетрусу.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="861 1482 1024 1585">Очікувані результати</th> <th data-bbox="1024 1482 1219 1585">Показники</th> <th data-bbox="1219 1482 1398 1585">Засоби перевірки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="861 1585 1024 1966">Конструкція будівлі стабілізована</td> <td data-bbox="1024 1585 1219 1966"> <ul style="list-style-type: none"> • Невідкладні проблеми в конструкції виявлені • Плани термінових робіт завершені • Тимчасова стабілізація конструкції здійснена </td> <td data-bbox="1219 1585 1398 1966"> <ul style="list-style-type: none"> • Звіт інженера-проектувальника про аварійний стан конструкції • Пропозиції щодо термінових робіт з кошторисом • Фінальний звіт про проведені стабілізаційні роботи </td> </tr> </tbody> </table>	Очікувані результати	Показники	Засоби перевірки	Повна номінація подана в Центр всесвітньої спадщини до 1 лютого 200х року.	<ul style="list-style-type: none"> • Номінація вчасно подана 	<ul style="list-style-type: none"> • Поштова відмітка про надсилання документу • Звіт з ЦВС державі - стороні 	Завершений план керування, поданий разом з номінацією	<ul style="list-style-type: none"> • План керування вчасно поданий 	<ul style="list-style-type: none"> • Поштова відмітка про надсилання документу • Звіт з ЦВС державі - стороні 	Номінація визнана повною Центром всесвітньої спадщини; та консультативними органами	<ul style="list-style-type: none"> • Успішна перевірка повноти номінації Центром всесвітньої спадщини та консультативними органами 	<ul style="list-style-type: none"> • Лист з Центру всесвітньої спадщини, який інформує про те, що номінація визнана повною. 	Очікувані результати	Показники	Засоби перевірки	Конструкція будівлі стабілізована	<ul style="list-style-type: none"> • Невідкладні проблеми в конструкції виявлені • Плани термінових робіт завершені • Тимчасова стабілізація конструкції здійснена 	<ul style="list-style-type: none"> • Звіт інженера-проектувальника про аварійний стан конструкції • Пропозиції щодо термінових робіт з кошторисом • Фінальний звіт про проведені стабілізаційні роботи
Очікувані результати	Показники	Засоби перевірки																		
Повна номінація подана в Центр всесвітньої спадщини до 1 лютого 200х року.	<ul style="list-style-type: none"> • Номінація вчасно подана 	<ul style="list-style-type: none"> • Поштова відмітка про надсилання документу • Звіт з ЦВС державі - стороні 																		
Завершений план керування, поданий разом з номінацією	<ul style="list-style-type: none"> • План керування вчасно поданий 	<ul style="list-style-type: none"> • Поштова відмітка про надсилання документу • Звіт з ЦВС державі - стороні 																		
Номінація визнана повною Центром всесвітньої спадщини; та консультативними органами	<ul style="list-style-type: none"> • Успішна перевірка повноти номінації Центром всесвітньої спадщини та консультативними органами 	<ul style="list-style-type: none"> • Лист з Центру всесвітньої спадщини, який інформує про те, що номінація визнана повною. 																		
Очікувані результати	Показники	Засоби перевірки																		
Конструкція будівлі стабілізована	<ul style="list-style-type: none"> • Невідкладні проблеми в конструкції виявлені • Плани термінових робіт завершені • Тимчасова стабілізація конструкції здійснена 	<ul style="list-style-type: none"> • Звіт інженера-проектувальника про аварійний стан конструкції • Пропозиції щодо термінових робіт з кошторисом • Фінальний звіт про проведені стабілізаційні роботи 																		

		<p>Плани з подальшого збереження для реалізації у майбутньому розроблені</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Загальний аналіз конструкції здійснено ● Плани подальших необхідних робіт зі збереження з кошторисом підготовлені. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Звіт інженера-проектувальника про загальний стан збереження конструкції ● Пропозиції щодо необхідних робіт зі збереження з кошторисом 									
<p>Допомога у збереженні та керуванні</p> <p><i>Ціль:</i></p> <p>Покращити керування об'єктом, включеним до Списку всесвітньої спадщини, приділивши особливу увагу залученню місцевої спільноти.</p>													
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th data-bbox="858 898 1024 994">Очікувані результати</th> <th data-bbox="1024 898 1219 994">Показники</th> <th data-bbox="1219 898 1410 994">Засоби перевірки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="858 994 1024 1680"> <p>Інтегрований план керування об'єктом</p> </td> <td data-bbox="1024 994 1219 1680"> <ul style="list-style-type: none"> ● Створення команди для розробки плану керування з учасниками з необхідних секторів, включаючи місцеву спільноту ● Створення Формулювання видатної універсальної цінності ● Аналіз проблем у збереженні та керуванні об'єктом ● Існування чітких цілей та стратегій для їх досягнення </td> <td data-bbox="1219 994 1410 1680"> <ul style="list-style-type: none"> ● Щомісячна звітність про засідання команди з підготовки плану ● Матеріали для обговорення, підготовлені членами команди з кожної ключової проблеми, виявленої у керуванні об'єктом ● Остаточний варіант плану керування </td> </tr> <tr> <td data-bbox="858 1680 1024 2029"> <p>Комітет з керування, до складу якого входять представники місцевої спільноти</p> </td> <td data-bbox="1024 1680 1219 2029"> <ul style="list-style-type: none"> ● Призначення членів комітету з керування, включаючи як мінімум двох представників місцевої спільноти ● Принаймні 3 регулярні щомісячні засідання комітету з керування </td> <td data-bbox="1219 1680 1410 2029"> <ul style="list-style-type: none"> ● Статут і правила процедури для комітету з керування, ухвалені уповноваженими особами ● Щомісячні звіти комітету з керування </td> </tr> </tbody> </table>					Очікувані результати	Показники	Засоби перевірки	<p>Інтегрований план керування об'єктом</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Створення команди для розробки плану керування з учасниками з необхідних секторів, включаючи місцеву спільноту ● Створення Формулювання видатної універсальної цінності ● Аналіз проблем у збереженні та керуванні об'єктом ● Існування чітких цілей та стратегій для їх досягнення 	<ul style="list-style-type: none"> ● Щомісячна звітність про засідання команди з підготовки плану ● Матеріали для обговорення, підготовлені членами команди з кожної ключової проблеми, виявленої у керуванні об'єктом ● Остаточний варіант плану керування 	<p>Комітет з керування, до складу якого входять представники місцевої спільноти</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Призначення членів комітету з керування, включаючи як мінімум двох представників місцевої спільноти ● Принаймні 3 регулярні щомісячні засідання комітету з керування 	<ul style="list-style-type: none"> ● Статут і правила процедури для комітету з керування, ухвалені уповноваженими особами ● Щомісячні звіти комітету з керування
Очікувані результати	Показники	Засоби перевірки											
<p>Інтегрований план керування об'єктом</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Створення команди для розробки плану керування з учасниками з необхідних секторів, включаючи місцеву спільноту ● Створення Формулювання видатної універсальної цінності ● Аналіз проблем у збереженні та керуванні об'єктом ● Існування чітких цілей та стратегій для їх досягнення 	<ul style="list-style-type: none"> ● Щомісячна звітність про засідання команди з підготовки плану ● Матеріали для обговорення, підготовлені членами команди з кожної ключової проблеми, виявленої у керуванні об'єктом ● Остаточний варіант плану керування 											
<p>Комітет з керування, до складу якого входять представники місцевої спільноти</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Призначення членів комітету з керування, включаючи як мінімум двох представників місцевої спільноти ● Принаймні 3 регулярні щомісячні засідання комітету з керування 	<ul style="list-style-type: none"> ● Статут і правила процедури для комітету з керування, ухвалені уповноваженими особами ● Щомісячні звіти комітету з керування 											

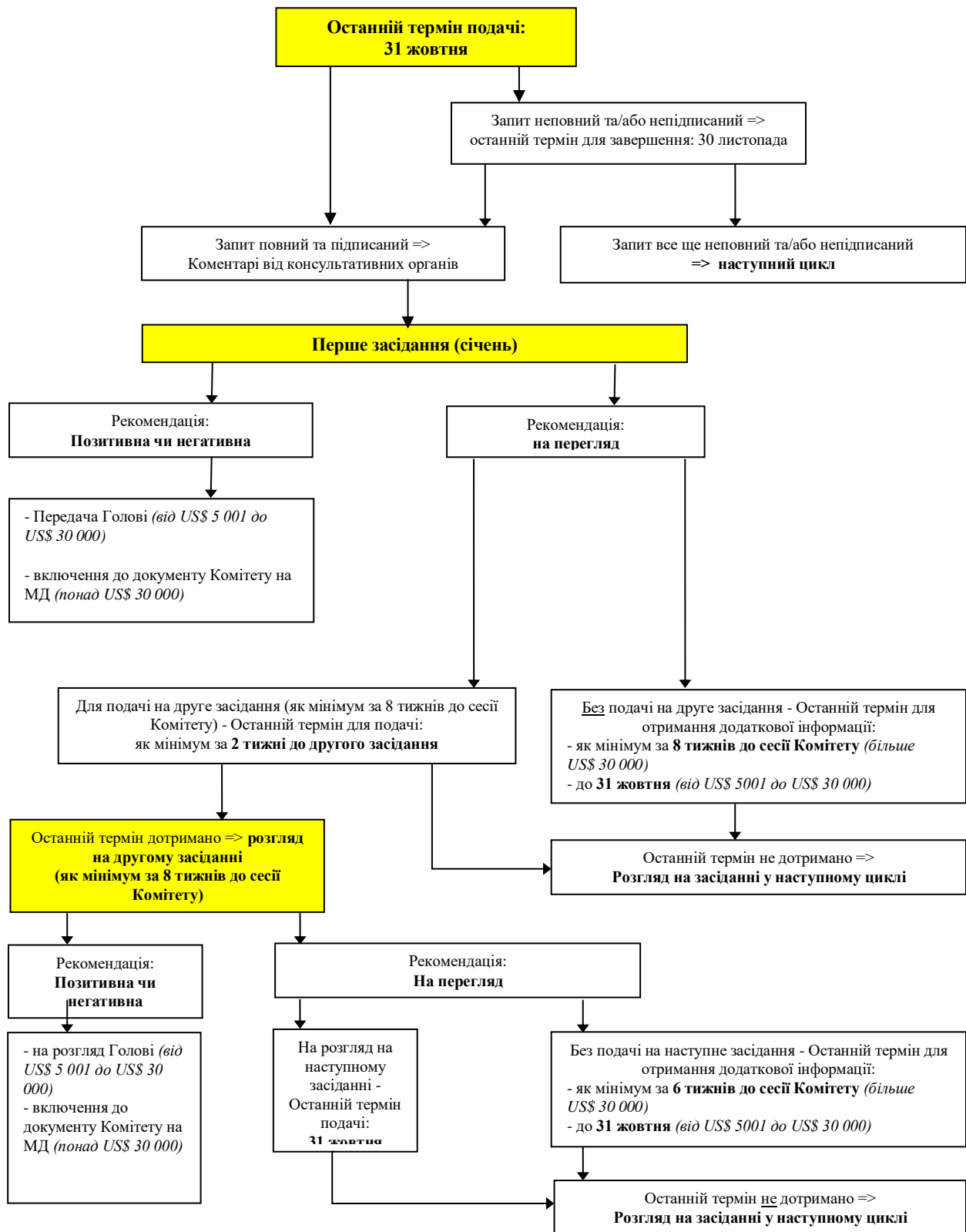
		<p>План керування ухвалений з відповідним юридичним статусом</p>	<p>• Ухвала органами місцевої влади</p>	<p>• Указ, опублікований у державній газеті, що встановлює план керування як місцевий нормативно-правовий акт.</p>																																																																																																									
<p>11.</p>	<p>ПЛАН РОБОТИ (включаючи конкретні дії і терміни)</p> <table border="1" data-bbox="284 640 818 958"> <thead> <tr> <th>Дії</th> <th colspan="6">Часові межі (в місяцях)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Дія</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Дія</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Дія</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Дія</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>	Дії	Часові межі (в місяцях)						Дія							Дія							Дія							Дія							<p>Опишіть робочий план діяльності з указанням конкретних дій та очікуваних результатів, згаданих у пункті 10 вище. Позначте дати та тривалість кожної дії. Для засідань та навчальних заходів мають бути подані попередні програми з указанням тем, питань і проблем для обговорення.</p> <p>Наприклад:</p> <p><i>Для очікуваного результату №1</i></p> <table border="1" data-bbox="863 927 1398 1245"> <thead> <tr> <th>Дії</th> <th colspan="6">Часові межі (в місяцях)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Дія</td> <td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td> </tr> <tr> <td>Дія</td> <td></td><td></td><td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td> </tr> <tr> <td>Дія</td> <td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Дія</td> <td></td><td></td><td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Для очікуваного результату №2</i></p> <table border="1" data-bbox="863 1368 1398 1686"> <thead> <tr> <th>Дії</th> <th colspan="6">Часові межі (в місяцях)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Дія</td> <td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Дія</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td> </tr> <tr> <td>Дія</td> <td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td> </tr> <tr> <td>Дія</td> <td></td><td></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td style="background-color: blue;"></td><td></td> </tr> </tbody> </table>			Дії	Часові межі (в місяцях)						Дія							Дія							Дія							Дія							Дії	Часові межі (в місяцях)						Дія							Дія							Дія							Дія						
Дії	Часові межі (в місяцях)																																																																																																												
Дія																																																																																																													
Дія																																																																																																													
Дія																																																																																																													
Дія																																																																																																													
Дії	Часові межі (в місяцях)																																																																																																												
Дія																																																																																																													
Дія																																																																																																													
Дія																																																																																																													
Дія																																																																																																													
Дії	Часові межі (в місяцях)																																																																																																												
Дія																																																																																																													
Дія																																																																																																													
Дія																																																																																																													
Дія																																																																																																													
<p>12.</p>	<p>ОЦІНКА ТА ЗВІТНІСТЬ (Має бути подана до Центру всесвітньої спадщини протягом трьох місяців після завершення проекту)</p>	<p>Фінальний звіт:</p> <p>Фінальний звіт має бути підготовлений особою, що відповідає за реалізацію проекту.</p>																																																																																																											

		<p>Фінальний звіт: має бути структурованим відповідно до очікуваних результатів, описаних у пункті 10.</p> <p><u>Оцінка:</u></p> <p>Оцінка має зосереджуватися на досягнутих результатах та як вони вплинули на (наприклад):</p> <ul style="list-style-type: none"> - включення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини внаслідок підготовчої допомоги, - Періодичну звітність та стан збереженості, - виключення об'єкта зі Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, внаслідок термінової допомоги, - виконання Конвенції про всесвітню спадщину, в тому числі Стратегічних цілей («4С») та інших стратегій (Глобальної стратегії...) - національні та/або місцеві заклади, - нарощування потенціалу у персоналу, - збільшення обізнаності широкого загалу, - учасників проекту, - залучення інших ресурсів, - та ін. <p>Позначте, хто буде відповідати за оцінку проекту.</p>
13.	ВІДОМОСТІ ПРО СПЕЦІАЛІСТІВ, ВИКЛАДАЧІВ, ТЕХНІЧНИХ РОБІТНИКІВ ТА/АБО КВАЛІФІКОВАНИХ РОБОЧИХ, ЯКЩО ПРОЕКТ ПЕРЕДБАЧАЄ ЇХ УЧАСТЬ (Якщо вже відомо, які саме спеціалісти, викладачі, технічні робітники та/або кваліфіковані робочі братимуть участь, вкажіть їхні імена та коротку біографію)	<p>Вкажіть точно область спеціалізації та роботу, яку буде виконувати кожний спеціаліст, та необхідну тривалість роботи. Центр всесвітньої спадщини та консультативні органи можуть порекомендувати консультантів / викладачів на прохання держави - сторони.</p> <p>Якщо особистості спеціалістів, що братимуть участь у проекті, вже відомі, вкажіть їх імена та подайте коротку біографію.</p>
14.	КЛЮЧОВА ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ, ВКЛЮЧАЮЧИ ВІДОМОСТІ ПРО СТАЖЕРІВ/УЧАСНИКІВ, ЯКЩО ПРОЕКТ ПЕРЕДБАЧАЄ ЇХ УЧАСТЬ	Вкажіть, хто є цільовою аудиторією та хто отримає користь від проекту, їхні професії, організації, область спеціалізації.
15.	РОЗПОДІЛ БЮДЖЕТУ	
	а) У наведеній таблиці вкажіть детальний розподіл бюджету (у	Позначте у таблиці розподіл усіх витрат, що стосуються проекту, а також вкажіть

	доларах США) на окремі елементи проекту, включаючи, по можливості, питомі витрати, та покажіть, як ці кошти будуть розподілені між різними джерелами фінансування.	розподіл витрат між різними спонсорами (державна - сторона, Фонд всесвітньої спадщини, інші).
	(i) Організація	Статті у цій категорії можуть включати витрати на оренду місця проведення, канцелярію, послуги секретаря, переклад, синхронний переклад, аудіовізуальний супровід та інші організаційні витрати, необхідні для успішної реалізації проекту.
	(ii) Персонал та консультаційні послуги	Статті у цій категорії можуть включати витрати на роботу міжнародних експертів, національних експертів, місцевого або міжнародного координатора та інший персонал, необхідний для успішної реалізації проекту.
	(iii) Поїздки	Статті у цій категорії можуть включати витрати на міжнародні та внутрішні поїздки, необхідні для успішної реалізації проекту.
	(iv) Добові	Статті у цій категорії можуть включати витрати на розміщення, харчування та непередбачені витрати, необхідні для успішної реалізації проекту.
	(v) Обладнання	Статті у цій категорії можуть включати витрати на будь-яке обладнання, необхідне для успішної реалізації проекту.
	(vi) Оцінка, звітність та публікація	Статті у цій категорії можуть включати витрати на оцінку, звітність, редагування і верстку, друк, розповсюдження та інші дії, необхідні для успішної реалізації проекту.
	(vii) Різне	Статті у цій категорії можуть включати витрати на візи або інші дрібні витрати, необхідні для успішної реалізації проекту.
	b) уточніть, чи вже доступні кошти від держави - сторони та інші ресурси або коли вони стануть доступні	Якщо ресурси ще не доступні, вкажіть, чи будуть вони доступні до початку проекту.
16.	НЕГРОШОВІ ВНЕСКИ ДЕРЖАВИ - СТОРОНИ ТА ІНШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	
	a) національна організація (або організації)	Надайте детальну інформацію
	b) інші дво- та багатосторонні організації, спонсори тощо	Надайте детальну інформацію

17.	ОРГАНІЗАЦІЇ, ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ	Вкажіть імена, назви, адреси та контактну інформацію осіб/організацій, які будуть відповідати за реалізацію проекту, а також інформацію про залучені організації. Будь ласка, вкажіть юридичні та адміністративні зобов'язання держави - сторони, які передбачають в межах проекту (див. пункт 239d Операційних настанов).
18.	ПІДПИС З БОКУ ДЕРЖАВИ – СТОРОНИ	Повне ім'я Посада Дата
19.	ДОДАТКИ	В цьому пункті вкажіть кількість додатків та назву кожного додатка.

Процес подачі запиту на міжнародну допомогу в категоріях «допомога зі збереження та керування» та «підготовча допомога» на суму більше US\$ 5,000

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КОНСУЛЬТАТИВНИМИ ОРГАНАМИ ЗАПИТІВ НА МІЖНАРОДНУ ДОПОМОГУ

В процесі оцінки запитів на надання міжнародної допомоги консультативні органи, Центр всесвітньої спадщини та особа, що приймає рішення (Голова Комітету всесвітньої спадщини або Директор Центру всесвітньої спадщини) мають брати до уваги такі міркування.

Ці міркування не є обов'язковими і не повинні стосуватися кожного запиту на міжнародну допомогу. Скоріше їх треба розглядати в цілому, як орієнтир під час прийняття обґрунтованого рішення стосовно доцільності виділення обмеженої фінансової допомоги з Фонду всесвітньої спадщини.

A. Критерії правомірності

1. Чи має держава - сторона заборгованість по внесках до Фонду всесвітньої спадщини?
2. Запит надіслано від уповноваженої організації/закладу держави - сторони?

B. Аспекти пріоритетності

3. Чи є держава - сторона, що направила запит, у списку «найменш розвинених країн», «країн з найнижчим рівнем доходу» або країн, що постраждали від конфлікту?
4. Чи включено об'єкт до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою?
5. Чи буде фінансування запиту сприяти досягненню однієї або декількох Стратегічних цілей Комітету всесвітньої спадщини («4С»)?
6. Чи відповідає запит потребам, виявленим завдяки періодичній звітності на об'єкті/регіональному рівні?
7. Чи пов'язаний запит з регіональною або субрегіональною програмою з нарощування потенціалу?
8. Чи є у запропонованому проекті аспект нарощування потенціалу (незалежно від типу допомоги)?
9. Чи будуть уроки, засвоєні в результаті цього проекту, корисними для системи всесвітньої спадщини в цілому?

C. Міркування, пов'язані з конкретним змістом проекту

10. Цілі запиту чітко визначені, їх можна досягти?
11. Чи є конкретний план роботи для досягнення результатів, включаючи графік виконання? План роботи раціональний?
12. Чи є у закладу/організації, що відповідають за проведення робіт, можливості їх виконати? Чи вказані контакти відповідальної особи?
13. Фахівці, обрані для роботи (міжнародні та національні), мають достатню кваліфікацію? Чи вказано конкретне завдання для них, в тому числі певний період їх залучення?
14. Чи розглядається в межах пропозиції участь усіх відповідних сторін (зацікавлених осіб, інших організацій)?
15. Технічні вимоги чітко окреслені та раціональні?
16. Чи є чіткий план звітності по результатах та моніторингу, в тому числі зрозумілі показники успіху?

17. Чи є зобов'язання держави - сторони щодо виконання подальших дій після завершення проєкту?

D. Бюджетні/фінансові аспекти

18. Чи є загальний бюджет обґрунтованим з точки зору запланованих робіт?

19. Чи достатньо детально описано бюджет, щоб можна було переконатися, що кошти відповідають місцевим цінам та/або нормам і правилам ЮНЕСКО?

20. Чи буде запит каталізатором (мультиплікатором) для залучення коштів з інших джерел, у грошовій та не-грошовій формі?

E. Міркування щодо окремих типів міжнародної допомоги

a) Запити на термінову допомогу

21. Загроза чи стихійне лихо, заявлене в запиті, відповідає визначенню надзвичайних обставин, наведеному в Операційних настановах (неочікувані явища)?

22. Чи може запропоноване втручання бути проведене безпечно для тих, хто буде його здійснювати?

23. Чи буде втручання рішенням найкритичніших проблем у збереженні/захисті об'єкта?

b) Запити на підготовчу допомогу

Для запитів на підготовку номінацій

24. Чи внесено об'єкт до Попереднього списку?

25. Чи є у держави - сторони об'єкти, внесені до Списку всесвітньої спадщини? Якщо так, то скільки?

26. Чи є тип об'єкта, запропонованого до включення, недостатньо або зовсім не представленим у Списку?

27. Чи достатньо уваги приділено істотним елементам, зокрема підготовці плану керування, компаративному аналізу, Формулюванню видатної універсальної цінності тощо?

28. Чи достатньо уваги приділено залученню спільноти?

Для запитів на підготовку Попередніх списків

29. Чи включені в процес усі зацікавлені особи та точки зору?

30. Чи залучені фахівці як з культурної, так і з природної спадщини?

31. Держава – сторона прийняла Конвенцію про всесвітню спадщину нещодавно?

32. Якщо допомога потрібна для гармонізації Попередніх списків, чи залучені представники усіх необхідних держав - сторін у регіоні або суб-регіоні?

Для запитів на підготовку інших запитів

33. Якщо запит стосується допомоги на підготовку іншого запиту, чи добре задокументованим є потреба в цьому запиті?

c) Запити на допомогу у збереженні та керуванні

Для запитів на проведення робіт зі збереження або підготовку плану керування

34. Чи включено об'єкт до Списку всесвітньої спадщини?

35. Чи є запропонована робота пріоритетною для захисту або врятування об'єкта?

36. Чи відповідає запропонована робота найкращим практикам?

Для запитів на навчання

37. Навчання чітко пов'язане з виконанням Конвенції про всесвітню спадщину?

38. Навчання буде на об'єкті всесвітньої спадщини або передбачає відвідування/аналіз об'єкта?

39. Чи включені до навчання особи, що відповідають за збереження об'єкта, в якості викладачів або консультантів?

40. Навчання відповідає чітко визначеним потребам у навчанні?

41. Чи є методи навчання відповідними його цілям?

42. Чи посилить навчання місцевий та/або регіональний навчальний заклад?

43. Воно пов'язано з практичним застосуванням на місці?

44. Чи передбачено розповсюдження результатів та пов'язаних навчальних матеріалів серед інших організацій в межах системи всесвітньої спадщини?

Для запитів, пов'язаних з науковими дослідженнями

45. Чи можна продемонструвати, що предмет досліджень є пріоритетним для збереження та врятування всесвітньої спадщини?

46. Чи можна продемонструвати, що результати будуть конкретними та корисними для всієї системи всесвітньої спадщини?

Для запитів на освіту та збільшення обізнаності

47. Чи допоможе проект краще дізнатися про Конвенцію про всесвітню спадщину або підніме інтерес до неї серед цільової аудиторії?

48. Проект збільшить обізнаність щодо різних проблем, пов'язаних з виконанням Конвенції про всесвітню спадщину?

49. Наслідком проекту стане більше залучення у діяльність, пов'язану з Конвенцією про всесвітню спадщину?

50. Чи стане проект засобом для обміну досвідом або основою для освітніх та інформаційних програм, особливо серед школярів?

51. Чи з'являться в рамках проекту матеріали для популяризації Конвенції про всесвітню спадщину серед цільової аудиторії?

ФОРМУЛЮВАННЯ ВИДАТНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ЦІННОСТІ

Формат представлення Формулювання видатної універсальної цінності та ретроспективного утвердження видатної універсальної цінності.

Ретроспективне утвердження видатної універсальної цінності має подаватися англійською або французькою мовою. Також треба подати електронну версію (у форматі Word або .pdf).

Формулювання видатної універсальної цінності має слідувати такому формату (дві сторінки А4 максимум):

- a) Коротке резюме
- b) Обґрунтування критеріїв
- c) Заява про цілісність (для усіх пам'яток)
- d) Заява про автентичність (для пам'яток за критеріями i-vi)
- e) Вимоги до захисту та керування

Останній термін

1 лютого²⁷ року, що передує тому року, коли необхідна ухвала Комітету.

²⁷ Якщо 1 лютого припадає на вихідні, номінація має бути отримана не пізніше 17.00 за Гринвічем у попередню п'ятницю.

ЗМІНИ ОБ'ЄКТІВ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

НЕСУТТЄВІ ЗМІНИ МЕЖ ОБ'ЄКТА ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

Зміни меж об'єкта всесвітньої спадщини має служити кращій ідентифікації об'єкта та захисту його видатної універсальної цінності.

Пропозиції несуттєвих змін меж, подані відповідною державою - стороною, підлягають розгляду консультативним органом (або органами) та ухвалі Комітетом всесвітньої спадщини.

Пропозиція щодо несуттєвої зміни меж може бути ухвалена, не ухвалена або повернута на доопрацювання.

Необхідна документація

- 1) **Площа об'єкта (в гектарах):** будь ласка, позначте а) площу об'єкта на момент включення до Списку та б) площу об'єкта після запропонованої зони (або площу запропонованої буферної зони). (Зверніть увагу, що зменшення площі може розглядатися як несуттєва зміна лише за умови надзвичайних обставин)
- 2) **Опис зміни:** будь ласка, надайте письмовий опис запропонованих змін меж об'єкта (або письмовий опис запропонованої буферної зони).
- 3) **Обґрунтування змін:** будь ласка, подайте коротке резюме причин, чому межі об'єкта мають бути змінені (або чому необхідна буферна зона), зробивши особливий акцент на тому, як ця зміна покращить збереження та/або захист об'єкта.
- 4) **Внесок у збереження видатної універсальної цінності:** будь ласка, відзначте, як запропоновані зміни (або запропонована буферна зона) сприятимуть збереженню видатної універсальної цінності об'єкта.
- 5) **Значення для юридичного захисту:** будь ласка, вкажіть значення запропонованих змін для юридичного захисту об'єкта. У випадку, коли пропонується збільшити територію або створити буферну зону, будь ласка, надайте інформацію про юридичний захист доданої території та подайте копії відповідних законів та підзаконних актів.
- 6) **Значення для організації керування:** будь ласка, вкажіть значення запропонованих змін для організації керування об'єктом. У випадку, коли пропонується збільшити територію або створити буферну зону, будь ласка, надайте інформацію організацію керування на доданій території.
- 7) **Карти:** будь ласка, подайте дві карти. На одній покажіть обидві межі об'єкта (наявну та запропоновану), а другій - лише запропоновану версію. У випадку створення буферної зони, будь ласка, подайте карту, на якій позначено межі об'єкта та запропонованої буферної зони.

Переконайтеся, що карти:

- або топографічні, або кадастрові;
- мають масштаб, що відповідає площі в гектарах та достатньо чітко показує деталі наявної межі та запропонованих змін (це має бути найбільший доступний та практичний масштаб);
- супроводжуються назвами та легендою/умовними позначками англійською або французькою мовою (якщо це неможливо, додайте переклад);

- позначають межі об'єкта (наявну та запропоновану) добре помітною лінією, яка однозначно відрізняється від інших позначок;
- мають чітко позначену координатну сітку (або координатні позначки);
- прямо посилаються (у назві та легенді) на межі об'єкта всесвітньої спадщини (та буферну зону об'єкта всесвітньої спадщини, якщо йдеться про неї). Будь ласка, чітко позначте межі об'єкта всесвітньої спадщини окремо від меж інших територій під охороною.

8) **Додаткова інформація:** Якщо йдеться про збільшення території, будь ласка, надайте декілька фотографій доданої території, які б давали уявлення про її ключові цінності та умови автентичності/цілісності.

Також можна додати будь-які інші документи: тематичні карти (наприклад, карти рослинності), витяги з наукових досліджень, що стосуються цінності доданої території (в тому числі списки видів), та бібліографію.

Вищезгадана документація має бути подана англійською або французькою мовою у двох ідентичних примірниках (для змішаної спадщини - у трьох). Також можна додати електронні версії документів (карти у форматах .jpg, .tif, .pdf)

Останній термін

1 лютого²⁸ року, коли необхідна ухвала Комітету.

²⁸ Якщо 1 лютого припадає на вихідні, номінація має бути отримана не пізніше 17.00 за Гринвічем у попередню п'ятницю.

ФОРМА ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ФАКТИЧНИХ ПОМИЛОК, ВИЯВЛЕНИХ В ОЦІНЦІ КОНСУЛЬТАТИВНИХ ОРГАНІВ

(відповідно до пункту 150 Операційних настанов)

ДЕРЖАВА(И) - СТОРОНА(И):

ОЦІНКА НОМІНАЦІЇ ПАМ'ЯТКИ:

ОЦІНКА КОНСУЛЬТАТИВНОГО ОРГАНУ²⁹:

Сторінка, стовпчик, рядок оцінки консультативного органу	Речення, що містить фактичну помилку (фактична помилка має бути виділена жирним)	Запропоноване виправлення від держави - сторони	Коментар (якщо є) від консультативного органу та/або Центру всесвітньої спадщини

- Форма для представлення фактичних помилок та зразок заповненої форми доступні на сайті Центру всесвітньої спадщини ЮНЕСКО за посиланням:
<http://whc.unesco.org/en/factualerrors>.
- Подальші вказівки щодо представлення фактичних помилок можна знайти в пункті 150 Операційних настанов.
- Держави - сторони закликаються терміново подати цю інформацію в електронному вигляді або електронною поштою на адресу wh-nominations@unesco.org.

Оригінальний підписаний примірник заповненої форми представлення фактичних помилок має бути відправлений англійською або французькою мовою на адресу: 7, площа Фонтенуа, 75352 Париж 07 SP, Франція, та отриманий не пізніше ніж за 14 днів до початку сесії Комітету.

²⁹ Для номінацій об'єктів змішаної спадщини, якщо помилки наявні в обох оцінках консультативних органів, необхідно подати дві окремі форми для кожного консультативного органу, вказавши, якого органу стосується документ.

ФОРМАТ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЗВІТІВ ПРО ЗБЕРЕЖЕНІСТЬ ОБ'ЄКТІВ ВІД ДЕРЖАВ – СТОРІН

(відповідно до пункту 169 Операційних настанов)

Назва об'єкта всесвітньої спадщини (держава(и) - сторона(и)) (Ідентифікаційний номер)

1. Короткий виклад звіту

[Примітка: у короткому викладі має бути відображений кожний розділ звіту. Максимальний розмір короткого викладу - 1 сторінка]

2. У відповідь на рішення Комітету всесвітньої спадщини

[Примітка: Держава - сторона (або держави - сторони) мають посилатися на останнє рішення Комітету всесвітньої спадщини, що стосується об'єкта, на певний параграф]

Якщо об'єкт внесений до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою
Будь ласка, надайте детальну інформацію щодо:

a) Прогресу, досягнутого у запровадженні виправних заходів, ухвалених Комітетом всесвітньої спадщини

[Примітка: будь-ласка, напишіть про кожний захід окремо, подаючи факти, точні дати, ілюстрації тощо]

При необхідності опишіть чинники успіху або ускладнення, що виникли під час запровадження виправних заходів.

b) Чи є запропонований графік виправних заходів прийнятним? Якщо ні, запропонуйте альтернативний графік та надайте пояснення, чому він потрібен.

c) Прогресу, досягнутого щодо бажаного стану збереження для виключення об'єкта зі списку всесвітньої спадщини під загрозою (БСЗДВ).

3. Інші поточні проблеми збереження, виявлені державою - стороною (або державами - сторонами), які можуть вплинути на видатну універсальну цінність.

[Примітка: в тому числі проблеми збереження, що не згадані в рішенні Комітету всесвітньої спадщини або будь-якому іншому інформаційному запиті Центру всесвітньої спадщини]

4. Відповідно до пункту 172 Операційних настанов, опишіть потенційну істотну реставрацію, перепланування та/або нові конструкції, передбачені в межах об'єкта, буферної зони (зон) та/або переходах, якщо ці зміни можуть вплинути на видатну універсальну цінність об'єкта, включаючи автентичність та цілісність.

5. Публічний доступ до звіту про збереження

[Примітка: звіт буде завантажено для публічного доступу в інформаційну систему стану збереженості об'єктів всесвітньої спадщини (<http://whc.unesco.org/en/soc>). Якщо держава - сторона подає запит, щоб повний звіт не завантажувався до системи, буде завантажено лише короткий виклад, поданий у пункті 1].

6. Підпис уповноваженої особи

ТАБЛИЦЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕМБЛЕМИ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

Цю таблицю було підготовлено на основі Частини VII Операційних настанов Конвенції про всесвітню спадщину та «Директив, що стосуються використання назви, акроніму, логотипу та назви інтернет-домену ЮНЕСКО» (Резолюція 34С/86).

Нагадування: дозвіл та передавання дозволу на використання Емблеми всесвітньої спадщини мають узгоджуватися з Частиною VIII Операційних настанов:

пункт 262:

«Комітет всесвітньої спадщини відповідає за прийняття рішень щодо використання Емблеми всесвітньої спадщини та розробку настанов щодо її належного використання».

пункт 276:

«Національні уповноважені органи можуть надавати дозвіл на використання Емблеми проектам та організаціям за умови, що цей міжнародний або національний проект стосується тільки об'єктів всесвітньої спадщини, розташованих на території цієї держави. Рішення національних уповноважених органів мають прийматися на основі цих настанов і правил».

пункт 278:

Усі інші запити треба направляти Директору Центру всесвітньої спадщини, який має право надати дозвіл на використання Емблеми у відповідності до цих настанов і правил.

У випадках, які не охоплюються або недостатньо охоплюються цими настановами і правилами та «Таблицею використання», Директор звертається до Голови Комітету, а той у особливо складних випадках може звернутися до Комітету для винесення остаточного рішення.

Нагадування щодо використання пов'язаного логотипу та окремої Емблеми:

пункт 262:

З моменту прийняття на Генеральній Конференції ЮНЕСКО у жовтні 2007 року «Директив, що стосуються використання назви, акроніму, логотипу та назви інтернет-домену ЮНЕСКО» Емблему всесвітньої спадщини рекомендується застосовувати як частину зв'язаного блоку логотипів разом із логотипом ЮНЕСКО де тільки можливо. Однак використання Емблеми всесвітньої спадщини окремо теж можливе у відповідності до цих Настанов та «Таблиці використання» (Додаток 14).

Нагадування щодо графічного зображення;

Графічне зображення логотипу ЮНЕСКО доступне на посиланням:
<http://www.unesco.org/new/en/name-and-logo/graphics/>

Згідно преамбулі частини VIII Операційних настанов, окреме зображення Емблеми всесвітньої спадщини допустиме в будь-якому кольорі та розмірі.

Логотипи надаються уповноваженими особами (детально вказаними у таблиці) в цифровому форматі і не можуть бути змінені отримувачами у будь-який спосіб.

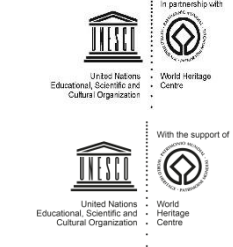

Обов'язково перед випуском продукції представити уповноваженій особі проект запланованого використання логотипу.

Визначення комерційного використання

Продаж товарів та послуг, на яких присутні назва, акронім, логотип та/або назва інтернет-домену ЮНЕСКО, поєднані з Емблемою всесвітньої спадщини, переважно для отримання прибутку розглядається як «комерційне використання» в межах Операційних настанов. Таке використання має отримувати дозвіл безпосередньо від Генерального директора в межах спеціального контракту (визначення взято з Директив щодо логотипу ЮНЕСКО 2007 року. Art III.2.1.3).

ЦЕНТР ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

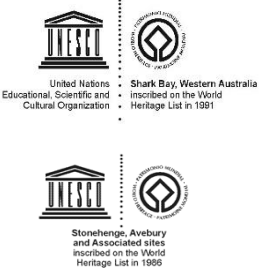

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
Центр всесвітньої спадщини - ЦВС (для міжнародних матеріалів)	Різновид логотипу для використання ЦВС	Джерело дозволу на використання логотипу Центром	Хто може отримати дозвіл ЦВС на використання логотипу	Різновид логотипу, на який ЦВС може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу ЦВС
1) Публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт, соціальні медіа, програми тощо 4) Робочі документи 5) Супровідна продукція (футболки, сумки, парасольки) для особливих подій 6) Канцелярія	Логотип ЮНЕСКО/Конвенції про всесвітню спадщину	Статутне використання	Держава - сторона, що приймає Комітет	Логотип ЮНЕСКО/Конвенції про всесвітню спадщину	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage Convention</p>
1) Публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт, соціальні медіа, програми тощо 4) Робочі документи 5) Супровідна продукція (футболки, сумки, парасольки) для особливих подій 6) Канцелярія	Логотип ЮНЕСКО/Центру всесвітньої спадщини	Статутне використання			 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage Centre</p>

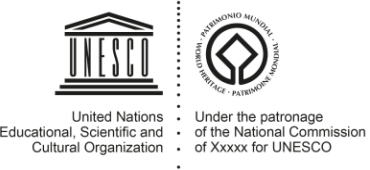
Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
Центр всесвітньої спадщини (продовження)	Різновид логотипу для використання ЦВС	Джерело дозволу на використання логотипу Центром	Хто може отримати дозвіл ЦВС на використання логотипу	Різновид логотипу, на який ЦВС може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу ЦВС
1) Публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт, соціальні медіа, програми тощо 4) Дрібна супровідна продукція (ручки, брелоки тощо) для особливих подій 5) Канцелярія	Емблема всесвітньої спадщини	Статутне використання	1) Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини 2) Держава - сторона, що приймає Комітет	Емблема всесвітньої спадщини	
Сесія Комітету	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини + «XX-а/я сесія Комітету всесвітньої спадщини»	Статутне використання	Держава - сторона, що приймає Комітет	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини + «XX-а/я сесія Комітету всесвітньої спадщини»	
Партнерство з третьою стороною (приватний або громадський сектор)	Логотип ЮНЕСКО/Центру всесвітньої спадщини з текстом «За підтримки», «Спільно з» або «У партнерстві з»	Статутне використання	Організації в межах спеціального контракту	Логотип ЮНЕСКО/Центру всесвітньої спадщини з текстом «За підтримки», «Спільно з» або «У партнерстві з»	
	Логотип ЮНЕСКО/Центру всесвітньої спадщини або Конвенції + логотип партнера та/або текст			Логотип ЮНЕСКО/Центру всесвітньої спадщини або Конвенції + логотип партнера та/або текст	

НАЦІОНАЛЬНІ КОМІСІЇ АБО АГЕНЦІЇ

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
1 - національна комісія (матеріали для національного вжитку)	Різновид логотипу для використання нац. комісією	Джерело дозволу на використання логотипу нац. комісією	Хто може отримати дозвіл нац. комісії на використання логотипу	Різновид логотипу, на який нац. комісія може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу нац. комісією
1) Некомерційні публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт, соціальні медіа, програми тощо 4) Супровідна продукція, наприклад футболки, сумки, парасольки (не для продажу, тільки для особливих подій) 5) Канцелярія	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з текстом «Всесвітня спадщина у... [Назва країни]»	Статутне використання	Органи місцевої влади та керівництво об'єктів спадщини	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з текстом «Всесвітня спадщина у + країна»	 <p>The image shows two logos side-by-side. On the left is the UNESCO logo, which consists of a classical building facade with the word 'UNESCO' in a bold, serif font below it. Underneath the building is the text 'United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization'. On the right is the logo for 'World Heritage in Switzerland', which features a circular emblem with a diamond shape inside, surrounded by the text 'WORLD HERITAGE IN SWITZERLAND'. Below the emblem is the text 'World Heritage in Switzerland'.</p>

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
1 - національна комісія (продовження)	Різновид логотипу для використання нац. комісією	Джерело дозволу на використання логотипу нац. комісією	Хто може отримати дозвіл нац. комісії на використання логотипу	Різновид логотипу, на який нац. комісія може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу нац. комісією
1) Сайт, соціальні медіа, програми тощо, якщо місце обмежене 2) Графічний елемент для супровідної продукції, якщо місце обмежена 3) Канцелярія 4) Будь-який інший випадок, передбачений Операційними настановами	Емблема всесвітньої спадщини	Статутне використання	Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини	Емблема всесвітньої спадщини	

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
1 - національна комісія (продовження)	Різновид логотипу для використання нац. комісією	Джерело дозволу на використання логотипу нац. комісією	Хто може отримати дозвіл нац. комісії на використання логотипу	Різновид логотипу, на який нац. комісія може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу нац. комісією
Дорожні знаки	Вибір логотипу залежно від типу знака та його розміщення: Повний або спрощений логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з указанням нижче назви об'єкта	Статутне використання	Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини	Повний або спрощений логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з указанням нижче назви об'єкта	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>Shark Bay, Western Australia inscribed on the World Heritage List in 1991</p> <p>Stonehenge, Avebury and Associated sites inscribed on the World Heritage List in 1986</p> <p>Текст під назвою об'єкта не обов'язковий. Можливо замінити напис «внесено до Списку всесвітньої спадщини у» написом «Всесвітня спадщина з»</p>
	Емблема всесвітньої спадщини	Статутне використання	Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини	Емблема всесвітньої спадщини	
Комерційне використання	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з текстом «Всесвітня спадщина у [Назва країни]»	Генеральний директор ЮНЕСКО			 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage in Switzerland</p>

	Емблема всесвітньої спадщини	Статутне використання	Національна організація	Емблема всесвітньої спадщини	
Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
1 - національна комісія (продовження)	Різновид логотипу для використання нац. комісією	Джерело дозволу на використання логотипу нац. комісією	Хто може отримати дозвіл нац. комісії на використання логотипу	Різновид логотипу, на який нац. комісія може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу нац. комісією
Сесія Комітету	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини + «XX-а/я сесія Комітету всесвітньої спадщини»	Центр всесвітньої спадщини	Уповноважена особа від організаторів	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини + «XX-а/я сесія Комітету всесвітньої спадщини»	
Патронаж для окремих подій, пов'язаних із всесвітньою спадщиною (окрім конференцій, публікацій або випуску аудіовізуальної продукції на національному або місцевому рівні)			Залучені організації	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з текстом «Під патронажем національної комісії ЮНЕСКО в XXX»	

<p>Партнерство у справі всесвітньої спадщини з національними організаціями</p>			<p>Національні організації, що уклали партнерські угоди з національною комісією</p>	<p>Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з текстом «При підтримці національної комісії ЮНЕСКО в XXX» або «У співпраці з національною комісією ЮНЕСКО в XXX» або «В партнерстві з національною комісією ЮНЕСКО в XXX»</p>	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>With the support of the National Commission of Xxxxxxx for UNESCO</p>
<p>Використання і цілі</p>	<p>Використання</p>		<p>Дозвіл</p>		<p>Графічні ілюстрації</p>
<p>2 - Агенції - визначені національні уповноважені особи (матеріали для національного вжитку)</p>	<p>Різновид логотипу для використання</p>	<p>Джерело дозволу на використання логотипу агенцією</p>	<p>Хто може отримати дозвіл агенції на використання логотипу</p>	<p>Різновид логотипу, на який агенція може дати дозвіл</p>	<p>Логотип для використання та/або надання дозволу агенцією</p>
<p>1) Некомерційні публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт, соціальні медіа, програми тощо 4) Супровідна продукція (футболки, сумки, парасольки) не для продажу, для особливих подій 5) Канцелярія</p>	<p>Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з текстом «Всесвітня спадщина у [Назва країни]»</p>	<p>Національна комісія або Центр всесвітньої спадщини</p>			 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage in Switzerland</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1) Некомерційні публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт, соціальні медіа, програми тощо, якщо місце обмежене 4) Супровідна продукція (футболки, сумки, парасольки) не для продажу, для особливих подій 5) Канцелярія 	Емблема всесвітньої спадщини	Статутне використання	Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини	Емблема всесвітньої спадщини	
--	------------------------------	-----------------------	--	------------------------------	---

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
2 - Агенції - визначені національні уповноважені особи (продовження)	Різновид логотипу для використання	Джерело дозволу на використання логотипу агенцією	Хто може отримати дозвіл агенції на використання логотипу	Різновид логотипу, на який агенція може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу агенцією
Дорожні знаки	Вибір логотипу залежно від типу знака та його розміщення: Повний або спрощений логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з указанням нижче назви об'єкта	Національна комісія або Центр всесвітньої спадщини	Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини	Повний або спрощений логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з указанням нижче назви об'єкта	 <p>Текст під назвою об'єкта необов'язковий. Можливо замінити напис «внесено до Списку всесвітньої спадщини у» написом «Всесвітня спадщина з»</p>
	Емблема всесвітньої спадщини	Статутне використання	Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини	Емблема всесвітньої спадщини	

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
	Різнавид логотипу для використання	Джерело дозволу на використання логотипу агенцією	Хто може отримати дозвіл агенції на використання логотипу	Різнавид логотипу, на який агенція може дати дозвіл	
2 - Агенції - визначені національні уповноважені особи (продовження)					Логотип для використання та/або надання дозволу агенцією
Комерційне використання	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з текстом «Всесвітня спадщина у [Назва країни]»	Генеральний директор ЮНЕСКО			
	Емблема всесвітньої спадщини	Статутне використання			

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА, ЩО КЕРУЄ ОБ'ЄКТОМ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини (для матеріалів, що стосуються цього об'єкта)	Різновид логотипу для використання об'єктом	Джерело дозволу на використання логотипу об'єктом	Хто може отримати дозвіл на використання логотипу від об'єкта	Різновид логотипу, на який об'єкт може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу об'єктом
1) Некомерційні публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт, соціальні медіа, програми тощо 4) Супровідна продукція (футболки, сумки, парасольки) не для продажу, для особливих подій 5) Канцелярія 6) Табличка, прапор, банер	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з урахуванням специфіки об'єкта	Національна комісія або Центр всесвітньої спадщини	/	/	 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>Shark Bay, Western Australia inscribed on the World Heritage List in 1991</p> <p>Можливо замінити напис «внесено до Списку всесвітньої спадщини у» написом «Всесвітня спадщина з»</p>

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини (продовження)	Різновид логотипу для використання об'єктом	Джерело дозволу на використання логотипу об'єктом	Хто може отримати дозвіл на використання логотипу від об'єкта	Різновид логотипу, на який об'єкт може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу об'єктом
1) Некомерційні публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт, соціальні медіа, програми тощо, якщо місце обмежене 4) Супровідна продукція (футболки, сумки, парасольки, брелоки, ручки тощо) не для продажу, для особливих подій 5) Табличка, прапор, банер	Емблема всесвітньої спадщини	Національна комісія, або агенція, або Центр всесвітньої спадщини	/	/	

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини (продовження)	Різновид логотипу для використання об'єктом	Джерело дозволу на використання логотипу об'єктом	Хто може отримати дозвіл на використання логотипу від об'єкта	Різновид логотипу, на який об'єкт може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу об'єктом
Дорожні знаки	Вибір логотипу залежно від типу знака та його розміщення: Повний або спрощений логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з указанням нижче назви об'єкта	Національна комісія або Центр всесвітньої спадщини			 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>Shark Bay, Western Australia inscribed on the World Heritage List in 1991</p> <p>Stonehenge, Avebury and Associated sites inscribed on the World Heritage List in 1986</p> <p>Текст під назвою об'єкта не обов'язковий. Можливо замінити напис «внесено до Списку всесвітньої спадщини у» написом «Всесвітня спадщина з»</p>
	Емблема всесвітньої спадщини	Національна комісія або Центр всесвітньої спадщини			

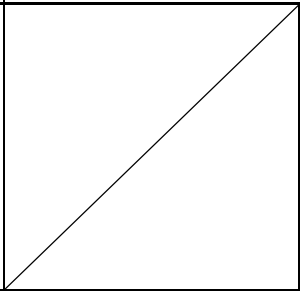
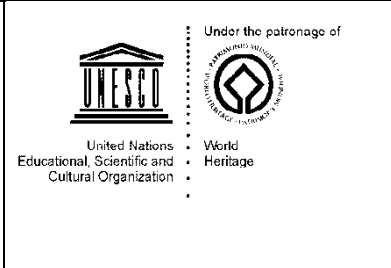
Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини (продовження)	Різновид логотипу для використання об'єктом	Джерело дозволу на використання логотипу об'єктом	Хто може отримати дозвіл на використання логотипу від об'єкта	Різновид логотипу, на який об'єкт може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу об'єктом
Комерційне використання	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з урахуванням специфіки об'єкта	Генеральний директор ЮНЕСКО	/	/	 <p>Можливо замінити напис «внесено до Списку всесвітньої спадщини у» написом «Всесвітня спадщина з»</p>
	Емблема всесвітньої спадщини	Національна комісія			/

Особливий випадок: серійні об'єкти або дуже великі об'єкти, що включають окремі/різні елементи/пам'ятники/місця					
Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
Уповноважена особа, що керує об'єктом всесвітньої спадщини (продовження)	Різновид логотипу для використання об'єктом	Джерело дозволу на використання логотипу об'єктом	Хто може отримати дозвіл на використання логотипу від об'єкта	Різновид логотипу, на який об'єкт може дати дозвіл	Логотип для використання та/або надання дозволу об'єктом
1) Некомерційні публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт, соціальні медіа, програми тощо 4) Супровідна продукція (футболки, сумки, парасольки, брелоки, ручки тощо) не для продажу, для особливих подій 5) Канцелярія 6) Табличка, прапор, банер	Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з урахуванням специфіки об'єкта, з указанням «XXX [назва елемента/пам'ятника/місця], частина...»	Національна комісія або Центр всесвітньої спадщини	/	/	XXX частина... United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Route of Santiago de Compostela inscribed on the World Heritage List in 1993

КОНСУЛЬТАТИВНІ ОРГАНИ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
Консультативні органи	Різнавид логотипу для використання консультативними органами	Джерело дозволу на використання логотипу консультативними органами	Хто може отримати дозвіл на використання логотипу від консультативних органів	Різнавид логотипу, на який консультативні органи можуть дати дозвіл	Логотип для використання консультативними органами
1) Некомерційні публікації 2) Некомерційні супровідні матеріали 3) Сайт 4) Некомерційна канцелярія	Логотип ЮНЕСКО/Конвенції про всесвітню спадщину	Центр всесвітньої спадщини			 <p>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</p> <p>World Heritage Convention</p>
1) Публікації 2) Комунікативні матеріали 3) Сайт 4) Канцелярія	Емблема всесвітньої спадщини	Центр всесвітньої спадщини			 <p>or</p>

ПАТРОНАЖ

Використання і цілі	Використання		Дозвіл		Графічні ілюстрації
<p>Патронаж</p>			<p>Генеральний директор ЮНЕСКО може дозволити</p>	<p>Різновид логотипу, на який Генеральний директор може дати дозвіл</p>	<p>Логотип, на який може бути даний дозвіл</p>
<p>Окремі події (конференції, виставки, фестивали, публікації або аудіовізуальна продукція)</p>			<p>Уповноважена особа від організаторів</p>	<p>Логотип ЮНЕСКО/всесвітньої спадщини з текстом «Під патронажем...»</p>	

ОБРАНА БІБЛІОГРАФІЯ ПРО ВСЕСВІТНЮ СПАДЩИНУ

БАЗА ДАНИХ ДОКУМЕНТІВ ЦЕНТРУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

<http://whc.unesco.org/en/documents/>

Онлайн-масив документів з можливістю пошуку «Офіційні записи» дає можливість отримувати інформацію, що міститься у звітах Комітету всесвітньої спадщини та Генеральної Асамблеї держав - сторін Конвенції

ОСНОВНІ ТЕКСТИ

ЮНЕСКО 1972. Конвенція про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини Конвенція про всесвітню спадщину
<http://whc.unesco.org/en/conventiontext>

ЮНЕСКО, Генеральна Асамблея держав - сторін Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини. 2014. Правила процедури. WHC-14/GA/1 Rev. 4 (станом на 14 листопада 2014)
<http://whc.unesco.org/en/ga/>

ЮНЕСКО, Міжурядовий комітет з охорони всесвітньої культурної та природної спадщини 1995. Фінансовий регламент Фонду всесвітньої спадщини, Париж. (WHC/7, серпень 1995).
<http://whc.unesco.org/en/committeerules>

ЮНЕСКО Міжурядовий комітет з охорони всесвітньої культурної та природної спадщини 2013. *Правила процедури*, WHC-2013/5
<http://whc.unesco.org/en/committee>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2017. Основний текст Конвенції про всесвітню спадщину 1972 року (видання 2017 року). Париж, ЮНЕСКО.
<http://whc.unesco.org/en/basictexts/>

ЮНЕСКО Центр всесвітньої спадщини. Об'єкти, включені до списку всесвітньої спадщини.
<http://whc.unesco.org/en/list>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Попередні списки.
<http://whc.unesco.org/en/tentativelists/>

СТРАТЕГІЧНІ ДОКУМЕНТИ

Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . 1992. *Стратегічні напрями*. В Додатку II до звіту про 16-ту сесію Комітету всесвітньої спадщини (Санта Фе, 1992) (WHC-92/CONF.002/12).
<http://whc.unesco.org/en/documents/940>

Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 1994. Звіт наради експертів з питань «Глобальної стратегії» та результати тематичних досліджень репрезентативності списку всесвітньої спадщини (20-22 червня 1994 року)
(WHC-94/CONF.003/INF.6)
<http://whc.unesco.org/archive/global94.htm>

Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 1994. Нарський документ про автентичність
<http://whc.unesco.org/archive/nara94.htm>

Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 1996. Звіт експертного засідання з питань оцінки основних принципів та критеріїв для номінацій пам'яток всесвітньої природної спадщини. (WHC-96/CONF.202/INF.9).
<http://whc.unesco.org/archive/1996/whc-96-conf202-inf9e.htm>

Операційні настанови з виконання Конвенції про всесвітню спадщину¹⁹³

- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . 2001. Глобальна стратегія навчання в області всесвітньої культурної та природної спадщини, прийнята Комітетом всесвітньої спадщини на його 25 сесії (Додаток X до WHC-01/CONF.208/24)- Оновлення Глобальної стратегії навчання (Документ WHC-09/33.COM/10B).
<http://whc.unesco.org/archive/2001/whc-01-conf208-24e.pdf>
<http://whc.unesco.org/archive/2009/whc09-33com-10Be.pdf>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 2002. Будапештська декларація про всесвітню спадщину. (Doc WHC-02/CONF.202/5).
<http://whc.unesco.org/en/budapestdeclaration>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 2004. Оцінка глобальної стратегії із створення репрезентативного, збалансованого та достовірного списку всесвітньої спадщини (1994-2004). (Doc WHC-04/28.COM/13)
<http://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13e.pdf>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 2005. Віденський меморандум про всесвітню спадщину та сучасну архітектуру - управління історичним міським ландшафтом. (Doc WHC-05/15.GA/INF.7).
<http://whc.unesco.org/archive/2005/whc05-15ga-inf7e.pdf>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 2007. Стратегія зниження ризику від стихійних лих для об'єктів світової спадщини. (Doc WHC-07/31.COM/7.2)
<http://whc.unesco.org/archive/2007/whc07-31com-72e.pdf>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 2007. П'ята «С» для «Спільнот». (Doc WHC-07/31.COM/13B).
<http://whc.unesco.org/archive/2007/whc07-31com-13be.pdf>
- Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2008. *Програмний документ про вплив зміни клімату на об'єкти всесвітньої спадщини*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО ..
<http://whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-397-2.pdf>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 2010. Міркування про тенденції у стані збереженості. (Doc WHC-10/34.COM/7C).
<http://whc.unesco.org/archive/2010/whc10-34com-7Ce.pdf>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 2011. *Конвенція про всесвітню спадщину та сталий розвиток* (Doc WHC-11/35.COM/5E).
<http://whc.unesco.org/archive/2011/whc11-35com-5Ee.pdf>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 2011. *Презентація та застосування стратегії всесвітньої спадщини для нароцування потенціалу*. (Doc WHC-11/35.COM/9B).
<http://whc.unesco.org/archive/2011/whc11-35com-9Be.pdf>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 2012. Програма туризму по об'єктах всесвітньої спадщини. (Doc WHC-12/36.COM/5E).
<http://whc.unesco.org/archive/2012/whc12-36com-5E-en.pdf>
- Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . 2013. Ініціативна стратегія переглянутого партнерства у справі збереження (РАСТ) (Doc WHC-13/37.COM/5D).
<http://whc.unesco.org/archive/2013/whc13-37com-5D-en.pdf>

НАСТАНОВИ СТОСОВНО ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

<http://whc.unesco.org/en/resourcemanuals/>

ЮНЕСКО, ІККРОМ, ІКОМОС та МСОП 2010. *Керування ризиком від стихійних лих для всесвітньої спадщини*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО .
<http://whc.unesco.org/en/managing-disaster-risks/>

ЮНЕСКО, ІККРОМ, ІКОМОС та МСОП 2011. *Підготовка номінацій об'єктів всесвітньої спадщини (друге видання)*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО .

<http://whc.unesco.org/en/preparing-world-heritage-nominations/>

ЮНЕСКО, ІККРОМ, ІКОМОС та МСОП 2012. *Управління об'єктами всесвітньої природної спадщини*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО .

<http://whc.unesco.org/en/managing-natural-world-heritage/>

ЮНЕСКО, ІККРОМ, ІКОМОС та МСОП 2013. *Управління об'єктами всесвітньої культурної спадщини*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО .

<http://whc.unesco.org/en/managing-cultural-world-heritage/>

WORLD HERITAGE REVIEW

<http://whc.unesco.org/en/review/>

World Heritage - щоквартальний часопис англійською, французькою та іспанською мовами, що видається Центром всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Видання містить ґрунтовні статті з питань всесвітньої спадщини та опис пам'яток. 76 випусків з 1996 року

SERIES WORLD HERITAGE PAPER

<http://whc.unesco.org/en/series/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2002. *Організація туризму в пам'ятках всесвітньої спадщини: практичні поради для керівників об'єктів всесвітньої спадщини*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Paper, ч. 1.)

<http://whc.unesco.org/en/series/1/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2002. *Інвестування у всесвітню спадщину: минулі досягнення та майбутні амбіції*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Paper, ч. 2.)

<http://whc.unesco.org/en/series/2/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2003. *Періодична звітність: Африка*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Reports 3.)

<http://whc.unesco.org/en/series/3/>

Хілларі А., Кокконен М. та Макс Л. (редактор) 2003. *Матеріали семінару з морського біорозмаїття як частини всесвітньої спадщини* Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 4.)

<http://whc.unesco.org/en/series/4/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2003. *Виявлення та документування сучасної спадщини*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 5.)

<http://whc.unesco.org/en/series/5/>

Фоулер П.Дж. (Редактор), *Культурні ландшафти як частина всесвітньої спадщини 1992-2002*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 6.)

<http://whc.unesco.org/en/series/6/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2003. *Культурні ландшафти: виклики збереження*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 7.)

<http://whc.unesco.org/en/series/7/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2003. *Залучення молоді у справу всесвітньої спадщини*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 8.)

<http://whc.unesco.org/en/series/8/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2004. *Партнерство для міст-об'єктів всесвітньої спадщини: Культура як вектор сталого урбаністичного розвитку*. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО .

(Серія World Heritage Papers, ч. 9.)
<http://whc.unesco.org/en/series/9/>

Стовел Г. (редактор) 2004. Моніторинг всесвітньої спадщини, Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Papers, ч. 10.)
<http://whc.unesco.org/en/series/10/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2004. Періодична звітність та регіональна програма: арабські країни, 2000-2003. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Reports 11.)
<http://whc.unesco.org/en/series/11/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2004. Стан всесвітньої спадщини в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні 2003. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Papers, ч. 12.)
<http://whc.unesco.org/en/series/12/>

де Мерод Е., Смітс Р та Вестрик Ч. 2004. *Зв'язок універсальних та локальних цінностей*: Створення сталого майбутнього для всесвітньої спадщини. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Papers, ч. 13.)
<http://whc.unesco.org/en/series/13/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2005. Археологія Карибського регіону та Конвенція про всесвітню спадщину. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Papers, ч. 14.)
<http://whc.unesco.org/en/series/14/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2005. Карибські дерев'яні скарби. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Papers, ч. 15.)
<http://whc.unesco.org/en/series/15/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2005. Всесвітня спадщина на П'ятому конгресі МСОП про світові парки. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Reports 16.)
<http://whc.unesco.org/en/series/16/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2005. Популяризація та збереження Конголезької спадщини. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Papers, ч. 17.)
<http://whc.unesco.org/en/series/17/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2006. Періодична звітність 2004: Латинська Америка та Карибський регіон. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Papers, ч. 18.)
<http://whc.unesco.org/en/series/18/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2006. Американські укріплення та Конвенція про всесвітню спадщину. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Papers, ч. 19.)
<http://whc.unesco.org/en/series/19/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2006. Періодична звітність і план дій: Європа 2005-2006. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Reports 20.)
<http://whc.unesco.org/en/series/20/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2007. Ліси у складі всесвітньої спадщини: ефективне збереження на рівні ландшафтів. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Reports 21.)
<http://whc.unesco.org/en/series/21/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2007. Зміни клімату та всесвітня спадщина. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Reports 22.)
<http://whc.unesco.org/en/series/22/>

Гокінз М., Джеймс Р., Столгон С., Дадлі Н., Матур В., Макомбо Дж., Курро Дж та Парріш Дж. 2008. *Збільшуємо набір інструментів для спадщини*. Оцінка ефективності керування пам'ятками природної всесвітньої спадщини. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. (Серія World Heritage Papers, ч. 23.)
<http://whc.unesco.org/en/series/23/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2008. Наскальний живопис Карибського регіону. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 24.)
<http://whc.unesco.org/en/series/24/>

Мартін О. та Піатті Дж. (редактори). 2009. Всесвітня спадщина і буферні зони: міжнародна нарада експертів з всесвітньої спадщини та буферних зон, Давос, Швейцарія, 11-14 березня 2008. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 25.)
<http://whc.unesco.org/en/series/25/>

Мітчел Н., Ресслер М. та Тріко П.-М. (автори та редактори). 2009. *Культурні ландшафти як частина всесвітньої спадщини*: довідник зі збереження та керування. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 26.)
<http://whc.unesco.org/en/series/26/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2010. Керування історичним містами. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 27.)
<http://whc.unesco.org/en/series/27/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2011. Дослідження майбутнього у сфері морської всесвітньої спадщини. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 28.)
<http://whc.unesco.org/en/series/28/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2011. *Еволюція людства*: адаптація, розселення та соціальний розвиток (HEADS). Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 29.)
<http://whc.unesco.org/en/series/29/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2011. Адаптація до змін: стан збереженості лісів, що є частиною всесвітньої спадщини, у 2011 році. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 30.)
<http://whc.unesco.org/en/series/30/>

Альберт М.Т., Рішон М., Віньяльс М.Дж. Та Віткомб А. (редактори) 2012. Розвиток суспільства крізь призму всесвітньої спадщини. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 31.)
<http://whc.unesco.org/en/series/31/>

Черч Дж., Габріє К., Мачарія Д. Обура Д. 2012. Оцінка морської всесвітньої спадщини з перспектив екосистеми. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 32.)
<http://whc.unesco.org/en/series/32/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2012. Програма HEADS 2: Стародавні поселення людини та Конвенція про всесвітню спадщину в Африці. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 33.)
<http://whc.unesco.org/en/series/33/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2012. Всесвітня спадщина у Морі островів: Тихоокеанська програма 2009. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 34.)
<http://whc.unesco.org/en/series/34/>

Дінгвалл П., Кавакамі К., Вайс К. 2012 Розуміння всесвітньої спадщини в Азії та Тихоокеанському регіоні - другий цикл періодичних звітів 2010-2012. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 35.)
<http://whc.unesco.org/en/series/35/>

Жофруа Т., Елунду Л. (редактори) 2013. Глиняна архітектура в сучасному світі. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 36.)
<http://whc.unesco.org/en/series/36/>

Фальзон Ч, Перрі Дж. 2014. Адаптація до змін клімату об'єктів природної всесвітньої спадщини. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 37.)
<http://whc.unesco.org/en/series/37/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2014. Врятування дорогоцінних ресурсів для острівних спільнот. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 38.)
<http://whc.unesco.org/en/series/38/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2014. *Програма HEADS 3: Стародавні поселення людини та Конвенція про всесвітню спадщину в Азії.* Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 39.)
<http://whc.unesco.org/en/series/39/>

Браун Дж., Хей-Еді Т., 2014. Залучення місцевих спільнот до керування всесвітньою спадщиною Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО . (Серія World Heritage Papers, ч. 40.)
<http://whc.unesco.org/en/series/40/>

ЗАГАЛЬНІ ТА ТЕМАТИЧНІ ПОСИЛАННЯ

Бедмен Т., Бомгард Б. та Дінгвол П., 2008. *Номінування природних об'єктів на всесвітню спадщину: практичні настанови.* Гланд, Швейцарія, МСОП.

Батісс М., Болла Г., 2005. Виникнення всесвітньої спадщини. Париж, ЮНЕСКО.

Кемерон К., 2005. *Документи особливої наради експертів з Конвенції про всесвітню спадщину: концепція видатної універсальної цінності.* Казань, Республіка Татарстан, Російська федерація.
<http://whc.unesco.org/archive/2005/whc05-29com-inf09Ae.pdf>

Кемерон К., Ресслер М., 2013. Багато голосів, одне бачення: ранні роки Конвенції про всесвітню спадщину. Фарнем, Ашгейт.

Галла А. (ред.) 2012. *Всесвітня спадщина - переваги без меж.* Париж/Кембрідж, видавництво ЮНЕСКО/Кембріджського університету

Фейлден Б.-М. та Йокілето Й., 1993. *Настави з керування пам'ятками культурної всесвітньої спадщини.* (Перше видання) Рим, ІККОМ.

Франшіоні Ф. (редактор) 2008. *Конвенція про всесвітню спадщину 1972 року Коментар.* Оксфордські коментарі до міжнародних законів, Велика Британія.

ІКОМОС. 1965. Міжнародна хартія про збереження та реставрацію історичних пам'яток та визначних місць (Венеційська хартія 1964 року). Париж, ІКОМОС.
http://www.icomos.org/venice_charter.html

ІКОМОС. 2004. Аналіз ІКОМОС Списку всесвітньої спадщини та Попередніх списків та план подальших дій. Париж, ІКОМОС.

ІКОМОС. 2005. *Список всесвітньої спадщини: заповнення лакун - план дій на майбутнє.* Париж, ІКОМОС.
http://www.international.icomos.org/world_heritage/gaps.pdf

ІКОМОС. 2005. Сіаньська декларація про охорону давніх архітектурних споруд, пам'яток та оточення історичних регіонів.
<http://www.international.icomos.org/charters/xian-declaration.pdf>

ІКОМОС. 2008. Перелік стандартів для включення культурних об'єктів до Списку всесвітньої спадщини.
<http://whc.unesco.org/en/sessions/32COM/documents/>

ІКОМОС. 2011. *Настави зі здійснення оцінок впливу на спадщину по відношенню до об'єктів всесвітньої культурної спадщини* Париж, ІКОМОС.
http://openarchive.icomos.org/266/1/ICOMOS_Heritage_Impact_Assessment_2010.pdf

Технічні та тематичні дослідження ІКОМОС
<http://www.icomos.org/en/documentation-center>

МСОП. 2006. *Розширення процесу оцінки від МСОП номінацій всесвітньої спадщини: внесок у створення достовірного та збалансованого Списку всесвітньої спадщини.*
<https://portals.iucn.org/library/efiles/documents/2006-059.pdf>

МСОП. 2006. *Список всесвітньої спадщини: Настанови та майбутні пріоритети щодо виявлення природної спадщини з потенційною видатною універсальною цінністю.*
http://cmsdata.iucn.org/downloads/ouv2006_english.pdf

МСОП. 2008. *Видатна універсальна цінність - стандарти для об'єктів природної спадщини. Перелік стандартів для включення природної спадщини до Списку всесвітньої спадщини.*
http://cmsdata.iucn.org/downloads/ouv_compendium_english.pdf

Технічні та тематичні дослідження МСОП:
http://www.iucn.org/knowledge/publications_doc/

Прессуір Л., 1993. *Конвенція про всесвітню спадщину - двадцять років потому.* ЮНЕСКО, Париж.
<http://whc.unesco.org/en/280/?id=564&>

Стовел Г. 1998. *Підготовка до ризику: допомога з керування культурною всесвітньою спадщиною.* Рим, ІККРОМ.
http://www.iccrom.org/pdf/ICCROM_17_RiskPreparedness_en.pdf

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Освітній набір 2002. *Всесвітня спадщина в руках молоді.* Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
<http://whc.unesco.org/en/educationkit/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2003. *Всесвітня спадщина у 2002 році: спільний спадок, загальна відповідальність.* Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
<http://whc.unesco.org/en/activities/563/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2007. *Всесвітня спадщина - виклики нового тисячоліття.* Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
<http://whc.unesco.org/en/challenges-for-the-Millennium/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2007. *Дослідження з змін клімату та всесвітня спадщина.* Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
<http://whc.unesco.org/en/activities/473/>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2012. *Африканська всесвітня спадщина - визначне розмаїття.* Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2013. *Святкування 40-річчя Конвенції про всесвітню спадщину.* Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
<http://whc.unesco.org/en/celebrating-40-years>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 2013. *Звіт про 40-річчя Конвенції про всесвітню спадщину.* Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
<http://whc.unesco.org/en/report-40th-Anniversary>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Пригоди Патрімоніто у світі всесвітньої спадщини. Париж, Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
<http://whc.unesco.org/en/patrimonito/>

Фон Дрост Б., Плахтер Г. та Ресслер М. (ред.) 1995. *Культурні ландшафти універсальної цінності: Компоненти глобальної стратегії, Сна (Німеччина), Fischer Verlag.*

Фон Дрост Б., Ресслер М. та Тітчен С. (ред.) 1999. *Пов'язуючи природу і культуру. Звіт з експертної наради глобальної стратегії у справі збереження культурної та природної спадщини, 25-29 березня 1998 року, Амстердам, Нідерланди.* ЮНЕСКО/Міністерство закордонних справ/Міністерство освіти, науки і культури, Гаага. <http://whc.unesco.org/archive/amsterdam98.pdf>

Найкращі практичні настанови Всесвітньої комісії з територій під охороною (WCPA)
www.iucn.org/about/union/commissions/wcpa/wcpa_puball/wcpa_bpg/

- *Національна система планування для територій під охороною, 1998.*
- *Економічна цінність територій під охороною: Настанови для керівників територій під охороною, 1998.*
- *Настанови для морських територій під охороною, 1999*

Операційні настанови з виконання Конвенції про всесвітню спадщину 199

- *Корінне і традиційне населення та території під охороною, 2000.*
- *Фінансування територій під охороною: Настанови для керівників територій під охороною, 2000.*
- *Транскордонні території під охороною: задля миру і співпраці, 2001.*
- *Сталий туризм на територіях під охороною: Настанови з планування та керівництва, 2002.*
- *Настанови з керування для територій під охороною V категорії МСОП: Ландшафти/морські території під охороною, 2002.*
- *Настанови з планування керівництва територіями під охороною, 2003.*
- *Корінні та місцеві спільноти та території під охороною: Назустріч справедливості та кращому збереженню, 2004.*
- *Ліси та території під охороною: Настанови з використання територій під охороною МСОП різних категорій, 2006.*
- *Стале фінансування територій під охороною: Глобальний огляд викликів та можливостей, 2006.*
- *Оцінка ефективності: Робочі рамки для оцінки ефективності керівництва територіями під охороною, 2006.*
- *Виявлення об'єктів та аналіз лакун у ключових ареалах біологічного розмаїття, 2007.*
- *Сакральні природні місця: Настанови для керівників територій під охороною, 2008.*

САЙТИ:

ЮНЕСКО

<http://www.unesco.org>

Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

<http://whc.unesco.org>

Публікації Центру всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

<http://whc.unesco.org/en/publications/>

Огляди всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

<http://whc.unesco.org/en/review/>

Карта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

<http://whc.unesco.org/en/map/>

ІККРОМ

<http://www.iccrom.org>

Публікації ІККРОМ

http://www.archivalplatform.org/resources/entry/iccrom_publications/

ІКОМОС

<http://www.icomos.org>

Публікації ІКОМОС

<http://www.icomos.org/en/documentation-center>

МСОП

<http://www.iucn.org>

Публікації МСОП

http://www.iucn.org/knowledge/publications_doc/

Найкращі практичні настанови Всесвітньої комісії з територій під охороною (WCPA)

www.iucn.org/about/union/commissions/wcpa/wcpa_puball/wcpa_bpg/

ICOMOS

Настанови з оцінювання впливу на спадщину щодо об'єктів всесвітньої культурної спадщини

Публікація Міжнародної ради з охорони пам'яток та історичних місць

січень 2011

ІКОМОС, 49-51 рю де ла Федерасьон 75015 Париж,
Франція Спільно з Центром всесвітньої спадщини
ICOMOS, 49-51 rue de la Fédération 75015 Paris, France
In collaboration with the World Heritage Centre

© ICOMOS, 2011. Усі права збережено.

Настанови оцінювання впливу на спадщину по відношенню до об'єктів всесвітньої культурної спадщини

Мета

Мета - запропонувати настанови з оцінювання впливу на спадщину (ОВнаС) по відношенню до об'єктів всесвітньої спадщини (ВС) для того, щоб ефективно оцінити вплив потенційного проекту на видатну універсальну цінність (ВУЦ) об'єкта.

Настанови адресовані керівникам, розробникам, консультантам та особам, що приймають рішення, а також стосується діяльності Комітету всесвітньої спадщини та держав - сторін Конвенції.

Поняття ВУЦ лежить в основі Конвенції про охорону всесвітньої спадщини та всіх заходів, пов'язаних із включенням об'єкту до Списку всесвітньої спадщини.

Конвенція про всесвітню спадщину, прийнята для охорони всесвітньої культурної та природної спадщини, вступила в силу у 1972 році. Вона визнає об'єкти з «видатною універсальною цінністю» частиною «всесвітньої спадщини людства в цілому», яка заслуговує на «захист і передачу наступним поколінням». Об'єкти визнаються частиною всесвітньої спадщини шляхом включення їх до Списку всесвітньої спадщини Комітетом всесвітньої спадщини, що складається з представників 21 держави - сторони Конвенції.

ВУЦ вказаних об'єктів визначається Комітетом всесвітньої спадщини в момент включення до Списку, а з 2007 року встановлюється Формулюванням ВУЦ. **Таким чином ВУЦ визначається в момент включення до списку і не підлягає перегляду.**

Конвенція про всесвітню спадщину ратифікована державами - сторонами, які домовилися зберігати об'єкти всесвітньої спадщини, що знаходяться на їх територіях та мають ВУЦ. Таким чином держави - сторони роблять внесок у збереження спільної спадщини усього людства. Це означає, що ВУЦ треба підтримувати протягом всього часу, захищаючи ті властивості об'єкта, які визначили його ВУЦ.

Таким чином об'єкти всесвітньої спадщини є унікальними пам'ятками, чия міжнародна цінність чітко визначена. Не всі властивості об'єкта належать до ВУЦ, але ті, що належать, підлягають відповідному захисту і збереженню.

Ці настанови встановлюють методологію оцінок впливу на спадщину (ОВнаС) у відповідності до потреб об'єктів всесвітньої спадщини, розглядаючи їх як окремі об'єкти та оцінюючи вплив на атрибути ВУЦ систематично та послідовно.

Настанови були розроблені на міжнародному семінарі, організованому ІКОМОС у Парижі у вересні 2009 року

Зміст

- 1 Історія питання**
 - a) Особливості всесвітньої спадщини, які обумовлюють необхідність ОВнаС.
 - b) Різноманітні питання регуляції, планування та управління.
 - c) Інструменти, ресурси та можливості, необхідні для здійснення ОВнаС.

- 2 Пропоновані процедури ОВнаС**
 - 2-1 Вступ
 - 2-2 Розуміння, що необхідно зробити перед проведенням ОВнаС

- 3 Дані та документи**

- 4 Методи та підходи відповідні об'єкту всесвітньої спадщини: оптимізація існуючих інструментів, технік та ресурсів**

- 5 Обґрунтована система визначення/оцінки впливу**

- 6 Чи можна уникнути впливу, зменшити, виправити, пом'якшити або компенсувати його?**

- 7 Здійснення оцінки, яка буде корисною для держав - сторін Конвенції, Консультативних органів та Комітету всесвітньої спадщини в цілому та певних об'єктів спадщини зокрема**

Додаток 1: Процес оцінювання впливу на спадщину

Додаток 2: Зміст звіту про обсяг робіт

Додаток 3А: Зразок настанов з оцінки цінності об'єкта спадщини

Додаток 3В: Зразок настанов з оцінки обсягу впливу на спадщину

Додаток 3С: Зразок облікового запису/інвентаризації

Додаток 4: Зміст звіту про вплив на спадщину

1 Історія питання

В останні роки Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО випустив значну кількість звітів про стан збереженості спадщини, у яких йшлося про загрози для об'єктів всесвітньої спадщини з боку різних форм масштабних проектів. Ці проекти включають будівництво доріг, мостів, високих будинків, споруди-«коробки» (наприклад, торгові центри), недоречне будівництво, невідповідне і нечутливе до контексту, недоречне оновлення, демонтаж, нові інфраструктурні типології на зразок вітрогенераторів, а також зміни у політиці землекористування та мислення в руслі масштабних містобудівних проектів. Комітет також розглянув загрози з боку надмірного або неприйняттого туризму. Багато з цих проектів у майбутньому можуть вплинути на зовнішній вигляд, силует, основні краєвиди та інші ознаки, що визначають видатну універсальну цінність (ВУЦ).

Для того, щоб ІКОМОС та Комітет могли належним чином оцінити ці потенційні загрози, необхідні конкретні відомості про вплив запланованих змін на ВУЦ об'єктів. Хоча оцінки впливу на спадщину здійснюються у багатьох країнах, вони є недостатньо надійними в контексті всесвітньої спадщини.

При проведенні формальної оцінки найчастіше користуються процедурами оцінки впливу на довкілля (ОВД). Незважаючи на те, що використанні досвіду в сфері ОВД є доволі обґрунтованим, його не можна застосовувати напряму без адаптації. Оцінка впливу на довкілля виділяє окремі ознаки об'єкта культурної спадщини та розглядає потенційний вплив на кожного з них через призму конкретної ознаки, наприклад, захищеності будівлі, археологічних пам'яток, певної точки візуального сприйняття, не застосовуючи призму видатної універсальної цінності, не розглядаючи ознаки в сукупності. Потрібен більш глобальний підхід, безпосередньо пов'язаний з ВУЦ об'єкта.

Досвід ОВД нерідко дає незадовільні результати у випадку застосування до об'єктів всесвітньої спадщини, оскільки оцінка впливу не пов'язана прямо і безпосередньо з ознаками ВУЦ. Кумулятивний ефект та поступові зміни (на гірше) можуть лишитись непоміченими. Ілюстрацією цієї проблеми може бути нещодавня оцінка впливу будівництва моста в межах об'єкта всесвітньої спадщини - Долини Середнього Рейну.

Наразі існують обмежені формальні засоби для визначення критеріїв та оцінки впливу, а також декілька зразків передового досвіду оцінки впливу на спадщину (ОВнаС), здійсненого для об'єктів культурної всесвітньої спадщини. Однак розвиток 3D віртуальних презентацій та цифрових засобів відкриває нові можливості для ОВнаС.

а) Особливості контексту всесвітньої спадщини, в межах якого здійснюється ОВнаС

Об'єкти всесвітньої спадщини слід розглядати як окремі об'єкти, яким властива ВУЦ. Притаманна їм ВУЦ виражається комплексом певних ознак, і для збереження ВУЦ ці ознаки мають бути захищені. Таким чином процес ОВнаС має враховувати як індивідуальний, так і спільний вплив будь-якого проекту або зміни на ці ознаки більше, ніж на стандартний набір критеріїв.

Розробка офіційних формулювань ВУЦ, вимога, визначена Операційними настановами з виконання Конвенції про всесвітню спадщину (ЮНЕСКО, 2008), пункт 154-5, має допомогти у визначенні чітких ознак, що визначають ВУЦ, та зв'язків між ними. Вдалою початковою точкою також може бути вивчення цілісності та автентичності об'єкту.

З точки зору оцінки будь-якого впливу на ВУЦ такі поняття, як «межі допустимої зміни» або «абсорбційна спроможність», знаходяться на стадії обговорення, хоча досі немає згоди щодо того, чи є ці терміни корисними і як ними оперувати. Також немає згоди щодо того, як відновлювати втрачений або пошкоджений об'єкт всесвітньої спадщини.

Численні засоби для здійснення візуальної оцінки були адаптовані для оцінки впливу потенційних проектів на ВУЦ різних об'єктів всесвітньої спадщини, особливо тих, що були розташовані у мінливому урбаністичному середовищі. Але поки що ці засоби рідко забезпечують глибоку оцінку всіх ознак ВУЦ. Також існують нові інструменти для запису та відображення нематеріальної спадщини та сукупності ознак, які не застосовувалися для роботи з об'єктами всесвітньої спадщини.

Об'єкти всесвітньої спадщини надзвичайно різноманітні, і вплив на них також може бути дуже різним. І хоча розвиток нових засобів та інструментів потенційно стане корисним у найближчому майбутньому, зараз процес оцінки впливу має здійснюватися із застосуванням комплексу існуючих засобів, не покладаючись винятково на якийсь один з них.

Другий цикл періодичної звітності про всесвітню спадщину має забезпечити ІКОМОС новим даними, корисними для розв'язання цієї задачі. Створення офіційних звітів про стан ВУЦ для всіх пам'яток всесвітньої спадщини до 2012 року також є важливим питанням, що лежить в основі настанов, наданих ІКОМОС.

б) Різноманітні питання регуляції, планування та управління

Ні оцінка впливу на довкілля, ні оцінка впливу на спадщину не є обов'язковими у багатьох країнах. Часто немає національної офіційно-правової бази, в межах яких ці оцінки могли б здійснюватися.

Можливості органів, відповідальних за об'єкти спадщини, сильно відрізняються в різних країнах. Часто ці органи не мають повноважень у державних структурах. У деяких країнах є потужна система охорони довкілля, яка дає міцну основу для проведення оцінки впливу на довкілля. Але об'єкти спадщини (включаючи всесвітню спадщину) залишаються недооціненими або взагалі поза увагою. В інших країнах здійснюється оцінка впливу на спадщину, але певні «тригери» для її запуску часто знаходяться на базовому рівні (часто ще список видів діяльності) або дуже застарілі.

Ці настанови мають за меті підтримувати застосування та важливість ОВнаС, навіть у тих країнах, де офіційні структури недостатньо підтримують процеси ОВД та ОВнаС.

Різні промислові кодекси мають забезпечувати процес оцінки впливу на спадщину, а також відповідність методів оцінки стандартам, визнаними на міжнародному рівні.

Однак у багатьох країнах існують певні сектори, які вважаються представниками національних інтересів і які мають можливості переглядати вимоги до ОВД та ОВнаС.

Плани управління об'єктами всесвітньої спадщини дуже важливі. Вони мають бути узгоджені із заходами планування на національному, регіональному та місцевому рівні. Хоча ці плани можуть бути включені до національної системи захисту у різні способи, важливо використовувати їх якомога більше, щоб чітко визначати вплив змін. Сталий розвиток об'єктів всесвітньої спадщини надзвичайно важливий, особливо збереження ВУЦ. Якщо план з управління достатньо стабільний і під час його розробки широко застосувалися консультації, то можливо також включити спільні підходи до вирішення потенційних проблем в процесі реалізації цього плану.

Потенційні загрози треба враховувати у системі управління конкретного об'єкта та у притаманний йому спосіб. Одна загальна відповідь на всі питання неприпустима. Політика охорони довкілля, вбудована в систему управління, також може бути основою для оцінки потенційних шкідливих впливів.

Велика кількість об'єктів всесвітньої спадщини не мають добре впорядкованих систем управління (навіть ті, у яких є план управління). Це суттєва проблема багатьох об'єктів, обраних для звіту про стан збереженості.

с) Інструменти, ресурси та можливості, необхідні для здійснення ОВнаС

В одних країнах застосовуються сучасні техніки, в багатьох інших знання, уміння і ресурси знаходяться на базовому рівні. Ці настанови можна застосовувати в будь-якій ситуації.

ОВнаС, здійснена за допомогою точних високотехнічних інструментів та спеціальних навичок, доступна лише обмеженій кількості людей. Це може бути дуже корисно, особливо у складних ситуаціях, але ОВнаС не може розраховувати лише на них і залежати від невеликої групи спеціалістів. З іншого боку розмаїття нових інструментів для здійснення ОВнаС можна підтримувати, тільки якщо вони довели свою ефективність.

В деяких випадках спеціалісти здійснюють надзвичайно глибокий та дорогий аналіз, але його результати важко зрозуміти та використати для роботи. Основна задача - це визначити оптимальні ресурси для отримання потрібного результату і не витратити більше, ніж необхідно.

Підготовка керівників та персоналу для об'єктів всесвітньої спадщини та дозвільних органів на всіх урядових рівнях у країні має важливе значення для того, щоб здійснювати процес ОВнаС належним чином та в результат отримати її ефективне використання.

Попередній досвід та професійні навички осіб, що будуть здійснювати ОВнаС, можуть бути дуже різними, але найчастіше їм потрібне додаткове навчання та нарощування потенціалу. Один спеціаліст не може робити повну ОВнаС. Для роботи з певною пам'яткою або місцевістю потрібна команда з особливими аналітичними навичками. Велика кількість спеціальних закладів з управління середовищем надають можливості архівування та інші інструменти. В окремих випадках варто пошукати можливості для партнерства.

Хоча для номінації об'єктів на внесення до списку всесвітньої спадщини необхідно підготувати дані та документи, а також переконатися у можливості здійснення моніторингу, часто базової документації бракує.

Якісна документація не вимагає застосування географічної інформаційної системи (ГІС), але там, де можливо, вона є потужним і корисним інструментом. Усі підходи мають бути систематичними та спиратися на раціональні настанови.

2 Пропоновані процедури для здійснення оцінок впливу на спадщину

2-1 Вступ

2-1-1 Ця частина має допомогти державам - сторонам Конвенції, керівникам об'єктів спадщини, відповідальним особам та іншим зацікавленим сторонам керувати об'єктами всесвітньої спадщини у тих умовах, коли певні зміни можуть вплинути на видатну універсальну цінність (ВУЦ) цих об'єктів. Зміни можуть бути позитивними і негативними, але в будь-якому разі вони мають бути оцінені максимально об'єктивно з точки зору збереження ВУЦ.

2-1-2 Ці настанови є інструментом, який покликаний допомогти керівникам та відповідальним особам оцінювати ключові аспекти в управлінні об'єктами спадщини та приймати рішення у межах виконання Конвенції про всесвітню спадщину 1972 року. Також настанови допоможуть потенційним девелоперам та іншим агентам змін враховувати ключові фактори для прийняття рішень у свій час та з урахуванням задовільного рівня деталізації. Оцінка впливу на спадщину (ОВнаС) також буде корисна для загального управління об'єктами спадщини, бо збирає наявну інформацію за певний період часу.

- 2-1-3 Існує багато шляхів оцінити вплив на спадщину. Одні зафіксовані у законах, інші є технічно складними або порівняно легкими у виконанні. Ці настанови встановлюють певні принципи та варіанти. Та який би шлях не був обраний, оцінка впливу має відповідати поставленій меті: підходити для конкретного об'єкту, для запропонованих змін, для локального середовища. Вона має надати прозорі, зрозумілі та практичні підстави для прийняття рішення.
- 2-1-4 Для будь-яких змін мають бути враховані численні чинники. Збалансовані та виважені рішення про зміни залежать від розуміння того, хто і чому цінує об'єкт. Це веде до чіткого затвердження значимості об'єкта та розуміння впливу запропонованих змін на цю значимість.
- 2-1-5 У випадку об'єктів всесвітньої спадщини їхня значимість для світового загалу визначається в момент включення до списку та утворюється як видатна універсальна цінність (ВУЦ). Держави - сторони Конвенції зобов'язані зберігати та захищати ВУЦ та ознаки об'єкта, що її визначають. Основою для ОВнаС є формулювання видатної універсальної цінності (ФВУЦ), в якому зазначено, чому об'єкт проголошено таким, що має ВУЦ, і які його ознаки її визначають. Необхідно прикласти усіх зусиль, щоб уникнути негативного впливу на визначні об'єкти або мінімізувати такий вплив. Але в цілому треба збалансувати суспільну вигоду, досягнуту в результаті запропонованих змін, та шкоду, нанесену об'єкту. Також дуже важливо знати, хто отримує вигоду в результаті запропонованих змін і з яких причин. У таких випадках значення об'єкта спадщини має бути пропорційним значенню місця та впливу на нього запропонованих змін. Об'єкти всесвітньої спадщини *de facto* розглядаються як такі, що мають глобальну цінність, а отже мають перевагу перед об'єктами національного або місцевого значення.
- 2-1-6 Якщо зміни вплинуть на ВУЦ об'єкта всесвітньої спадщини, розгляд ознак культурної [та/або природної] спадщини має бути в центрі планування будь-яких пропозицій, а також має бути представлений на ранній стадії в межах будь-якої загальної оцінки (наприклад, оцінки впливу на довкілля - ОВД). Керівники та відповідальні особи мають вирішити, чи має збереженість пам'ятки більше значення, ніж інші способи використання або проекти. Ключовим чинником має бути ризик втрати статусу об'єкта всесвітньої спадщини, і це має бути чітко відображено у звіті ОВнаС.
- 2-1-7 У разі, коли застосовуються статутні оцінки впливу на середовище, коли оцінка впливу на середовище відноситься до об'єкта всесвітньої спадщини, повинні враховуватися ті розділи підготованих ІКОМОС настанов, які відносяться до культурної спадщини. Оцінка впливу на середовище, здійснювана у рамках оцінки впливу на спадщину, в цих умовах не є додатковою до стандартних вимог оцінки впливу на спадщину, але застосовує іншу методологію, що чітко фокусується на видатній універсальній цінності і характерних ознаках, які її визначають. Оцінка впливу на середовище має бути узагальнена на ранній стадії в заяві про вплив на середовище, а повний технічний звіт у рамках оцінки впливу на середовище має бути включений як технічний додаток. Вимоги мають бути чітко визначені на етапі планування або етапі визначення обсягу робіт. ІКОМОС та Центр всесвітньої спадщини закликають держави - сторони забезпечувати здійснення оцінки впливу на спадщину у відповідності до цих настанов та за допомогою найсучасніших методів. Якщо розділи оцінки впливу на середовище, які присвячені об'єктам культурної спадщини, не сфокусовані на ознаках ВУЦ, то вони не відповідають бажаним стандартам в управлінні об'єктами всесвітньої спадщини.

2-2 Розуміння, що необхідно зробити перед проведенням ОВнаС

- 2-2-1 Процес оцінки доволі простий:
Що означає той факт, що спадщина перебуває під
загрозою і чому це важливо - яким чином це впливає на
ВУЦ?
Як зміна або запропонований проект вплине на ВУЦ

- Як можна уникнути цього ефекту, знизити чи компенсувати його або позбутися його наслідків?
- 2-2-2 Весь процес наведено у Додатку 1. Засадничі складові включають ранні та постійні консультації з усіма зацікавленими сторонами та узгодження очікувань і масштабів впливу на спадщину до початку робіт. Також важливо якомога раніше визначити потенційний негативний вплив, щоб впливати на проектування та планування заздалегідь, а не по реагувати на здійснені заходи.
- 2-2-3 Основою управління та прийняття рішень має бути добре розуміння суті об'єктів всесвітньої спадщини, їхньої значимості, ВУЦ, її ознак та контексту. План управління часто є важливим першим кроком для того, щоб мати можливість здійснити чітку та ефективну оцінку впливу. Формування вихідних даних про об'єкт всесвітньої спадщини та його стан є найважливішою задачею.
- 2-2-4 Відправною точкою для оцінки будь-якого впливу на спадщину, як тільки визначено першу проектну пропозицію або зміну використання, має бути оцінка обсягу робіт, які мають бути проведені для здійснення оцінки, яка забезпечить необхідні дані для прийняття рішення. Важливо також заздалегідь провести консультації з усіма залученими сторонами, включаючи усі дотичні спільноти. ОВнаС корисна і для збирання інформації про об'єкт всесвітньої спадщини, яку іншими шляхами важко отримати. ОВнаС - корисний інструмент для співпраці усіх зацікавлених сторін.
- 2-2-5 Звіт про обсяг робіт (або коротка ОВнаС) має бути узгоджений з усіма залученими сторонами: державою - стороною, регіональним або місцевим органом управління, радниками або керівниками з питань всесвітньої спадщини, місцевими спільнотами та іншими учасниками за необхідності. Звіт про обсяг робіт має подавати чітку інформацію про те, що має бути зроблене, чому, в який спосіб, коли, який результат очікується. Дуже важливо включити до нього графік проведення робіт, узгоджений з усіма зацікавленими сторонами, та програму проекту (Додаток 2)
- 2-2-6 Звіт про обсяг робіт має містити короткий опис об'єкта всесвітньої спадщини та чітке визначення його ВУЦ. Він також має містити опис запропонованих змін або проекту, в тому числі аргументовану потребу цієї зміни або проекту, опис умов на об'єкті і довкола нього, деталі про будь-які альтернативні проекти, методологію проекту та коло задач по відношенню до об'єкта всесвітньої спадщини. Методологія має включати список організацій та осіб, з якими необхідно провести консультації, визначення, наприклад, хто є зацікавленими сторонами і хто є частиною спільноти, пов'язаної з об'єктом всесвітньої спадщини. Також мають бути представлені деталі початкової інформації, яку треба зібрати, включаючи методи та відповідні тематичні дослідження, наприклад, про чутливі елементи спадщини, та запропоноване вивчення і методологія оцінки. Дуже важливо на цій стадії визначити, буде запропонований проект розвитку відбуватися на території об'єкта всесвітньої спадщини чи у буферній зоні, або поблизу об'єкта, але за межами вказаних зон. Звіт про обсяг робіт має використовуватися, щоб відмітити суттєвий або критичний вплив, а повний звіт про ОВнаС може містити оцінку позитивних впливів з боку внесених змін.
- 2-2-7 Також звіт про обсяг робіт має визначити (по можливості), яка інформація про об'єкт спадщини існує і якої інформації бракує – наскільки повною є інформативна база і яким буде рівень достовірності оцінки. Потім аналогічна інформація має бути наведена і щодо існуючої оцінки.
- 2-2-8 Не лише великі проекти забудови вимагають оцінки впливу. Об'єкти

Настанови зі здійснення оцінок впливу на спадщину по відношенню до об'єктів
всесвітньої спадщини можуть зазнати впливу і від політичних рішень, які
мають важливі наслідки. Наприклад, зміни у землекористуванні або
міському плануванні. Туристична інфраструктура та збільшення потоку
туристів можуть мати непередбачені наслідки. Значні археологічні
розкопки також можуть впливати на ВУЦ, що, однак, почасти
компенсується отриманням знань.

2-2-9 Ще одна важлива задача на цій стадії: переконатися, що організації та зацікавлені особи, залучені до проведення ОВнаС, є достатньо кваліфікованими та досвідченими, що їхня експертиза відповідає запитам і особливостям пам'ятки, її матеріальному та нематеріальному змісту, ВУЦ, а також характеру і масштабам запланованих змін. Один спеціаліст рідко в змозі зробити загальну ОВнаС. Оцінка має здійснюватися силами цілої команди професіоналів у сфері всесвітньої спадщини та інших необхідних областях, і склад команди дуже важливий: команді необхідні специфічні аналітичні уміння для кожного окремого об'єкта або пам'ятки. Варто широко досліджувати можливості для партнерства. Це може також відкрити нові перспективи для нарощування потенціалу ОВнаС та обміну досягненнями.

3 Дані та документи

- 3-1 Не існує визначених мінімальних стандартів щодо обліку, аналізу даних або дослідження стану, хоча було би корисно встановити їх. Ці питання мають співвідноситися з самим об'єктом і потребами управління ним. Бажано, щоб стадія збирання документації для ОВнаС була якомога повнішою, включаючи укладання архіву.
- 3-2 Основними документами для об'єктів всесвітньої спадщини є формулювання ВУЦ та визначення ознак, що її становлять. Тому ці настанови фокусуються на визначенні впливу на характерні ознаки, що становлять видатну універсальну цінність. Однак ОВнаС має збирати та зіставляти інформацію щодо всіх аспектів та характерних ознак культурної спадщини в межах узгодженої області дослідження так, щоб історичний розвиток об'єкта, його зміст, оточення та при необхідності інша цінність (наприклад, національна та місцева) також могли бути визначеними.
- 3-3 Також корисно все документувати і контролювати збір даних. Процес оцінки може займати багато часу, тому може виникнути необхідність періодично оновлювати джерела даних. Коли джерела постійно зазнають змін, або графік проведення оцінки завеликий, необхідно домовитися про "заморозку даних", щоб команда, що здійснює оцінку, могла співставити інформацію.
- 3-4 Обліковий опис має бути включений у звіт про ОВнаС у вигляді таблиць або довідників у додатках до основного тексту. Архіви матеріалів та зібраної інформації треба зберігати для майбутнього використання. В архівних даних треба зробити необхідні посилання, з урахуванням розташування і доступності. Якісне складання документації не потребує застосування складних методів (наприклад ГІС) або складних баз даних; воно потребує здорового глузду, систематичності та послідовного підходу, який відповідає потребам об'єкта.
- 3-5 У більш складних випадках можна розглянути складніші комплексні підходи. Але використання баз даних та ГІС або 3D-моделювання змінює спосіб здійснення оцінки впливу на спадщину. Системи роблять оцінку повторюваним процесом, і в результаті оцінка впливу на спадщину може бути ефективніше пов'язана з процесами проектування. Це також дозволяє зажадати від команди, яка здійснює оцінку, більше сценаріїв "що буде якщо". Звіт про визначення обсягу робіт має визначити принцип цієї повторюваності, щоб команда, що здійснює оцінку, могла працювати ефективніше.

4 Методи та підходи, відповідні об'єкту всесвітньої спадщини: оптимізація існуючих інструментів, технік та ресурсів

- 4-1 Збирання інформації в ході оцінки впливу на спадщину має враховувати усі потенційні джерела даних. Методи збирання інформації включають дослідження на підставі наявних даних (кабінетне дослідження) або історичні дослідження, виїзди на об'єкти для перевірки стану, автентичності, цілісності, чутливих точок зорового сприйняття тощо. Методи також можуть включати моделювання рельєфу або моделювання взаємовидимості для прогнозування впливу на пам'ятки спадщини. Необхідно знайти і навести чіткі документальні свідчення матеріальних та нематеріальних характерних ознак об'єкта всесвітньої спадщини і всюди, де тільки можна, співвіднести нематеріальні ознаки з тими фізичними особливостями, що їх відбивають.
- 4-2 Також необхідне проведення польових досліджень (дослідження зі збиранням фактичних даних на місцях), щоб забезпечити надійну оцінку впливу на спадщину. Методи дослідження мають узгоджуватися з пропозицією проекту і можуть включати неінтрузивну оцінку або польові випробування за допомогою топографічної зйомки, геофізичної зйомки розробки віртуальних масштабованих 3D-моделей або більш інтрузивні техніки: збирання артефактів, наукові дослідження, викопування шурфів або траншей з метою перевірки. В деяких випадках збирання усних оповідей або свідчень також може бути дієвим і корисним.
- 4-3 Збирання даних має включати якісну оцінку та опис характерних ознак об'єкта всесвітньої спадщини, а також визначити їхню вразливість до пропонованих змін. Крім того, необхідно звернути увагу на взаємозв'язки між прихованими ресурсами спадщини, щоб розуміти ситуацію в цілому. Часто існує певний взаємозв'язок між матеріальними і нематеріальними аспектами, який має бути висунутий на передній план.
- 4-4 Збирання інформації в процесі оцінки впливу на спадщину здійснюється неодноразово, і часто це може спричинити появу альтернатив та варіантів по відношенню до запропонованого проекту.
- 4-5 Вивчення повної значущості видатної універсальної цінності об'єкта спадщини (та інших цінностей спадщини) є основною частиною процесу оцінки впливу на спадщину. Оцінка загального ступеня ефекту впливу (загального впливу) є функцією цінності спадщини і масштабу змін та наслідків впливу.
- 4-6 Під час опису об'єктів всесвітньої спадщини важливо почати з опису характерних ознак видатної універсальної цінності. Це "вихідні дані", стосовно яких важливо співвіднести вплив. Ці дані включають матеріальні і нематеріальні аспекти. Документальне підтвердження стану кожної ключової характерної ознаки видатної універсальної цінності також може бути корисне.
- 4-7 Хоча формулювання видатної універсальної цінності є важливою відправною позицією, іноді воно недостатньо детальне з точки зору характерних ознак, щоб бути безпосередньо корисним для проведення оцінки впливу. Необхідно провести оцінку стосовно кожного об'єкта всесвітньої спадщини, і там, де необхідно, якомога конкретніше визначити характерні ознаки видатної універсальної цінності в ході проведення ОВнаС.
- 4-8 Таке визначення характерних ознак видатної універсальної цінності не повинно бути переробкою формулювання видатної універсальної цінності, але воно має описувати характерні ознаки у такий спосіб, який допоможе прийняти рішення з урахуванням запланованих змін. Варто нагадати, що видатна універсальна цінність визначається під час включення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини, і її не можна змінювати без повторної номінації, що треба

- 4-9 Майже завжди необхідні описи розташування або розробка тематичних карт або схеми розташування, щоб продемонструвати результати і проблеми, що виникли в процесі. Просторова візуалізація корисна для демонстрації розміщення характерних ознак, взаємозв'язків між ними (які можуть бути процесами), а також зв'язків, які наявні у характерних ознак (візуальних, історичних, релігійних, суспільних, естетичних або доказових). Необхідно чітко і зрозуміло пов'язати характерні ознаки з компонентами утвердження видатної універсальної цінності, не спрощуючи, але зберігаючи культурні або інші аспекти у зведених заявах або діаграмах. Але команда, що здійснює оцінку, не повинна повністю покладатися на карти, оскільки наш людський досвід завжди тривимірний, і безпосередня перевірка завжди вимагає контролю просторових співвідношень.

- 4-10 Один з варіантів оцінки цінності викладено у Додатку 3А. В запропонованій системі цінність характерних ознак спадщини оцінюється по відношенню до статусних значень, міжнародного або національного статусу, пріоритетів або рекомендацій, вказаних в національних дослідницьких програмах, і приписаних цінностей. Для визначення значущості ресурсу застосовується професійна оцінка. Хоча цей метод необхідно застосовувати якомога об'єктивніше, все одно проведення якісних оцінок із застосуванням професійного судження неunikне. Цінність об'єкта може бути визначена за такою шкалою:
- Дуже висока
 - Висока
 - Середня
 - Низька
 - Мінімальна
 - Невідома
- 4-11 Звіт про оцінку впливу на спадщину має містити чіткий та всебічний документальний опис окремих та/або групових характерних ознак спадщини. Цей опис має включати інформацію про індивідуальний та або груповий стан, значущість, взаємозв'язки і чутливість, а також по можливості показник здатності до змін. Все це має супроводжуватися відповідними схемами, щоб допомогти читачеві. Усі елементи спадщини мають бути описані, але елементи, що відповідають за видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини, особливо актуальні та заслуговують детальнішого опису. Детальний перелік необхідно включити у додатки або додаткові звіти так, щоб читач міг перевірити оцінку кожного елемента. Приклад наведений у Додатку 3С.

5 Обґрунтована система визначення/оцінки впливу

- 5-1 Наслідки впливу на характерні ознаки культурної спадщини з боку яких-небудь проектів або змін можуть бути як негативними, так і позитивними. Необхідно виявити вплив змін на усі характерні ознаки, особливо на ті, що становлять видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини, на якій і сфокусовані ці настанови. Окрім того, важливо визначити масштаб або вагу конкретної зміни або впливу на певну характерну ознаку - саме ця комбінація визначає значимість впливу, інакше кажучи, «потужність ефекту».
- 5-2 Іноді проявляється тенденція оцінювати в першу чергу впливи на візуальне розкриття. Звичайно, візуальне сприйняття дуже чутливе до змін. Але необхідно застосовувати загальний підхід, як зазначено у Сіаньській декларації ІКОМОС. Впливи набувають різної форми: вплив може бути прямим та опосередкованим, кумулятивним, тимчасовим і постійним, зворотнім та незворотнім, візуальним, фізичним, соціальним і культурним, навіть економічним. Вплив може стати результатом будівництва або експлуатації запропонованої забудови. Кожен вплив має розглядатися з точки зору співвіднесення з оцінкою впливу на спадщину.
- 5-3 Прямими впливами є ті, що виникають як основний наслідок запропонованого проекту або змін. Прямий вплив може призвести до фізичної втрати частини характерної ознаки або всієї характерної ознаки та/або зміни її оточення – контексту, локального середовища, що впливає на поточні та попередні взаємозв'язки з навколишнім ландшафтом. В процесі виявлення прямих впливів необхідно подбати про метод отримання погоджень проекту через просте уникнення прямого впливу - впливу, що призведе до "втрати" фізичних ресурсів, може позначитися негативно або на одному ресурсі, або на групі ресурсів, оточенні, душі місця тощо.
- 5-4 Прямі впливи, які призводять до фізичної втрати зазвичай носять постійний та незворотний характер. Виникають вони найчастіше в результаті будівництва та обмежуються зоною впливу проекту. Масштаб та значимість цих ефектів буде

Настанови зі здійснення оцінок впливу на спадщину по відношенню до об'єктів

залежати від того, наскільки постраждає характерна ознака, та чи будуть страждати її ключові характеристики та взаємозв'язки, що відбивають видатну універсальну цінність.

- 5-5 Прямі впливи, що діють на розташування характерної ознаки, можуть бути результатом будівництва або експлуатації проектної схеми, а також можуть діяти

і на певній відстані від проекту. Оцінка впливу на розташування відноситься до помітного візуального та звукового (шумового) впливу, який може бути визначений у конкретний проміжок часу. Такі впливи можуть бути тимчасовими або постійними, зворотними чи незворотними залежно від можливості усунення наслідків впливу. Впливи також можуть бути тимчасовими, якщо вони діють час від часу або їх наявність обмежена певним терміном, наприклад, часом проведення робіт або частотою проїзду транспортних засобів.

- 5-6 Опосередкований вплив виникає як вторинний наслідок будівництва або експлуатації забудови і може призвести до фізичної втрати або змін у місці розташування об'єкта за межами зони впливу проекту. Наприклад, будівництво відповідної інфраструктури - дороги та ЛЕП - яка необхідна для підтримки проекту. Незначний вплив також треба брати до уваги. Він може бути спричинений подальшими діями (в тому числі з боку третіх осіб) в межах проекту.
- 5-7 Про масштаб та вагу впливу та змін можна судити з урахуванням прямих та опосередкованих ефектів, а також зважаючи на те, чи є вони тимчасовими або постійними, зворотними чи незворотними. Також обов'язково треба брати до уваги кумулятивний ефект окремих чинників впливу. Масштаб або ступінь впливу можна класифікувати таким чином незалежно від цінності об'єкту:
- Без змін
 - Незначні зміни
 - Маленькі зміни
 - Помірні зміни
 - Значні зміни
- 5-8 Значущість змін - тобто загальний вплив - на суттєву ознаку визначається важливістю цієї ознаки і масштабом зміни. Її можна підсумувати для кожної ознаки, використовуючи наступні показники. Оскільки зміни можуть бути позитивними та негативними, застосовується наступна шкала з дев'яти пунктів, де посередині знаходиться нейтральний вплив:
- Значний позитивний
 - Помірний позитивний
 - Маленький позитивний
 - Незначний позитивний
 - Нейтральний
 - Незначний негативний
 - Маленький негативний
 - Помірний негативний
 - Значний негативний

ЦІННІСТЬ ПАМ'ЯТКИ	МАСШТАБ І СТУПІНЬ ЗМІНИ/ВПЛИВУ				
	Без змін	Незначні зміни	Маленькі зміни	Помірні зміни	Значні зміни
Для об'єктів ВС Дуже висока – ознаки, що відбивають ВУЦ	ЗНАЧЕННЯ ЕФФЕКТУ АБО ЗАГАЛЬНОГО ВПЛИВУ (НЕГАТИВНОГО АБО ПОЗИТИВНОГО)				
	Нейтральний	Низький	Помірний/ Високий	Високий/Дуже високий	Дуже високий

Для інших пам'яток або ознак	ЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ (НЕГАТИВНОГО АБО ПОЗИТИВНОГО)				
Дуже висока	Нейтральний	Низький	Помірний/ Високий	Високий/ Дуже високий	Дуже високий
Висока	Нейтральний	Низький	Помірний/ Низький	Помірний/ Високий	Високий/ Дуже високий
Середня	Нейтральний	Нейтральний/ Низький	Низький	Помірний	Помірний/ Високий
Низька	Нейтральний	Нейтральний/ Низький	Нейтральний/ Низький	Низький	Низький/ Помірний
Мінімальна	Нейтральний	Нейтральний	Нейтральний/ Низький	Нейтральний/ Низький	Низький

5-9 Наприклад:

- Повне знищення основної споруди, яка є головним носієм ВУЦ об'єкту всесвітньої спадщини для того, щоб звільнити місце для прокладання дороги, буде суттєвим негативним ефектом або суттєвим загальним негативним впливом.
- Прокладення цієї дороги на великій відстані від основної споруди, яка відбиває ВУЦ і яка не пов'язана безпосередньо з основними ознаками ВУЦ, буде суттєвим позитивним ефектом або загальним впливом.

5-10 Зведені дані у вищенаведеній таблиці допоможуть здійснити оцінку впливу. Звіт про оцінку впливу на спадщину має містити оцінку для кожної характерної ознаки, що відбиває видатну універсальну цінність - наприклад, у вигляді звичайної таблиці - та демонструвати, яким чином були отримані результати для кожної окремої чи групової характерної ознаки. Цей звіт також має включати якісні та кількісні оцінки.

5-11 Пропозиції мають оцінюватися в межах дійсних нормативних принципів та плану управління об'єктом і його оточенням. Необхідно вивчити сумісність масштабу, структури, використання і т.д. з урахування характерних ознак об'єкта, які відбивають видатну універсальну цінність, та інших цінних ознак. Також необхідно розглянути такі питання, як візуальне розкриття, архітектурний тип, об'єми та зовнішній вигляд, форма заселення, функціональне використання та тривалість у часі та ін. Також важливо порівняти характерні ознаки проекту та характерні ознаки об'єкта всесвітньої спадщини, щоб з'ясувати, чи буде проект доповнювати об'єкт чи навіть розширювати його.

5-12 Зміни, пов'язані з проектами, також мають оцінюватися з точки зору їх впливу на цілісність та автентичність. У об'єкта мають бути базові формулювання цілісності та автентичності на момент включення його до Списку, або на момент ретроспективного утвердження видатної універсальної цінності (пункти 79-88 Операційних настанов Конвенції про всесвітню культурну та природну спадщину). Також необхідно вивчити взаємозв'язки між характерними ознаками, що відбивають видатну універсальну цінність, автентичністю та цілісністю, а також відобразити їх у звіті про оцінку впливу на спадщину. Автентичність співвідноситься з тим, як саме характерні ознаки, що становлять видатну універсальну цінність; цілісність співвідноситься з тим, що всі

Настанови зі здійснення оцінок впливу на спадщину по відношенню до об'єктів характерні ознаки, що відбивають видатну універсальну цінність, підтримуються на території об'єкта або що вони пошкоджені чи знаходяться під загрозою.

- 5-13 Вигоди та втрати - або негативні ефекти - мають розглядатися дуже ретельно. Існує ціла низка вигод та втрат, тож питання про те, хто отримує вигоду (або втрачає її) є дуже важливим. Часто сам об'єкт та дотичні організації не отримують жодної вигоди з боку проекту. Фінансові наслідки оцінки також дуже важливі та безпосередньо впливають на прийняття рішень. Аналіз має виявити ці складнощі, а не приховати їх. В межах оцінки переваг проекту має бути оцінена збереженість об'єкта, оскільки проекти, які сприяють збереженню об'єкта, є більш значимими ніж ті, що не мають такої особливості.

6 Чи можна уникнути впливу, зменшити, виправити, пом'якшити або компенсувати його?

- 6-1 Оцінка впливу є повторюваним процесом. Результати збирання інформації та здійснення оцінки мають узгоджуватися з процесом проектування, пропозиціями щодо внесення змін або археологічними дослідженнями.
- 6-2 Процес збереження пов'язаний з постійними змінами. Треба взяти усіх можливих заходів, щоб усунути або звести до мінімуму негативний вплив на характерні ознаки, що відбивають видатну універсальну цінність, та інші важливі точки. Але в цілому треба збалансувати суспільну вигоду, досягнуту в результаті запропонованих змін, та шкоду, нанесену об'єкту. У випадку об'єктів всесвітньої спадщини цей баланс має вирішальне значення.
- 6-3 Оцінка впливу на спадщину має включати пропоновані принципи та по можливості методи пом'якшення або компенсації наслідків проекту або іншого чинника змін. Оцінка має містити аналіз інших варіантів розвитку проекту, включаючи вибір розташування, графік виконання, тривалість та варіанти проектування. ОВнаС має повністю відображати, як саме пом'якшення наслідків вплине на підтримку видатної універсальної цінності, в тому числі на автентичність та цілісність об'єкта всесвітньої спадщини. Щоб полегшити укладення такої оцінки, варто звернутися до доступних керівних принципів в Операційних настановах, що стосуються періодичної звітності.
- 6-4 На етапі, що передує завершенню оцінки впливу на спадщину, доцільно провести додаткові консультації.

7 Здійснення оцінки, яка буде корисною для держав - сторін Конвенції, Консультативних органів та Комітету всесвітньої спадщини в цілому та певних об'єктів спадщини зокрема

- 7-1 У Додатку 4 містяться настанови щодо змісту звітів про ОВнаС. Це питання експертної оцінки після проведення належних консультацій та попередніх оцінок з визначення точних вимог.
- 7-2 Звіт про оцінку впливу на спадщину має забезпечити документальні підтвердження, на основі яких будуть прийняті чіткі, прозорі та практичні рішення. Необхідний рівень деталізації буде залежати від конкретного об'єкта та запропонованих змін. Формулювання видатної універсальної цінності стане центральним питанням під час оцінки впливу та ризиків для об'єкта.
- 7-3 Звіт про оцінку впливу на спадщину має відображати:
- Повне розуміння об'єкта всесвітньої спадщини та його видатної універсальної цінності, автентичності, цілісності, стану, оточення (включаючи інші характерні ознаки спадщини) та взаємозв'язків між ними;
 - Розуміння сфери впливів, пов'язаних з проектом та іншими пропозиціями змін;

- Об'єктивну оцінку даних впливів (позитивних та негативних) на елементи спадщини, зокрема на видатну універсальну цінність об'єкта, цілісність та автентичність;
- Оцінку ризику, пов'язаного із забезпеченням збереженості видатної універсальної цінності, та вірогідності того, що об'єкт може знаходитися в потенційній або реальній небезпеці;
- Користь для об'єкта, що може впливати з пропозицій, включаючи краще дослідження, розуміння та обізнаність;
- Чіткі інструкції щодо того, як можна уникнути впливу або пом'якшити його;
- Забезпечення допоміжних документальних підтверджень у вигляді відповідної детальної інвентаризації характерних ознак, що відбивають видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини, та інших пам'яток старовини, впливів, досліджень, наукових студій, ілюстрацій та фотографій.

7-4 Звіт про оцінку впливу на спадщину має містити основні передумови та висновки, що чітко відображають усі відповідні питання, детальний текстовий опис, аналіз та короткий текстовий виклад результатів оцінки впливу у супроводі таблиць на допомогу читачеві.

Додаток 1: Процес оцінювання впливу на спадщину

Стадії ОВнаС

Початкова розробка і проектування
Попередні консультації
Визначення та вибір організацій для виконання роботи
Визначення області дослідження
Визначення обсягу роботи
Збирання інформації
Зіставлення інформації
Опис ресурсів спадщини, особливо характерних ознак, що відбивають ВУЦ
Моделювання та оцінка впливу, прямого та непрямого
Проект пом'якшення наслідків: уникнення, зменшення, відновлення або компенсація
Проект звіту
Консультація
Обробка результатів оцінки та пом'якшення наслідків
Фінальний звіт та ілюстрації - для обґрунтованого рішення
Пом'якшення наслідків
Розповсюдження результатів та отриманих знань

Додаток 2: Зміст звіту про обсяг робіт

На початковому етапі проведення будь-якої оцінки бажано узгодити обсяг робіт, необхідних для того, щоб результат відповідав поставленій меті та надавав можливість прийняти обґрунтоване рішення. Дуже важливо проводити завчасні консультації.

Обсяг робіт необхідно узгодити з усіма залученими сторонами, в тому числі державою - стороною, регіональними або місцевими урядовими органами або їх представниками, консультантами, представниками місцевих спільнот, місцевими жителями. В окремих випадках доцільно проконсультуватися з Центром всесвітньої спадщини та його консультативними органами, ІКОМОС або МСОП.

«Розробник» відповідає за звіт про визначення обсягу робіт. Звіт має включати:

- Вихідний опис запропонованих змін або проекту, який дає всю максимально можливу кількість деталей, відомих на момент написання;
- Короткий виклад умов, в яких знаходиться пам'ятка та її оточення, заснований на інформації, зібраній та зіставленій на даний момент;
- Формулювання видатної універсальної цінності
- Детальний опис, як було розглянуто альтернативи до змін;
- Вихідна методологія та умови здійснення ОВнаС в цілому;
- Організації/особи, з якими були проведені консультації та плануються подальші консультації;
- Проблематика проведення оцінки впливу з боку ключових чинників проекту; цей пункт має включати:
 - Деталі (відомі) початкових умов;
 - Розгляд можливих ефектів від проекту, в межах яких вплив або загальний ефект не буде суттєвим, і пояснення, чому ці ефекти несуттєві та можуть бути «виключені» з ОВнаС;
 - Для тих випадків, коли потенційний вплив або загальний ефект буде суттєвим, необхідно зібрати всю вихідну інформацію (включаючи методи та дотичні наукові дослідження), вказати чутливі елементи спадщини, особливо ті з них, що

Настанови зі здійснення оцінок впливу на спадщину по відношенню до об'єктів стосуються ВУЦ, а також запропоновані дослідження та методологію.

- Узгоджений графік проведення робіт для всього процесу, включаючи крайні терміни для звітів та консультацій.

Додаток 3А: Зразок настанов з оцінки цінності об'єкта спадщини

ОВнаС для об'єктів всесвітньої спадщини обов'язково має враховувати їхню міжнародну цінність, а також цінність на місцевому або національному рівні, і брати до уваги пріоритети та рекомендації національних дослідницьких програм. Також необхідно враховувати інші міжнародні цінності, які віддзеркалюються, наприклад, у визнанні міжнародної природної спадщини.

Для визначення важливості ресурсу застосовують професійне судження. Цінність об'єкта може бути визначена за такою шкалою:

- Дуже висока
- Висока
- Середня
- Низька
- Мінімальна
- Невідомий потенціал.

Наведена таблиця не є вичерпною.

Шкала	Археологія	Нерухома спадщина або міський ландшафт	Історичний ландшафт	Нематеріальна культурна спадщина або зв'язки
Дуже висока	Об'єкти з визнаною міжнародною значущістю, включені до Списку всесвітньої спадщини.	Об'єкти або структури з визнаною міжнародною значущістю, включені до Списку всесвітньої спадщини.	Ландшафти з визнаною міжнародною значущістю, включені до Списку всесвітньої спадщини.	Місця, пов'язані з нематеріальною культурною спадщиною, про що свідчить національний реєстр.
	Окремі атрибути, що відбивають ВУЦ об'єкта всесвітньої спадщини.	Окремі атрибути, що відбивають ВУЦ об'єкта всесвітньої спадщини.	Окремі атрибути, що відбивають ВУЦ об'єкта всесвітньої спадщини.	Зв'язок з певною інновацією, технічний чи науковий проект або зрушення глобального значення.
	Об'єкти, які можуть зробити суттєвий внесок у міжнародні дослідження.	Інші будівлі або міські ландшафти з визнаною міжнародною значущістю.	Історичні ландшафти міжнародної цінності, визнані як такі або ні.	Зв'язок з певними особами світового значення
			Історичні ландшафти унікальної збереженості, з винятковою єдністю та сталістю, тривалим існуванням або іншими критично важливими ознаками.	

Висока	Археологічні	Утворення з залишками руїн, що мають національне значення.	Історичні ландшафти національного значення, що представляють особливий інтерес.	Території, що мають національне значення, пов'язані з глобально важливою нематеріальною спадщиною.
Місця, якість та важливість яких заслуговують на визнання, але вони не перебувають під охороною		Інші будівлі, у яких можуть бути унікальні якості завдяки матеріалу або культурним зв'язкам, які не знайшли належного відображення у переліках.	Ландшафти, що представляють особливий інтерес, але не перебувають під охороною	Зв'язок з певною інновацією, технічним чи науковим проектом або проектом національного значення.
Об'єкти, які можуть зробити суттєвий внесок у національні дослідження.		Заповідні території, що містять важливі споруди.	Ландшафти високої якості та важливості, які мають цінність на національному рівні, але не перебувають під охороною	Зв'язок з певними особистостями національного значення
		Утворення, що мають чітку національної цінності, але не перебувають під охороною	Добре збережені історичні ландшафти, з особливою єдністю та сталістю, тривалим існуванням або іншими критично важливими ознаками.	
Середня	Пам'ятки, що мають або не мають охоронного статусу, які можуть зробити значний внесок у регіональні дослідження.	Будівлі, що охороняються. Історичні (не внесені до реєстрів) будівлі, у яких можуть бути особливі якості або історичні зв'язки	Особливі історичні ландшафти під охороною.	ознаками.
		Заповідні зони з забудовою, що суттєво доповнює їх історичну цінність	Історичні ландшафти, що не мають статусу, але заслуговують на нього.	
		Історичні міста або забудовані території з важливою історичною єдністю споруд та будівель.	Ландшафти регіонального значення.	
			Історичні ландшафти середньої збереженості, з помітною єдністю та сталістю, тривалим існуванням або іншими критично важливими	

Місця, пов'язані з нематеріальною культурною спадщиною, про що свідчить регіональний реєстр.	технічним чи науковим проектом або проектом регіонального значення.	Зв'язок з певними особистостями регіонального	о значення
Зв'язок з певною інновацією,			

Низька	Пам'ятки місцевого значення під охороною та ні	Споруди місцевого значення.	Потужні історичні ландшафти не під охороною.	Об'єкти, пов'язані з нематеріальною спадщиною місцевого значення.
	Об'єкти з поганою збереженістю та/або поганою збереженістю історичного середовища.	Історичні (не внесені до реєстру) будівлі помірної якості матеріалу або історичних зв'язків.	Історичні ландшафти, що представляють інтерес для місцевих груп	Зв'язки з певними особистостями місцевого значення
	Об'єкти помірної цінності, але з потенціалом для місцевих досліджень.	Історичні міста або забудовані території з певною історичною єдністю споруд та будівель.	Історичні ландшафти з поганою збереженістю та/або погано збереженим історичним оточенням.	Погане збереження ареалів, з якими пов'язана згадана діяльність.

Мінімальна	Об'єкти, що не представляють значного інтересу з точки зору археології.	Будівлі та міські ландшафти без особливих архітектурних чи історичних якостей; споруди інтрузивного характеру.	Ландшафти, що не представляють значного історичного інтересу.	Незначна кількість зв'язків або слідів історичної діяльності.
-------------------	---	--	---	---

Невідомий потенціал	Важливість об'єкта не встановлена.	Споруди з певним прихованим (в тому числі недосяжним) потенціалом історичного значення.	Немає даних записано про діяльність у цій області.	Мало відомо або
----------------------------	------------------------------------	---	--	-----------------

Додаток 3В: Зразок настанов з оцінки обсягу впливу на спадщину

Ступінь впливу	Археологічні ознаки	Ознаки нерухомої спадщини або історичного міського ландшафту	Ознаки історичного ландшафту	Ознаки нематеріальної спадщини або зв'язків
Значний	Зміна характерних ознак, що відбивають ВУЦ об'єкта всесвітньої спадщини. Більшість або всі ключові археологічні матеріали, що містять ВУЦ або об'єкт повністю	Зміна ключових елементів історичних будівель, які роблять внесок у ВУЦ; об'єкт повністю змінюється. Всеохопні зміни у місці розташування.	Зміна більшості або всіх ключових елементів історичного ландшафту, парцелей, компонентів; порушення візуального сприйняття, явна зміна обсягу шуму	Значні зміни в ареалі, що впливає на нематеріальну культурну спадщину, традиційні зв'язки або візуальне і культурне сприйняття

	змінюється. Всеохопні зміни у місці розташування.		або зміна якості звуку; суттєві зміни використання або доступу; в результаті загальна зміна природи історичного ландшафту або втрата ВУЦ.	
Помірний	Зміна багатьох ключових археологічних матеріалів; об'єкт сильно змінюється. Суттєві зміни в оточенні, що впливає на об'єкт	Зміна багатьох ключових елементів історичних будівель, об'єкт значно змінюється. Суттєві зміни в оточенні історичної споруди, що призводить до серйозних змін об'єкта.	Зміна багатьох ключових елементів історичного ландшафту, парцелей, компонентів; візуальна зміна багатьох ключових аспектів історичного ландшафту, помітна зміна обсягу шуму або зміна якості звуку; суттєві зміни використання або доступу; в результаті помірна зміна природи історичного ландшафту.	Помітні зміни в ареалі, що впливає на нематеріальну культурну спадщину, традиційні зв'язки або візуальне і культурне сприйняття
Маленький	Зміна ключових археологічних матеріалів; об'єкт трохи змінюється. Невеликі зміни в оточенні, що впливає на весь об'єкт.	Зміна ключових елементів історичних споруд, об'єкт трохи змінюється. Зміни в оточенні історичної споруди, що призводять до помітної зміни об'єкта.	Зміна декількох ключових елементів історичного ландшафту, парцелей, компонентів; порушення візуального сприйняття, явна зміна обсягу шуму або зміна якості звуку; суттєві зміни використання або доступу; в результаті загальна зміна природи історичного ландшафту	Зміни в ареалі, що впливає на нематеріальну культурну спадщину, традиційні зв'язки або візуальне і культурне сприйняття
Незначний	Дуже незначні зміни ключових археологічних матеріалів або оточення.	Незначна зміна ключових елементів історичних споруд або оточення, яка навряд чи вплине на об'єкт.	Дуже незначні зміни ключових елементів історичного ландшафту, парцелей, компонентів; порушення візуального сприйняття, явна зміна обсягу шуму або зміна якості звуку; суттєві зміни використання або доступу; в результаті загальна зміна природи історичного ландшафту	Дуже незначні зміни в ареалі, що впливає на нематеріальну культурну спадщину, традиційні зв'язки або візуальне і культурне сприйняття

Без змін	Без змін	Без змін структури або оточення	Відсутність змін елементів історичного ландшафту, земельних ділянок, компонентів, відсутність візуальних або звукових змін; відсутність змін чинників зручності або суспільних чинників.	Без змін
----------	----------	---------------------------------	--	----------

Додаток 3С: Зразок облікового запису/інвентаризації

Цей перелік являє собою запропонований набір інформаційних полів, який можна використовувати у допоміжних таблицях або облікових списках, що збирають та зіставляють інформацію про індивідуальний або груповий об'єкт спадщини.

- Унікальний ідентифікаційний номер
- Назва об'єкта
- Місце розташування (посилання на карту)
- Тип об'єкта (могила, церква, фортеця, ландшафт, нематеріальна культурна спадщина тощо)
- Дата
- Визначення статусу (національне або місцеве значення, всесвітня спадщина)
- Короткий опис
- Стан
- Автентичність
- Цілісність
- Взаємозв'язки (список)
- Чутливість
- Значущість (дуже висока, висока тощо)
- Характеристика впливу будівництва проекту (Значний, помірний, маленький, незначний, без змін)
- Характеристика поширеності впливу - будівництво (значний, помірний, маленький, незначний, без змін)
- Характеристика значущості впливу – будівництво (значний позитивний, помірний позитивний, маленький позитивний, незначний позитивний, нейтральний, незначний негативний, маленький негативний, помірний негативний, значний негативний)
- Характеристика поширення впливу – експлуатація (як вказано вище)
- Характеристика значущості впливу - експлуатація

Додаток 4: Зміст звіту про вплив на спадщину

Звіт про ОВнаС має забезпечити документальні підтвердження, на основі яких будуть прийняті чіткі, прозорі та практичні рішення. Необхідний рівень деталізації буде залежати від конкретного об'єкта та пропонуваніх змін. Формулювання видатної універсальної цінності стане центральним питанням під час оцінки впливу та ризиків для пам'ятки.

Звіт має включати:

- відповідну назву об'єкта всесвітньої спадщини,
- географічні координати об'єкта,
- дату включення до Списку,
- дату звіту ОВнаС,
- назву організації або інституції, відповідальних за підготовку звіту,
- для кого він підготовлений, а також
- інформація про те, чи здійснювалося рецензування звіту або його розгляд третьою стороною.

Зміст плану-проспекту звіту

- 1 Доступний та зрозумілий короткий виклад: має містити усі ключові моменти та бути зрозумілим без решти тексту

2 Зміст

3 Вступ

4 Методологія

- Джерела інформації
- Надруковані роботи
- Ненадруковані звіти
- Бази даних
- Польові дослідження
- Методологія оцінки впливу
- Обсяг робіт з оцінки
- Оцінка ресурсу об'єкта спадщини

- Оцінка по шкалі загальних і специфічних впливів та змін
- Оцінка загального впливу
- Визначення області оцінки

5 Історія та опис пам'ятки:

Ключове питання цього розділу - формулювання ВУЦ та опис ознак, що відбивають ВУЦ, а також ознак автентичності та цілісності.

Цей розділ також має включати будь-які об'єкти національного або місцевого значення, пам'ятники або будівлі, об'єкти, що не внесено до охоронних списків. Він має показати історичний розвиток досліджуваної області, описати її характер, наприклад, історичний ландшафт, включаючи планування, межі, збережені історичні елементи ландшафту та культурної спадщини. Має бути описаний стан пам'ятки в цілому та конкретних атрибутів та компонентів, фізичні характеристики, чутливі точки огляду та зв'язки з елементами нематеріальної культури. Розділ може фокусуватися на елементах, яких безпосередньо торкнеться вплив, але обов'язково подавати цілісний опис пам'ятки.

6 Опис запропонованих змін або проектів (забудови)

7 Оцінка та опис загального впливу внаслідок запропонованих змін

Ця частина має подати оцінку конкретних змін та впливу на ознаки ВУЦ та інші елементи спадщини. Має бути включений опис та оцінка прямого та непрямого впливу, в тому числі фізичний вплив, візуальний, шумовий, вплив на окремі ознаки спадщини, комплекси ознак і зв'язки, і на весь об'єкт в цілому. Вплив на ВУЦ має бути оцінений через аналіз впливу на ознаки, що відбивають ВУЦ об'єкта. Необхідно розглянути весь вплив на всі ознаки; у представленні інформації необхідно професійне судження, щоб допомогти прийняттю рішення.

Також має бути включена оцінка загального ефекту - загальний вплив - від запропонованих змін та проектів на окремі ознаки ВУЦ та весь об'єкт всесвітньої спадщини. Може бути необхідно включити оцінку того, як зміни вплинуть на сприйняття пам'ятки на місцевому, національному та міжнародному рівнях. I

- 8 Заходи з уникнення, зменшення та компенсації впливу - заходи з пом'якшення
Такі заходи включають як загальні, так специфічні заходи до конкретного об'єкта, а саме
- ті, що треба вжити до початку проекту або проведення змін (наприклад, археологічні розкопки),
 - ті, що треба вжити протягом будівництва або проведення змін (наприклад, збирання інформації або фізичний захист об'єкта), а також
 - будь-які заходи після будівництва, протягом експлуатації об'єкту або проведення змін (наприклад, аналіз даних, заходи із забезпечення доступу, просвітницька робота, освіта, пропозиції з реконструкції),
 - пропозиції щодо розповсюдження інформації, знань або розуміння, отриманого в результаті ОВнаС та усіх пов'язаних польових та кабінетних досліджень.
- 9 Висновки та підсумки, в тому числі
- чіткі документальні підтвердження про вплив на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини, його цілісність та автентичність,
 - ризик для внесення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини,
 - будь-які позитивні ефекти, включаючи кращу інформованість, збільшення знань та розуміння.
- 10 Бібліографія
- 11 Словник ужитих термінів
- 12 Подяка та авторство

13 Ілюстрації та фотографії, які демонструють

- Розташування та розповсюдження об'єктів, в тому числі буферних зон
- Визначену територію дослідження
- Проекти (забудови) або пропозиції зміни
- Візуальний аналіз та аналіз взаємовидимості
- Заходи з пом'якшення
- Ключові об'єкти та види

14 Додатки з детальною інформацією, наприклад

- Таблиці окремих пам'яток або елементів, зведений опис або зведена інформація про впливи
- Кабінетні дослідження
- Звіти з польових досліджень (геофізична зйомка, розвідка, розкопки)
- Наукові дослідження
- Список консультантів та експертних відповідей
- Загальні положення або короткий опис проекту

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України "Про охорону культурної спадщини" щодо збереження пам'яток культурної спадщини, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести до Закону України "Про охорону культурної спадщини" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 39, ст. 333 із наступними змінами) такі зміни:

1. Статтю 1 доповнити абзацами двадцять четвертим - двадцять сьомим такого змісту:

"об'єкт всесвітньої спадщини - об'єкт культурної спадщини, включений до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО відповідно до Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (далі - Конвенція);

видатна універсальна цінність - цінність об'єкта всесвітньої спадщини, яка є настільки унікальною, що виходить за межі національних кордонів та становить загальну цінність для нинішніх і майбутніх поколінь, збереження та охорона якої є першочерговим завданням для всього людства;

номінування об'єкта культурної спадщини до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (далі - номінування) - підготовка та подання документів, на підставі яких Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО розглядає питання про включення об'єкта культурної спадщини до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;

буферна зона - територія навколо об'єкта всесвітньої спадщини, що забезпечує охорону цілісності та автентичності видатної універсальної цінності цього об'єкта та у межах якої встановлюється відповідний режим використання".

2. У статті 4:

абзац четвертий виключити;

доповнити абзацом дев'ятим такого змісту:

"затвердження порядку створення наглядових рад об'єктів всесвітньої спадщини, формування їх складу та затвердження типового положення про наглядову раду об'єкта всесвітньої спадщини".

3. У статті 5:

частину першу доповнити пунктами 21, 51-53 та 71 такого змісту:

"21) затвердження порядку інформування Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО про намір здійснення містобудівних, архітектурних та ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на об'єкті всесвітньої спадщини, його території, в буферній зоні";

"51) затвердження режиму використання об'єктів всесвітньої спадщини, їх територій, буферних зон;

52) затвердження планів управління об'єктами всесвітньої спадщини та здійснення моніторингу їх виконання;

53) визначення рекомендацій щодо формування плану управління об'єктами всесвітньої спадщини";

"71) утворення чи визначення органів управління об'єктами всесвітньої спадщини";

у частині другій:

доповнити пунктом 121 такого змісту:

"121) затвердження меж територій об'єктів всесвітньої спадщини та їх буферних зон";

пункти 13 і 15-18 викласти в такій редакції:

"13) здійснення нагляду за виконанням робіт з дослідження, консервації, реабілітації, реставрації, ремонту, пристосування та музеєфікації пам'яток, об'єктів всесвітньої спадщини та інших робіт на них";

"15) призначення відповідних охоронних заходів щодо пам'яток національного значення, об'єктів всесвітньої спадщини, їх територій у разі виникнення загрози руйнування або пошкодження зазначених об'єктів внаслідок дії природних факторів або проведення будь-яких робіт;

16) заборона будь-якої діяльності юридичних або фізичних осіб, що створює загрозу об'єкту культурної спадщини, видатній універсальній цінності об'єкта всесвітньої спадщини або порушує законодавство у сфері охорони культурної спадщини;

17) надання дозволів на проведення робіт на пам'ятках національного значення, об'єктах всесвітньої спадщини, їх територіях, в зонах охорони, буферних зонах, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць;

18) видання розпоряджень та приписів щодо охорони пам'яток національного значення, об'єктів всесвітньої спадщини, припинення робіт на них, їх територіях, в зонах охорони, буферних зонах, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць, якщо ці роботи проводяться за відсутності затверджених або погоджених з відповідними органами охорони культурної спадщини програм та проектів, передбачених цим Законом, без дозволів або з відхиленням від них";

частину третю доповнити словами "а також подають Кабінету Міністрів України та Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО щорічний звіт про стан збереження об'єктів

всесвітньої спадщини, виконання Конвенції та рішень Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО".

4. Статтю 24 доповнити частиною шостою такого змісту:

"6. Розміщення реклами на об'єктах всесвітньої спадщини забороняється.

Розміщення реклами в буферних зонах об'єктів всесвітньої спадщини здійснюється за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини.

Вимоги щодо розміщення реклами в буферних зонах об'єктів всесвітньої спадщини затверджуються Кабінетом Міністрів України".

5. У статті 32:

назву викласти в такій редакції:

"Стаття 32. Зони охорони пам'яток, буферні зони об'єктів всесвітньої спадщини, історичні ареали населених місць";

після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

"2. З метою забезпечення збереження видатної універсальної цінності об'єктів всесвітньої спадщини навколо них встановлюються буферні зони, про затвердження яких центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, в установленому порядку інформує Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Межі та режими використання буферних зон об'єктів всесвітньої спадщини визначаються відповідною науково-проектною документацією і затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини".

У зв'язку з цим частини другу і третю вважати відповідно частинами третьою і четвертою.

6. Доповнити розділом VII такого змісту:

"Розділ VII ОСОБЛИВОСТІ ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

Стаття 371. Державна політика у сфері охорони об'єктів всесвітньої спадщини

1. Об'єкти всесвітньої спадщини, що розташовані на території України, є предметом особливої охорони.

2. Завданнями державної політики у сфері охорони об'єктів всесвітньої спадщини є:

1) забезпечення виявлення, номінування, охорони, популяризації та передачі майбутнім поколінням об'єктів всесвітньої спадщини, що розташовані на території України, а також

надання допомоги у виконанні завдань Конвенції іншим державам - сторонам Конвенції відповідно до їх запитів;

2) включення питань охорони об'єктів всесвітньої спадщини до загальних програм соціально-економічного розвитку держави;

3) здійснення постійного моніторингу стану збереження об'єктів всесвітньої спадщини;

4) забезпечення дотримання міжнародних стандартів у сфері охорони об'єктів всесвітньої спадщини, поєднання національних традицій і досягнень із світовим досвідом у зазначеній сфері;

5) участь у системі міжнародного співробітництва і допомоги для надання державам - сторонам Конвенції допомоги в зусиллях, спрямованих на збереження і виявлення об'єктів всесвітньої спадщини, що мають видатну універсальну цінність.

3. Виконання завдань державної політики у сфері охорони об'єктів всесвітньої спадщини покладається на центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері охорони культурної спадщини.

Стаття 372. Правовий статус об'єкта всесвітньої спадщини

1. Об'єкт всесвітньої спадщини має правовий статус пам'ятки національного значення з урахуванням особливостей, встановлених Конвенцією, цим Законом і планом управління об'єктом всесвітньої спадщини.

2. Межі території об'єкта всесвітньої спадщини і його буферної зони позначаються відповідними знаками, форма та порядок встановлення яких визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини.

3. Проведенню містобудівних, архітектурних та ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на об'єкті всесвітньої спадщини, його території, в буферній зоні передують інформування Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Рекомендації Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО щодо проектів містобудівних, архітектурних та ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на об'єкті всесвітньої спадщини, його території, в буферній зоні є обов'язковими для виконання при проведенні таких робіт.

Стаття 373. Управління об'єктом всесвітньої спадщини

1. Управління об'єктом всесвітньої спадщини забезпечує орган управління, утворений або визначений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Управління об'єктом всесвітньої спадщини здійснюється на основі плану управління, який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини.

3. План управління об'єктом всесвітньої спадщини визначає основні напрями та програми щодо захисту, збереження, інтеграції такого об'єкта в суспільне життя відповідно до положень Конвенції та інших міжнародних договорів України і, зокрема, включає:

- 1) визначення об'єкта всесвітньої спадщини;
- 2) топографічні показники;
- 3) визначення буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини;
- 4) короткий опис видатної універсальної цінності об'єкта всесвітньої спадщини;
- 5) цілі, стратегію та завдання зі збереження, підтримання та представлення видатної універсальної цінності об'єкта всесвітньої спадщини;
- 6) методи управління об'єктом всесвітньої спадщини;
- 7) опис умов, обмежень і заборон щодо об'єкта всесвітньої спадщини, його території та буферної зони.

4. План управління об'єктом всесвітньої спадщини, включеним до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, переглядається відповідно до рекомендацій Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО або за необхідності, але не менше одного разу на п'ять років.

Стаття 374. Повноваження органу управління об'єктом всесвітньої спадщини

1. До повноважень органу управління об'єктом всесвітньої спадщини належать:

- 1) здійснення заходів, передбачених планом управління об'єктом всесвітньої спадщини, та інших заходів, необхідних для збереження та охорони видатної універсальної цінності об'єкта всесвітньої спадщини;
- 2) здійснення заходів для недопущення пошкодження, руйнування об'єкта всесвітньої спадщини, а також для усунення загрози або можливої загрози видатній універсальній цінності об'єкта всесвітньої спадщини;
- 3) здійснення нагляду за виконанням будь-яких робіт на об'єкті всесвітньої спадщини, його території, в буферній зоні та інформування центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини, про загрозу видатній універсальній цінності об'єкта всесвітньої спадщини в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини;
- 4) здійснення моніторингу стану збереження об'єкта всесвітньої спадщини;
- 5) здійснення моніторингу виконання рішень Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- 6) забезпечення проведення наукових досліджень видатної універсальної цінності об'єкта всесвітньої спадщини, а також розроблення критеріїв її використання;

- 7) розроблення та подання на затвердження до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, змін до плану управління об'єктом всесвітньої спадщини;
- 8) формування заявки про надання міжнародної допомоги об'єкту всесвітньої спадщини;
- 9) участь у виконанні освітніх програм для популяризації об'єкта всесвітньої спадщини;
- 10) співпраця з фізичними та юридичними особами, міжнародними міжурядовими та неурядовими організаціями у сфері охорони об'єктів всесвітньої спадщини;
- 11) щорічне звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини, про стан збереження об'єкта всесвітньої спадщини, стан виконання плану управління об'єктом всесвітньої спадщини, про забезпечення виконання Конвенції та рішень Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- 12) надання висновків до науково-проектної документації робіт з консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування на об'єкті всесвітньої спадщини, його території, в буферній зоні щодо впливу таких робіт на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини;
- 13) надання висновків до науково-проектної документації містобудівних, архітектурних та ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на об'єкті всесвітньої спадщини, його території, в буферній зоні щодо їх впливу на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини;
- 14) надання висновків щодо можливості проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних робіт на території об'єкта всесвітньої спадщини, в його буферній зоні.

2. Висновки органу управління об'єктом всесвітньої спадщини, визначені пунктами 12, 13, 14 частини першої цієї статті, є обов'язковими при проведенні відповідних робіт.

Стаття 375. Наглядова рада об'єкта всесвітньої спадщини

1. З метою здійснення нагляду за станом збереження об'єкта всесвітньої спадщини центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини, утворює наглядову раду, порядок формування якої визначається Кабінетом Міністрів України. Типове положення про наглядову раду об'єкта всесвітньої спадщини затверджується Кабінетом Міністрів України.
2. Наглядова рада об'єкта всесвітньої спадщини є колегіальним органом, склад якого затверджує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини.
3. Основними завданнями наглядової ради об'єкта всесвітньої спадщини є:
 - 1) здійснення моніторингу виконання плану управління об'єктом всесвітньої спадщини;
 - 2) перегляд плану управління об'єктом всесвітньої спадщини та внесення органу управління таким об'єктом пропозицій щодо змін до нього;

3) погодження щорічного звіту про стан збереження об'єкта всесвітньої спадщини та звіту про стан виконання плану управління об'єктом всесвітньої спадщини;

4) надання рекомендацій щодо організаційних, кадрових, проектних та фінансових заходів з метою збереження об'єкта всесвітньої спадщини;

5) розв'язання суперечностей щодо потреб розвитку та потреб збереження об'єкта всесвітньої спадщини.

Стаття 376. Включення об'єктів культурної спадщини до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, що перебуває під загрозою

1. Об'єкт культурної спадщини, що може мати видатну універсальну цінність та відповідає критеріям, визначеним Комітетом всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, номінується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, за рекомендацією Українського національного комітету Міжнародної ради з питань пам'яток та визначних місць (ІКОМОС), до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

2. Об'єкт всесвітньої спадщини, якому загрожує небезпека, зокрема загроза зникнення внаслідок прогресуючого руйнування, проведення великих громадських чи приватних робіт, швидкого розвитку міст і туризму, загроза руйнування у зв'язку із зміною призначення або права власності на землю, загроза серйозного пошкодження внаслідок невстановленої причини, занедбаності з будь-яких причин, загроза стихійного лиха чи інших природних або техногенних катаклізмів, небезпека збройних конфліктів, виникнення пожежі, землетрусу, зсуву, вулканічного виверження, загроза зміни рівня води, повені, припливу, пропонується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, для включення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, що перебуває під загрозою.

3. Порядок включення об'єктів культурної спадщини до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, що перебуває під загрозою, визначається Конвенцією, правилами та процедурами Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО".

7. У частині першій статті 44:

після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

"за вчинення дій, передбачених абзацами другим і третім цієї частини, щодо об'єкта всесвітньої спадщини, його території, буферної зони - у розмірі від п'яти тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян".

У зв'язку з цим абзаци четвертий і п'ятий вважати відповідно абзацами п'ятим і шостим;

доповнити абзацом сьомим такого змісту:

"за невиконання припису органів охорони культурної спадщини - у розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян".

8. Статтю 49 виключити.

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через шість місяців з дня набрання ним чинності.

2. Протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом утворити або визначити органи управління об'єктами всесвітньої спадщини.

3. На об'єктах всесвітньої спадщини, щодо яких до дня набрання чинності цим Законом не затверджені плани управління та буферні зони, плани управління та буферні зони затверджуються протягом року з дня набрання чинності цим Законом.

4. Кабінету Міністрів України:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

подати на розгляд Верховної Ради України законодавчі пропозиції, що впливають із цього Закону.

Президент України
м. Київ
19 червня 2018 року
№ 2457-VIII

П.ПОРОШЕНКО

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАКАЗ
20.04.2018 № 345

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
06 липня 2018 р.
за № 786/32238

**Про затвердження Порядку інформування Міжурядового комітету з охорони
всесвітньої культурної і природної спадщини про наміри здійснити містобудівні
перетворення на території об'єкта культурної спадщини, включеного до Списку
всесвітньої спадщини, та/або в межах його буферної зони**

Відповідно до [Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини](#), [статті 16](#) Закону України «Про міжнародні договори», пункту 172 Настанови із застосування Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини, у межах повноважень, визначених [Положенням про Міністерство культури України](#), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2014 року № 495, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити [Порядок інформування Міжурядового комітету з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини про наміри здійснити містобудівні перетворення на території об'єкта культурної спадщини, включеного до Списку всесвітньої спадщини, та/або в межах його буферної зони](#), що додається.
2. Управлінню охорони культурної спадщини (Єпіфанов О.В.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на державного секретаря Карандєєва Р.В.

Міністр
ПОГОДЖЕНО:

Є.М. Нищук

Т.в.о. Міністра закордонних справ України

О.В. Зеркаль

Заступник Міністра екології
та природних ресурсів України

В.М. Вакараш

В.о. Голови Державної
регуляторної служби України

В.П. Загородній

Перший заступник Міністра
регіонального розвитку, будівництва
та житлово-комунального господарства України

В.А. Негода

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
культури України
20.04.2018 № 345
Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
06 липня 2018 р.
за № 786/32238

ПОРЯДОК
інформування Міжурядового комітету з охорони всесвітньої культурної і природної
спадщини про наміри здійснити містобудівні перетворення на території об'єкта
культурної спадщини, включеного до Списку всесвітньої спадщини, та/або в межах
його буферної зони

1. Цей Порядок визначає процедуру інформування Міжурядового комітету з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини (далі - Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО) про наміри здійснити містобудівні перетворення на території об'єкта всесвітньої спадщини та/або в межах його буферної зони з метою збереження його видатної універсальної цінності.

2. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

буферна зона об'єкта всесвітньої спадщини - територія навколо об'єкта всесвітньої спадщини, призначена для охорони цілісності та автентичності видатної універсальної цінності об'єкта, у межах якої встановлюється відповідний режим використання;

видатна універсальна цінність об'єкта всесвітньої спадщини - цінність об'єкта всесвітньої спадщини, яка є настільки унікальною, що виходить за межі національних кордонів та становить загальну цінність для нинішніх і майбутніх поколінь, збереження та охорона якої має бути першочерговим завданням для всього людства;

містобудівні перетворення - нове будівництво, реконструкція, реставрація, земляні роботи, ландшафтні перетворення на території об'єкта всесвітньої спадщини та/або в межах його буферної зони;

об'єкт всесвітньої спадщини - об'єкт культурної спадщини, включений відповідно до [Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини](#) до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;

орган управління об'єктом всесвітньої спадщини - юридична особа, в управлінні якої перебуває об'єкт всесвітньої спадщини;

оцінка впливу на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини - оцінка впливу запланованих містобудівних перетворень на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини шляхом порівняння змін, що відбудуться, з існуючою містобудівною ситуацією;

план управління об'єктом всесвітньої спадщини - документ, який визначає основні напрями та програми захисту, збереження, інтеграції об'єкта всесвітньої спадщини в суспільне життя відповідно до положень [Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини](#) та інших міжнародних договорів України;

територія об'єкта всесвітньої спадщини - територія, межі якої визначені у номінаційному досьє, що подається для включення об'єкта до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України [«Про охорону культурної спадщини»](#), [«Про регулювання містобудівної діяльності»](#), [«Про архітектурну діяльність»](#).

3. Для забезпечення інформування Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО замовник містобудівних перетворень подає до Мінкультури інформацію у чотирьох примірниках, два з яких складено українською мовою, два - англійською або французькою мовою, в письмовій формі та на електронних носіях, що включає:

стислу характеристику містобудівного перетворення (функціональне призначення, обґрунтування місця розміщення, запланована дата початку робіт, основні техніко-економічні показники (площа, об'єм, загальна висота в метрах від рівня денної поверхні землі, а також згідно з Балтійською системою висот до вищої точки споруди, кадастровий план відповідної земельної ділянки));

опис буферної зони в межах п'ятиста метрів навколо запланованого містобудівного перетворення;

оцінку впливу на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини, у тому числі з візуальним 3D-моделюванням;

результати попередніх інженерних, геологічних, архівних, археологічних досліджень, результати обстежень, пов'язаних з територією запланованого містобудівного перетворення (за наявності);

відомості про проведені консультації з громадськістю щодо запланованого містобудівного перетворення (за наявності);

відображення локації об'єкта на топографічній карті території об'єкта всесвітньої спадщини та його буферної зони;

інформація органу управління об'єктом всесвітньої спадщини щодо відповідності запланованих містобудівних перетворень плану управління об'єктом всесвітньої спадщини та/або режиму використання його буферної зони (за наявності затвердженого плану управління об'єктом всесвітньої спадщини);

інші відомості за наявності.

4. У разі невідповідності поданої інформації вимогам пункту 3 цього Порядку Мінкультури відмовляє замовнику містобудівного перетворення в інформуванні Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО з обґрунтуванням підстав. Відмова Мінкультури не перешкоджає повторному зверненню замовника містобудівного перетворення.

5. Мінкультури у строк, що не перевищує 30 днів з дати надходження інформації, зазначеної у пункті 3 цього Порядку, направляє її до секретаріату Національної комісії України у справах ЮНЕСКО в письмовій формі у двох примірниках (один англійською/французькою мовою, інший українською мовою) та на електронному носії.

6. Секретаріат Національної комісії у справах ЮНЕСКО:

передає інформацію, одержану від Мінкультури, в письмовій формі (англійською/французькою мовою) та на електронному носії до Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО протягом 10 робочих днів з дати її надходження;

передає рекомендації та/або інші документи (за наявності), одержані від Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, до Мінкультури протягом 5 робочих днів з дати їх надходження.

7. Мінкультури протягом 5 робочих днів з дати надходження від Секретаріату Національної комісії у справах ЮНЕСКО рекомендацій та/або інших документів Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО надсилає їх замовнику містобудівного перетворення мовою оригіналу.

**Начальник управління охорони
культурної спадщини**

О.В. Єпіфанов

ДЖЕРЕЛА:

Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (*ратифікована Указом Президії Верховної Ради N 6673-XI від 04.10.1988*)

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6673-11>

Операційні настанови з виконання Конвенції про охорону всесвітньої спадщини/*Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*. World Heritage Committee- July 2017. Режим доступу: <https://whc.unesco.org/en/guidelines/> (2018)

Настанови зі здійснення оцінок впливу на спадщину по відношенню до об'єктів всесвітньої культурної спадщини/*Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties* – ICOMOS, January 2011. Режим доступу:

https://www.icomos.org/world_heritage/HIA_20110201.pdf (2018)

Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про охорону культурної спадщини" щодо збереження пам'яток культурної спадщини, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО», прийнятий Верховною Радою України від 19.06.2018 року. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2457-19>

Наказ Міністерства культури України від 20.04.2018 №345 «Про затвердження Порядку інформування Міжурядового комітету з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини про наміри здійснити містобудівні перетворення на території об'єкта культурної спадщини, включеного до Списку всесвітньої спадщини, та/або в межах його буферної зони». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0786-18>